

Vlaams
Parlement

ingediend op **1469** (2017-2018) – Nr. 1
5 februari 2018 (2017-2018)

Ontwerp van decreet

tot wijziging van de Codex Secundair Onderwijs
van 17 december 2010,
wat betreft de modernisering van de structuur
en de organisatie van het secundair onderwijs

INHOUD

Memorie van toelichting	3
Voorontwerp van decreet van 14 juli 2017	21
Advies van de raad van bestuur van Syntra Vlaanderen	39
Advies van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen	45
Advies van de Vlaamse Onderwijsraad.....	57
Protocol nr. 66 houdende de conclusies van de onderhandelingen die gevoerd werden in de gemeenschappelijke vergadering van het sectorcomité X – onderwijs (Vlaamse Gemeenschap); het comité voor de provinciale en plaatselijke overheidsdiensten – afdeling 2 – onderafdeling Vlaamse Gemeenschap; en het overkoepelend onderhandelingscomité vrij gesubsidieerd onderwijs op 17 en 24 oktober en 7 en 14 november 2017	77
Voorontwerp van decreet van 1 december 2017.....	99
Advies van de Raad van State	119
Ontwerp van decreet.....	135
Bijlage bij de memorie van toelichting: JoKER (jongeren- en kindeffect-rapport)	155

MEMORIE VAN TOELICHTING

I. Algemene toelichting**1. Samenvatting**

Vlaanderen kent een lange traditie van sterk onderwijs. Ons secundair onderwijs behoort tot de absolute top, niet het minst door de gedrevenheid van het onderwijspersoneel dat elke dag voor zijn leerlingen klaarstaat. De sterke punten van ons secundair onderwijs moeten we koesteren. Maar er zijn ook verbeterpunten die moeten worden aangepakt. Om het best mogelijke onderwijs aan elke leerling te bieden, is een modernisering van het secundair onderwijs nodig.

In uitvoering van het regeerakkoord heeft de Vlaamse Regering definitief vormgegeven aan de uitrol van het masterplan hervorming secundair onderwijs. De krachtlijnen voor de modernisering van het secundair onderwijs beginnen met een pakket maatregelen om de overgang van het basisonderwijs naar het secundair onderwijs vlotter te laten verlopen.

De drie sleutelwoorden voor de modernisering van de eerste graad zijn: versterken, verdiepen en verkennen. De algemene vorming wordt versterkt door het ambitieuzer formuleren van eindtermen, door het definiëren van eindtermen basisgeletterdheid die door elke leerling moeten worden bereikt, door remediëring te kunnen verplichten en door het aantal uren basisvorming in het tweede leerjaar van de eerste graad op te trekken.

De oriënterende functie van de eerste graad wordt versterkt door in het keuzegedeelte vanaf het eerste leerjaar voldoende ruimte te maken voor verdieping of verkenning. Ook in het tweede leerjaar van de eerste graad blijft er naast de basisoptie ruimte voor differentiatie. Door deze differentiatiemogelijkheden zal een leerling op basis van zijn interesses en capaciteiten een gemotiveerde studiekeuze kunnen maken op het einde van de eerste graad.

In de tweede en de derde graad wordt het studietoelaanbod herschikt, transparanter en rationeler. Zo komen er 8 studiedomeinen in plaats van 29 studiegebieden, waarbinnen de studierichtingen inhoudelijk worden geordend van abstract naar praktisch. Het is de ambitie van deze nieuwe indeling (= matrix) om een volledig overzicht te bieden van het studietoelaanbod secundair onderwijs. Daarom worden ook de Se-n-Se-opleidingen (secundair-na-secundair), het studietoelaanbod van het buitengewoon secundair onderwijs en het studietoelaanbod in het kader van het stelsel leren en werken in de matrix opgenomen. De onderwijsvormen worden behouden en vormen de derde dimensie van de matrix, naast finaliteiten en studiedomeinen.

Op basis van de matrix kiezen schoolbesturen zelf hoe zij hun scholen organiseren. Schoolbesturen die hun scholen als domein- en campusscholen organiseren, zullen kunnen rekenen op financiële stimuli voor moderne en kwaliteitsvolle technische uitrusting in technische en beroepstechnische richtingen.

2. Situering**2.1. Probleemstelling**

Het Vlaams secundair onderwijs heeft veel sterke punten. Uit internationaal vergelijkend onderzoek¹ blijkt dat onze 15-jarigen tot de internationale top behoren voor wiskunde, wetenschappen en leesvaardigheid. Daarenboven kent Vlaanderen

¹ PISA.

een hoge scholarisatiegraad, bijna 9 op 10 van de jongeren haalt een diploma of studiegetuigschrift secundair onderwijs. Ons secundair onderwijs draagt bij tot een degelijke persoonlijkheidsvorming, biedt mogelijkheden om te differentiëren en biedt de mogelijkheid tot een gefaseerde studiekeuze. Scholen hebben een grote vrijheid bij de aanwending van hun omkadering. Ze doen inspanningen om hun leerlingenbegeleiding uit te bouwen en hun zorg voor leerlingen te verbeteren. Schoolteams zetten zich gedreven in voor hun leerlingen en voor hun scholen. Tussen centrale sturing en lokale autonomie (= pedagogische vrijheid) is er een goed evenwicht.

Ondanks deze sterktes kent ons secundair onderwijs ook verbeterpunten². Zo verlaten nog te veel jongeren de school zonder kwalificatie (1 op 9). Te veel studierichtingen bieden niet wat ze beloven. Leerlingen worden niet in gelijke mate voorbereid op het hoger onderwijs of de arbeidsmarkt: de verschillen tussen studierichtingen zijn groot. Veel leerlingen doen, al van in het basisonderwijs, een leerjaar nog eens over. Zittenblijven wordt nog te vaak als enige mogelijkheid beschouwd om te differentiëren bij substantiële tekorten. Sociale afkomst bepaalt nog te veel de school- en studiekeuze, de slaagkansen en studieresultaten van jongeren. Het huidige onderwijssysteem slaagt er niet in om sociale ongelijkheid weg te werken, ondanks de vele inspanningen en investeringen. Eindtermen worden onvoldoende bereikt in bepaalde studierichtingen. Er is ook geen eensgezindheid over de inhoud van algemene vorming. De verhouding is niet altijd duidelijk tussen de eindtermen of de ontwikkelingsdoelen en de vakoverschrijdende eindtermen, net zomin als de operationalisering ervan in de leerplannen en handboeken. Uit de PISA-resultaten blijkt dat zowel onze beste leerlingen als de grote middenmoot minder sterk beginnen te presteren (PISA: Programme for International Student Assessment (van de OESO)). Uit de meest recente PISA-resultaten (2015) blijkt bovendien dat 17% van onze leerlingen het basisniveau niet haalt.

2.2. Doelstelling

Om elke leerling het best mogelijke onderwijs te bieden op maat van zijn talenten, interesses en mogelijkheden, is een modernisering van het secundair onderwijs nodig waarbij de sterke punten worden gekoesterd en de verbeterpunten worden weggevoerd.

Leerlingen moeten meer inzicht krijgen in wat ze kunnen. Ze moeten ontdekken wat hen interesseert en waar hun mogelijkheden liggen. Zo worden studiekeuzes in het secundair onderwijs weloverwogen keuzes, onafhankelijk van de sociaal-economische of sociaal-culturele situatie van leerlingen.

De modernisering van het secundair onderwijs moet ervoor zorgen dat jongeren in het secundair onderwijs de nodige (sleutel)competenties ontwikkelen om op een kritische, maatschappijbetrokken, verantwoorde, autonome, creatieve, verdraagzame manier te kunnen participeren en bijdragen aan de samenleving. Het secundair onderwijs bereidt jongeren ook goed voor op het functioneren op de arbeidsmarkt en/of het doorstromen naar het hoger onderwijs. In het secundair onderwijs wordt elke jongere uitgedaagd, zodat zoveel mogelijk jongeren een zo hoog mogelijk niveau kunnen halen en uitblinken in hun mogelijkheden.

– Politieke context

Op 4 juni 2013 keurde de toenmalige Vlaamse Regering het masterplan voor de hervorming van het secundair onderwijs goed. Daarmee zette de Vlaamse Regering de koers uit voor het secundair onderwijs van de toekomst. Naast een beschrijving

² Zie ook [masterplan hervorming secundair onderwijs](#), 4 juni 2013, p. 4-12.

van de sterktes en verbeterpunten van het huidige Vlaamse secundair onderwijs, bevat het masterplan de doelstellingen van het secundair onderwijs en schetst het de maatregelen voor een hervorming van het secundair onderwijs.

In haar regeerakkoord 2014-2019 nam de huidige Vlaamse Regering op dat het masterplan secundair onderwijs in dialoog met het onderwijsveld wordt uitgevoerd. In de beleidsnota Onderwijs 2014-2019 wordt dat engagement verder geconcretiseerd.

De beleidsnota Onderwijs benadrukt dat het realiseren van kwaliteitsvol secundair onderwijs een gedeelde verantwoordelijkheid is van alle onderwijspartners. Er wordt gerekend op de expertise en inzet van de leraren, directies en schoolbesturen om de noodzakelijke modernisering te realiseren.

Op 31 mei 2016 keurt de Vlaamse Regering twee conceptnota's goed die de definitieve vorm geven aan de uitrol van het masterplan voor de hervorming van het secundair onderwijs en de krachtlijnen bevatten voor de modernisering van het secundair onderwijs: conceptnota 'Modernisering secundair onderwijs – maatregelen basisonderwijs en eerste graad' en conceptnota 'Tweede en derde graad SO'. De conceptnota's voorzien een pakket maatregelen om de overgang van het basis- naar het secundair onderwijs vlotter te laten verlopen. In de eerste graad van het secundair onderwijs wordt de algemene vorming versterkt en moeten alle leerlingen een vooropgesteld niveau halen. Naast de algemene vorming komt er een keuzegedeelte om nieuwe vakken te verkennen of andere uit te diepen. Waar nodig wordt hier ook verplichte remediëring voorzien. In de tweede en de derde graad komen er 8 studiedomeinen in plaats van 29 studiegebieden.

De Vlaamse Regering keurde op 13 januari 2017 het addendum bij de conceptnota's 1e, 2e en 3e graad secundair onderwijs goed. Het studietoelaanbod wordt met het addendum gebundeld in één schema met aandacht voor domeinen, onderwijsvormen en finaliteiten. Dit betekent dat studierichtingen voortaan duidelijk aangeven waarvoor een leerling wordt voorbereid: doorstromen naar het hoger onderwijs (aso, tso, kso), doorstromen naar de arbeidsmarkt (bso, buso ov3) of beide (tso, kso). Op die manier is een goede oriëntering en betere studiekeuze mogelijk. Het addendum vormt één geheel met de conceptnota's van 31 mei (aso: algemeen secundair onderwijs; tso: technisch secundair onderwijs; kso: kunstsecundair onderwijs; bso: beroepssecundair onderwijs; buso: buitengewoon secundair onderwijs; ov: opleidingsvorm).

Op 24 maart 2017 keurde de Vlaamse Regering de mededeling 'Basisopties en pakketten in de 1ste graad, ordening Se-n-Se, detaillering studierichtingen arbeidsmarktgerichte finaliteit, actualisering van het studietoelaanbod 2de en 3de graad so' goed. Deze mededeling heeft de ambitie om met de matrix een volledig overzicht te bieden van het studietoelaanbod secundair onderwijs. Daarom zijn met de mededeling van 24 maart 2017 twee bijlagen bij de matrix gevoegd. Eén bijlage lijst het aanbod Se-n-Se-opleidingen op; een tweede detailleert het studietoelaanbod met arbeidsmarktgerichte finaliteit in het gewoon secundair onderwijs. Naast buso ov3, krijgen ook buso ov1, ov2 en ov4 een plaats in de matrix.

Verder bevat de mededeling nog enkele aanpassingen en verfijningen met betrekking tot de eerste graad.

Binnen deze politieke context zijn alle beleidskeuzes met betrekking tot voorliggend dossier gemaakt. Er is bijgevolg geen vrije beleidsruimte om andere beleidskeuzes te overwegen. Voorliggende regeling geeft uitvoering aan de beleidskeuzes die in het kader van bovenvermelde politieke akkoorden zijn gemaakt voor wat de structuur en de organisatie van het secundair onderwijs betreft. In het kader van die uitvoering zijn een beperkt aantal operationele keuzes gemaakt die in de res-

pectieve artikelen worden gemotiveerd. Gelet op deze beperkte vrije beleidsruimte is er geen reguleringsimpactanalyse (RIA) opgesteld, maar wél een jongeren- en kindeffectrapport (JoKER).

Aan de modernisering van het secundair onderwijs en aan bovenvermelde politieke context zijn ook andere aspecten verbonden die buiten het bestek van voorliggend ontwerp van decreet vallen:

- a) inhoudelijke doelen van opleidingen: hier kan worden verwezen naar het parlementair debat dat momenteel loopt met betrekking tot het instrumentarium van eindtermen, ontwikkelingsdoelen, uitbreidingsdoelen Nederlands, beroepskwalificaties, curriculumdossiers en leerplannen evenals het extern kwaliteits-toezicht daarop;
- b) financiering: de gewijzigde structuur en organisatie van het secundair onderwijs heeft geen impact op de berekening van de personeelsomkadering (pakket uren-leraar en globale puntenenveloppe) en op de berekening van de werkingsbudgetten voor de eerste graad, maar wel op die voor de tweede en derde graad. In de eerste graad wordt immers bij de berekening abstractie gemaakt van het criterium 'basisopties', zodat de actualisatie van de lijst basisopties geen impact heeft. In de tweede en derde graad is er wel een impact op de financiering. Hiervoor zal nog een decretaal initiatief worden genomen;
- c) leerlingen: de toelatings- en overgangsvoorwaarden voor leerlingen evenals de studiesanctionering moeten worden herzien. Dit geldt voor alle leerjaren van de drie gradenstructuur. De rechtsgrond hiervoor is echter al ingeschreven in de Codex Secundair Onderwijs, namelijk artikel 115, §1, dat aan de Vlaamse Regering delegatie verleent om die regelingen te treffen. Alleszins impliceert de modernisering dat de toekomstige studiebewijzen worden gealigneerd op de Vlaamse kwalificatiestructuur rond beroeps- en onderwijskwalificaties (van niveaus 2 tot en met 4 voor het secundair onderwijs). Het is de bedoeling dat het uitvoeringsbesluit van de Vlaamse Regering op de modernisering, naast het opleidingsaanbod (zie hoger), ook de toelatings- en overgangsvoorwaarden en de studiebekrachtiging voor die eerste graad bevat. Op die wijze zijn de moderniseringsmaatregelen voor de eerste graad compleet en zal de start ervan in alle rechtszekerheid kunnen plaatsvinden.

Inhoud

- Planning van de uitvoering

De verdere uitvoering van het decreet wordt opgenomen in het ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering betreffende de modernisering van het secundair onderwijs. Dit ontwerp van besluit bevat zowel autonome bepalingen als bepalingen die volgende besluiten van de Vlaamse Regering wijzigen:

- het besluit van de Vlaamse Regering van 19 juli 2002 betreffende de organisatie van het voltijds secundair onderwijs;
- het besluit van de Vlaamse Regering van 6 december 2002 betreffende de organisatie van het buitengewoon secundair onderwijs van opleidingsvorm 3;
- het besluit van de Vlaamse Regering van 21 december 2007 betreffende de studiegebieden en structuuronderdelen in het voltijds secundair onderwijs;
- het besluit van de Vlaamse Regering van 24 oktober 2008 houdende uitvoering van het decreet van 10 juli 2008 betreffende het stelsel van leren en werken in de Vlaamse Gemeenschap;
- het besluit van de Vlaamse Regering van 17 januari 2014 met betrekking tot programmatie van structuuronderdelen in het voltijds gewoon secundair onderwijs.

- Planning van de handhaving

De onderwijsinspectie staat in voor de kwaliteitsbewaking van de scholen. De wijze waarop dat gebeurt wordt geregeld in het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs. Dit decreet zal worden aangepast aan de nieuwe manier van doorlichting. De onderwijsinspectie ontwikkelde samen met de netten, de pedagogische begeleidingsdiensten, vakorganisaties, leraren en andere onderwijspartners een nieuw referentiekader. Dit kader vormt de basis voor inspectie 2.0: een nieuwe manier van doorlichten die van start gaat op 1 september 2018. Het beoogt de kwaliteitsverwachtingen duidelijker te maken voor de scholen.

3. Totstandkomingsprocedure

- Screeningen studieaanbod voltijds gewoon secundair onderwijs

Het Agentschap voor Hoger Onderwijs, Volwassenenonderwijs, Kwalificaties en Studietoelagen (AHOVOKS) screende in 2015 de basisopties van het tweede leerjaar van de eerste graad, de beroepenvelden van het beroepsvoorbereidend leerjaar en de studierichtingen van de tweede en derde graad van het voltijds gewoon secundair onderwijs die in 29 studiegebieden zijn ondergebracht.

- Ouderpanel – Koning Boudewijnstichting

Om de stem van ouders te kennen liet Vlaams minister, bevoegd voor het onderwijs, Hilde Crevits, in het najaar 2015 een ouderpanel organiseren door de Koning Boudewijnstichting. De minister wou van ouders weten wat ze verwachten van het secundair onderwijs. 24 ouders met diverse achtergrond discussieerden samen over wat jongeren moeten kennen en kunnen aan het einde van het secundair onderwijs en over hoe ervoor gezorgd kan worden dat jongeren goede keuzes maken.

- Adviezen conceptnota eerste graad

Op 15 september 2016 maakte de Vlaamse Onderwijsraad (Vlor) zijn 'Advies over de conceptnota modernisering secundair onderwijs: maatregelen basisonderwijs en eerste graad' bekend.

De Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV) formuleerde op 21 september 2016 een beknopt advies op hoofdlijnen over de conceptnota eerste graad. Daarin gaat de SERV in op de doelstellingen van de modernisering, de functie van de eerste graad, de differentiatie, de attestering en de studiekeuzebegeleiding.

- Consultatieronde conceptnota tweede en derde graad

In uitvoering van het masterplan hervorming secundair onderwijs van 4 juni 2013 werd de matrix, zoals vastgelegd in de conceptnota 'Tweede en derde graad SO' van 31 mei 2016 op volledigheid, inhoudelijke consistentie en invoerbaarheid met de stakeholders (onderwijsverstrekkers, vakbonden, socio-economische partners enzovoort) geëvalueerd en afgetoetst. Hiervoor werden in juni 2016 consultatietafels georganiseerd waarop de conceptnota 'Tweede en derde graad SO' van 31 mei 2016 werd toegelicht. De stakeholders kregen vervolgens tot half september 2016 de tijd om hun schriftelijke reactie te bezorgen. Meer dan 30 reacties werden ontvangen. Na deze eerste schriftelijke ronde, volgden nog mondelinge consultaties van een aantal sectoren, meestal samen met de onderwijsverstrekkers. Op basis van deze reacties werd de matrix aangepast.

– Adviezen addendum conceptnota's 2017

De Vlor formuleerde op 21 februari 2017 zijn 'Advies over de modernisering van het aanbod in het secundair onderwijs'.

Op 28 februari 2017 maakte de SERV zijn 'Advies over de modernisering secundair onderwijs. Addendum conceptnota's 1ste, 2de en 3de graad' bekend.

II. Toelichting bij de artikelen

Decreet tot wijziging van de Codex Secundair Onderwijs van 17 december 2010, wat betreft de modernisering van de structuur en de organisatie van het secundair onderwijs

De wijzigingen worden in de Codex Secundair Onderwijs geregeld. De Codex Secundair Onderwijs omvat de integrale regelgeving voor het gewoon secundair onderwijs, met uitzondering van het deeltijds beroepssecundair onderwijs, en het buitengewoon secundair onderwijs. De decreetgever wil hiermee – met het oog op transparantie en toegankelijkheid – alle bepalingen bundelen in één regelgevend kader. Op termijn wenst de decreetgever de regelgeving voor het secundair onderwijs in een volwaardig niveaudecreet op te nemen.

Het deeltijds beroepssecundair onderwijs wordt geregeld door het decreet van 10 juli 2008 betreffende het stelsel van leren en werken. De wijzigingen die betrekking hebben op het deeltijds beroepssecundair onderwijs worden in het voorontwerp van decreet betreffende het duaal leren, geregeld.

Artikel 1

Dit artikel geeft aan dat het voorliggend ontwerp van decreet een gemeenschapsbevoegdheid regelt. Het behoort tot de bevoegdheid van de minister van Onderwijs van de Vlaamse Regering om de organisatie en de structuur van het secundair onderwijs dat erkend en/of gefinancierd/gesubsidieerd wordt door de Vlaamse Gemeenschap te regelen.

Artikel 2

Dit artikel heeft betrekking op invoering, opheffing of vervanging van begripsomschrijvingen. Voor een aantal daarvan zal dat geleidelijk gebeuren, parallel aan de invoering van de gemoderniseerde structuur:

- 1° het begrip 'beroepenveld' wordt op 1 september van het tweede implementatiejaar van de gemoderniseerde structuur opgeheven. Dit begrip wordt in de gemoderniseerde structuur vervangen door 'basisoptie';
- 2° de definitie van het begrip 'beroepskwalificatie' wordt bij de inwerkingtreding van voorliggend decreet ingevoerd in het begrippenkader van de Codex Secundair Onderwijs. Dit begrip wordt doorheen de Codex Secundair Onderwijs en ook in voorliggend decreet meermaals gebruikt. In de definitie van het begrip 'beroepskwalificatie' wordt verwezen naar het decreet van 30 april 2009 betreffende de kwalificatiestructuur waarin het begrip 'beroepskwalificatie' wordt omschreven;
- 3° het begrip 'finaliteit' wordt vanaf 1 september van het derde implementatiejaar van de gemoderniseerde structuur ingevoerd als één van de drie dimensies van de nieuwe indeling van het studieaanbod van de tweede en derde graad secundair onderwijs;
- 4° worden opgeheven:
 - de begrippen 'modulair stelsel' en 'module' op 1 september van het zevende implementatiejaar van de gemoderniseerde structuur gezien de stopzetting van het experiment modularisering en het feit dat de transitieperiode tij-

- dens dewelke de gemoderniseerde structuur geleidelijk wordt opgebouwd en de huidige structuur geleidelijk wordt afgebouwd, met het zevende implementatiejaar ten einde loopt;
- het begrip 'overheveling' op 1 september van het derde implementatiejaar omdat die techniek tot herschikking van het studieaanbod verdwijnt;
 - het begrip 'PAV' (project algemene vakken) op 1 september van het zevende implementatiejaar aangezien het momenteel voorkomt in de vakkenlijst van de basisvorming en er binnen de modernisering aan basisvorming decretaal geen vakken meer worden gekoppeld. De transitieperiode tijdens dewelke de gemoderniseerde structuur geleidelijk wordt opgebouwd en de huidige structuur geleidelijk wordt afgebouwd, loopt met het zevende implementatiejaar ten einde. PAV als vakbenaming valt evenwel niet weg en blijft opgenomen in de regelgeving op de vakbenamingen en vakkenrubricering;
 - het begrip 'specifiek structuuronderdeel' bij de inwerkingtreding van voorliggend decreet aangezien het momenteel al zonder voorwerp is;
 - het begrip 'studiegebied' op 1 september van het zevende implementatiejaar van de gemoderniseerde structuur aangezien dit begrip op dat ogenblik geen deel meer uitmaakt van de structuur van de tweede en derde graad secundair onderwijs. De transitieperiode tijdens dewelke de gemoderniseerde structuur geleidelijk wordt opgebouwd en de huidige structuur geleidelijk wordt afgebouwd, loopt met het zevende implementatiejaar ten einde;
- 5° de definitie van het begrip 'onderwijskwalificatie' wordt bij de inwerkingtreding van voorliggend ontwerp van decreet ingevoerd in het begrippenkader van de Codex Secundair Onderwijs. Dit begrip wordt doorheen de Codex Secundair Onderwijs en ook in voorliggend decreet meermaals gebruikt. In de definitie van het begrip 'onderwijskwalificatie' wordt verwezen naar het decreet van 30 april 2009 betreffende de kwalificatiestructuur waarin het begrip 'onderwijskwalificatie' wordt omschreven;
 - 6° de definitie van het begrip 'optie' wordt op 1 september van het zevende implementatiejaar van de gemoderniseerde structuur vervangen door een definitie waarmee dit begrip beperkt wordt tot de opleiding verpleegkunde van het hoger beroepsonderwijs. Het begrip 'optie' zal immers geen deel meer uitmaken van de gemoderniseerde structuur van het secundair onderwijs;
 - 7° het begrip 'pakket' wordt op 1 september van het tweede implementatiejaar van de gemoderniseerde structuur ingevoerd. Een pakket bestaat uit één of meer vakken waarmee de doelen van de overeenstemmende basisoptie in het tweede leerjaar (zowel A als B) van de eerste graad kunnen worden gerealiseerd;
 - 8° de bestaande definitie van structuuronderdeel in de codex wordt op 1 september van het derde implementatiejaar van de gemoderniseerde structuur vervangen aangezien binnen de modernisering er geen koppeling meer mogelijk is met de overheveling van structuuronderdelen; het instrument van de overheveling valt immers weg;
 - 9° het begrip 'studiedomein' wordt ingevoerd vanaf 1 september van het derde implementatiejaar van de gemoderniseerde structuur als één van de drie dimensies van de nieuwe indeling van het studieaanbod van de tweede en derde graad secundair onderwijs;
 - 10° het begrip 'studierichting' wordt ingevoerd vanaf 1 september van het derde implementatiejaar van de gemoderniseerde structuur van het secundair onderwijs;
 - 11° de schrapping van een tekstgedeelte in de definitie van 'voltijds secundair onderwijs' houdt in dat het maximum aantal gefinancierde lessen dat een wekelijkse lessentabel in het gewoon secundair onderwijs en opleidingsvorm 4 van het buitengewoon secundair onderwijs mag omvatten, wegvalt. Scholen kunnen vandaag reeds dit maximum overschrijden (door samenzettingen, financiering via eigen middelen enzovoort). Deze schrapping biedt scholen in

theorie meer beweegruimte en gaat in bij de inwerkingtreding van voorliggend decreet;

- 12° het begrip vakkencluster wordt ingevoerd vanaf 1 september van het eerste implementatiejaar van de gemoderniseerde structuur van het secundair onderwijs. Een vakkencluster is een groep van twee of meer vakken die door de Vlaamse Regering worden vastgelegd in uitvoering van artikel 157/4. Een onderwijsverstrekker kan ervoor kiezen om met vakken en/of vakkenclusters te werken. Het is dus niet de bedoeling om met het begrip vakkencluster aan het voormeld besluit, dat alle mogelijke vakbenamingen en vakrubriceringen vastlegt, te raken. Dit gegeven is belangrijk omdat voormeld besluit de basis vormt voor de personeelsregelgeving op de opdrachten van het onderwijzend personeel.

Artikel 3, 41 en 43

Deze artikelen wijzigen de benamingen van het tweede leerjaar van de eerste graad van het gewoon secundair onderwijs. De bestaande termen 'tweede leerjaar' en 'beroepsvoorbereidend leerjaar' worden vervangen door 'tweede leerjaar A' en 'tweede leerjaar B' zoals opgenomen in de conceptnota's die de modernisering van het secundair onderwijs vormgeven. Het begrip 'beroepenveld' wordt vervangen door 'basisoptie'. Deze naamswijzigingen komen de transparantie van de structuur van de eerste graad ten goede. De A- en B-stroom worden nu zowel in het eerste als in het tweede leerjaar duidelijk onderscheiden.

Artikel 4

Dit artikel betreft een technische wijziging. De financiële sanctiebepaling wordt vereenvoudigd zonder inhoudelijke wijziging. Zo wordt de expliciete opsomming van de verschillende structuuronderdelen vervangen door het begrip 'structuuronderdeel' dat gedefinieerd wordt in artikel 3 van de Codex Secundair Onderwijs. Ook wordt het begrip 'rationalisatie' geschrapt omdat de bedoelde sanctie enkel betrekking heeft op de oprichting van scholen of structuuronderdelen ervan waarop enkel programmatieregels als dusdanig van toepassing zijn.

Artikel 5

De modernisering van het secundair onderwijs biedt aan schoolbesturen ruime autonomie om hun scholen te organiseren. De decreetgever hecht veel belang aan een goede informatieverstrekking ten aanzien van leerlingen en ouders over de gefaseerde implementatie van de modernisering van het secundair onderwijs vanaf 1 september 2019 en wat die concreet voor hen betekent, zowel op Vlaams niveau als op schoolniveau.

Op schoolniveau is het schoolbestuur verantwoordelijk voor een goede communicatie over de modernisering van het secundair onderwijs in het algemeen en het effect van de uitrol ervan op de structuur en organisatie van het onderwijsaanbod in de school in kwestie. Om deze communicatie naar leerlingen en ouders toe te waarborgen bepaalt dit artikel dat het schoolbestuur in voorkomend geval die informatie verstrekt, aansluitend bij het schoolreglement.

Artikel 6 en 7

De modernisering van het secundair onderwijs kent een progressieve inwerkingtreding, leerjaar na leerjaar te beginnen met het eerste leerjaar vanaf 1 september 2019. Dergelijk scenario is inherent aan elke onderwijshervorming met rechtstreekse repercussies op leerlingen. Dit impliceert dat tal van codexbepalingen geleidelijk uitdoven en andere geleidelijk ingaan, gespreid over opeenvolgende schooljaren vanaf 1 september 2019. Omwille van transparantie en leesbaarheid is

er bewust voor gekozen om deze omschakeling tekstueel niet binnen de bestaande artikelen te verwerken, maar om voor de onderdelen 'structuur en organisatie op macroniveau' en 'lessenrooster' telkens twee aparte afdelingen te voorzien.

De ene afdeling bevat dan – in een transitieperiode – de huidige en uitdovende bepalingen, en de andere afdeling de geleidelijk van kracht wordende nieuwe bepalingen. Na verloop kan de transitieafdeling worden opgeheven vermits zonder voorwerp.

Met deze artikelen wordt de transitieperiode voor de bepalingen met betrekking tot de structuur en de organisatie op macroniveau geregeld.

Artikel 8 tot en met 15

Met deze artikelen wordt in deel IV, titel 1, hoofdstuk 1, van de Codex Secundair Onderwijs een nieuwe afdeling 1/1 ingevoegd die bestaat uit de artikelen 133/1 tot en met 133/7. Hierna volgt een toelichting bij elk van deze artikelen.

– Artikel 133/1

Dit artikel regelt de uitrol van de modernisering van het secundair onderwijs. Gelet op de impact van de modernisering op de schoolloopbanen van leerlingen en met het oog op het waarborgen van de studiecontinuïteit wordt de modernisering progressief, leerjaar na leerjaar, uitgerold te beginnen met het eerste leerjaar. De datum waarop de uitrol van start zal gaan, wordt door de Vlaamse Regering bepaald.

– Artikel 133/2

De gradenstructuur van voltijds gewoon secundair onderwijs (en ipso facto het buitengewoon secundair onderwijs, opleidingsvorm 4) blijft behouden.

– Artikel 133/3

Dit artikel legt de structuur van het tweede leerjaar van de eerste graad vast in uitvoering van de conceptnota 'Modernisering secundair onderwijs – maatregelen basisonderwijs en eerste graad' van 31 mei 2016, het addendum bij de conceptnota's 1ste, 2de en 3de graad secundair onderwijs van 13 januari 2017 en de mededeling aan de Vlaamse Regering van 24 maart 2017.

Zowel in het tweede leerjaar A als in het tweede leerjaar B worden basisopties en, voor sommige basisopties, pakketten onderscheiden. Sommige basisopties kunnen via een 'pakket' worden ingevuld. Een pakket bestaat uit een of meerdere vakken waarmee doelen worden gerealiseerd.

Daar waar in het tweede leerjaar A de leerling één basisoptie of één pakket kiest, kan hij in het tweede leerjaar B tot maximaal drie basisopties of pakketten combineren. Er worden ook basisopties als 'niche-basisoptie' aangeduid. Met 'niche-basisoptie' wordt bedoeld dat het aanbod van de desbetreffende basisoptie aan beperkingen of voorwaarden is gekoppeld vanuit macrodoelmatigheid. Hiermee wordt ruimte gecreëerd voor uniciteit in het studieaanbod van het secundair onderwijs én wordt een rationele inplanting van uniek studieaanbod in het Vlaamse secundair onderwijslandschap bewaakt.

De Vlaamse Regering wordt gemachtigd om zowel voor het tweede leerjaar A als het tweede leerjaar B telkens de basisopties vast te leggen, te bepalen welke basisopties niche-opties zijn en welke beperkingen of voorwaarden er aan zijn verbonden. Ook zal de Vlaamse Regering aanduiden welke basisopties via een pak-

ket kunnen worden aangeboden, welke van die pakketten niche-pakketten zijn en hoeveel scholen die niche-pakketten mogen organiseren.

– Artikel 133/4

Dit artikel legt in een eerste paragraaf de nieuwe indeling van het studieaanbod van de tweede en derde graad (= de matrix) vast conform de conceptnota 'Tweede en derde graad SO' van 31 mei 2016, het addendum van 13 januari 2017 bij de conceptnota's 1ste, 2de en 3de graad secundair onderwijs en de mededeling aan de Vlaamse Regering van 24 maart 2017.

Deze matrix is het resultaat van de evaluatie en de aftoetsing met de stakeholders (onderwijsverstrekkers, vakorganisaties, socio-economische partners, Vlaamse Hogescholenraad (VLHORA), Vlaamse Interuniversitaire Raad (VLIR), directies en schoolbesturen enzovoort) (zie ook algemene toelichting).

De matrix is opgebouwd volgens drie dimensies: studiedomeinen, finaliteiten en onderwijsvormen. Uit het addendum van 13 januari 2017: "(...) Hierbij is een studiedomein een inhoudelijk samenhangend thematisch geheel dat van abstract tot praktisch geordende studierichtingen bevat. De onderwijsvormen ASO/TSO/KSO/BSO blijven bestaan. Een finaliteit geeft aan waartoe de studierichtingen prioritair voorbereiden. We onderscheiden drie finaliteiten: doorstroom naar hoger onderwijs, zowel doorstroom naar hoger onderwijs als naar arbeidsmarkt én doorstroom naar de arbeidsmarkt. Binnen de finaliteit doorstroom zijn de ASO-studierichtingen studiedomeinoverschrijdend, de studierichtingen in KSO en TSO studiedomeingebonden. (...)".

Bij de afbakening van de studiedomeinen is gezocht naar een evenwicht tussen herclustering van inhoudelijke verwante studiegebieden in studiedomeinen en transparantie van het aanbod in studiedomeinen. Er is ook rekening gehouden met de resultaten van de consultaties over de matrix. Dit verklaart waarom de uiteindelijke lijst van studiedomeinen verschilt van deze die in de conceptnota van 31 mei 2016 was vastgelegd.

De uitzonderlijke situatie dat aso-studierichtingen van de finaliteit doorstroom domeinoverschrijdend zijn, wordt in de codex uitdrukkelijk ingeschreven.

Net zoals bij de basisopties van het tweede leerjaar van de eerste graad worden ook in de tweede en derde graad studierichtingen als niche-studierichtingen aangeduid.

Wat het derde leerjaar van de derde graad betreft, wordt het huidige onderscheid tussen de specialisatiejaren bso, het naamloos leerjaar, de Se-n-Se-opleidingen tso en kso en de voorbereidende jaren hoger onderwijs (aso en kso) opgeheven. Zoals bepaald in de bijlage 1 bij de mededeling aan de Vlaamse Regering van 24 maart 2017 zal het aanbod van Se-n-Se-opleidingen ingedeeld worden in Se-n-Se-opleidingen als beroepsgerichte specialisatie en Se-n-Se-opleidingen die voorbereiden op het hoger onderwijs.

Zoals in de mededeling aan de Vlaamse Regering van 24 maart 2017 opgenomen, is het de ambitie van de matrix om een volledig overzicht te bieden van het studieaanbod secundair onderwijs. Daarom bevat de matrix ook het studieaanbod van het deeltijds beroepssecundair onderwijs en de leertijd en het studieaanbod van het buitengewoon secundair onderwijs, opleidingsvorm 3. Ook het buitengewoon secundair onderwijs opleidingsvormen 1 en 2 worden in de matrix opgenomen maar buiten de ordening volgens de drie dimensies. Het onthaaljaar wordt niet gevat door de matrix. De Se-n-Se-opleidingen worden niet aan onderwijsvormen gekoppeld.

Visueel ziet de structuur van de matrix er als volgt uit:

	Finaliteit Doorstroom		Dubbele finaliteit (doorstroom / arbeidsmarkt)	Finaliteit Arbeidsmarkt		BuSO beschermd arbeidsmilieu / dagbesteding
	Domein-overschrijdend ASO (°)	Domein-gebonden TSO/KSO (°)		(D)BSO (°)	BuSO OV3	
TAAL EN CULTUUR						
STEM						
KUNST EN CREATIE						
LAND- EN TUINBOUW						
ECONOMIE EN ORGANISATIE						
MAATSCHAPPIJ EN WELZIJN						
SPORT						
VOEDING EN HORECA						

(°) Studierichtingen kunnen ook in buso ov4 aangeboden worden.

In de tweede paragraaf van voorliggend artikel worden de structuuronderdelen van het secundair onderwijs gekoppeld aan een kwalificatie met overeenkomstig niveau binnen de Vlaamse kwalificatiestructuur.

– Artikel 133/5

Dit artikel bepaalt de concordantieregels om op schoolniveau van het huidige naar het nieuwe studietoeraanbod over te stappen. Om de continuïteit van het studietoeraanbod op schoolniveau te waarborgen, voorziet voorliggend artikel dat de omzetting naar één basisoptie of structuuronderdeel een recht is en geen programmatie.

– Artikel 133/6

Dit artikel voorziet dat het studietoeraanbod van het secundair onderwijs omwille van maatschappelijke, onderwijskundige, technologische of andere ontwikkelingen of omwille van arbeidsmarktbehoeften kan worden gewijzigd. De Vlaamse Regering wordt gemachtigd hiervoor een procedure uit te werken.

Het studietoeraanbod moet actueel blijven. Daarom bepaalt dit artikel ook dat het studietoeraanbod periodiek (uiterlijk om de vijf schooljaren vanaf het tweede implementatiejaar, met name 2020-2021) gescreend wordt op actualiteitswaarde. Waar nodig worden structuuronderdelen dan bijgesteld. De procedure hiertoe wordt ook door de Vlaamse Regering verder uitgewerkt.

– Artikel 133/7

Dit artikel voorziet voor Se-n-Se-opleidingen als beroepsgerichte specialisatie de mogelijkheid om ook een duurtijd te hebben van drie semesters. De organisatie van deze Se-n-Se-opleidingen wordt nog verder geflexibiliseerd door het voorzien van twee startmomenten.

Artikel 16 en 17

Deze artikelen bepalen dat de huidige toegelaten gradenstructuur in hoofde van een school blijft behouden. Schoolbesturen kiezen hoe ze hun scholen organiseren, rekening houdend met de vastgelegde programmatieregels.

Wat de tweede en de derde graad betreft, zal conform het addendum bij de conceptnota's 1ste, 2de en 3de graad secundair onderwijs van 13 januari 2017 elk schoolconcept "(...) gebaseerd op de matrix, zowel verticaal (met alleen doorstroomrichtingen (domeinoverschrijdend en/of domeingebonden) of alleen studierichtingen met dubbele finaliteit (doorstroom/arbeidsmarktgericht) of alleen arbeidsmarktgerichte studierichtingen) als horizontaal (studierichtingen uit elk van de finaliteiten van een domein) als een combinatie van beide (studieaanbod over de domeinen heeft in elk van de finaliteiten) (...)” mogelijk zijn.

Hoewel er dus verschillende organisatiemodellen van een school kunnen zijn, worden drie schoolconcepten expliciet gedefinieerd. De begrippen 'domeinschool', 'campusschool' en 'verticale school' worden omschreven vanuit het studieaanbod en vanuit de geografische inplanting van de betrokken school (cfr. regeling inschrijvingsrecht artikel 110/1 van de codex).

Hiermee wordt uitvoering gegeven aan het masterplan hervorming secundair onderwijs dat bepaalt dat domein- en campusscholen via incentives worden aangemoedigd. In de conceptnota 'Bestuurlijke optimalisatie' van 27 mei 2016 wordt een eerste invulling gegeven aan die incentives: "(...) Als een SBK of een VVS zijn scholen organiseert als domein- of campusscholen kunnen zij prioritair aan bod komen voor financiële stimuli voor moderne en kwaliteitsvolle technische uitrusting in technische en beroepsgerichte opleidingen. (...)” (SBK: schoolbestuur met bijzondere kenmerken; VVS: vereniging van schoolbesturen).

Zonder dat de overheid die schooltypes verplicht, brengen domein- en campusscholen, omwille van hun studieaanbod, een aantal concrete doelen (niet-limitatief) meer binnen bereik. Zo kunnen in domein- en campusscholen leerlingen kennis maken met opleidingen met andere finaliteit, wat studiekeuzes en -oriënteringen ten goede kan komen. Verder maken ze het bundelen en delen van expertise van lerarenteams uit verschillende finaliteiten, maar geaffecteerd aan eenzelfde school (met onder andere meerwaarde voor permanente vakgroepenwerking), mogelijk.

Bij gebruikmaking van dit artikel zal elk beoogd voordeel moeten worden getoetst aan het legaliteitsbeginsel, teneinde vast te stellen of dat voordeel via decreet- dan wel regelgeving kan worden ingevoerd. Wat die voordelen precies zijn, valt onmogelijk vooraf vast te leggen.

Het betrokken artikel 134 van de Codex Secundair Onderwijs, dat thans wordt vervangen, formuleert de mogelijke onderwijsstructuur van een voltijds secundaire school niet langer vanuit de school als dusdanig maar wel vanuit de structuur van het voltijds gewoon secundair onderwijs. Aangezien de opleiding verpleegkunde niet behoort tot het voltijds gewoon secundair doch wel het hoger beroepsonderwijs, wordt deze opleiding in dit artikel niet vermeld.

Artikel 18

Sedert de invoering van de Se-n-Se tso/kso in 2009 kunnen deze opleidingen om allerlei redenen samenwerkingsverbanden sluiten met andere opleidingsverstrekkers en het bedrijfsleven. Aan deze faciliteit wordt niet geraakt, integendeel: ze wordt uitgebreid naar alle Se-n-Se-opleidingen die beroepsgericht specialiseren.

Artikel 19 en 20

Zie toelichting bij artikel 6 en 7.

Artikel 22 tot en met 29

Met deze artikelen wordt in deel IV, titel 1, hoofdstuk 1, van de Codex Secundair Onderwijs een nieuwe afdeling 4/1 ingevoegd die bestaat uit de artikelen 157/2 tot en met 157/8. Hierna volgt een toelichting bij elk van deze artikelen.

– Artikel 157/2

Zie toelichting bij artikel 133/1.

– Artikel 157/3 tot en met 157/8

Tegenover elk structuuronderdeel staat een wekelijks lessenrooster, samengesteld uit vakken(clusters) en lesuren. De huidige vakbenamingen en vakrubricering (algemene vakken (AV), technische vakken (TV), kunstvakken (KV) en praktische vakken (PV)) blijven van toepassing. Niet in het minst is dit belangrijk voor de verdeling van de lesopdrachten en de eraan verwante regelgeving inzake bekwaamheidsbewijzen, prestatienoemers en salarisschalen voor het onderwijzend personeel.

Ook aan het principe van de basisvorming, dat onderdeel is van het lessenrooster, wordt niet getornd. Echter, met uitzondering van het levensbeschouwelijk onderricht en het onthaaljaar voor anderstalige nieuwkomers, legt de overheid niet langer vast uit welke vakken die basisvorming moet zijn opgebouwd. De overheid beperkt zich tot het stellen dat basisvorming gelijk is aan het geheel van de toepasbare eindtermen. De koppeling van de doelen aan vakken behoort – conform het masterplan hervorming secundair onderwijs – tot de bevoegdheden van de leerplanmakers.

Anderzijds acht de overheid het opportuun om in de eerste graad een minimum aantal uren basisvorming te blijven vooropstellen. Zo wil de overheid garanderen dat binnen het wekelijkse lessenrooster voldoende lesuren besteed worden aan de basisvorming. Voor het tweede leerjaar worden die minima in vergelijking met de huidige minima zelfs opgetrokken (voor het tweede leerjaar A: +1u en voor het tweede leerjaar B: +4u ten opzichte van de huidige situatie).

Ook worden de wekelijkse lesuren bepaald voor de basisopties (desgevallend ingevuld via pakketten) van het tweede leerjaar A respectievelijk B en het minimale aantal wekelijkse lesuren differentiatie in alle leerjaren van de eerste graad. Wat lesuren differentiatie zijn en hoe ze kunnen worden ingevuld, wordt eveneens omschreven. De lesuren differentiatie kunnen namelijk worden ingevuld als verdieping of remediëring van onderdelen van de basisvorming of als verdieping in klassieke talen en worden niet – zoals in de conceptnota van 31 mei 2016 en het addendum van 13 januari 2017 – geoperationaliseerd in 9 differentiatiepakketten. Immers, in het geval van remediëring moeten scholen in staat zijn om voor elk onderdeel van de basisvorming ondersteuning aan te bieden of op te leggen aan de leerling die deze remediëring nodig heeft. Daarom voorziet artikel 157/7 dat een school die remediërende differentiatiepakketten aanbiedt waaraan de leerlingen behoefte hebben. In het geval van verdieping biedt de school – conform de conceptnota's – minstens twee differentiatiepakketten aan.

Tot slot wordt bepaald dat de klassenraad voor een leerling remediëring kan verplichten of de leerling, na het eerste leerjaar, de toegang tot een of meer basisopties (of pakketten ervan) in het tweede leerjaar kan ontzeggen.

Artikel 21, 30 en 31

CLIL, het systeem waarbij een deel van het wekelijks lessenrooster onder bepaalde voorwaarden in het Frans, Engels of Duits kan worden onderwezen, blijft onverkort vigeren (CLIL: Content and Language Integrated Learning). De desbetreffende en ongewijzigde bepalingen worden in de codex in een afzonderlijke afdeling ondergebracht.

Artikel 32 en 58

Sedert 2000 loopt in het gewoon en buitengewoon beroepssecundair onderwijs een experiment modularisering in een beperkt aantal scholen. Binnen het gemoderniseerd secundair onderwijs verdwijnt de relevantie van een gelijktijdig lopend experiment en wordt het stopgezet op 1 september van het zevende implementatiejaar van de gemoderniseerde structuur. De transitieperiode tijdens dewelke de gemoderniseerde structuur geleidelijk wordt opgebouwd en de huidige structuur geleidelijk wordt afgebouwd, loopt met het zevende implementatiejaar ten einde.

Het experiment, met alle bestaande organisatiemodaliteiten, blijft echter van kracht voor de opleiding verpleegkunde van het hoger beroepsonderwijs die door scholen voor voltijds secundair onderwijs wordt georganiseerd. Deze opleiding wordt immers niet gevat door de gemoderniseerde structuur van het secundair onderwijs. Dit moet samen worden gezien met het volgend artikel waaruit volgt dat de nieuwe programmatieregels enkel gelden voor het voltijds gewoon secundair onderwijs en niet voor de opleiding verpleegkunde van het hoger beroepsonderwijs. Elke eventuele wijziging voor die opleiding zal onderdeel vormen van decreetgeving hoger onderwijs waarin het hoger beroepsonderwijs is ingeschaald.

Artikel 33 tot en met 39

In afwachting van de modernisering van het voltijds gewoon secundair onderwijs gold aanvankelijk een programmatiestop die enkele jaren terug werd stopgezet en vervangen door stringente programmatiemogelijkheden. Dit betekent dat er nog talloze opleidingen niet programmeerbaar zijn. Het is logisch dat een geactualiseerd opleidingsaanbod wél programmeerbaar is, mits een zekere sturing door de overheid.

Voorliggende artikelen moeten worden samen gelezen en omvatten het geheel van programmatienormen voltijds gewoon secundair onderwijs. Daarbij moet een onderscheid worden gemaakt tussen bepalingen die vigeren binnen het gemoderniseerd secundair onderwijs en bepalingen die vigeren in de aanloop naar de modernisering en bijgevolg een tijdelijk karakter hebben. De uitgangspunten daarbij zijn de volgende:

- 1° op basis van de matrix en de concordanties van bestaande naar nieuwe structuuronderdelen moeten de onderwijsverstrekkers in hun lokaal programmatiebeleid kunnen anticiperen op en zich zetten naar de onderwijsstructuur, naar het opleidingsaanbod en naar het daaruit volgend geambieerd schoolconcept van de toekomst. Het onderwijsveld is hiervoor absoluut vragende partij. Eén uitzondering: hoewel legistiek-technisch de zaak anders wordt geformuleerd, verandert er niets voor wat het eerste leerjaar A en B betreft; zowel vóór als na de modernisering zijn en blijven beide structuuronderdelen zonder meer vrij programmeerbaar;
- 2° om én de doorloop van programmatiedossiers én de rechtszekerheid voor de betrokken schoolbesturen te bevorderen, worden vervaltermijnen gelanceerd. Een aanvraag of melding van programmatie na de vastgelegde limietdatum is onontvankelijk. Daartegenover staat dat ook voor de beslissing van de Vlaamse Regering een uiterste (maar niettemin haalbare) datum is vooropgesteld. Bij overschrijding hiervan is de programmatie van rechtswege goedgekeurd. Over

wat het werken met vervaltermijnen precies inhoudt, zullen schoolbesturen en scholen expliciet en duidelijk worden geïnformeerd;

- 3° in die gevallen waar de Vlaamse Regering over een programmatie moet beslissen, met uitzondering van de overgangssituatie 'studiecontinuïteit' zoals hieronder beschreven, is die beslissing afhankelijk van een reeks strikte criteria: vraag en aanbod, waarborgen van vrije keuze en studiecontinuïteit voor leerlingen en, afhankelijk van het geval, samenwerking met de bedrijfswereld en infrastructuurvoorzieningen. Ook de afspraken met andere lokale onderwijsinrichters zoals Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding (VDAB), Syntra, secundair volwassenenonderwijs enzovoort, zijn van belang. Die gemeenschappelijke criteria moeten stroomlijning in de besluitvorming verzekeren.

Rekening houdend met al het voorgaande zijn de regels voor mogelijke programmatie de hierna volgende:

- 1° binnen het gemoderniseerd secundair onderwijs zijn vrij programmeerbaar, behoudens niche:
- a) alle structuuronderdelen van de eerste graad;
 - b) structuuronderdelen die toelaten een domeinschool te worden;
 - c) structuuronderdelen binnen het studiedomein van een domeinschool;
- 2° binnen het gemoderniseerd secundair onderwijs zijn alle structuuronderdelen die niet onder punt 1° ressorteren programmeerbaar na adviesprocedures en mits goedkeuring door de Vlaamse Regering, na advies van diverse instanties en op basis van een reeks strikte criteria: vraag en aanbod, waarborgen van vrije keuze en studiecontinuïteit voor leerlingen en, afhankelijk van het geval, samenwerking met de bedrijfswereld en infrastructuurvoorzieningen spelen in de programmatie een cruciale rol. Ook de afspraken die met andere lokale opleidingsactoren zijn gemaakt zoals VDAB, Syntra, secundair volwassenenonderwijs enzovoort, zijn van belang;
- 3° in afwachting van de modernisering kan, na adviesprocedures en mits goedkeuring door de Vlaamse Regering, een structuuronderdeel van het huidig opleidingsaanbod van de derde graad (voor bso ook het derde leerjaar van de derde graad) worden geprogrammeerd omwille van studiecontinuïteit voor leerlingen die moet leiden naar een diploma van secundair onderwijs;
- 4° in afwachting van de modernisering kan, na adviesprocedures en mits goedkeuring door de Vlaamse Regering, een structuuronderdeel van het huidig opleidingsaanbod van de tweede of derde graad worden geprogrammeerd als het schoolbestuur precies aangeeft hoe dit structuuronderdeel bij de invoering van de modernisering wordt geconcordeerd. Het schoolbestuur zal zich hierbij baseren op de concordantietabellen die de Vlaamse Regering in het uitvoeringsbesluit op de modernisering heeft vastgelegd;
- 5° in afwachting van de modernisering en zolang de concordantietabellen voor het derde leerjaar van de derde graad niet zijn vastgelegd, kan een structuuronderdeel van het huidig opleidingsaanbod van voormeld leerjaar voorwaardelijk vrij worden geprogrammeerd zoals het is voorzien in het programmatiebesluit van de Vlaamse Regering van 17 januari 2014 dat momenteel van kracht is. Concordanties kunnen maar worden uitgewerkt als de nieuwe structuuronderdelen (i.c. Se-n-Se) in de matrix zijn opgenomen, wat vooralsnog niet het geval is omdat het onderzoek en de voorbereiding ervan nog aan gang zijn. Anderzijds is het niet opportuun om, zelfs tijdelijk, een absolute programmatiestop voor het derde leerjaar van de derde graad in te voeren. Vandaar wordt er teruggesproken naar de thans bestaande regelgeving.

Afsluitend wordt aangestipt dat de programmaties, vermeld in punt 1° en 2°, een definitief karakter hebben, en de programmaties, vermeld in punt 3° tot en met 5°, beperkt blijven tot een overgangsperiode en op termijn in de codex kunnen worden weggeschreven.

Artikel 40

In tegenstelling tot de programmatienormen voor de overige structuuronderdelen, blijven die voor het onthaaljaar voor anderstalige nieuwkomers ongewijzigd. Het onthaaljaar wordt niet gevat door de modernisering van het secundair onderwijs.

Artikel 42

De techniek van overheveling van de eerste graad of van een of meer studiegebieden tussen scholen valt weg. Overheveling werd destijds gelanceerd om het studieaanbod van scholen te rationaliseren en optimaliseren. De nieuwe set programmatieregels die ingevoerd wordt, biedt voldoende opportuniteiten om dezelfde doelstellingen te bereiken. Daarenboven valt op termijn het ordeningsprincipe 'studiegebied' weg, waardoor automatisch het begrip 'overheveling' uitgehold wordt.

Artikel 44

De codex laat toe dat de overheid optreedt ten aanzien van scholen die manifest veel uren-leraar afwenden van de B-stroom en het beroepssecundair onderwijs. Deze bepaling wordt geactualiseerd op 1 september van het tweede implementatiejaar van de gemoderniseerde structuur in functie van de nieuwe structuurterminologie.

Artikel 45 tot en met 47

Met betrekking tot de bepalingen die de specifieke omkadering regelen van het varend personeel in maritieme scholen, wordt de benaming op 1 september van het vijfde implementatiejaar van de gemoderniseerde structuur van de betrokken opleiding omgezet naar de nieuwe benaming uit de matrix.

Artikel 48

Het betreft een technische aanpassing. Alle opleidingen van het derde leerjaar van de derde graad worden vanaf 1 september van het zevende implementatiejaar van de gemoderniseerde structuur geduid door de term 'Se-n-Se'.

Artikel 49 tot en met 53 en artikel 57

In opleidingsvorm 3 van het buitengewoon secundair onderwijs wordt een "samenhangend geheel van opleidingen" als constructie vanaf 1 september van het derde implementatiejaar van de gemoderniseerde structuur opgeheven omdat het niet compatibel is met de matrix secundair onderwijs. De matrix is gebaseerd op het principe dat elk structuuronderdeel op zich staat en dus geen combinatie van opleidingen die een groter geheel vormen toelaat.

Artikel 54

De codex wordt aangepast aan de reële situatie dat in de facultatieve integratiefase van opleidingsvorm 3 het aantal lessen per week 38 bedraagt. De facultatieve integratiefase omvat een alternerende beroepsopleiding waarin vorming op school en werkervaring in een bedrijf worden gecombineerd.

Artikel 55 en 56

Naar analogie met wat hoger voor het gewoon secundair onderwijs is vermeld, wordt het opleidingsaanbod van opleidingsvorm 3 gemoderniseerd en geïntegreerd in de matrix vanaf 1 september van het derde implementatiejaar van de gemoderniseerde structuur. Vermits het om beroepsopleidingen gaat, gebeurt plaatsing in de matrix binnen de finaliteit arbeidsmarkt. Ook deze opleidingen zullen in de

toekomst aan een periodieke screening worden onderworpen en flexibele aanbod-actualisatie blijft mogelijk.

De opleidingen van de kwalificatiefase en de facultatieve integratiefase van het buitengewoon secundair onderwijs van opleidingsvorm 3 worden ook gekoppeld aan een of meer erkende beroepskwalificaties, een of meer deelkwalificaties of – in het geval de ontwikkelingsdoelen van die opleidingen overeenkomen met de eindtermen voor de tweede graad van de finaliteit arbeidsmarkt – aan een onderwijskwalificatie niveau 2.

Artikel 59

De structuur en organisatie van opleidingsvorm 4 van het buitengewoon secundair onderwijs is identiek aan die van het voltijds gewoon secundair onderwijs. Uitzondering hierop vormt het onthaaljaar voor anderstalige nieuwkomers dat in deze opleidingsvorm niet voorkomt.

Artikel 60

Dit artikel bepaalt de inwerkingtredingsdatum van het decreet als startpunt voor de progressieve uitrol van de modernisering van het secundair onderwijs, rekening houdend met de specifieke inwerkingtreding van de programmatiebepalingen.

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Geert BOURGEOIS

De Vlaamse minister van Onderwijs,

Hilde CREVITS

VOORONTWERP VAN DECREET
van 14 juli 2017

**Voorontwerp van decreet tot wijziging van de Codex Secundair Onderwijs van
17 december 2010, wat betreft de modernisering van de structuur en de
organisatie van het secundair onderwijs**

DE VLAAMSE REGERING,

Op voorstel van de Vlaamse minister van Onderwijs;

Na beraadslaging,

BESLUIT:

De Vlaamse minister van Onderwijs is ermee belast, in naam van de Vlaamse Regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt:

Artikel 1. Dit decreet regelt een gemeenschapsaangelegenheid.

Art. 2. In artikel 3 van de Codex Secundair Onderwijs van 17 december 2010, het laatst gewijzigd bij het decreet van 16 juni 2017, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° punt 5° wordt opgeheven;

2° er wordt een punt 6°/1 ingevoegd, dat luidt als volgt:

"6°/1 beroepskwalificatie: een beroepskwalificatie zoals gedefinieerd in het decreet van 30 april 2009 betreffende de kwalificatiestructuur;"

3° er wordt een punt 14°/0 ingevoegd, dat luidt als volgt:

"14°/0 finaliteit: een begrip dat aangeeft waarop studierichtingen prioritair voorbereiden, namelijk op het hoger onderwijs, op de arbeidsmarkt of op beide;"

4° punt 20°, punt 21°, punt 33°, punt 36°, punt 41° en punt 43° worden opgeheven;

5° er wordt een punt 24°/1 ingevoegd, dat luidt als volgt:

"24°/1 onderwijskwalificatie: een onderwijskwalificatie als gedefinieerd in het decreet van 30 april 2009 betreffende de kwalificatiestructuur;"

6° het punt 31° wordt vervangen door wat volgt:

"31° optie: de opleiding verpleegkunde van het hoger beroepsonderwijs;"

7° er wordt een punt 33°/0 ingevoegd, dat luidt als volgt:

"33°/0 pakket: een of meerdere vakken waarmee doelen worden gerealiseerd;"

8° punt 42° wordt vervangen door wat volgt:

"42° structuuronderdeel: een onderverdeling in het onderwijsaanbod die erkend, gefinancierd of gesubsidieerd kan worden;"

9° er wordt een punt 42°/1 ingevoegd, dat luidt als volgt:

"42°/1 studiedomein: een inhoudelijk samenhangend thematisch geheel van studierichtingen die van abstract tot praktisch geordend zijn;"

10° er wordt een punt 43°/0 ingevoegd, dat luidt als volgt:

"43°/0 studierichting: een vak of een groep van vakken die het specifieke van een structuuronderdeel bepaalt;"

11° in punt 47° worden bij het eerste gedachtestreepje de woorden "en rekening houdende met het maximum aantal wekelijkse lessen dat voor financiering of subsidiëring in aanmerking komt" opgeheven.

Art. 3. In artikel 54, eerste lid, 1°, van dezelfde codex worden de woorden "een tweede leerjaar en een beroepsvoorbereidend leerjaar" vervangen door de zinsnede "een tweede leerjaar A en een tweede leerjaar B".

Art. 4. In artikel 100 van dezelfde codex wordt het eerste lid vervangen door wat volgt:

"Als een school, een vestigingsplaats of een structuuronderdeel in strijd met de programmatieregels wordt opgericht, wordt de financiering of subsidiëring van die entiteit ingetrokken."

Art. 5. In artikel 111 van dezelfde codex, gewijzigd bij de decreten van 1 juli 2011 en 4 april 2014, wordt paragraaf 3, opgeheven door het decreet van 4 april 2014, opnieuw opgenomen in de volgende lezing:

"§3. In aansluiting op de informatie die het schoolbestuur via het schoolreglement verstrekt, informeert het bestuur de leerlingen en de betrokken personen in voorkomend geval over de effecten van de uitrol van de modernisering van het secundair onderwijs op de structuur en organisatie van het onderwijsaanbod in de school in kwestie, met het oog op een optimale onderwijsloopbaan van de leerling."

Art. 6. In deel IV, titel 1, hoofdstuk 1, van dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 17 juni 2016, wordt het opschrift van afdeling 1 vervangen door wat volgt:

"Afdeling 1. Structuur en organisatie op macroniveau - transitieperiode".

Art. 7. In deel IV, titel 1, hoofdstuk 1, afdeling 1, van dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 17 juni 2016, wordt een artikel 123/21 ingevoegd, dat luidt als volgt:

"Art. 123/21. De bepalingen van deze afdeling houden progressief, leerjaar na leerjaar te beginnen met het eerste leerjaar van de eerste graad, op uitwerking te hebben met ingang vanaf de begindatum van de progressieve uitrol van de modernisering van het secundair onderwijs."

Art. 8. In deel IV, titel 1, hoofdstuk 1, van dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 17 juni 2016, wordt een afdeling 1/1 ingevoegd, die luidt als volgt:

“Afdeling 1/1. Structuur en organisatie op macroniveau”.

Art. 9. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 16 juni 2017, wordt in afdeling 1/1, ingevoegd bij artikel 8, een artikel 133/1 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 133/1. De bepalingen van deze afdeling treden progressief, leerjaar na leerjaar te beginnen met het eerste leerjaar van de eerste graad, in werking met ingang vanaf 1 september 2018”.

Art. 10. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 16 juni 2017, wordt in dezelfde afdeling 1/1 een artikel 133/2 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 133/2. Het voltijds gewoon secundair onderwijs en het buitengewoon secundair onderwijs, opleidingsvorm 4, bestaan uit drie graden.

De eerste graad omvat een eerste leerjaar A, een eerste leerjaar B, een tweede leerjaar A en een tweede leerjaar B.

De tweede graad omvat een eerste leerjaar en een tweede leerjaar.

De derde graad omvat een eerste leerjaar, een tweede leerjaar en een derde leerjaar, aangeduid als secundair-na-secundair, afgekort Se-n-Se.”.

Art. 11. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 16 juni 2017, wordt in dezelfde afdeling 1/1 een artikel 133/3 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 133/3. Zowel in het tweede leerjaar A als in het tweede leerjaar B worden basisopties onderscheiden.

In het tweede leerjaar A:

- 1° zal de leerling, één basisoptie als dusdanig of, in voorkomend geval, één pakket kiezen;
- 2° is een basisoptie een niche-basisoptie als het aanbod ervan aan beperkingen of voorwaarden is gekoppeld vanuit macrodoelmatigheid;
- 3° kan een school, in voorkomend geval, voor een basisoptie een of meer pakketten organiseren onder voorbehoud van de voorwaarde, vermeld in punt 4°;
- 4° is een pakket een niche-pakket als de organisatie ervan aan een bepaald aantal scholen is voorbehouden.

In het tweede leerjaar B:

- 1° zal de leerling, maximaal drie basisopties en, in voorkomend geval, pakketten combineren;
- 2° is een basisoptie een niche-basisoptie als het aanbod ervan aan beperkingen of voorwaarden is gekoppeld vanuit macrodoelmatigheid;
- 3° kan een school, in voorkomend geval, voor een basisoptie een of meer pakketten organiseren onder voorbehoud van de voorwaarde, vermeld in punt 4°;
- 4° is een pakket een niche-pakket als de organisatie ervan aan een bepaald aantal scholen is voorbehouden.

Met inachtnaam van het eerste tot en met het derde lid bepaalt de Vlaamse Regering, afzonderlijk voor het tweede leerjaar A en het tweede leerjaar B:

- 1° de basisopties;
- 2° binnen het geheel van basisopties: de niche-basisopties en de beperkingen of voorwaarden die, per niche-basisoptie, aan het aanbod ervan zijn gekoppeld;
- 3° per basisoptie: de eventuele pakketten;
- 4° binnen het geheel van pakketten: de niche-pakketten en het aantal scholen dat, per niche-pakket, in aanmerking komt voor de organisatie ervan.”.

Art. 12. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 16 juni 2017, wordt in dezelfde afdeling 1/1 een artikel 133/4 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 133/4. §1. In de leerjaren van de tweede en derde graad worden studierichtingen onderscheiden. Die studierichtingen worden geordend in een matrix op basis van studiedomeinen, finaliteiten en onderwijsvormen.

De studiedomeinen zijn:

- 1° taal en cultuur;
- 2° stem;
- 3° kunst en creatie;
- 4° land- en tuinbouw;
- 5° economie en organisatie;
- 6° maatschappij en welzijn;
- 7° sport;
- 8° voeding en horeca.

De finaliteiten zijn:

- 1° doorstroom;
- 2° dubbel;
- 3° arbeidsmarkt.

De onderwijsvormen zijn:

- 1° algemeen secundair onderwijs - ASO;
- 2° technisch secundair onderwijs - TSO;
- 3° kunstsecundair onderwijs - KSO;
- 4° beroepssecundair onderwijs -BSO.

Binnen de finaliteit doorstroom zijn de studierichtingen van het algemeen secundair onderwijs domeinoverschrijdend en zijn de studierichtingen van het technisch en kunstsecundair onderwijs domeingebonden.

Sommige studierichtingen zijn niche-studierichtingen. Het aanbod ervan wordt aan beperkingen of voorwaarden gekoppeld vanuit macrodoelmatigheid.

Het Se-n-Se bevat studierichtingen die een van de volgende zaken doen:

- 1° beroepsgericht specialiseren;
- 2° voorbereiden op het hoger onderwijs, met in elk geval één studierichting die volgt op studierichtingen met finaliteit arbeidsmarkt van het eerste en tweede leerjaar van de derde graad en die leidt tot een diploma dat toegang verleent tot een bacheloropleiding.

In de matrix:

- 1° worden ook het studieaanbod van het deeltijds beroepssecundair onderwijs en de leertijd en het studieaanbod van het buitengewoon secundair onderwijs, opleidingsvorm 3, opgenomen onder de finaliteit arbeidsmarkt;
- 2° wordt ook het buitengewoon secundair onderwijs, opleidingsvorm 1 en 2, opgenomen, maar buiten de ordening op basis van studiedomeinen, finaliteiten en onderwijsvormen;
- 3° wordt het onthaaljaar niet opgenomen;
- 4° wordt het Se-n-Se niet aan onderwijsvormen gekoppeld.

Met inachtnaam van het eerste tot en met het achtste lid legt de Vlaamse Regering de matrix vast. Ze bepaalt ook de niche-studierichtingen en de beperkingen of voorwaarden die, per niche-studierichting, aan het aanbod zijn gekoppeld.

§2. De studierichtingen van de finaliteit doorstroom en de dubbele finaliteit leiden in het tweede leerjaar van de derde graad tot een onderwijskwalificatie niveau 4.

Het Se-n-Se in het derde leerjaar van de derde graad waarmee een diploma behaald kan worden dat toegang verleent tot een bacheloropleiding, leidt tot een onderwijskwalificatie niveau 4.

De studierichtingen van de finaliteit arbeidsmarkt leiden in het tweede leerjaar van de derde graad tot een onderwijskwalificatie niveau 3.

De studierichtingen van de finaliteit arbeidsmarkt leiden in het tweede leerjaar van de tweede graad tot een onderwijskwalificatie niveau 2.

Het Se-n-Se in het derde leerjaar van de derde graad als beroepsgerichte specialisatie leidt tot een of meer beroepskwalificaties niveau 3 of 4, eventueel aangevuld met een of meer deeltijds kwalificaties.”.

Art. 13. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 16 juni 2017, wordt in dezelfde afdeling 1/1 een artikel 133/5 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 133/5. De Vlaamse Regering legt voor structuuronderdelen die onder de toepassing van de volgende artikelen vallen, de concordantie vast naar basisopties respectievelijk structuuronderdelen van de matrix als vermeld in deze afdeling:

- 1° artikel 124 en 126 van deze codex, voor het voltijds gewoon secundair onderwijs en het buitengewoon secundair onderwijs, opleidingsvorm 4;
- 2° artikel 335 van deze codex, voor het buitengewoon secundair onderwijs;
- 3° artikel 22 van het decreet van 10 juli 2008 betreffende het stelsel van leren en werken in de Vlaamse Gemeenschap, voor het deeltijds beroepssecundair onderwijs en de leertijd.

De concordantie kan de volgende vormen aannemen:

- 1° een structuuronderdeel wordt opgeheven zonder omzetting;
- 2° één structuuronderdeel wordt omgezet in één basisoptie of structuuronderdeel;
- 3° verschillende structuuronderdelen worden omgezet in één basisoptie of structuuronderdeel;
- 4° één structuuronderdeel wordt omgezet in verschillende basisopties of structuuronderdelen.

Voor de school is de omzetting in één basisoptie of structuuronderdeel een recht en geen programmatie. Als er verschillende omzettingmogelijkheden zijn, kiest het schoolbestuur één omzetting die een recht en geen programmatie is. Als de omzetting door alle betrokken scholen samen ertoe kan leiden dat niet is voldaan aan de beperkingen of voorwaarden die vanuit macrodoelmatigheid aan een bepaalde niche-basisoptie of een bepaald niche-structuuronderdeel zijn gekoppeld én een school afziet van die omzetting, mag ze twee andere basisopties of structuuronderdelen, die geen niche zijn, zonder programmatie oprichten.”.

Art. 14. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 16 juni 2017, wordt in dezelfde afdeling 1/1 een artikel 133/6 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 133/6. De lijst van basisopties en eventuele invulling via pakket of de matrix met structuuronderdelen kan worden gewijzigd door maatschappelijke, onderwijskundige, technologische of andere ontwikkelingen of vanwege arbeidsmarktbehoeften. Die wijziging kan de opheffing, vervanging of toevoeging van basisopties, eventuele invulling via pakket of structuuronderdelen betekenen. Het initiatief daarvoor kan zowel uitgaan van de Vlaamse Regering als van derden.

De Vlaamse Regering bepaalt de procedure die aan een eventuele wijziging voorafgaat en kan daarbij, met toepassing van de decreetgeving op de kwalificatiestructuur, een onderscheid maken tussen structuuronderdelen die wel en structuuronderdelen die niet als onderwijskwalificatie gelden.

Uiterlijk om de vijf schooljaren vanaf het tweede schooljaar van de progressieve uitrol van de modernisering van het secundair onderwijs worden alle structuuronderdelen, met uitzondering van het eerste leerjaar A, het eerste leerjaar B en het onthaaljaar, gescreend op actualiteitswaarde en worden zo nodig bijstellingen doorgevoerd. De Vlaamse Regering bepaalt de procedure voor die screening en bijsturing.”.

Art. 15. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 16 juni 2017, wordt in dezelfde afdeling 1/1 een artikel 133/7 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 133/7. Een leerjaar is gelijk aan een schooljaar, dat bestaat uit twee aansluitende semesters, en start op de eerste lesdag van september.

In afwijking van het eerste lid kan een Se-n-Se als beroepsgerichte specialisatie:
1° een duurtijd hebben van één semester of drie aansluitende semesters, afhankelijk van de breedte en het niveau van competenties van de beroepskwalificaties waaruit het Se-n-Se is samengesteld, als de Vlaamse Regering dat zo bepaalt;
2° starten op de eerste lesdag van september of op de eerste lesdag van februari.”.

Art. 16. Artikel 134 van dezelfde codex wordt vervangen door wat volgt:

“Art. 134. Met behoud van de toepassing van de programmatienormen, bestaat het voltijds secundair onderwijsaanbod van een school uit:

- 1°
 - a) de eerste graad, of
 - b) eerste en de tweede graad, of
 - c) de tweede en de derde graad, of;
 - d) de eerste, de tweede en de derde graad;
- 2° in de tweede en de derde graad: een of meer studiedomeinen of een of meer finaliteiten of een of meer onderwijsvormen.

Art. 17. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 16 juni 2017, wordt een artikel 134/1 ingevoegd, dat luidt als volgt:

"Art. 134/1. §1. Met respect voor het in artikel 134 gestelde, kiest een schoolbestuur zelf het organisatiemodel waarbinnen ze haar school uitbouwt. In elk geval zal elk schoolconcept gebaseerd op de matrix, zowel verticaal (met alleen doorstroomrichtingen of alleen studierichtingen met dubbele finaliteit (doorstroom/arbeidsmarktgericht) of alleen arbeidsmarktgerichte studierichtingen) als horizontaal als een combinatie van beide mogelijk zijn.

§2. Een school wordt als een domeinschool beschouwd als ze in elk studiedomein van elke graad, met uitzondering van de eerste graad, ten minste één studierichting uit elke finaliteit organiseert. Voor de toepassing van deze bepaling komen, wat de finaliteit doorstroom betreft, in de tweede en de derde graad zowel domeinoverschrijdende als domeingebonden studierichtingen in aanmerking.

In het eerste lid wordt verstaan onder organiseren: ten minste één regelmatige leerling hebben ingeschreven op de eerste lesdag van oktober.

Een school wordt als een campusschool beschouwd als ze in ten minste twee studiedomeinen samen per graad, met uitzondering van de eerste graad, ten minste één studierichting uit elke finaliteit organiseert. Voor de toepassing van deze bepaling komen, wat de finaliteit doorstroom betreft, zowel domeinoverschrijdende als domeingebonden studierichtingen in aanmerking.

Een school wordt als een verticale school beschouwd als ze studierichtingen binnen eenzelfde finaliteit en onderwijsvorm in zowel tweede als derde graad organiseert.

In het derde lid wordt verstaan onder organiseren: ten minste één regelmatige leerling hebben ingeschreven op de eerste lesdag van oktober.

De Vlaamse Regering kan aan domeinscholen of campusscholen voordelen toekennen.

§3. Eén of meerdere vestigingsplaatsen van scholen van eenzelfde schoolbestuur, gelegen binnen eenzelfde of aaneensluitende kadastrale percelen, of gescheiden door hetzij maximaal twee kadastrale percelen hetzij door een weg, worden voor de toepassing van het in §2 gestelde beschouwd als één school.

Art. 18. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 16 juni 2017, wordt een artikel 134/2 ingevoegd, dat luidt als volgt:

"Art. 134/2. Voor de organisatie van een Se-n-Se als beroepsgerichte specialisatie kan een school samenwerken met:

- 1° een of meer andere scholen voor secundair onderwijs, centra voor volwassenenonderwijs of hogescholen;
- 2° een of meer publieke verstrekkers van beroepsopleidingen voor volwassenen;
- 3° andere organisaties of bedrijven uit de publieke of private sector.

Binnen het samenwerkingsverband is de eerst vermelde school altijd de coördinerende school. Alleen die school is bevoegd en verantwoordelijk voor de inschrijving van leerlingen, de programmatie, de evaluatie, de studiebekräftiging en de

kwaliteitszorg. Op het vlak van financiering of subsidiëring zijn de decretale en regelgevende bepalingen alleen van toepassing op de coördinerende school.

De samenwerking wordt vastgelegd in een overeenkomst die ten minste de volgende elementen bevat:

- 1° de partners waarmee wordt samengewerkt;
- 2° de coördinerende school;
- 3° de invulling van de samenwerking;
- 4° de looptijd van de samenwerking;
- 5° de afspraken over de evaluatie en de kwaliteitszorg;
- 6° de afspraken over de inzet van personeel. Het protocol van de onderhandelingen daarover in de lokale comités wordt als bijlage bij de samenwerkingsovereenkomst gevoegd.

Een coördinerende school kan, na onderhandeling in het lokale comité, uren-leraar overdragen aan een partner waarmee ze samenwerkt. Tenzij die overdracht plaatsvindt naar een andere school voor secundair onderwijs of naar een centrum voor volwassenenonderwijs, worden de uren-leraar in kwestie beschouwd als uren-leraar die aangewend worden voor voordrachtgevers.”.

Art. 19. In deel IV, titel 1, hoofdstuk 1 van dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 17 juni 2016, wordt het opschrift van afdeling 4 vervangen door wat volgt:

“Afdeling 4. Lessenrooster - transitieperiode”.

Art. 20. Artikel 157/1 van dezelfde codex, ingevoegd bij het decreet van 19 juli 2013 en gewijzigd bij het decreet van 25 april 2014, wordt opgeheven.

Art. 21. In deel IV, titel 1, hoofdstuk 1 van dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 17 juni 2016, wordt een afdeling 4/1 ingevoegd, die luidt als volgt:

“Afdeling 4/1. Lessenrooster”.

Art. 22. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 16 juni 2017, wordt in afdeling 4/1, ingevoegd bij artikel 21, een artikel 157/2 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 157/2. De bepalingen van deze afdeling treden progressief, leerjaar na leerjaar te beginnen met het eerste leerjaar van de eerste graad, in werking vanaf 1 september 2018.”.

Art. 23. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 16 juni 2017, wordt in dezelfde afdeling 4/1 een artikel 157/3 ingevoegd, dat luidt als volgt:

Art. 157/3. Het lessenrooster is het weekrooster, opgebouwd uit vakken of vakkenclusters, waarin de doelen van het curriculumdossier en het aansluitende leerplan worden gerangschikt. Met inachtnaam van de bepalingen van deze afdeling stelt het schoolbestuur het weekrooster vast.”.

Art. 24. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 16 juni 2017, wordt in dezelfde afdeling 4/1 een artikel 157/4 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 157/4. De Vlaamse Regering legt de benamingen van de vakken vast en bepaalt de indeling in algemene vakken, kunstvakken, technische vakken en praktische vakken..”.

Art. 25. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 16 juni 2017, wordt in dezelfde afdeling 4/1 een artikel 157/5 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 157/5. Het lessenrooster van structuuronderdelen omvat basisvorming. In afwijking daarvan komt in het derde leerjaar van de derde graad basisvorming alleen voor in het lessenrooster van de studierichting die leidt tot een diploma dat toegang verleent tot een bacheloropleiding.

De eindtermen die voor een structuuronderdeel toepasbaar zijn en de ontwikkelingsdoelen die voor het onthaaljaar toepasbaar zijn, vormen de basisvorming.

Het aantal lesuren basisvorming in de eerste graad bedraagt ten minste:

- 1° 27 in het eerste leerjaar A;
- 2° 27 in het eerste leerjaar B;
- 3° 25 in het tweede leerjaar A;
- 4° 20 in het tweede leerjaar B.

In de basisvorming zijn in elk geval de volgende vakken opgenomen:

- 1° in het officieel onderwijs: godsdienst of niet-confessionele zedenleer;
- 2° in het vrij onderwijs: godsdienst, niet-confessionele zedenleer, cultuurbeschouwing of eigen cultuur en religie.

De basisvorming van het onthaaljaar bestaat alleen uit de vakken, vermeld in het vierde lid, en het vak Nederlands voor nieuwkomers.”.

Art. 26. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 16 juni 2017, wordt in dezelfde afdeling 4/1 een artikel 157/6 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 157/6. Het lessenrooster van het tweede leerjaar A omvat vijf lesuren basisoptie desgevallend ingevuld via pakket.

Het lessenrooster van het tweede leerjaar B omvat tien lesuren basisoptie of basisopties, desgevallend ingevuld via pakketten.

De delibererende klassenraad in het eerste leerjaar A en het eerste leerjaar B kan beslissen om de leerling in het tweede leerjaar A of het tweede leerjaar B remediëring op te leggen of de leerling van de toegang tot een of meer basisopties of pakketten van de basisopties van het tweede leerjaar A of het tweede leerjaar B uit te sluiten.

Art. 27. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 16 juni 2017, wordt in dezelfde afdeling 4/1 een artikel 157/7 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 157/7. Het lessenrooster van het eerste leerjaar A en het eerste leerjaar B omvat, naast de lesuren basisvorming, ten minste vijf lesuren differentiatie.

Het lessenrooster van het tweede leerjaar A en het tweede leerjaar B omvat, naast de lesuren basisvorming en de lesuren basisoptie, ten minste twee lesuren differentiatie.

De lesuren differentiatie kunnen worden ingevuld als een verdieping of een remediëring van onderdelen van de basisvorming of als een verdieping in klassieke talen. De school biedt enerzijds ten minste twee verdiepende differentiatiepakketten aan en anderzijds die remediërende differentiatiepakketten waaraan de leerlingen behoefte hebben.

In het tweede leerjaar A en in het tweede leerjaar B kiest de leerling, binnen het aanbod van de school, een of meer verdiepende differentiatiepakketten, ermee rekening houdend dat de klassenraad bij het begin of in de loop van het schooljaar een of meer remediërende differentiatiepakketten aan de leerling kan opleggen. De lesuren differentiatie kunnen evenwel nooit volledig aan remediëring worden besteed.

De Vlaamse Regering bepaalt de verdere voorwaarden voor invulling van een differentiatiepakket in hoofde van de leerling.”.

Art. 28. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 16 juni 2017, wordt in dezelfde afdeling 4/1 een artikel 157/8 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 157/8. In elk structuuronderdeel kunnen, buiten het lessenrooster, facultatieve inhaallessen worden georganiseerd.”.

Art. 29. In deel IV, titel 1, hoofdstuk 1 van dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 17 juni 2016, wordt een afdeling 4/2 ingevoegd, die luidt als volgt:

“Afdeling 4/2. CLIL (Content and Language Integrated Learning)”.

Art. 30. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 16 juni 2017, wordt in afdeling 4/2, ingevoegd bij artikel 29, een artikel 157/9 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 157/9. Het wekelijkse lessenrooster kan, de lesuren moderne vreemde talen niet meegerekend, voor maximaal 20% worden aangeboden in het Frans, Engels of Duits onder de volgende voorwaarden:

- 1° de leerling heeft de mogelijkheid om in de school het niet-taalonderricht in het Nederlands te volgen;
- 2° de leerling kan CLIL alleen volgen als de betrokken personen er schriftelijk en expliciet voor kiezen het CLIL-traject gedurende het volledige schooljaar te volgen en als de toelatingsklassenraad een positief advies heeft gegeven, waaruit minstens blijkt dat de leerling voldoende kennis en beheersing van de onderwijstaal heeft;
- 3° het aanbod voldoet aan de kwaliteitsstandaard die de Vlaamse Regering bepaalt en die alleen voorwaarden omvat op het vlak van:
 - a) de competenties en vorming van de personeelsleden die de lessen zullen geven op het vlak van de CLIL-methodiek in relatie tot de leerinhouden in kwestie;
 - b) de vereiste kennis van de doeltaal van de personeelsleden;
 - c) tijdige communicatie met de betrokken personen en leerlingen met de expliciete keuzemogelijkheid tussen CLIL of niet-CLIL;
 - d) de inpassing van het aanbod in een coherent talenbeleid zowel voor de onderwijstaal als voor vreemde talen, met formulering van expliciete strategische doelstellingen;
 - e) de monitoring van de resultaten en de leerwinst van de leerlingen in de leerinhouden in kwestie in de doeltaal en in het Standaardnederlands;
 - f) de te volgen stappen voor een school die een CLIL-project wil organiseren, namelijk: beginsituatieanalyse, communicatie, doelen formuleren, actieplan opstellen en actieplan operationaliseren;
- 4° de school kan het aanbod alleen effectief organiseren als ze beschikt over personeelsleden die op het ogenblik van de organisatie beantwoorden aan de voorwaarden van punt 3°, a) en b). Daarbij houdt ze rekening met de rechten van de personeelsleden die vast benoemd zijn of tijdelijk aangesteld zijn voor doorlopende duur in het vak dat ze wil aanbieden in het Frans, Engels of Duits. Om het aanbod te organiseren, mag de school een personeelslid dat vastbenoemd is voor het vak dat ze in het Frans, Engels of Duits wil aanbieden, niet ter beschikking stellen wegens ontstentenis van betrekking voor dat vak.

De school mag ook de opdracht van een tijdelijk personeelslid dat voor doorlopende duur is aangesteld in het vak dat ze in het Frans, Engels of Duits wil aanbieden, voor dat vak niet verminderen of beëindigen om het aanbod te organiseren. Dat laatste geldt niet als het tijdelijke personeelslid wel voldoet aan de voorwaarden, vermeld in punt 3°, a) en b), maar het aanbod om het vak in het Frans, Engels of Duits te geven, weigert;

5° de school zorgt ervoor dat de kennis van de onderwijstaal bij de leerlingen prioritair blijft en dat het Nederlandstalige karakter van de school behouden blijft;

6° voorafgaand wordt een plan opgemaakt dat de bevoegde dienst van de Vlaamse Gemeenschap heeft goedgekeurd.”.

Art. 31. In artikel 158 van dezelfde codex, gewijzigd bij het decreet van 12 juli 2013, wordt het eerste lid vervangen door wat volgt:

“Voltijds gewoon secundair onderwijs kan modulair worden georganiseerd conform de bepalingen van deze afdeling. In voorkomend geval zijn decretale en reglementaire bepalingen die in strijd zijn met de bepalingen van deze afdeling, niet van toepassing. Geen enkel structuuronderdeel kan modulair worden georganiseerd als er een inhoudelijk verwant structuuronderdeel kan worden georganiseerd dat onder de toepassing van de bepalingen van afdeling 1/1 valt.

De Vlaamse Regering beslist over het tijdstip van de beëindiging van het experimenteel modulair onderwijs, dat niet later kan vallen dan de volledige uitrol van de modernisering van het secundair onderwijs. Deze bepaling is niet van toepassing op de opleiding verpleegkunde van het hoger beroepsonderwijs die wordt georganiseerd in scholen voor voltijds gewoon secundair onderwijs.”.

Art. 32. Artikel 176 van dezelfde codex, vervangen bij het decreet van 19 juli 2013, wordt vervangen door wat volgt:

“Art. 176. Bij de programmatie van structuuronderdelen, met uitzondering van het onthaaljaar, wordt een onderscheid gemaakt tussen vrij programmeerbaar en programmeerbaar na goedkeuring door de Vlaamse Regering. Elke programmatie moet in overeenstemming zijn met de afspraken die de scholengemeenschap, in voorkomend geval, maakt met het oog op een rationeel geordend onderwijsaanbod.”.

Art. 33. Artikel 177 van dezelfde codex, vervangen bij het decreet van 17 juni 2016, wordt vervangen door wat volgt:

“Art. 177. De programmatie van de volgende structuuronderdelen is vrij:

1° het eerste leerjaar A;

2° het eerste leerjaar B;

3° een basisoptie van het tweede leerjaar A, onder de volgende voorwaarde: de basisoptie is geen niche-basisoptie;

4° een basisoptie van het tweede leerjaar B, onder de volgende voorwaarde: de basisoptie is geen niche-basisoptie;

5° een studierichting van een studiedomein, georganiseerd door een domeinschool, onder de volgende voorwaarde: de studierichting is geen niche-studierichting;

6° een of meer studierichtingen van een of meer studiedomeinen, onder de volgende voorwaarden:

a) de studierichtingen zijn geen niche-studierichtingen;

b) de programmatie is beperkt tot het strikt noodzakelijke om in een of meer studiedomeinen een domeinschool te worden;

c) de programmatie wordt door middel van één geïntegreerd dossier ingediend;

- d) de programmatie kan in de verschillende leerjaren, graden of studierichtingen gelijktijdig dan wel progressief worden doorgevoerd.
- 7° een domeinoverschrijdende studierichting binnen de finaliteit doorstroom, georganiseerd door een domeinschool of campusschool.

Het schoolbestuur meldt de programmatie uiterlijk op 1 april van het voorafgaand schooljaar schriftelijk bij de bevoegde diensten van de Vlaamse Gemeenschap. Bij die melding gaan het protocol van de onderhandeling ter zake in het bevoegde lokaal comité en, als de school tot een scholengemeenschap behoort, een uittreksel van het proces-verbaal waaruit blijkt dat de programmatie in overeenstemming is met de afspraken die binnen de scholengemeenschap zijn gemaakt. In geval van een studierichting met dubbele finaliteit of finaliteit arbeidsmarkt omvat de melding ook:

- 1° de getroffen voorbereidingen op het vlak van materiële infrastructuur en leermiddelen die voldoende en gepast zijn met het oog op de te verwerven competenties van het geprogrammeerde structuuronderdeel;
- 2° de aantoonbare samenwerkingsmogelijkheden met lokale arbeidsmarktactoren en de bedrijfswereld.”.

Art. 34. Artikel 178 van dezelfde codex, vervangen bij het decreet van 19 juli 2013 en gewijzigd bij het decreet van 17 juni 2016, wordt vervangen door wat volgt:

“Art. 178. Het schoolbestuur vraagt de programmatie van een structuuronderdeel dat niet onder de toepassing van artikel 177 valt, bij de bevoegde diensten van de Vlaamse Gemeenschap schriftelijk en gemotiveerd aan uiterlijk op 30 november van het voorafgaande schooljaar en uiterlijk op 30 september van het lopende schooljaar als het een Se-n-Se betreft die van start gaat op 1 februari daaropvolgend. De motivering van de aanvraag houdt in elk geval rekening met de criteria, vermeld in het derde lid, 1° tot en met 6°. Bij de aanvraag gaan het protocol van de onderhandeling ter zake in het bevoegde lokaal comité en, als de school tot een scholengemeenschap behoort, een uittreksel van het proces-verbaal waaruit blijkt dat de programmatie in overeenstemming is met de afspraken die binnen de scholengemeenschap zijn gemaakt.

De Vlaamse Regering neemt een beslissing over de programmatie na advies van:

- 1° de onderwijsinspectie en de bevoegde diensten van de Vlaamse Gemeenschap;
- 2° de Vlaamse Onderwijsraad;
- 3° in geval van een studierichting met dubbele finaliteit of finaliteit arbeidsmarkt: de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen.

De Vlaamse Regering houdt bij haar beslissing rekening met de volgende cumulatieve criteria :

- 1° de eventuele beperkingen of voorwaarden die vanuit macrodoelmatigheid aan het aanbod van het structuuronderdeel zijn gekoppeld;
- 2° de kwantitatieve en kwalitatieve behoeften op het vlak van het aanbod van secundair onderwijs in de onderwijszone in kwestie, met het oog op vervolgonderwijs of toetreding tot de arbeidsmarkt;
- 3° het principe van keuzevrijheid van ouders en leerlingen;
- 4° de studiecontinuïteit van leerlingen binnen de school of de scholengemeenschap;
- 5° in geval van een studierichting met dubbele finaliteit of finaliteit arbeidsmarkt:
- a) de getroffen voorbereidingen op het vlak van materiële infrastructuur en leermiddelen die voldoende en gepast zijn met het oog op de te verwerven competenties van het geprogrammeerde structuuronderdeel;
- b) de aantoonbare samenwerkingsmogelijkheden met lokale arbeidsmarktactoren en de bedrijfswereld;

6° de afspraken die met andere lokale onderwijsinrichters binnen en buiten de betrokken scholengemeenschap zijn gemaakt over een rationeel en transparant studieaanbod.”.

Art. 35. Artikel 178/1 van dezelfde codex, ingevoegd bij het decreet van 17 juni 2016, wordt vervangen door wat volgt:

“Art. 178/1. Pakketten in het tweede leerjaar A en het tweede leerjaar B zijn geen structuuronderdelen en zijn bijgevolg niet onderworpen aan programmatieregels.”.

Art. 36. In dezelfde codex worden de volgende artikelen opgeheven:

1° artikel 179, vervangen bij het decreet van 17 juni 2016;

2° artikel 179/1, ingevoegd bij het decreet van 19 juli 2013 en gewijzigd bij het decreet van 17 juni 2016;

3° artikel 179/2, ingevoegd bij het decreet van 19 juli 2013.

Art. 37. In artikel 179/3 van dezelfde codex, ingevoegd bij het decreet van 25 april 2014 en gewijzigd bij de decreten van 13 november 2015 en 17 juni 2016, wordt het eerste lid opgeheven.

Art. 38. In artikel 192, §3, 1°, b), van dezelfde codex wordt de bepaling “- een beroepenveld;” opgeheven.

Art. 39. Artikel 206 van dezelfde codex, vervangen bij het decreet van 19 juli 2013 en gewijzigd bij het decreet van 17 juni 2016, wordt opgeheven.

Art. 40. In artikel 211, §2, tweede lid, 2°, van dezelfde codex wordt de zinsnede “het beroepenveld,” opgeheven.

Art. 41. In artikel 213, eerste lid, 1°, van dezelfde codex worden de woorden “het beroepsvoorbereidend leerjaar” vervangen door de zinsnede “het tweede leerjaar B”.

Art. 42. In deel IV, titel 1, hoofdstuk 6, afdeling 1, van dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 17 juni 2016, wordt het opschrift van onderafdeling 3 vervangen door wat volgt:

“Onderafdeling 3. Scholen met studierichting Binnenvaart en Beperkte Kustvaart”.

Art. 43. Artikel 217 van dezelfde codex wordt opgeheven.

Art. 44. Artikel 218 van dezelfde codex wordt vervangen door wat volgt:

“Art. 218. Een school die door de Vlaamse Gemeenschap gefinancierd of gesubsidieerd wordt, met studierichting Binnenvaart en Beperkte Kustvaart heeft jaarlijks recht op een forfaitaire puntenenveloppe van 605 punten.

De Vlaamse Regering kan, naargelang van de beschikbare begrotingskredieten, de enveloppe, vermeld in het eerste lid, aanpassen, waarbij ze rekening houdt met het aantal leerlingen in die studierichting.”.

Art. 45. In artikel 252/1, tweede lid, van dezelfde codex, ingevoegd bij het decreet van 19 juli 2013 en gewijzigd bij het decreet van 19 juni 2015, wordt punt 2° vervangen door wat volgt:

"2° het Se-n-Se;".

Art. 46. In artikel 281 van dezelfde codex, gewijzigd bij de decreten van 21 maart 2014 en 17 juni 2016, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in paragraaf 1 en 3 worden de woorden "of samenhangende gehelen van opleidingen" opgeheven;

2° in paragraaf 1 worden de woorden "of samenhangend geheel van opleidingen" telkens opgeheven;

3° paragraaf 4 wordt vervangen door wat volgt:

"§4. Gedurende de periode van omvorming van de opleidingen die in de vroegere structuur georganiseerd werden, naar de nieuwe structuur van opleidingen worden de bevolkingsminima van de opleidingen berekend door de leerlingenaantallen van de oude opleidingen samen te tellen met die van de corresponderende nieuwe opleidingen, in alle fases. Na de omvorming worden bij de voormelde berekening de leerlingenaantallen van de nieuwe opleidingen uit de opleidingsfase samengeteld met de leerlingenaantallen van de corresponderende nieuwe opleidingen van de kwalificatiefase en integratiefase."

Art. 47. In artikel 282 van dezelfde codex, gewijzigd bij het decreet van 21 maart 2014, worden de woorden "of samenhangend geheel van opleidingen" opgeheven.

Art. 48. In artikel 285 van dezelfde codex, gewijzigd bij het decreet van 21 maart 2014, worden de woorden "of samenhangend geheel van opleidingen" opgeheven.

Art. 49. In artikel 287, §2, van dezelfde codex, vervangen bij het decreet van 21 maart 2014, worden de woorden "of samenhangende gehelen van opleidingen" telkens opgeheven.

Art. 50. In artikel 289 van dezelfde codex, gewijzigd bij de decreten van 21 maart 2014 en 17 juni 2016, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in paragraaf 1, 3° en 4°, worden de woorden "of samenhangend geheel van opleidingen" telkens opgeheven;

2° in paragraaf 3 worden de woorden "of samenhangend geheel van opleidingen" telkens opgeheven.

Art. 51. Aan artikel 333 van dezelfde codex, vervangen bij het decreet van 21 maart 2014, wordt de volgende zinsnede toegevoegd:

", met uitzondering van de integratiefase van opleidingsvorm 3, waar 38 lesuren per week worden verstrekt."

Art. 52. Aan artikel 335 van dezelfde codex wordt een derde lid toegevoegd, dat luidt als volgt:

"De bepalingen van dit artikel houden progressief, te beginnen met de observatiefase, op uitwerking te hebben één jaar na de begindatum van de progressieve uitrol van de modernisering van het secundair onderwijs."

Art. 53. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 16 juni 2017, wordt een artikel 335/1 ingevoegd, dat luidt als volgt:

"Art. 335/1. De bepalingen van dit artikel treden progressief, te beginnen met de observatiefase, vanaf 1 september 2019.

In de opleidingsfase, de kwalificatiefase en de integratiefase worden opleidingen onderscheiden, die als finaliteit arbeidsmarkt hebben. Die opleidingen worden geordend in een matrix op basis van studiedomeinen.

De studiedomeinen zijn:

- 1° taal en cultuur;
- 2° stem;
- 3° kunst en creatie;
- 4° land- en tuinbouw;
- 5° economie en organisatie;
- 6° maatschappij en welzijn;
- 7° sport;
- 8° voeding en horeca.

De opleidingen van de kwalificatiefase en integratiefase van het buitengewoon secundair onderwijs, opleidingsvorm 3, leiden tot één beroepskwalificatie of deelkwalificatie; mits de ontwikkelingsdoelen van die opleidingen overeenkomen met de eindtermen voor de tweede graad van de finaliteit arbeidsmarkt, leiden ze tot een onderwijskwalificatie niveau 2. De kwalificatie of deelkwalificatie in kwestie kan in hoofde van de leerling in de kwalificatiefase of in de integratiefase worden behaald.

De lijst van opleidingen kan worden gewijzigd door maatschappelijke, onderwijskundige, technologische of andere ontwikkelingen of vanwege arbeidsmarktbehoeften. Die wijziging kan opheffing, vervanging of toevoeging van opleidingen betekenen. Het initiatief daarvoor kan zowel uitgaan van de Vlaamse Regering als van derden.

De Vlaamse Regering bepaalt de procedure die aan een eventuele wijziging voorafgaat.

Uiterlijk om de vijf schooljaren vanaf het derde schooljaar van de progressieve uitrol van de modernisering van het secundair onderwijs worden alle opleidingen gescreend op actualiteitswaarde en worden zo nodig bijstellingen doorgevoerd. De Vlaamse Regering bepaalt de procedure voor die screening en bijsturing.”.

Art. 54. In artikel 336 van dezelfde codex, vervangen bij het decreet van 21 maart 2014 en gewijzigd bij het decreet van 17 juni 2016, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

- 1° in paragraaf 1, 3°, worden de woorden “binnen eenzelfde samenhangend geheel van opleidingen” vervangen door de woorden “binnen hetzelfde studiedomein”;
- 2° in paragraaf 4 wordt de zinsnede “, de mogelijke opleidingen en samenhangende gehelen van opleidingen” vervangen door de woorden “en de mogelijke opleidingen”.

Art. 55. Artikel 341 van dezelfde codex wordt vervangen door wat volgt:

“Art. 341. Buitengewoon secundair onderwijs van opleidingsvorm 3, met uitzondering van de observatiefase, kan modulair worden georganiseerd conform de bepalingen van deze afdeling. In voorkomend geval zijn decretale en reglementaire bepalingen die in strijd zijn met de bepalingen van deze afdeling, niet van toepassing. Geen enkel structuuronderdeel kan modulair worden georganiseerd als er een inhoudelijk verwant structuuronderdeel kan worden georganiseerd dat onder de toepassing van artikel 335/1 valt. De Vlaamse Regering beslist over het tijdstip van de beëindiging van het experimenteel modulair

onderwijs, dat niet later kan vallen dan de volledige uitrol van de modernisering van het secundair onderwijs.”.

Art. 56. In artikel 350 van dezelfde codex, gewijzigd bij de decreten van 1 juli 2011, 19 juli 2013 en 21 maart 2014, wordt het eerste lid vervangen door wat volgt:

“Artikel 123/21, 124, 126, 128, 133/1 tot en met 133/7, 134, 134/1, 134/2, 136, 136/3 tot en met 136/6, 148, 149, 150, 151, 152, 153, 154, 156, 157, 157/2 tot en met 157/9 zijn ook van toepassing voor opleidingsvorm 4 in de scholen met opleidingsvorm 4, behalve voor het onthaalonderwijs dat er niet kan worden georganiseerd.”.

Art. 57. Dit decreet treedt in werking vanaf 1 september 2018.

Brussel,

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Geert BOURGEOIS

De Vlaamse minister van Onderwijs,

Hilde CREVITS

ADVIES VAN DE RAAD VAN BESTUUR VAN SYNTRA VLAANDEREN

Mevrouw Hilde Crevits
Viceminister-president van de Vlaamse
Regering en Vlaams minister van Onderwijs
Consciencegebouw
Koning Albert II-laan 15
1210 BRUSSEL

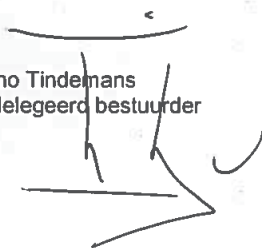
datum	28 september 2017	ons kenmerk	BT/MAM/298
contactpersoon	Marie-Anne Michielsens	dienst	Beleid en projecten
e-mail	Marie-anne.michielsens@syntravlaanderen.be	telefoon	0474 24 29 54
onderwerp	Adviesaanvraag voorontwerp van decreet tot wijziging van de Codex Secundair Onderwijs van 17 december 2010, wat betreft de modernisering van de structuur en de organisatie van het secundair onderwijs.		

Mevrouw de minister,

In antwoord op uw schrijven van 1 augustus 2017 bezorg ik u als bijlage het advies van de raad van bestuur Syntra Vlaanderen over het voorontwerp van decreet tot wijziging van de Codex Secundair Onderwijs van 17 december 2010, wat betreft de modernisering van de structuur en de organisatie van het secundair onderwijs.

Hoogachtend

Bruno Tindemans
Gedelegeerd bestuurder

ADVIES VAN DE RAAD VAN BESTUUR, DD 22 september 2017

Betreft: Adviesaanvraag over het voorontwerp van decreet tot wijziging van de Codex Secundair Onderwijs van 17 december 2010, wat betreft de modernisering van de structuur en de organisatie van het secundair onderwijs.

1. De raad van bestuur is van oordeel dat het behoud van de tussenschotten ASO/KSO/TSO/BSO in de tweede en de derde graad geen goede zaak is. De raad van bestuur vreest dat hierdoor de hiërarchie in het studietoeraanbod in stand wordt gehouden waardoor de problematiek inzake negatieve studietoekoeze voor TSO en BSO en het watervalstelsel niet wordt opgelost. Anderzijds beseft de raad van bestuur dat het opheffen van de tussenschotten ASO/TSO/KSO/BSO en de vervanging hiervan door finaliteiten op zich onvoldoende is om deze problematiek op te lossen. Meer en andere flankerende en structurele maatregelen zijn nodig om te komen tot een evenwaardige maatschappelijke waardering van alle onderwijsvormen en studietoerichtingen zodat ouders en leerlingen hun studietoekoeze maken in functie van de belangstelling en capaciteiten van de jongere. De raad van bestuur is ook van oordeel dat het behoud van de termen ASO/TSO/BSO/KSO naast de nieuwe termen doorstroom-, arbeidsmarkt- en dubbele finaliteit kan leiden tot onduidelijkheid.
2. De raad van bestuur is van oordeel dat in de eerste graad de keuze van basisopties vrij moet blijven en dat de klassenraad niet de mogelijkheid mag krijgen om leerlingen al in het tweede jaar uit te sluiten van bepaalde basisopties. Leerlingen moeten in de eerste graad maximale kansen krijgen om hun interesses en capaciteiten te ontdekken en op basis hiervan hun verdere studietoekoeze maken.
3. De raad van bestuur vraagt voldoende schakelmogelijkheden te voorzien zowel binnen de eerste graad als na de eerste graad.
4. In het masterplan werd aangehaald dat 'we niet beschikken over een goed mechanisme om het aanbod van studietoerichtingen tijdig aan te passen aan nieuwe maatschappelijke en economische noden'. De raad van bestuur vraagt dat de procedure die de Vlaamse Regering zal uitwerken voor screening en bijstellingen soepele en flexibele aanpassingen van het studietoeraanbod mogelijk maakt.
5. De raad van bestuur vindt het positief dat de samenwerkingsmogelijkheden voor Se-n-Se-opleidingen worden uitgebreid naar de opleidingen Se-n-Se die als beroepsgerichte specialisatie worden georganiseerd. De raad van bestuur vraagt om in artikel 18 van het voorontwerp van decreet ook expliciet de mogelijkheid tot samenwerking met de centra voor vorming van zelfstandigen en kmo te vermelden.
6. Het lessenrooster wordt opgebouwd uit vakken(clusters) waarin de doelen van het curriculumdossier en het aansluitende leerplan worden gerangschikt. Het begrip curriculumdossier wordt in het voorontwerp van decreet, noch in de memorie van toelichting en de nota aan de Vlaamse Regering verder gedefinieerd. Het is de raad van bestuur dan ook niet duidelijk wat het curriculumdossier zal inhouden.
7. Het is de raad van bestuur niet duidelijk wat de omzetting van de opleidingen van het stelsel leren en werken als gevolg van het opnemen van het studietoeraanbod van het deeltijds beroepssecundair onderwijs en de leertijd in de matrix zal inhouden.
8. De raad van bestuur vraagt om in de uitwerking van de toelatingsvoorwaarden en overgangsvoorwaarden ook rekening te houden met de overgang van het stelsel leren en werken/duaal leren naar het voltijds secundair onderwijs. De raad van bestuur verwijst hierbij naar de nog steeds niet opgeloste problematiek dat leerlingen vanuit de leertijd en het deeltijds beroepssecundair onderwijs in het voltijds secundair onderwijs enkel worden toegelaten op basis van een onderwijsstudietoekoeze. De raad van bestuur herhaalt hierbij zijn meermaals gestelde vraag om de toelatingsklassenraad de mogelijkheid te geven om leerlingen die nog geen onderwijsstudietoekoeze hebben behaald toe te laten op basis van bereikte eindtermen, leerdoelen en competenties.
9. De raad van bestuur vraagt om ook advies te kunnen uitbrengen over de uitvoeringsbesluiten bij dit decreet.

Vlaams Agentschap voor
Ondernemersvorming

Dit advies werd eenparig gegeven behalve voor de punten 1. en 2. waarvoor het advies gegeven werd meerderheid tegen minderheid. Een minderheid van de leden vindt dat advies over deze punten niet valt binnen het takenpakket van het agentschap. Een meerderheid van de leden vindt van wel.

Brussel, 22 september 2017

Voor eensluidend verklaard,

Bruno TINDEMANS
Gedelegeerd bestuurder

ADVIES VAN DE SOCIAAL-ECONOMISCHE RAAD VAN VLAANDEREN

Advies

Modernisering structuur en organisatie van het secundair onderwijs

Brussel, 3 oktober 2017

SERV_20171003_moderniseringstructuurenorganisatieSO_ADV.docx

Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen • Wetstraat 34-36, 1040 Brussel • T +32 2 209 01 11
info@serv.be • www.serv.be

Modernisering structuur en organisatie van het secundair onderwijs

Adviesvraag: Voorontwerp van decreet tot wijziging van de Codex Secundair Onderwijs van 17 december 2010, wat de betreft de modernisering van de structuur en de organisatie van het secundair onderwijs

Adviesvrager: Hilde Crevits - Vlaams minister van Onderwijs

Ontvangst adviesvraag: 3 augustus 2017

Adviestermijn: 60 dagen

Decretale opdracht: SERV-decreet 7 mei 2004 art. 11 (overlegfunctie)

Goedkeuring raad: 3 oktober 2017

Mevrouw Hilde CREVITS
Vlaams minister van Onderwijs
Consciencegebouw
Koning Albert II-laan 15
1210 BRUSSEL

contactpersoon
Mieke Valcke
mvalcke@serv.be

ons kenmerk
SERV_BR_20171003_Moderniseringstructuur/organisatieSO

Brussel
3 oktober 2017

Modernisering structuur en organisatie van het secundair onderwijs

Mevrouw de minister

De raad schaart zich achter de brede doelstellingen die de modernisering beoogt. Deze moet gerealiseerd worden voor elke leerling, ongeacht het studiedomein, de onderwijsvorm of de finaliteit waarin hij of zij les volgt.

Belangrijk voor de raad is de verwezenlijking van een aantrekkelijk, actueel en transparant studieaanbod. De raad is positief over diverse zaken die aan die doelstelling moeten bijdragen, maar blijft het o.a. een gemiste kans vinden dat de onderwijsvormen behouden blijven. De raad kan niet akkoord gaan met de opzet van curriculumdossiers die voor een grondige hertaling van de beroepskwalificaties zouden zorgen.

De duidelijke rol en plaats van het Secundair-na-Secundair (Se-n-Se) is positief. De Se-n-Se opleidingen moeten opgenomen worden in de matrix, aangezien dit voor veel leerlingen integraal deel zal uitmaken van hun secundaire schoolloopbaan. Informatie en ondersteuning zijn belangrijk om ervoor te zorgen dat leerlingen die nu instappen in het 7de jaar BSO ook de stap zetten naar een onderwijskwalificerende opleiding in het Secundair-na-Secundair.

De raad vraagt inzet op de ontwikkeling van domein- en campusscholen omdat deze de beste garantie bieden op het wegwerken van de hiërarchie en de schotten tussen onderwijsvormen (en leerlingen) wat volgens de raad fundamenteel blijft in de modernisering.

Hoogachtend

Pieter Kerremans
administrateur-generaal

Anne Vermorgen
voorzitter

Inhoud

Inhoud	50
Krachtlijnen	51
Advies	52
1 Situering.....	52
2 Beste onderwijs voor alle leerlingen	53
3 Naar een actueel en transparant opleidingsaanbod	53
4 Blijvende aandacht voor opwaardering van arbeidsmarktgerichte opleidingen	54
5 Belangrijke nieuwe rol voor Se-n-Se	55
6 Werk maken van domein- en campusscholen.....	55

Krachtlijnen

- De brede doelstelling die de modernisering beoogt, moet gerealiseerd worden voor elke leerling, ongeacht het studiedomein, de onderwijsvorm of de finaliteit waarin hij of zij les volgt. De verwezenlijking van elk facet van deze opdracht vraagt een grote inzet en betrokkenheid van scholen, leerkrachten, leerlingen, ouders en alle stakeholders. Diverse indicatoren moeten nauwlettend opgevolgd worden, zodat indien nodig bijstellingen tijdens de transitieperiode mogelijk zijn.
- De scholen zullen goed moeten communiceren over de wijze waarop zij zich organiseren. De Vlaamse overheid zal aanvullend moeten communiceren over de wijze waarop scholen zich kunnen organiseren zodat ouders en leerlingen gericht kunnen kiezen. De ene organisatievorm zal bijvoorbeeld meer en makkelijker in schakels kunnen voorzien tijdens het verloop van een onderwijstraject.
- Belangrijk is de verwezenlijking van een aantrekkelijk, actueel en transparant studieaanbod. De raad is positief over diverse zaken die aan die doelstelling moeten bijdragen. Uiteraard wordt een aantrekkelijk en actueel onderwijsaanbod gevormd door de inhoudelijke doelen van opleidingen nl. de (specifieke) eindtermen, de ontwikkelingsdoelen, de uitbreidingsdoelen, Er moet voldoende tijd worden uitgetrokken om tot een gedragen instrumentarium te komen, maar er moeten ook tijdig beslissingen genomen worden.
- De raad vindt dat een nieuw instrument dat nog onderwerp is van verder debat en een rechtstreekse lijn heeft met de eindtermen, nl. het curriculumdossier, niet kan opduiken in meerdere decreten zonder heldere definitie en omschrijving. Het is niet duidelijk of er een draagvlak is voor het curriculumdossier. De raad kan niet akkoord gaan met curriculumdossiers die een grondige hertaling van de beroepskwalificaties beogen. Bij de opmaak van curriculumdossiers, als deze zouden worden ingevoerd, dienen de sectoren standaard te worden betrokken en wordt er onderhandeld met de sectoren over het (in principe onverkort) opnemen van de beroepskwalificaties. Het is niet duidelijk hoe de curriculumdossiers zich verhouden tot de standaardtrajecten. Uiteraard blijft één en ander dode letter als er geen onderwijskwalificaties worden opgemaakt en erkend. Het is van belang dat ongeacht de aanbieder of de leerweg de minimale inhoud van de opleidingen gelijk loopt waardoor het voor o.a. de sectoren duidelijk is waartoe een opleiding leidt.
- De duidelijke rol en plaats van het Secundair-na-Secundair (Se-n-Se) is positief. Erg belangrijk voor de raad is dat de Se-n-Se opleidingen in de structuur van de matrix van het secundair onderwijs worden opgenomen, aangezien dit voor veel leerlingen integraal deel zal uitmaken van hun secundaire schoolloopbaan. Informatie en ondersteuning zal belangrijk zijn om te vermijden dat veel minder leerlingen de stap zetten naar een opleiding in het Secundair-na-Secundair dan dat dit vandaag het geval is naar een 7de jaar BSO. De raad vraagt met klem dat jongeren die zich willen specialiseren zonder een direct perspectief op verder studeren in het hoger onderwijs ook een onderwijskwalificatie van niveau 4 kunnen halen.
- Er moet ingezet worden op de ontwikkeling van domein- en campusscholen omdat deze de beste garantie bieden op het wegwerken van de hiërarchie en de schotten tussen ASO, TSO en BSO (wat volgens de raad fundamenteel blijft in de modernisering).
- Dit voorontwerp van decreet bevat vaak enkel de principes, de verdere uitwerking zal gebeuren via besluiten. Er is dus nog veel onduidelijkheid bv. over de stimuli voor domein- en campusscholen, over de manier waarop studiegebieden gescreend zullen worden,

Advies

1 Situering

De modernisering van het secundair onderwijs is voor de sociale partners een bijzonder belangrijk onderwijsdossier. De raad bracht er meerdere adviezen over uit; het meest recente advies was het advies over de nota van de Vlaamse Regering over het addendum bij de conceptnota's voor de 1ste, 2de en 3de graad.

In de memorie van toelichting staat dat binnen de politieke context van het Masterplan, het regeerakkoord, de conceptnota's, het addendum en de mededeling van de VR alle beleidskeuzes met betrekking tot dit dossier zijn gemaakt en dat er geen vrije beleidsruimte meer is om andere beleidskeuzes te overwegen. In het kader van de uitvoering zijn met het voorliggend ontwerpdecreet een beperkt aantal operationele keuzes gemaakt over de structuur en de organisatie van het secundair onderwijs.

In zijn advies bij het addendum stelde de raad onder andere volgende krachtlijnen voor de modernisering voorop die voor de raad nog steeds gelden:

- de doelstellingen voor de modernisering van het secundair onderwijs mogen niet uit het oog verloren worden: het verminderen van het vroegtijdig schoolverlaten, het verkleinen van de impact van sociaaleconomische status op de schoolresultaten, het opwaarderen van het technisch en beroepsonderwijs en een betere aansluiting tussen school en werk;
- de basisopties die leerlingen kiezen in het tweede jaar van de eerste graad moeten breed zijn, hun horizon uitbreiden, hun interesses aanspreken en mogen niet determinerend zijn voor hun verdere schoolloopbaan;
- er zal een veelheid aan schoolconcepten ontstaan; de domeinscholen bieden de beste garantie op het wegwerken van de hiërarchie en de schotten tussen ASO, TSO, KSO en BSO;
- de standaardtrajecten in het Duaal Leren zijn een goed voorbeeld van dialoog en samenwerking tussen werk- en onderwijspartners; het overleg en de samenwerking met de sectoren bij de opmaak van studierichtingen moet in de regelgeving moet worden ingeschreven ;
- de raad vraagt een duidelijke timing voor en een heldere invulling van Se-n-Se;
- het kwalificeringstraject van leerlingen in de arbeidsmarktgerichte opleidingen dient bijzondere aandacht te krijgen; zij kunnen een diploma verwerven na het 6de jaar, maar met een onderwijskwalificatie 3. Het is voor de toekomstkansen van deze leerlingen belangrijk dat zij gestimuleerd worden om aansluitend een Se-n-Se opleiding te volgen.

Dit voorontwerp van decreet bevat vaak enkel de principes, de verdere uitwerking zal gebeuren via besluiten. Er is dus nog veel onduidelijkheid bv. over de stimuli voor domein- en campusscholen (zie 6.), over de manier waarop studiegebieden gescreend zullen worden (zie 3), ...

De raad gaat in dit advies kort in op de doelstellingen van de modernisering, nl. het beste onderwijs voor alle leerlingen, een aantrekkelijk en actueel aanbod en de opwaardering van het technisch en beroepsonderwijs en besteedt aandacht aan de invulling van het Secundair-na-Secundair en aan de organisatie van scholen als domein- of campusschool.

2 Beste onderwijs voor alle leerlingen

Het doel van de modernisering is volgens de memorie het best mogelijke onderwijs te bieden op maat van de talenten, interesses en mogelijkheden van elke leerling. Studiekeuzes moeten weloverwogen zijn en onafhankelijk van sociaaleconomische of sociaal-culturele situatie van leerlingen. Jongeren moeten de (sleutel)competenties ontwikkelen om op een kritische, maatschappij-betrokken, verantwoorde, autonome, creatieve, verdraagzame manier deel te kunnen participeren aan de samenleving. Het secundair onderwijs moet ook goed voorbereiden op het functioneren op de arbeidsmarkt en op de doorstroom naar het hoger onderwijs.

De raad onderschrijft deze doelstelling die gerealiseerd moet worden voor elke leerling, ongeacht het studiedomein, de onderwijsvorm of de finaliteit waarin hij of zij les volgt. De verwezenlijking van elk facet van deze opdracht vraagt een grote inzet en betrokkenheid van scholen, leerkrachten, leerlingen, ouders en alle stakeholders.

Er dient afdoende en van nabij gemonitord te worden zodat op de voet gevolgd kan worden of de doelstellingen bereikt worden via de genomen beleidskeuzes en of beslissingen alsnog in de (lange) transitieperiode moeten bijgestuurd worden. Meer bepaald gaat het om indicatoren met betrekking tot o.a. minder vroegtijdig schoolverlaten, minder zittenblijven, meer leerlingen in studierichtingen met dubbele en arbeidsmarktgerichte finaliteit, goede resultaten voor alle studierichtingen in de schoolverlatersenquête van de VDAB, verkleinen (en op termijn verdwijnen) van de kloof in onderwijsresultaten op basis van kenmerken van sociaaleconomische status (SES), meer leerlingen in Duaal Leren,

Er wordt expliciet aandacht voor informatieverstrekking door scholen aan leerlingen en ouders gevraagd. Dat is voor de raad noodzakelijk, zeker voor leerlingen uit kwetsbare gezinnen. De scholen zullen goed moeten communiceren over de wijze waarop zij zich organiseren, voor de inschrijving van een leerling. De Vlaamse overheid zal aanvullend moeten communiceren over de wijze waarop scholen georganiseerd kunnen zijn zodat ouders en leerlingen het overzicht behouden en gericht kunnen kiezen. De ene organisatievorm zal meer en makkelijker in schakels kunnen voorzien tijdens het verloop van een onderwijstraject, bv. tussen studierichtingen binnen eenzelfde domein met een verschillende finaliteit. Ook de betekenis van de basisopties, de pakketten en de relatie ertussen dienen bv. goed gecommuniceerd te worden.

3 Naar een actueel en transparant opleidingsaanbod

Een voor de raad belangrijke onderliggende doelstelling van de modernisering van het secundair onderwijs is een actueel en transparant studieaanbod, door o.a. de rationalisatie van het overaanbod aan studierichtingen dat er vandaag is.

De raad is positief over diverse zaken die aan die doelstelling moeten bijdragen:

- het studieaanbod zal omwille van maatschappelijke, onderwijskundige, technologische of andere ontwikkelingen of omwille van arbeidsmarktbehoeften kunnen worden gewijzigd. Het initiatief daartoe kan zowel uitgaan van de Vlaamse Regering als van derden. De raad vraagt een actieve communicatie omtrent deze mogelijkheid naar sectoren, sectorfederaties, middenveldorganisaties... ;

- het studieaanbod van de arbeidsmarktgerichte studierichtingen zal in samenspraak met de arbeidsmarktpartners om de vijf jaar gescreend worden. Zowel voor de screening als de bijsturing dient de Vlaamse Regering de procedure nog te bepalen. De raad zal een advies kunnen uitbrengen over de programmatie van studierichtingen met dubbele finaliteit en finaliteit arbeidsmarkt;
- sectoren zullen als derden nieuwe voorstellen van studierichtingen kunnen doen, ze worden ook betrokken bij de opmaak en uitwerking van nieuwe studierichtingen;
- het wordt mogelijk om te werken met vakkenclusters wat vakoverschrijdende projectwerking mogelijk maakt.
Voor de raad moet er wel over gewaakt worden dat dit niet zorgt voor een verlies aan kwaliteit doordat leerkrachten niet over de nodige expertise beschikken om bepaalde vakken in de vakkencluster te geven;
- het BuSO is deels opgenomen in de matrix en kan zo volwaardig betrokken worden bij de modernisering.

Uiteraard bestaat een aantrekkelijk en actueel onderwijsaanbod uit studierichtingen die vorm gegeven worden door brede, actuele en relevante doelen, nl. de (specifieke) eindtermen, de ontwikkelingsdoelen, de uitbreidingsdoelen, enzovoort. Een samenwerking en dialoog met sectoren zal hiertoe bijdragen. De raad meent dat er voldoende tijd moet worden uitgetrokken om tot een gedragen instrumentarium voor eindtermen te komen maar wenst ook dat daarover tijdig beslissingen genomen worden.

4 Blijvende aandacht voor opwaardering van arbeidsmarktgerichte opleidingen

De raad wijst er op dat de opwaardering van het technisch en beroepsonderwijs één van de belangrijke onderliggende doelstellingen van de modernisering is en moet zijn. Met deze modernisering zijn de garanties daartoe voor de raad eerder beperkt: de verbreding van de eerste graad is vrij minimaal en eerste keuzes blijven erg bepalend voor de verdere schoolloopbaan, de onderwijsvormen blijven bestaan met alle risico's op het behoud van de waterval en een veelheid aan schoolconcepten kan de keuze voor (kwetsbare) leerlingen bemoeilijken¹. Flankerend beleid blijft meer dan nodig. De raad vraagt dat het onderwijs en andere stakeholders steeds vaker gebruik gaan maken van de onderwijs-finaliteiten dan van de onderwijsvormen.

De raad vindt het wel positief dat bij de melding van programmatie is opgenomen welke voorbereidingen er getroffen zijn op het vlak van materiële infrastructuur en leermiddelen en welke aantoonbare samenwerkingsmogelijkheden er zijn met lokale arbeidsmarktactoren en de bedrijfswereld.

Het ontwerp van decreet spreekt van de doelen van het curriculumdossier (art. 23). Er is geen toelichting bij het artikel in de memorie en het curriculumdossier wordt niet gedefinieerd in de begrippen (art. 2). De raad vindt dat een nieuw instrument dat nog onderwerp is van verder debat en een rechtstreekse lijn heeft met de eindtermen niet kan opduiken in meerdere decreten zonder heldere definitie en omschrijving. Het is niet duidelijk of er een draagvlak is voor het curriculumdossier. De raad kan niet akkoord gaan met curriculumdossiers die een grondige hertaling van de beroepskwalificaties beogen. Bij de opmaak van curriculumdossiers, als deze

¹ Zie Advies Modernisering secundair onderwijs, het addendum, SERV, 27 februari 2017

zouden worden ingevoerd, dienen de sectoren standaard te worden betrokken en wordt er onderhandeld met de sectoren over het (in principe onverkort) opnemen van de beroepskwalificaties. Het is niet duidelijk hoe de curriculumdossiers zich verhouden tot de standaardtrajecten. Uiteraard blijft één en ander dode letter als er geen onderwijskwalificaties worden opgemaakt en erkend. Het is van belang dat ongeacht de aanbieder of de leerweg de minimale inhoud van de opleidingen gelijk loopt waardoor het voor o.a. de sectoren duidelijk is waartoe een opleiding leidt.

Voor de sociale partners is het zonder meer vanzelfsprekend dat er opgetreden wordt tegen scholen die uren-leraar afwenden van de B-stroom en het secundair beroepsonderwijs. Nu wordt er blijkbaar enkel opgetreden tegen scholen die 'manifest veel' uren afwenden. De bewoording 'manifest' moet geschrapt worden: afwijkingen zijn onaanvaardbaar aangezien de leerlingen in de B-stroom en in het secundair beroepsonderwijs net gebaat zijn bij en recht hebben op alle uren-leraar die de overheid voorziet.

5 Belangrijke nieuwe rol voor Se-n-Se

De raad is positief over de duidelijke rol en plaats in de structuur van het secundair onderwijs van het Secundair-na-Secundair (Se-n-Se):

- het biedt de mogelijkheid tot specialisatie met het oog op de instroom in een beroep ter vervanging van het derde jaar van de derde graad in het BSO en de mogelijkheid tot voorbereiding op het hoger onderwijs. Het kan snel inspelen op ontwikkelingen op de arbeidsmarkt al is er nog onvoldoende duidelijkheid over het volledig Se-n-Se aanbod.
- het aanbod is vrij laagdrempelig met korte opleidingen die beroepsgericht zijn en waar flexibel ingestapt kan worden (nl. twee startmomenten);
- er is een uitbreiding van de mogelijkheid tot samenwerking met andere opleidingsverstrekkers en het bedrijfsleven in alle Se-n-Se opleidingen die beroepsgericht specialiseren.

De raad vraagt dat het Se-n-Se door een soepele programmatie snel kan inspelen op de ontwikkelingen op de arbeidsmarkt en in de samenleving (vb. digitalisering).

Erg belangrijk voor de raad is dat de Se-n-Se opleidingen in de structuur van de matrix van het secundair onderwijs worden opgenomen. Voor veel leerlingen zal dit immers integraal deel uitmaken van hun secundaire schoolloopbaan. Het is belangrijk dat dit perspectief duidelijk is en dat leerlingen in de arbeidsmarktgerichte studierichtingen goed geïnformeerd worden dat het volgen van een Se-n-Se hun kansen op de arbeidsmarkt aanzienlijk verhoogt en dat ze ook gestimuleerd worden om de stap naar het Se-n-Se te zetten. De raad vraagt met klem dat jongeren die zich willen specialiseren zonder een direct perspectief op verder studeren in het hoger onderwijs ook een onderwijskwalificatie van niveau 4 kunnen halen. De raad uit zijn bezorgdheid over het feit dat veel minder leerlingen dan dit vandaag het geval is de stap zullen zetten naar een opleiding in het Secundair-na-Secundair dan naar een 7de jaar BSO.

6 Werk maken van domein- en campusscholen

De raad herhaalt zijn vraag om bij voorkeur in te zetten op de ontwikkeling van domein- en campusscholen omdat deze de beste garantie bieden op het wegwerken van de hiërarchie en de schotten tussen ASO, TSO en BSO, wat volgens de raad fundamenteel blijft in de modernisering.

Duidelijke definities

De definities van campusschool en domeinschool (art. 17) kloppen volgens de raad niet. Het moet volgens de raad zijn *‘in elk ingericht studiedomein van elke graad ten minste één studierichting uit elke finaliteit’*. De raad meent dat de inrichting van domein-overschrijdende studierichtingen de definitie van de domeinscholen, etc. in de war stuurt.

De raad meent ook dat de definitie van een school (art. 17§3) veel te restrictief is. Scholen werken vaak met diverse campussen die tot enkele kilometers van elkaar verwijderd kunnen liggen en waar, afhankelijk van de campus, bepaalde studierichtingen gegeven worden. Vooral in scholen die ASO, TSO en BSO aanbieden is dit vandaag het geval. Het is juist door het samengaan van studierichtingen die in de diverse campussen worden gegeven dat men tot een domeinschool kan komen. Het kan niet dat dergelijke scholen, die vandaag eigenlijk voorlopers zijn van de domeinscholen, zouden uitgesloten worden.

Obstakels wegwerken

De raad wijst er op dat er zich een obstakel kan voordoen wanneer scholen nieuwe studierichtingen willen programmeren om een domeinschool te kunnen worden maar daar binnen de scholengemeenschap geen goedkeuring voor krijgen (omwille van concurrentie tussen scholen). Dat betekent niet dat de programmatie geheel vrij kan zijn, het is niet de bedoeling dat studierichtingen worden gecreëerd waar totaal geen vraag naar is.

Effectieve incentives

De raad is tevreden dat de financiële stimuli voor domein- en campusscholen vermeld worden, al is dat te voorwaardelijk gesteld (nl. dit ‘kan’ ondersteund worden). In de nabije toekomst moet dit concreet ingevuld worden. Er is nog geen vervolg op de conceptnota ‘Bestuurlijke optimalisatie’. De timing moet worden gerespecteerd.

ADVIES VAN DE VLAAMSE ONDERWIJSRAAD

De modernisering van de structuur en de organisatie van het secundair onderwijs

*Advies over het voorontwerp van decreet tot wijziging
van de Codex Secundair Onderwijs van 17 december
2010, wat betreft de modernisering van de structuur en
de organisatie van het secundair onderwijs*

Vlaamse Onderwijsraad
Koning Albert II-laan 37
BE-1030 Brussel
T +32 2 219 42 99

www.vlor.be
info@vlor.be

Wijs beleid door overleg

Adviesvrager: Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs op 18 juli 2017

Uitgebracht door de Raad Secundair Onderwijs op 3 oktober 2017 met eenparigheid van stemmen

Voorbereiding: werkgroep RSO Modernisering SO op 30 augustus, 19 september en 26 september 2017 onder voorzitterschap van Luc De Man

Werden geconsulteerd: de Raad Levenslang en Levensbreed Leren op 5 september 2017, commissie Onderwijs en Arbeidsmarkt op 6 september 2017, commissie Buitengewoon Secundair Onderwijs op 7 september 2017, Raad Hoger Onderwijs op 12 september 2017, Raad Basisonderwijs op 13 september 2017, commissie Diversiteit en Gelijke Onderwijskansen op 19 september 2017

Dossierbeheerder: Marleen Colpin

INHOUD

1	SITUERING	63
1.1	VOORONTWERP VAN DECREET	63
1.2	CONTEXT EN EERDERE ADVIEZEN VAN DE VLOR	63
2	START 1 SEPTEMBER 2018 IS NIET HAALBAAR	64
3	NOODZAKELIJKE BIJSTURINGEN GEREALISEERD?	64
3.1	ALGEMENE BEDENKINGEN BLIJVEN	65
3.2	BIJSTURINGEN EERSTE GRAAD NIET OF ONVOLDOENDE GEREALISEERD	66
3.3	BIJSTURINGEN TWEEDE EN DERDE GRAAD NIET OF BEPERKT OPGEVOLGD	67
3.4	BALANS VAN DE BEDENKINGEN EN GEVRAAGDE BIJSTURINGEN	68
4	EXTRA BIJSTURINGEN NODIG VOOR BUSO EN SE-N-SE	68
4.1	BUITENGEWOON SECUNDAIR ONDERWIJS (BUSO)	68
4.1.1	De plaats van buso in de matrix: nood aan een toekomstvisie	68
4.1.2	Nood aan flexibiliteit	69
4.1.3	Aanbod buso	69
4.1.4	Arbeidsmarktperspectieven	69
4.2	SE-N-SE	70
5	HET VOORONTWERP VAN DECREET ONDER DE LOEP	70
5.1	BEGRIPPEN	70
5.2	INFORMATIEVERSTREKKING	71
5.3	NICHE-STRUCTUURONDERDELEN EN -PAKKETTEN	71
5.4	ONDERWIJSVORMEN IN DE MATRIX	71
5.5	KOPPELING AAN DE VLAAMSE KWALIFICATIESTRUCTUUR	72
5.6	CONCORDANTIE	72
5.7	ACTUALISERING VAN HET AANBOD	72
5.8	SCHOOLCONCEPTEN EN INCENTIVES	72

5.9 LESSENROOSTER	73
5.10 DIFFERENTIATIE	73
5.11 PROGRAMMATIE	74
5.12 STOPZETTING EXPERIMENT MODULARISERING	75
5.13 AFSTEMMING MET ANDERE ONDERWIJSNIVEAUS	75
6 STRUCTUURONDERDELEN INVULLEN EN ERKENNEN: DE ROL VAN HET ONDERWIJSVELD	75
7 SLOTBESCHOUWINGEN	76

1 Situering

1.1 Voorontwerp van decreet

Het voorontwerp van decreet bevat de wijzigingen aan de Codex Secundair Onderwijs om de modernisering van de structuur en de organisatie van het secundair onderwijs te realiseren.¹

De documenten bij het voorontwerp stellen dat alle beleidskeuzes in dit dossier gemaakt zijn en er bijgevolg geen ruimte is om andere beleidskeuzes te overwegen.² Voor de uitvoering van de beleidskeuzes is nu al een beperkt aantal operationele keuzes gemaakt. Op andere punten moet de Vlaamse Regering nog uitvoeringsbesluiten nemen in het verlengde van het decreet, o.a. wat de invulling van het nieuwe opleidingsaanbod en de concordantie vanuit het bestaande aanbod betreft. Aspecten die buiten het bestek van het voorontwerp vallen, zijn de inhoudelijke doelen van de opleidingen, financiering, de toelatings- en overgangsvoorwaarden en studiebekrachtiging voor leerlingen en maatregelen betreffende het stelsel van leren en werken.

1.2 Context en eerdere adviezen van de Vlor

De maatregelen in het voorontwerp vormen de eindfase van een beleidsproces dat over meerdere jaren liep, dat voortbouwde op het Masterplan voor de hervorming van het secundair onderwijs (2013), en dat in 2016 resulteerde in twee conceptnota's:

- ─ conceptnota 'Modernisering secundair onderwijs – maatregelen basisonderwijs en eerste graad' en
- ─ conceptnota 'Tweede en derde graad SO'.

Begin 2017 voegde de Vlaamse Regering de conceptnota 'Addendum bij de conceptnota's 1ste, 2de en 3de graad secundair onderwijs' toe. Tot slot keurde de Vlaamse Regering in maart 2017 de mededeling 'Basisopties en pakketten in de 1ste graad, ordening Se-n-Se, detaillering studierichtingen arbeidsmarkgerichte finaliteit, actualisering van het studietoelaatbaar aanbod 2de en 3de graad SO' goed. Deze mededeling bevat een matrix met bijlagen en heeft tot doel een volledig overzicht te bieden van het studietoelaatbaar aanbod secundair onderwijs.³

De Vlor heeft al verschillende adviezen geformuleerd bij voorstellen en beslissingen van de Vlaamse Regering over de hervorming/modernisering van het secundair onderwijs en hanteerde daarbij steeds de doelstellingen van het masterplan als toetssteen. Deze adviezen vormen mee de basis voor dit advies.⁴

¹ <https://www.vlaanderen.be/nl/nbwa-news-message-document/document/09013557801ead48>.

² Nota aan de Vlaamse Regering en Memorie van Toelichting bij het voorontwerp. <https://www.vlaanderen.be/nl/nbwa-news-message-document/document/09013557801e95c3> (Nota aan de Vlaamse regering) en <https://www.vlaanderen.be/nl/nbwa-news-message-document/document/09013557801ead49> (Memorie van toelichting).

³ Alle genoemde documenten zijn terug te vinden via: <http://www.onderwijs.vlaanderen.be/nl/van-masterplan-tot-conceptnotas#masterplan-2013>.

⁴ Vlaamse Onderwijsraad, Raad Secundair Onderwijs. [Advies over de modernisering van het studietoelaatbaar aanbod in het secundair onderwijs](#), 21 februari 2017.

Vlaamse Onderwijsraad, Algemene Raad. [Advies over de conceptnota modernisering secundair onderwijs: maatregelen basisonderwijs en eerste graad](#), 15 september 2016.

Vlaamse Onderwijsraad, Algemene Raad. [Advies over het masterplan hervorming secundair onderwijs](#), 24 oktober

2 Start 1 september 2018 is niet haalbaar

Met het voorontwerp van decreet wordt de ingangsdatum van de modernisering bevestigd: 1 september 2018. De Vlor heeft daar al eerder vraagtekens bij geplaatst en bevestigt na lezing van het voorontwerp dat de startdatum niet haalbaar is.⁵

Dit voorontwerp van decreet gaat over contouren en structuren zonder inhoud. Om het geheel te kunnen beoordelen en de nodige stappen te zetten om de opstart voor te bereiden, is zicht op die inhoud essentieel. Zonder zicht op het concept van de eindtermen, zonder definitieve versie van het overzicht van het studietoelaatbaar aanbod en de inhoud ervan is dit onmogelijk. Bovendien is er nog geen zicht op allerlei andere aspecten die aan de uitvoering gerelateerd zijn en waarvan de overheid aankondigt deze nog via besluiten te zullen concretiseren.

De ingangsdatum is bovendien om vele redenen problematisch voor de scholen. Zij hebben voldoende tijd nodig om keuzes te maken in functie van hun toekomstig schoolconcept en aanbod, alle organisatorische maatregelen te nemen die daarmee samenhangen, het schoolreglement aan te passen, informatie te geven aan ouders en leerlingen, ...

De Vlor vraagt dan ook met aandrang om de ingangsdatum te herbekijken.

3 Noodzakelijke bijstellingen gerealiseerd?

Alvorens over te gaan tot de bespreking van de artikelen van het voorontwerp van decreet, ging de Vlor na in hoeverre er rekening is gehouden met zijn meest recente advies over de modernisering, meer bepaald met zijn algemene conclusies en vraag naar noodzakelijke bijstellingen.⁶ De raad bekeek daarbij naast het voorliggende voorontwerp ook de mededeling aan de Vlaamse Regering die na het advies gecommuniceerd werd.⁷

2013.

Vlaamse Onderwijsraad, Raad Secundair Onderwijs. [Visietekst over algemene vorming in het secundair onderwijs](#), 12 januari 2012.

Vlaamse Onderwijsraad, Raad Secundair Onderwijs. [Advies over de oriëntatienota over de hervorming van het secundair onderwijs](#), 10 februari 2011.

Vlaamse Onderwijsraad, Raad Secundair Onderwijs. [Advies over het rapport van de commissie Monard](#), 21 januari 2010.

Zie ook: <http://www.vlor.be/modernisering-van-het-secundair-onderwijs>

⁵ Minderheidsstandpunt van Onderwijskoepel van Steden en Gemeenten: OVSG houdt aan de invoeringsdatum van 1 september 2018, maar stelt hierbij wel dat onder meer de nodige eindtermen en het overzicht van het studietoelaatbaar aanbod dienen ter beschikking te zijn.

⁶ Vlaamse Onderwijsraad, Raad Secundair Onderwijs. [Advies over de modernisering van het studietoelaatbaar aanbod in het secundair onderwijs](#), 21 februari 2017.

⁷ [Mededeling aan de Vlaamse Regering. Betreft: Basisopties en pakketten 1ste graad, ordening Se-n-Se, detaillering studierichtingen arbeidsmarktgerichte finaliteit, actualisering van het studietoelaatbaar aanbod 2de en 3de graad SO](#), 24 maart 2017.

3.1 Algemene bedenkingen blijven

Na lezing van de mededeling en het voorontwerp van decreet stelt de Vlor vast dat de voorliggende modernisering nog steeds kansen mist om:

- ─ te garanderen dat de eerste graad van het secundair onderwijs leerlingen oriënteert en echt voorbereidt op een meer bewuste en gerichte studiekeuze voor een breder ingevulde studierichting in de tweede graad:

‘Niet alle leerlingen zullen vanaf 12 jaar mogelijkheden krijgen tot een gefaseerde, bewuste en positieve studiekeuze. Zo bereikt de Vlaamse Regering haar doel niet om onherroepelijke en op foute gronden gebaseerde keuzes op 12 jaar te vermijden. Vooral voor sociaal kwetsbare leerlingen is dit problematisch en is kiezen vaak verliezen. In de feiten kan de schoolkeuze na het zesde leerjaar bepalend blijven voor de schoolloopbaan.’⁸

- ─ de schotten tussen de onderwijsvormen en de waterval in het secundair onderwijs weg te werken:

‘In het masterplan nam de Vlaamse Regering zich voor om het technisch georiënteerd onderwijs te opwaarderen en te stimuleren. Door in de matrix zowel met finaliteiten en domeinen als met de oude onderwijsvormen te werken en de aso-studierichtingen per definitie als domeinoverschrijdend te beschouwen, blijven de beschotten tussen de verschillende onderwijsvormen bestaan en bestendigt de Vlaamse Regering de maatschappelijke onderwaardering van het technisch georiënteerd onderwijs.’⁹

- ─ de oorspronkelijke doelstellingen van de hervorming te realiseren:

‘Voorkomen van vroegtijdig schoolverlaten en de ongekwalificeerde uitstroom verminderen zonder daarbij aan kwaliteit in te boeten, is een doelstelling waarvoor veel meer en andere maatregelen nodig zijn dan een modernisering en een ordening van het aanbod. Toch betreurt de Vlor dat de band tussen de modernisering van het aanbod en die doelstelling verdwenen is. Wat voorligt, gaat uit van een statische visie op de ontwikkeling van jongeren, terwijl de ontwikkeling van jongeren eerder grillig verloopt. Jongeren verlaten vaak vroegtijdig en zonder kwalificatie het onderwijs omdat ze in een studierichting terecht komen die om een of andere reden toch niet de juiste is.’¹⁰

⁸ Vlaamse Onderwijsraad, Raad Secundair Onderwijs. [Advies over de modernisering van het studieaanbod in het secundair onderwijs](#), 21 februari 2017, p. 9.

⁹ Vlaamse Onderwijsraad, Raad Secundair Onderwijs. [Advies over de modernisering van het studieaanbod in het secundair onderwijs](#), 21 februari 2017, p. 9.

¹⁰ Vlaamse Onderwijsraad, Raad Secundair Onderwijs. [Advies over de modernisering van het studieaanbod in het secundair onderwijs](#), 21 februari 2017, p. 9.

3.2 Bijsturingen eerste graad niet of onvoldoende gerealiseerd

In datzelfde advies vroeg de Vlor ook met aandrang aan de Vlaamse Regering om haar beslissing over het aanbod in het secundair onderwijs en de organisatie ervan bij te sturen om de vastgestelde pijnpunten weg te werken. De raad stelde zelf een reeks bijsturingen voor, waarvan hij nu vaststelt dat die niet of onvoldoende gerealiseerd zijn.

‘Om te garanderen dat de eerste graad van het secundair onderwijs leerlingen oriënteert en echt voorbereidt op een meer bewuste en gerichte studiekeuze voor een breder ingevulde studierichting in de tweede graad, is het nodig dat in die eerste graad:¹¹

- ─ leerlingen kunnen kiezen voor een beperkt aantal basisopties zonder hiërarchisch verband en die dezelfde zijn voor de A-stroom als voor de B-stroom;
Deze bijsturing is niet gerealiseerd. Uit de mededeling blijken geen wijzigingen aan de basisopties voor de A-stroom. De wijzigingen aan het aanbod voor de B-stroom zijn beperkt en komen onvoldoende tegemoet aan de vragen van de Vlor.
- ─ leerlingen zowel in de A-stroom als in de B-stroom voor verschillende en voldoende brede basisopties kunnen kiezen om de oriënterende functie van de eerste graad waar te maken. Op deze leeftijd zijn jongeren nog zoekende. Zij moeten hun mogelijkheden kunnen exploreren;
Deze bijsturing is onvoldoende gerealiseerd. Er zijn meerdere basisopties in de A- en B-stroom, maar enkel in de B-stroom zullen leerlingen voor drie basisopties of –minder brede– pakketten kunnen kiezen.
- ─ differentiatie betrekking heeft op remediëring, verbreding en verdieping van de basisvorming, zowel in het eerste leerjaar van de eerste graad als in het tweede leerjaar van de eerste graad. Vooral de inhoud van de basisvorming moet de keuze voor alle domeinen in de tweede graad open houden;
Deze bijsturing is niet afdoende gerealiseerd. Er worden weliswaar geen 8 of 9 vaste differentiatiepakketten meer opgelegd, maar de wijze waarop de differentiatie in het voorontwerp wordt gedefinieerd (artikel 27) houdt nieuwe beperkingen in. Zie 5.10.
- ─ de klassenraad de keuze voor basisopties niet kan beperken. Zij kan wel adviseren;
Deze bijsturing is niet gerealiseerd. Artikel 26 bevestigt dat de delibererende klassenraad in het eerste leerjaar kan beslissen om de leerling in het tweede leerjaar remediëring op te leggen of de leerling van de toegang tot een of meer basisopties of pakketten van de basisopties uit te sluiten. Dit is de facto een clausulering.
- ─ de schakelmogelijkheden tussen A en B uit de conceptnota behouden blijven en niet afhangen van een keuze voor een Opstroomoptie.’
Deze bijsturing is niet gerealiseerd. De Vlor blijft voorstander van maximale schakelmogelijkheden voor alle leerlingen, en dit mag niet afhankelijk zijn van één bepaalde basisoptie.

¹¹ Vlaamse Onderwijsraad, Raad Secundair Onderwijs. [Advies over de modernisering van het studieaanbod in het secundair onderwijs](#), 21 februari 2017, § 7.1.

3.3 Bijsturingen tweede en derde graad niet of beperkt opgevolgd

De Vlor stelt vast dat de Vlaamse Regering ook zijn voorstellen voor bijsturingen aan de tweede en derde graad onvoldoende of slechts gedeeltelijk heeft opgevolgd:¹²

- ─ 'In de tweede graad werk maken van breder ingevulde studierichtingen;¹³
Deze bijsturing is slechts gedeeltelijk gerealiseerd. In de versie van de matrix bij de mededeling zijn een aantal wijzigingen doorgevoerd die hieraan tegemoet komen, maar dit volstaat niet.
- ─ De inhoudelijke coherentie bewaken tussen de breder ingevulde studierichtingen in de tweede graad en de fijnmazigere studierichtingen in de derde graad;
Deze bijsturing is beperkt gerealiseerd. In de versie van de matrix bij de mededeling zijn een aantal wijzigingen doorgevoerd om de afstemming tussen de tweede en de derde graad te verbeteren.
- ─ De studierichtingen in de derde graad niet automatisch koppelen aan ingeschaalde beroepskwalificaties, maar vertrekken vanuit de behoeften van het doelpubliek en van de finaliteit van het secundair onderwijs;
Deze bijsturing is niet gerealiseerd. Artikel 12 van het voorontwerp van decreet bevestigt de koppeling. De Vlor verzet zich hiertegen (zie 5.5).
- ─ De coherentie herbekijken tussen Se-n-Se en de derde graad van de studierichtingen met een dubbele finaliteit en een finaliteit arbeidsmarkt. Nu zijn er in de derde graad zeer specifieke studierichtingen die eerder thuis horen in een Se-n-Se aanbod;
Deze bijsturing is niet gerealiseerd. De toevoeging van de bijlage met het Se-n-Se-aanbod aan de mededeling komt hier niet aan tegemoet (zie 0).
- ─ Duidelijkheid scheppen over de certificering van alle leerlingen die het secundair onderwijs verlaten en over hun doorstroommogelijkheden naar het hoger onderwijs, met inbegrip van hbo5;
Deze bijsturing is gerealiseerd. Artikel 12 van het voorontwerp van decreet geeft aan tot welk onderwijs- of beroepskwalificatieniveau de opleidingen van een bepaalde finaliteit en Se-n-Se leiden. De Vlor heeft daarbij toch nog enkele bedenkingen (zie 5.5).
- ─ Een plaats geven in de matrix aan alle opleidingsvormen van het buitengewoon onderwijs met hun specifieke finaliteiten;
Deze bijsturing is gerealiseerd, maar de manier waarop dit is gebeurd, voldoet niet (zie 4.1.1).
- ─ Het aanbod OV3 herbekijken in functie van de tewerkstellingskansen voor de doelgroep;
Deze bijsturing is slechts gedeeltelijk gerealiseerd. In de versie van de matrix bij de mededeling zijn een aantal opleidingen toegevoegd onder de noemer 'opportuniteiten in buso OV3'. Wat het garanderen van tewerkstellingskansen voor de doelgroep betreft, is echter meer nodig (zie 4.1.3 en 4.1.4).

¹² Vlaamse Onderwijsraad, Raad Secundair Onderwijs. [Advies over de modernisering van het studieaanbod in het secundair onderwijs](#), 21 februari 2017, § 7.2.

¹³ Minderheidstandpunt van Provinciaal Onderwijs Vlaanderen: Provinciaal Onderwijs Vlaanderen onderschrijft het principe van getrapte studiekeuze, maar stelt anderzijds ook dat hierbij rekening gehouden moet worden met alle leerlingenprofielen, ook met de leerlingen die wel sneller weten wat ze willen. Daarom is het belangrijk om vanaf de tweede graad in sommige heel specifieke beroepsgerichte opleidingen voldoende ruimte te laten voor de ontwikkeling van beroepsgerichte kennis en vaardigheden zodat jongeren op hun talenten kunnen aangesproken worden. Het spreekt voor zich dat na de tweede graad de mogelijkheid moet bestaan om van opleiding te veranderen in de derde graad.

- ─ Het deeltijds beroepssecundair onderwijs een plaats geven in de matrix;
Deze bijsturing is gerealiseerd, maar ook hier blijven er veel onduidelijkheden leven.
- ─ Duidelijk definiëren wat een niche-opleiding is. Nu worden verschillende soorten studierichtingen aangeduid als een niche-opleiding;
Deze bijsturing is slechts gedeeltelijk gerealiseerd. Er is nu een definitie (artikel 11), maar die is onvoldoende helder (zie 5.3).
- ─ Een cyclus voorzien voor de actualisering van het onderwijsaanbod, waarbij de screening van een opleiding na een vooraf bepaalde periode en aan de hand van criteria die vastliggen in een reglementair kader, aanleiding kan geven tot de actualisering, omvorming of schrapping van een studierichting.
Deze bijsturing is gerealiseerd, maar de Vlor heeft bedenkingen bij het ontbreken van criteria en van de definitie van de actualiteitswaarde (zie 5.7).

3.4 Balans van de bedenkingen en gevraagde bijsturingen

Vanuit bovengeschetste analyse stelt de Vlor vast dat er slechts in heel beperkte mate rekening is gehouden met zijn dringende vragen. De overheid schetst niet het kader dat nodig is om:

- ─ de observerende en oriënterende functie van de eerste graad waar te maken en
- ─ voor alle leerlingen in de tweede en derde graad een coherent aanbod te garanderen dat leidt tot een onderwijskwalificatie met perspectief op vervolg, zij het in onderwijs, zij het op de arbeidsmarkt.

De Vlor blijft verwachten dat de gevraagde bijsturingen alsnog gerealiseerd worden. Hier liggen kansen in de toekomstige uitvoeringsbesluiten over de aspecten die nog niet geoperationaliseerd zijn.

4 Extra bijsturingen nodig voor buso en Se-n-Se

Hierna formuleert de Vlor zijn bedenkingen bij twee toevoegingen aan het aanbod die nieuw zijn in de mededeling en waarover de Vlor nog geen advies gegeven heeft.

4.1 Buitengewoon secundair onderwijs (buso)

4.1.1 De plaats van buso in de matrix: nood aan een toekomstvisie

Naast Opleidingsvorm 3 (OV3) zijn via de mededeling ook Opleidingsvormen 1, 2 en 4 aan de matrix toegevoegd. Het luik buso lijkt echter gewoon in de matrix geschoven, zonder duidelijkheid over het verband met de rest van het geheel. Dat roept veel vragen op over hoe men dit in de praktijk zal toepassen. De relatie tussen de graden van het gewoon secundair onderwijs en de opleidings- en kwalificatiefase van het buso is onduidelijk. Hoe verhouden die zich tot elkaar?

Meer algemeen roept dit de vraag op naar een globale (toekomst)visie over buso en de relatie met het gewoon secundair onderwijs. De integratie van buso in het aanbod van het secundair onderwijs gaat om meer dan de aanpassing van het schema. Wat geldt voor gewoon secundair onderwijs, geldt niet automatisch ook voor buso. Daar moet voldoende aandacht naartoe gaan. De raad pleit o.a. voor flexibele schakeltrajecten, een adequate afstemming op het M-decreet, met een visie op inclusie én een visie op doorstroming naar de arbeidsmarkt.

Kortom, het is tijd voor een fundamentele denkoefening over een nieuw buso. Samen met de onderwijspartners kan de overheid een toekomstig kader voor buso vormgeven.

4.1.2 Nood aan flexibiliteit

De plaats die het buso in de matrix krijgt en de onduidelijkheid over de toepassing ervan, maakt dat de raad bezorgd is over de mate waarin de flexibiliteit die er nu is voor buso-leerlingen, behouden kan worden. Die flexibiliteit is van essentieel belang om de leerlingen trajecten te laten volgen die aansluiten bij hun profiel, en om vlotte overgangen en toeleiding naar de kwalificatiefase te garanderen. Meer bepaald wil men kunnen vertrekken vanuit de profielen van leerlingen en niet vanuit structuren.

Dat 'een samenhangend geheel van opleidingen' als constructie in OV3 wordt opgeheven omdat het niet compatibel is met de matrix (artikel 46 e.v. van het voorontwerp van decreet), is tekenend hiervoor. Het doel van deze combinatiemogelijkheid was om zo veel mogelijk leerlingen een getuigschrift te kunnen geven. Die doelstelling moet stand houden. Het aantal leerlingen dat het buso ongekwalificeerd verlaat, moet tot een minimum beperkt blijven. Daartoe moet o.a. nagedacht worden over de wijze waarop gedifferentieerde studiebekräftiging binnen een opleiding vorm kan krijgen.

4.1.3 Aanbod buso

Vanuit het perspectief van het buso blijven er heel wat vragen bij de logica en de argumentatie voor schrapping en toevoeging van bepaalde opleidingen in de tweede en derde graad. De eigenheid van sommige opleidingen moet verduidelijkt. Daarnaast leven er vragen over profielen van de opleidingen in de kwalificatiefase. Hierover wenst de Vlor in overleg te gaan alvorens deze voorstellen definitief geformaliseerd worden.

Bijkomend is het onduidelijk welk aanbod er nog zal zijn als gevolg van het feit dat OV3 minder leerlingen telt en als gevolg van programmatie. Zullen leerlingen van type 6 en 7 nog een voldoende aanbod vinden aan opleidingen waarin ze ook reële kans maken op tewerkstelling? Opdat leerlingen een keuze kunnen maken, is er nood aan een ruim en flexibel aanbod en dus aangepaste programmatie- en rationalisatieregels.

4.1.4 Arbeidsmarktperspectieven

De Vlor dringt erop aan dat de overheid stilstaat bij de vraag wat het arbeidsmarktperspectief is voor alle leerlingen uit het buso, en bij uitbreiding alle leerlingen met bijzondere noden. Hoe zien we de toekomst voor deze jongeren? Welke jobs zijn er voor hen?

Er is nood aan overleg met de sectoren. Wat doen zij voor de duurzame integratie van de jongeren op de arbeidsmarkt, tegen de verdringingseffecten –ook in maatwerkbedrijven– in? Men stelt een fundamenteel verschil vast in de filosofie en benadering van deze jongeren tussen onderwijs enerzijds en de arbeidsmarkt anderzijds. Hoe zien de sectoren een civiele bekräftiging van competenties die leidt tot inzetbaarheid?

4.2 Se-n-Se

Een bijlage bij de matrix lijst het aanbod Se-n-Se op. De Vlor vindt het voorgestelde aanbod helemaal niet transparant vanuit het perspectief van de gebruikers en stelt zich vragen bij de finaliteit van de verschillende soorten Se-n-Se die in het leven worden geroepen. Er is een duidelijk schot tussen de arbeidsmarktgerichte en doorstroomgerichte Se-n-Se: waardoor is dat onderscheid ingegeven? De Vlor vindt de dubbele finaliteit van Se-n-Se belangrijk en Se-n-Se moet de mogelijkheid bieden tot het halen van een onderwijskwalificatie van niveau 4.

Het voorontwerp van decreet stelt dat basisvorming enkel moet voorkomen in Se-n-Se-richtingen die tot een diploma leiden dat toegang verleent tot een bacheloropleiding (artikel 25). Dat hangt samen met het feit dat je via een Se-n-Se als beroepsgerichte specialisatie enkel een of meer beroepskwalificaties, maar geen onderwijskwalificatie kan halen (artikel 12). Dat is onverzoenbaar met het oog op een groter civiel effect van het diploma. Het is ook niet duidelijk hoe 'deelkwalificaties', die eventueel aanvullend zouden kunnen worden gehaald, te verstaan zijn.

Jongeren moeten zo veel mogelijk gestimuleerd worden tot het volgen van een Se-n-Se-opleiding, eerder dan meteen na het tweede jaar van de derde graad de arbeidsmarkt te betreden, omdat ze dan betere kansen hebben op de arbeidsmarkt en omdat de samenleving erbij gebaat is dat mensen opgeleid zijn voor duurzame inzetbaarheid. Onderzoek wijst bovendien uit dat algemene vorming een belangrijke hefboom is voor die duurzame inzetbaarheid.

Als men via het diploma Se-n-Se de onderwijskwalificatie kan verhogen, zal dat motiverend werken. Doordat leerlingen nu op het einde van het tweede jaar van de derde graad bso het diploma secundair onderwijs zullen krijgen, valt er immers een belangrijke incentive weg voor het volgen van een derde jaar. De raad vreest dan ook dat de instroom in de Se-n-Se-opleidingen vanuit het bso sterk zal teruglopen.

5 Het voorontwerp van decreet onder de loep

De Vlor bekeek in welke mate de voorgestelde maatregelen uitvoering geven aan de eerdere beslissingen. Waar moet er nog bijgestuurd worden?

5.1 Begrippen

De eerste artikelen van het voorontwerp van decreet introduceren een aantal nieuwe begrippen, terwijl andere worden opgeheven of vervangen. De raad benadrukt het belang van duidelijkheid in terminologie en zuivere definities, rekening houdend met alle contexten waarin de begrippen gehanteerd worden, en heeft in die zin een aantal suggesties:

- De definitie van 'pakket' (Art. 2, 7^o¹⁴: 'een of meerdere vakken waarmee doelen worden gerealiseerd') is te vaag. In de logica van de conceptnota's en het addendum moet het begrip altijd gekoppeld worden aan 'basisoptie'. Het voorstel is dan ook om de definitie te

¹⁴ Hier en verder wordt verwezen naar het artikelnummer uit het voorontwerp van decreet. De corresponderende artikelnummers van de Codex SO worden in het voorontwerp vermeld.

wijzigen naar ‘een of meerdere vakken waarmee de doelen van de bovenliggende/overeenstemmende basisoptie gerealiseerd worden’.

- Zoals ‘studierichting’ gedefinieerd is (Art. 2, 10°: ‘een vak of een groep van vakken die het specifieke van een structuuronderdeel bepaalt’), lijkt het alsof enkel het specifieke gedeelte de studierichting uitmaakt. Dat specifieke bepaalt weliswaar de eigenheid van de studierichting, maar een studierichting is meer dan dat. De raad stelt de volgende definitie voor: ‘structuuronderdeel van de tweede en derde graad van het secundair onderwijs’. In die zin fungeert het als equivalent van ‘basisoptie’ in de eerste graad.

5.2 Informatieverstrekking

Artikel 5 bepaalt dat schoolbesturen bovenop de informatie die ze via het schoolreglement verstrekken, de leerlingen en betrokken personen dienen te informeren over de effecten van de uitrol van de modernisering op de structuur en de organisatie van het onderwijsaanbod op de school in kwestie, met het oog op een optimale onderwijsloopbaan van de leerling.

De Vlor deelt de bezorgdheid naar tijdige, toegankelijke en volledige informatie voor leerlingen en ouders, die achter deze bepaling schuilt. Het kan zinvol zijn erop te wijzen dat deze informatie niet enkel in het schoolreglement vermeld moet worden, maar scholen moeten dan wel tijdig over de nodige informatie kunnen beschikken om deze taak te kunnen opnemen. Bovendien ontslaat het de overheid niet van haar informatieplicht die het schoolniveau overstijgt. Deze bepaling hoort bovendien eerder thuis bij de artikelen die uitdoven wanneer de modernisering is uitgerold.

5.3 Niche-structuuronderdelen en –pakketten

In artikel 11 valt voor de eerste keer in het voorontwerp van decreet het begrip ‘niche’. Het is onduidelijk hoe de Vlaamse Regering zal bepalen welke basisopties, pakketten en studierichtingen niches zijn en in welke mate de lijst die daaruit voortkomt zal afwijken van de huidige beperkt programmeerbare structuuronderdelen. ‘Macrodoelmatigheid’ wordt als criterium genoemd zonder enige verduidelijking. De raad vraagt een heldere definitie van dat begrip.

5.4 Onderwijsvormen in de matrix

Artikel 12 introduceert de matrix met drie dimensies. Een matrix heeft normaliter twee assen. Het potentieel negatieve effect van het behoud van de onderwijsvormen in het licht van de waterval is bekend. Voor ouders en leerlingen zal het naast elkaar hanteren van onderwijsvormen en finaliteiten tot onduidelijkheid en verwarring leiden.

Bovendien ziet de raad nog heel wat niet-uitgeklearde praktische consequenties in het gebruik van onderwijsvormen als kader voor de toekomstige regelgeving en financiering. De Vlor denkt onder meer aan attestering, toelatingsvoorwaarden en bekwaamheidsbewijzen. Wat bijvoorbeeld met clausulering? Zal die gekoppeld worden aan finaliteiten of onderwijsvormen?

De Vlor drukt dan ook de wens uit dat de overheid in de uitvoeringsbesluiten nadrukkelijk kiest voor het hanteren van finaliteiten in plaats van onderwijsvormen.

5.5 Koppeling aan de Vlaamse kwalificatiestructuur

De raad is bezorgd over diverse aspecten van de koppeling tussen studierichtingen en onderwijs- en beroepskwalificaties (artikel 12). Wie bepaalt de studierichtingen, de inhoud ervan en de omzetting naar onderwijskwalificaties? Op basis waarvan? Hieronder formuleert de Vlor zijn verwachtingen in dat verband (zie punt 6).

5.6 Concordantie

De Vlor wenst dringend zicht te krijgen op een concordantietabel die duidelijk maakt hoe het huidige en het nieuwe aanbod zich inhoudelijk tot elkaar verhouden. Zo lang men daarop geen zicht heeft, is het onmogelijk om zich uit te spreken over de maatregelen van artikel 13.

5.7 Actualisering van het aanbod

Via de artikels 14 (gewoon SO) en 53 (buitengewoon SO) voorziet het voorontwerp van decreet dat het aanbod kan wijzigen door maatschappelijke, onderwijskundige, technologische of andere ontwikkelingen of vanwege arbeidsmarktbehoeften, en daarom om de vijf jaar zal worden gescreend. De raad vindt dat de regelmatige screening van het aanbod en eventuele actualisering opportuniteiten biedt, maar vraagt om bij het uitwerken van de procedures daarvoor rekening te houden met de impact op de schoolwerking, zowel organisatorisch als wat de professionalisering van de teams betreft. Daarnaast vraagt de Vlor ook om duidelijk aan te geven wat de criteria zijn die de actualiteitswaarde bepalen.

5.8 Schoolconcepten en incentives

Dat elk schoolconcept dat gebaseerd is op de matrix in de toekomst mogelijk zou zijn, was al langer beslist. De Vlaamse Regering kiest ervoor om via artikel 17 drie concepten expliciet te benoemen: domeinschool, campusschool en verticale school.

Het is goed dat er nu definities zijn, want deze begrippen werden lange tijd vrij generiek gehanteerd. In de definities van domein- en campusschool ontbreekt het woord 'ingericht' voor studiedomein(en). Het derde concept 'verticale school' werd nog niet eerder als dusdanig benoemd. Het is niet duidelijk waarom dat nu wel gebeurt. De overheid lijkt hiermee te willen onderstrepen dat eenzijdige profilering van scholen mogelijk blijft.

Evenmin is het duidelijk of en welke incentives domein- en campusscholen in het vooruitzicht hebben. Wellicht zal dat pas duidelijk worden bij de operationalisering van de modernisering in de tweede en derde graad, maar scholen zouden er toch nu al zicht op moeten krijgen, in functie van de keuzes voor hun toekomstig aanbod en schoolconcept. De raad vraagt dan ook om snel een idee te krijgen van de aard en grootteorde van deze incentives.

Het is goed dat er duidelijkheid is over wat in geografisch opzicht als één school kan worden beschouwd, maar de beperkingen die dit inhoudt, vormen een probleem voor scholen die wensen samen te werken over een ruimer geografisch gebied.

5.9 Lessenrooster

Artikel 19 wijzigt de titel van Afdeling 4 van deel IV, titel 1, hoofdstuk 1 van de codex naar 'Lessenrooster – transitieperiode'. Er wordt echter niet gesteld dat de uitwerking van de artikelen die onder deze afdeling vallen, progressief ophoudt volgens de uitrol van de modernisering en de invoering van nieuwe artikelen. Aangezien de artikelen van de nieuwe afdeling 4/1 'Lessenrooster' tegenstrijdig zijn met de oude, moet dit nog worden toegevoegd, naar analogie van artikel 7.

Dat het lessenrooster behalve uit vakken ook (gedeeltelijk) kan worden opgebouwd via vakkenclusters (artikel 23) ligt weliswaar in de lijn van het masterplan en de praktijk, maar roept ook bezorgdheden op over de koppeling van vakinhouden aan de meest geëigende vakdidactiek en over de garantie dat de doelen voor elk vak ook bij een geïntegreerde aanpak op kwaliteitsvolle wijze aan bod zullen komen.

De invulling van de basisvorming wordt bepaald door de eindtermen (artikel 25). Zolang de eindtermen onduidelijk zijn, is er echter ook geen zicht op de mogelijke vertaling naar basisvorming via curriculumdossiers, leerplannen en de klaspraktijk. Om de impact van de maatregelen in dit artikel te kunnen inschatten, is het dan ook in de eerste plaats nodig om zicht te hebben op de eindtermen. Bij de vertaalslag moet een kader voor transparantie als criterium worden opgenomen.

5.10 Differentiatie

Artikel 27 legt vast hoeveel uren er ten minste naar differentiatie moeten gaan in het lessenrooster van het eerste en het tweede leerjaar en hoe de lessen differentiatie kunnen worden ingevuld. De Vlor stelt vast dat er geen sprake meer is van 8 of 9 vastgelegde differentiatiepakketten, wat wel het geval was in de conceptnota's. Dat is op zich een goede zaak, maar het alternatief dat hier wordt voorgesteld, betekent nog altijd een achteruitgang ten opzichte van de huidige situatie. De Vlor herhaalt daarom zijn advies uit 2016:

'De manier waarop de Vlaamse Regering hier de term 'differentiatie' gebruikt, wijst opnieuw op een enge opvatting over differentiatie. Door differentiatie te koppelen aan een aantal uren, wekt de conceptnota, net als het masterplan, de indruk dat differentiatie losstaat van het geheel van vorming. De Vlor pleit voor een veel bredere invulling van het begrip differentiatie. Differentiatie maakt deel uit van de basisdidactiek en omvat ook een preventief luik. [...]'¹⁵

Dat differentiatie enkel kan worden ingevuld als remediëring en/of verdieping, en niet als verbreding, is een gemiste kans. Dat, behalve klassieke talen, 'onderdelen van de basisvorming' als maatstaf gelden voor differentiatie, is dat ook. Bovendien heeft men nog geen zicht op de invulling van de basisvorming, omdat deze bepaald wordt door de eindtermen.

De Vlor vraagt dat de vrijheid die scholen nu hebben om differentiatie in te vullen, behouden blijft. Hij dringt erop aan dat er geen verdere criteria worden bepaald op basis waarvan de

¹⁵ Vlaamse Onderwijsraad, Algemene Raad. [Advies over de conceptnota modernisering secundair onderwijs: maatregelen basisonderwijs en eerste graad](#), 15 september 2016, § 6.4.

uitvoering van deze bepalingen zal worden beoordeeld, zodat scholen de differentiatie kunnen vormgeven vanuit hun context en expertise. Dat zou in de lijn liggen van het voorontwerp van decreet betreffende de Onderwijsinspectie 2.0, dat scholen ruimte geeft voor het uitstippelen van eigen, kwaliteitsvol beleid.¹⁶

De bepaling dat de lesuren differentiatie nooit volledig aan remediëring kunnen worden besteed, vindt de Vlor een goede zaak, maar deze bepaling alleen biedt onvoldoende garanties dat elke leerling ook effectief en kwaliteitsvol zal kunnen verbreden en verdiepen.

Vanuit deze overwegingen vraagt de Vlor dat de bepaling wordt aangepast opdat differentiatie kan worden ingevuld als verdieping, remediëring of verbreding.

Ten slotte merkt de Vlor op dat het gebruik van ‘pakketten’ voor het aanbod differentiatie verwarring kan creëren in relatie tot pakketten die onder basisopties vallen.

5.11 Programmatie

Artikelen 32 e.v. hebben betrekking op de nieuwe regeling voor programmatie. Deze is op vele punten transparanter dan de bestaande regeling. Toch wenst de raad een aantal bezorgdheden en suggesties onder de aandacht te brengen.

Bij de procedure voor de melding van de programmatie van vrij programmeerbare structuuronderdelen (artikel 33) worden voor studierichtingen met dubbele finaliteit of finaliteit arbeidsmarkt twee verplichte onderdelen voor de melding genoemd: de getroffen voorbereidingen op het vlak van materiële infrastructuur en leermiddelen en de aantoonbare samenwerkingsmogelijkheden. Dit strookt niet met het principe van een ‘melding’: de onderwijsverstrekkers vragen zich dan ook af hoe men hiermee zal omgaan als deze onderdelen niet voorzien zijn.

Specifiek voor kunstscholelen vormt het een probleem dat zij geen gebruik kunnen maken van de regeling om onderdelen vrij te programmeren om een domeinschool te kunnen worden, omdat alle studierichtingen van het domein ‘Kunst en creatie’ niche-studierichtingen zijn.

Wat betreft de structuuronderdelen die programmeerbaar zijn na goedkeuring door de Vlaamse Regering (artikel 34), vraagt de Vlor naar een termijn waarbinnen de Vlaamse Regering een beslissing moet nemen over de aanvraag tot programmatie, die mogelijk maakt dat een school tijdig het nodige kan doen en communiceren met betrekking tot het aangevraagde structuuronderdeel.

Het advies van de SERV, voorzien in de aanvraagprocedure voor structuuronderdelen die programmeerbaar zijn na goedkeuring door de Vlaamse Regering, vindt de Vlor overbodig, aangezien die raad al betrokken is bij de opmaak van de beroepskwalificaties die aan de betrokken structuuronderdelen ten grondslag liggen. Bovendien is de SERV vertegenwoordigd in de Vlor en dus kan hij zich op die manier mee uitspreken over het advies bij elk aangevraagd structuuronderdeel.

¹⁶ <https://www.vlaanderen.be/nl/nbwa-news-message-document/document/09013557801df919>

Bij de criteria waarmee de Vlaamse Regering in haar beslissingen rekening zal houden, heeft de Vlor de volgende vragen:

- ─ Criterium 1°: Hoe moet ‘macrodoelmatigheid’ gelezen worden? Dit containerbegrip kan heel veel ladingen dekken en de invulling heeft zekere consequenties (zie ook 5.3).
- ─ Criterium 3°: Wat wordt precies bedoeld met ‘het principe van keuzevrijheid van ouders en leerlingen’? En hoe verhoudt dit criterium zich tot criterium 6° over ‘afspraken met andere lokale inrichters binnen en buiten de betrokken schoolgemeenschap’?

De techniek van ‘overheveling’ valt weg (artikel 39) als gevolg van de verruiming van de vrije programmatie. Overheveling is niet meer nodig om het studieaanbod te rationaliseren en optimaliseren. Strikt genomen is dat wel zo, maar vanuit het standpunt van de scholen en scholengemeenschappen is het alternatief via vrije programmatie toch omslachtiger dan overheveling. De Vlor vraagt de overheid dan ook om te bekijken of het toch niet opportuun is om de techniek te behouden, zo nodig onder andere modaliteiten.

5.12 Stopzetting experiment modularisering

Met artikels 31 (bso) en 55 (buso) wordt het experiment modularisering stopgezet. Los daarvan vindt de Vlor dat modulair werken mogelijk moet blijven, omdat het voor een bepaalde groep leerlingen kansen biedt, die ze anders zouden ontlopen.

5.13 Afstemming met andere onderwijsniveaus

Het verbeteren van de overgang van basis- naar secundair onderwijs was een van de doelstellingen van de modernisering. Voor het basisonderwijs zijn alle maatregelen uit de conceptnota intussen legistiek gerealiseerd. Voor de operationalisering van de betere overgang biedt dit voorontwerp van decreet nog geen duidelijkheid, noch op het vlak van inhoud (afstemming leergebieden-vakken, eindtermen), noch op het vlak van doorstroom van leerlingen die het getuigschrift basisonderwijs niet halen of die na 1B alsnog willen instromen in 1A.

Artikel 45 van het voorontwerp van decreet houdt in dat er geen maximumleeftijd wordt bepaald voor de toegang tot Se-n-Se. Dit is een behoud van de huidige situatie. De Vlor suggereert om bij de operationalisering van het Se-n-Se-aanbod ook te bekijken hoe het zich verhoudt tot het aanbod van het volwassenenonderwijs. Se-n-Se benoemen als ‘een logische continuering van het secundair onderwijs’, kan een eerste stap tot verheldering van die verhouding zijn.

6 Structuuronderdelen invullen en erkennen: de rol van het onderwijsveld

De Vlor is bezorgd over de invulling van de studierichtingen van het nieuwe aanbod. Tot nog toe bestaan deze enkel bij ‘naam’, maar het is onduidelijk hoe, door wie en op basis van welke criteria ze zullen worden ingevuld. De raad benadrukt dat er voor de studierichtingen met dubbele en arbeidsmarktgerichte finaliteit altijd ruimte moet zijn voor een omgang met beroepskwalificaties vanuit een onderwijsperspectief en dat een onderwijskwalificatie altijd het streefdoel moet zijn. De wijze waarop de structuuronderdelen momenteel worden ingevuld én de namen van sommige studierichtingen in de matrix, doen vermoeden dat de overname van beroepskwalificaties te dwingend zal worden opgelegd. De Vlor wil dat in de toekomst anders

zien. Voor onderbouwing van dit standpunt verwijst de raad naar zijn advies over de relatie tussen onderwijscurricula en beroepskwalificaties.¹⁷

De onderwijspartners zijn dan ook vragende partij om aan zet te zijn voor het vastleggen van de inhoud van studierichtingen: zowel in de fase van het ontwerpen als bij de definitieve erkenning ervan. Dat laatste kan via advies vanuit de Vlor gerealiseerd worden.

7 Slotbeschouwingen

De Vlor heeft het voorontwerp van decreet beoordeeld in de wetenschap dat de contouren voor de modernisering al langer vastliggen en dat de marge voor nieuwe beleidskeuzes bijna nihil is. Na grondige analyse van de documenten besluit de raad dat de voorliggende maatregelen voor de modernisering van de structuur en organisatie van het secundair onderwijs nog vele onduidelijkheden bevatten en geen garantie bieden op realisatie van de initiële doelen van de hervorming.

De Vlor hoopt met dit advies zijn bezorgdheden en noodzakelijke bijstellingen opnieuw te hebben benadrukt en vraagt dat de overheid er alsnog rekening mee houdt bij het verder uitrollen van de modernisering via uitvoeringsbesluiten. De raad vraagt om bij de uitvoeringsbesluiten advies te kunnen geven.

Marleen Colpin
secretaris Raad Secundair Onderwijs

Luc De Man
voorzitter Raad Secundair Onderwijs

¹⁷ Vlaamse Onderwijsraad, Algemene Raad. [Advies over de relatie tussen onderwijscurricula en beroepskwalificaties](#), 28 september 2017.

PROTOCOL NR. 66

houdende de conclusies van de onderhandelingen
die gevoerd werden in de gemeenschappelijke vergadering
van het sectorcomité X – onderwijs (Vlaamse Gemeenschap);
het comité voor de provinciale en
plaatselijke overheidsdiensten – afdeling 2 –
onderafdeling Vlaamse Gemeenschap;
en het overkoepelend onderhandelingscomité
vrij gesubsidieerd onderwijs
op 17 en 24 oktober en 7 en 14 november 2017

SECTORCOMITE X – ONDERWIJS (Vlaamse Gemeenschap)
COMITE VOOR DE PROVINCIALE EN PLAATSELIJKE OVERHEIDSDIENSTEN – Afdeling 2 –
Onderafdeling "Vlaamse Gemeenschap".
OVERKOEPELEND ONDERHANDELINGSCOMITE VRIJ GESUBSIDIEERD ONDERWIJS

Brussel, 24 november 2017

PROTOCOL NR. 66 HOUDENDE DE CONCLUSIES VAN DE ONDERHANDELINGEN DIE GEVOERD
WERDEN IN DE GEMEENSCHAPPELIJKE VERGADERING VAN:

- SECTORCOMITE X – ONDERWIJS (Vlaamse Gemeenschap);
- COMITE VOOR DE PROVINCIALE EN PLAATSELIJKE OVERHEIDSDIENSTEN – Afdeling 2 –
Onderafdeling "Vlaamse Gemeenschap";
- OVERKOEPELEND ONDERHANDELINGSCOMITE VRIJ GESUBSIDIEERD ONDERWIJS;

OP DINSDAG 17 en 24 OKTOBER en 7 en 14 NOVEMBER

over

het voorontwerp van decreet tot wijziging van de Codex Secundair Onderwijs van 17 december
2010, wat betreft de modernisering van de structuur en de organisatie van het secundair
onderwijs

De afvaardiging van de overheid, samengesteld uit

1 dhr. Geert BOURGEOIS, Minister-president van de Vlaamse Regering - voorzitter sectorcomité X en comité C2,

2 mevr. Hilde CREVITS, Viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs - voorzitter OOC;

3 dhr. Bart TOMMELEIN, Viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financien en Energie – lid;

4 mevr. Liesbeth HOMANS, Viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en armoedebestrijding – lid,

de afvaardiging van het GO! onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap en van de representatieve verenigingen van de inrichtende machten, te weten**5. het Provinciaal Onderwijs Vlaanderen, vertegenwoordigd door**

Dhr. Luc COPPIETERS, adviseur

en de afvaardiging van de representatieve vakorganisaties, te weten:

- de Federatie van de Christelijke Syndicaten der Openbare Diensten (COV en COC),
vertegenwoordigd door

Dhr. Koen WILS, adjunct-secretaris-generaal, COC

mevr. Hilde LAVRYSEN, adjunct-algemeen secretaris, COV

hebben een akkoord bereikt over het hierbij gevoegde voorontwerp van decreet tot wijziging van de Codex Secundair Onderwijs van 17 december 2010, wat betreft de modernisering van de structuur en de organisatie van het secundair onderwijs.

De Vlaamse Regering engageert zich om de haalbaarheid van de uitreiking van een onderwijskwalificatie 3 in opleidingsvorm 3 van het buitengewoon secundair onderwijs te onderzoeken in het kader van de geplande evaluatie van het M-decreet en afhankelijk hiervan de nodige maatregelen te nemen.

Provinciaal Onderwijs Vlaanderen geeft een protocol van akkoord met bemerkingen, op voorwaarde dat de ingangsdatum met een jaar uitgesteld wordt.

Deze voorwaarde is ingegeven vanuit de wens dat de uitrol van zo'n belangrijke verandering in het secundair onderwijslandschap kwaliteitsvol en niet overhaast moet gebeuren. Nu de deelcomponenten (curriculumdossiers, concordantie, eindtermen) duidelijker zijn geworden, is het onhaalbaar om te kunnen starten op 1 september 2018. Wanneer alle betrokkenen hun verantwoordelijkheid opnemen, zal men ten vroegste klaar zijn met de voorbereidingen in het late voorjaar van 2018. Op dat moment moet men wel nog de inhoud omzetten in leerplannen, zodat een extra jaar tijd geen luxe zal zijn.

Provinciaal Onderwijs Vlaanderen geeft, als aan de hierboven beschreven voorwaarde voldaan is, **haar akkoord** omwille van

- de progressieve uitrol en vooral de afbouw van de nieuwe en bestaande regelgeving,
- de invoering van het begrip pakket met de bijhorende keuzemogelijkheid om een basisoptie aan te bieden via 1, 2 of 3 pakketten (art. 11),
- de duidelijke structuur van het toekomstige onderwijs (art. 12),
- de mogelijkheid om autonoom een eigen organisatiemodel te kiezen (art. 17),
- de uitbreiding van de definitie van domein- of campusschool met de bepaling dat verschillende scholen als één school worden beschouwd afhankelijk van de ligging qua kadastrale percelen (art. 17),
- de aandacht voor CLIL in de onderwijsvernieuwing (art. 30-31),
- de vereenvoudiging te vinden in de nieuwe regels rond programmatie vanaf de uitrol (Art. 33-35);
- de invoering van een overgangsregeling programmaties (art. 37-39) zodat scholen zich kwalitatief kunnen voorbereiden op het profiel van hun school waardoor ouders en leerlingen een duidelijk beeld en keuze kunnen maken,

Provinciaal Onderwijs Vlaanderen heeft hierbij echter een paar **bemerkingen**

- Zij betreurt dat er in de eerste graad geen plaats is voor een basisoptie "Land- en tuinbouw" zowel in de A- als de B-stroom ter voorbereiding van de tweede en derde graad waar men van "Land- en tuinbouw" terecht een domein van gemaakt heeft (art. 12),
- Zij vraagt zich af waarom het Se-n-se in het derde leerjaar van de derde graad als beroepsgerichte specialisatie niet kan leiden tot een onderwijskwalificatie (art. 12),
- Zij denkt dat door het buitengewoon onderwijs OV3 op te nemen er een bepaalde leerlingendoelgroep minder in aanmerking zal komen op de arbeidsmarkt (o.a. de ABO-leerlingen),
- Dat de Vlaamse Regering voordelen wil toekennen aan domein- of campusscholen (art. 17) is aan te moedigen maar enkel onder voorwaarde dat scholen met een specifiek profiel (zoals bv. de kunstscholen) ook campus- of domeinschool kunnen worden ongeacht het volledige niche-karakter van de verschillende finaliteiten

Zoals het decreet nu geschreven is, worden sommige scholen beknot in hun flexibiliteit om zo kwaliteitsvol mogelijk onderwijs te verstrekken. Het zou beter zijn dat er bepaald wordt dat naast de huidige omschrijving dat de basisvorming minstens x-aantal uren moet bedragen, ook bepaald wordt dat er maximum x-aantal uren differentiatie moeten voorzien worden. Zo kan men het aantal uren structureel verankeren in de basisvorming zoals sommige scholen nu al doen.

Het COV kan maar een protocol van akkoord voor dit decreet geven op voorwaarde dat de ingangsdatum van de hervorming verschoven wordt naar 1 september 2019.

De sociale partners gaven meerdere argumenten voor dit uitstel waaronder zeker de noodzaak voor het onderwijsveld om zich op deze grondige hervorming te kunnen voorbereiden. Ook voor de overgang tussen basisonderwijs en secundair onderwijs, in combinatie met de nog op stapel staande wijzigingen van het uitvoeringsbesluit, is dit uitstel aangewezen.

Over de inhoud van de hervorming van het niveau secundair onderwijs zelf, spreekt het COV zich niet uit.

Protocol COC bij decreet tot wijziging van de Codex Secundair Onderwijs van 17 december 2010, wat betreft de modernisering van de structuur en de organisatie van het secundair onderwijs

COC vindt het positief dat de Vlaamse Regering via dit decreet de modernisering van het secundair onderwijs eindelijk effectief gestalte geeft. De jarenlange onduidelijkheid over de reorganisatie van het secundair onderwijs wordt hiermee weggenomen. Scholen en personeelsleden kunnen zich vanaf nu focussen op de toekomst van hun school en hun vak.

COC kan zich echter enkel akkoord verklaren met de 'grote inhoud' van dit decreet onder bepaalde voorwaarden.

Zo verwacht COC van de Vlaamse Regering dat zij bij toekomstige regelgeving rekening houdt met de ernstige bedenkingen bij de mogelijkheid om het wekelijks lessenrooster op te bouwen uit vakkenclusters en bij de vaststelling dat de lijst van de vakken die de basisvorming uitmaken, niet langer vastligt. COC betreurt bovendien dat deze zaken, hoewel ze er onlosmakelijk aan gekoppeld zijn, decretaal vastgelegd worden zonder dat er zicht is op de toekomstige nieuwe eindtermen. COC stelt tot slot ook als voorwaarde dat het voorliggend decreet pas in werking treedt op 1 september 2019 zodat ook het onderwijsveld – zoals de Vlaamse Regering die genomen heeft – voldoende tijd krijgt om de nodige voorbereidingen te treffen.

Algemene bedenkingen

- 1 Een belangrijk gevolg van de ontkoppeling van vakken en basisvorming en van de mogelijkheid tot clustering, is dat de Vlaamse Regering hiermee, minstens onrechtstreeks, de controle over de bekwaamheid van leraren uit handen geeft. Dat heeft grote consequenties voor de vakinhoudelijke en vakdidactische expertise van de leraar van de vakkencluster. De Vlaamse Regering moedigt hier decretaal de leerplanmakers aan om geïntegreerde leerplannen uit te werken. De vermelding in de memorie van toelichting dat het niet de bedoeling is om met het begrip vakkencluster te raken aan het vakkenbesluit¹, neemt de grote bezorgdheid van COC niet weg. Het voorliggend decreet verhindert immers niet om het vakkenbesluit te omzeilen door te werken met een pedagogische vakbenaming waaronder verschillende officiële vakbenamingen vallen. Vakleraren met verschillende bekwaamheidsbewijzen mogen deze

¹ Het besluit van de Vlaamse Regering van 5 juni 1989 tot vaststelling van de algemene vakken, de kunstvakken, de technische vakken en de praktische vakken in de instellingen voor voltijds secundair onderwijs en in de instellingen voor voltijds secundair onderwijs die als centra voor deeltijds beroepssecundair onderwijs fungeren, georganiseerd of gesubsidieerd door de Vlaamse Gemeenschap, met uitzondering van de instellingen voor buitengewoon secundair onderwijs.

inhouden dan onderwijzen. Er kan hen gevraagd worden om doelen uit dat geïntegreerde leerplan te realiseren, zonder de garantie dat zij over de nodige expertise beschikken. De vakinhouden van geïntegreerde leerplannen dreigen bijgevolg niet langer onderwezen te worden door leraren met een vereist bekwaamheidsbewijs. Met het oog op een kwaliteitsvolle basisvorming voor alle leerlingen, vindt COC dat het niet de leerplanmakers maar wel de overheid toekomt om te bepalen welke leraar welke inhouden mag onderwijzen. Een belangrijke sterkte van de huidige vakkenstructuur ligt net in het gegeven dat leerlingen via een introductie in de denkwijze binnen verschillende disciplines door verschillende disciplinaire brillen naar de voorbije en actuele werkelijkheid leren kijken, en er via een rijke variëteit aan disciplinaire invalshoeken kritisch en diepgaand leren over reflecteren. Het ene vak is immers het andere niet, en dat geldt evenzeer voor de betrokken vakdidactiek. COC dringt er dan ook op aan dat de Vlaamse Regering in toekomstige regelgeving voldoende garanties inbouwt dat de inhouden van onderwijs, ook daar waar ze geïntegreerd aan bod komen, door leraren met de nodige (vak)inhoudelijke en didactische expertise aangeboden worden. COC ziet het als opdracht voor de Vlaamse Regering om over de lineariteit te waken tussen eindtermen, leerplannen, vakken, vakleraar en lerarenopleiding.

- 2 De basisvorming wordt niet langer gekoppeld aan vakken en de mogelijkheid tot clustering van vakken wordt hier decretaal ingebouwd. Die ont koppeling getuigt van een zeer functionele visie op onderwijs, die COC niet deelt. Ze brengt immers het reële gevaar met zich mee dat de inhouden van de basisvorming geclusterd worden in functionele gehelen. Ook het statuut van het vakinhoudelijk aanbod – kennis, vaardigheden en attitudes – wijzigt daarmee fundamenteel. Vakinhouden dreigen in die context louter functioneel te worden. Dat staat haaks op de vormende opdracht van onderwijs die COC onderschrijft. Het feit dat het voorliggend decreet opgemaakt werd zonder dat er duidelijkheid was over de vorm en inhouden van de toekomstige nieuwe eindtermen, curriculumdossiers, leerplannen en lessenroosters, maakt de bezorgdheid van COC enkel nog groter.
- 3 De invoeringsdatum van 1 september 2018 is niet realistisch. Ook al wordt de modernisering progressief ingevoerd en is er daardoor nog enige ruimte vooraleer de tweede en derde graad effectief hervormd worden, een goed (school)beleid vraagt een visie op lange termijn. En dus moet er voldoende tijd en ruimte kunnen gemaakt worden door de scholen om die visie uit te werken en de reorganisatie concreet gestalte te geven voor het geheel van de school en niet enkel voor de eerste graad. Dat de Vlaamse Regering verwacht dat dit gebeurt op slechts enkele maanden tijd, getuigt van weinig zicht op de complexiteit van het onderwijslandschap en het studieaanbod en op de consequenties voor de leraar van nieuwe eindtermen, leerplannen en lessentabellen in het secundair onderwijs.

Punctuele bedenkingen

1. Artikel 2, 12°

COC stelt vast dat de Vlaamse Regering wil vasthouden aan het zogenaamde vakkenbesluit. Dit is op zich een positief gegeven maar nog geen garantie op het aanbieden van leerinhouden door een vakexpert.

2. Artikel 12, §2

COC is bezorgd om een al te stringente koppeling tussen beroepskwalificaties en studierichtingen en onderwijskwalificaties.

COC wenst dat ook de Se-n-Se in het derde leerjaar van de derde graad als beroepsgerichte specialisatie leiden tot een volwaardige onderwijskwalificatie

3. Artikel 14

COC stelt zich vragen bij de uiterlijke termijn van vijf schooljaren waarbinnen de screening van de actualiteitswaarde van een structuuronderdeel moet gebeuren. Deze korte termijn zal de stabiliteit in het secundair onderwijs continu ondergraven. Het is bovendien op dit ogenblik niet duidelijk op basis van welke criteria de actualiteitswaarde van een structuuronderdeel zal bepaald worden. Voor COC moet onderwijs vanuit zijn vormende opdracht op lange termijn in ieder geval de concrete dagelijkse maatschappelijke en economische problematieken blijven overstijgen. Onderwijs moet meer zijn dan een functionele voorbereiding op de economie van de dag.

4. Artikel 18

COC stelt dat de mogelijkheid tot overdracht van uren-leraar beperkt moet blijven tot onderwijs en niet uitgebreid moet worden naar voordrachtgevers.

5. Artikel 27

COC stelt vast dat er een ongerijmdheid zit in de evenwaardigheid van de basisopties van het tweede leerjaar en de mogelijkheid van de delibererende klassenraad van het eerste leerjaar om een of meer basisopties of pakketten uit te sluiten. Wanneer de Vlaamse Regering wil vasthouden aan deze mogelijkheid van uitsluiting is het volgens COC consequenter om toch een B-attest toe te kennen in dergelijk geval zoals dat in de tweede en derde graad mogelijk is.

6. Artikel 28

COC betreurt het dat differentiatie in het lessenrooster van de eerste graad enkel ingevuld wordt als remediëring of verdieping en niet als verbreding. Het is daarentegen positief dat de Vlaamse Regering duidelijkheid heeft gebracht over het feit dat de differentiatie en dus de remedierende pakketten ook effectieve lesuren zijn die deel uitmaken van het wekelijks lessenrooster.

7. Artikel 31

COC vindt het positief dat de voorwaarden voor het aanbieden van CLIL op het vlak van personeel, decretaal ingeschreven worden. De Vlaamse Regering verwijst hier terecht naar de kwaliteitsstandaard die door haar bepaald wordt. COC verwacht van de Vlaamse Regering dat zij gelijkaardige kwaliteitseisen zal blijven stellen voor de invulling van de reguliere lessenroosters en vakken.

8. Artikel 56

COC neemt akte van het engagement van de Vlaamse Regering om de haalbaarheid van de uitreiking van een onderwijskwalificatie 3 in opleidingsvorm 3 van het buitengewoon secundair onderwijs te onderzoeken in het kader van de geplande evaluatie van het M-decreet en afhankelijk hiervan de nodige maatregelen te nemen.

~~*

De voormelde afvaardiging van de overheid,

en de afvaardiging van het GO! onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap en van de representatieve verenigingen van de inrichtende machten, te weten

2. het Overleg Kleine Onderwijsverstrekkers (FOPEM, IPCO, Steiner-federatie, VOOP),
vertegenwoordigd door

Mevr Lieve VANSINTJAN, coördinatie OKO

Dhr Frans DE COCK, onderhandelaar

4. het Onderwijssecretariaat voor Steden en Gemeenten van de Vlaamse Gemeenschap,
vertegenwoordigd door

Dhr Bruno SAGAERT, directeur Koepelwerking

hebben een gedeeltelijk akkoord bereikt over het hierbij gevoegde voorontwerp van decreet tot wijziging van de Codex Secundair Onderwijs van 17 december 2010, wat betreft de modernisering van de structuur en de organisatie van het secundair onderwijs.

Het Overleg Kleine Onderwijsverstrekkers geeft bij het voorontwerp van decreet zoals het voorligt een gedeeltelijk akkoord, en wenst dat hieronder toe te lichten.

Ingangsdatum van 1 september 2018

Het Overleg Kleine Onderwijsverstrekkers vindt dat de termijn die zij krijgen om de nodige voorbereidingen te nemen voor een start op 1 september 2018 te krap is. Temeer omdat de invulling van het studietoelaanbod nog niet kan geconcretiseerd worden zolang er geen duidelijkheid is over eindtermen.

Daarom vragen zij de bepalingen van de artikelen die betrekking hebben op de progressieve uitrol van de modernisering van het secundair onderwijs en de bepalingen van de transitie te wijzigen in functie van een ingangsdatum op 1 september 2019.

Basisvorming en differentiatie aantasting van de autonomie van schoolbesturen

OKO verwierpt alle bepalingen met betrekking tot het deel 'differentiatie' van het lessenrooster. De overheid heeft voor wat betreft het vastleggen van de basisvorming tot op vandaag een minimum aantal uren vastgelegd met inbegrip van de vakken.

Daarnaast gelden er geen restrictieve bepalingen met betrekking tot de invulling van de lestijden gelegen tussen het minimum voor basisvorming – en basisvorming + basisoptie enerzijds en het maximaal aantal lestijden anderzijds.

De invulling gebeurt door de schoolbesturen gebaseerd op de eigen programmatische, methodologische of pedagogische inzichten.

Dit kan betekenen dat buiten de basisvorming binnen eenzelfde structuuronderdeel naast **remediëring** voor bepaalde vakken uit de basisvorming extra uren **verdieping** wordt ingericht én dat er daarnaast ook andere vakken dan deze uit de basisvorming als **verbreding** kunnen aangeboden worden.

OKO wenst dat dit laatste zo behouden blijft.

Het artikel 28 van het ontwerp van decreet voegt in de Codex Secundair een nieuw artikel 157 /7 in dat met betrekking tot het lessenrooster het **begrip differentiatie** lanceert. Inzake **richtinggevende reglementering** komt dit tot nu toe niet voor c.q. de verplichtingen inzake organisatie van het studietoelaanbod.

OKO leest in de bepalingen van artikel 28 een beperking, in de zin dat het deel differentiatie in het lesrooster enkel zou kunnen bestaan uit remediërend en verdiepend aanbod.

Dit lijkt ons een aantasting van de autonomie van schoolbesturen en de onderwijsvrijheid. Het Overleg Kleine Onderwijsverstrekkers kan daarom **niet akkoord** gaan met de bepalingen omtrent differentiatie in **artikel 28**.

Aanvraagprocedure voor structuuronderdelen die programmeerbaar zijn na goedkeuring door de Vlaamse Regering

OKO stemde in met het advies van de VLOR dat de aparte betrokkenheid van de SERV onnodig is gezien deze als geleding in de VLOR reeds betrokken is bij het uitbrengen van advies bij de aanvragen van de structuuronderdelen programmeerbaar na goedkeuring door de Vlaamse Regering.

Wat betreft de **criteria** waar de Vlaamse Regering mee rekening houdt bij haar beslissing tot goedkeuring **van programmatie van niet vrije structuuronderdelen**, stelt het Overleg van Kleine Onderwijsverstrekkers vast dat onder meer een nieuw criterium wordt geïntroduceerd als een

van de cumulatieve beoordelingsgronden 'macrodoelmatigheid', waarvan zij vinden dat dit verder onvoldoende verduidelijkt wordt

Verder vindt het Overleg Kleine Onderwijsverstrekkers dat het criterium van de keuzevrijheid voor ouders minder duidelijk en omstandig wordt beschreven dan in de huidige bepalingen van de Codex Secundair namelijk het rekening houden met het kwantitatief en kwalitatief aantoonbaar niet-behoefte dekkend onderwijsaanbod binnen de betrokken onderwijszone en met respect voor de keuzevrijheid van ouders en leerlingen

OVSG geeft een protocol van gedeeltelijk akkoord bij het ontwerp van decreet tot wijziging van de Codex Secundair Onderwijs van 17 december 2010, wat betreft de modernisering van de structuur en de organisatie van het secundair onderwijs.

Aanvangsdatum

OVSG gaat akkoord met de aanvangsdatum van de modernisering van secundair onderwijs op 1 september 2018. Maar dit akkoord is voorwaardelijk, er dient duidelijkheid te zijn over de inhoud en het statuut van de eindtermen zodat deze als degelijke basis kunnen dienen voor curriculumdossiers en leerplannen. Bovendien moet de invulling van de matrix volledig zijn tot en met de SeNSE zodat scholen zich kunnen organiseren en profileren als campus- of domeinschool.

Eerste graad

OVSG vindt het positief dat de basisgeletterdheid is opgenomen in de doelen van de eerste graad. OVSG meent evenwel dat er goed overwogen omgegaan moet worden met de keuze of het advies voor de opstroomoptie. Opstroomoptie geeft extra kansen aan leerlingen die hiervoor klaar zijn. Anderzijds komen deze leerlingen meer in contact met vakken uit de basisvorming en minder met de eerder technisch of concreet gerichte basisopties/pakketten wat demotiverend kan werken.

Bovendien valt het te betreuren dat er enerzijds een onderscheid gemaakt wordt tussen de basisopties op vlak van abstractieniveaus, wat een zekere hiërarchie tussen de basisopties brengt. Anderzijds kunnen bepaalde basisopties uitgesloten worden bij een oriënteringsattest naar het tweede jaar van de eerste graad. Deze twee aspecten bevestigen niet het observerend en oriënterend karakter van de eerste graad.

Schoolconcept

De mogelijkheden voor scholen om zich te kunnen organiseren als campus- of domeinschool geeft de scholen kansen een doordachte schoolstructuur op te zetten. Maar OVSG kan niet akkoord gaan met het feit dat KSO-scholen geen domeinschool kunnen worden omwille van de nichebeperkingen. Hierdoor kunnen zij niet alle finaliteiten, met name arbeidsmarktgerichte finaliteiten aanbieden, en krijgen bijgevolg geen erkenning als domeinschool. Dit is discriminerend voor onze autonome KSO-scholen en OVSG vraagt hiervoor een oplossing zodat deze scholen ook domeinschool kunnen worden.

Bovendien kan OVSG ook niet akkoord gaan omwille van het feit dat blijkt dat de erkenning als domeinschool niet mogelijk is wanneer een school een bepaald studiedomein, bijvoorbeeld STEM, volledig heeft uitgebouwd in de drie finaliteiten en daarnaast één structuuronderdeel heeft met één finaliteit binnen een ander domein, bijvoorbeeld binnen Economie en Organisatie. OVSG pleit ervoor dat in dergelijke situaties deze scholen toch erkend kunnen worden als domeinschool, in dit voorbeeld als STEM-school.

Programmatie - Omzettingen

Tijdens de transitieperiode voorziet de overheid de nodige mogelijkheden zodat de scholen zich kunnen organiseren en profileren als campus- of domeinschool, n.l. de mogelijkheden van omzettingen van oude naar nieuwe structuuronderdelen en de tijdelijke programmatieregels in aanloop van de modernisering van het secundair onderwijs. Deze tijdelijke programmatieregeling vindt OVSG een goede zaak en biedt scholen kansen.

BuSO

Gezien de specifieke doelgroep, binnen BuSO zijn flexibele leerwegen voor deze leerlingen een absolute noodzaak. Daarnaast hebben deze leerlingen nood aan bevestiging van de reeds verworven competenties zodat zij hun traject verder vorm kunnen geven en in de mogelijkheid zijn door te stromen naar de arbeidsmarkt. Daarvoor vinden we het noodzakelijk dat de regelgeving wordt aangepast zodat volgende voorwaarden, om BuSO-opleidingen kwaliteitsvol te kunnen uitbouwen, vervuld zijn:

- Het modulair organiseren van opleidingen
- Het uitreiken van de deelkwalificaties en attesten van verworven competenties
- Het uitreiken van kwalificaties niveau 3

SeNSE

OVSG betreurt dat er op dit moment nog geen zicht is op de invulling van de SeNSE-structuuronderdelen en vraagt dat op korte termijn duidelijkheid komt op deze invulling. Dit is noodzakelijk opdat de scholen zich kunnen profileren binnen de matrix met de optimalisatie van de structuuronderdelen in functie van de leerlijnen vanaf de eerste graad tot en met het SeNSE. Dit komt enkel maar ten goede aan een transparant aanbod van de scholen en gemotiveerde keuze van leerlingen.

CLIL, Content and Language Integrated Learning blijft mogelijk

OVSG vindt het positief dat CLIL decretaal verankerd wordt. Deze verankering houdt vrije keuze van leerlingen in en belangrijke kwaliteitscriteria.

De afvaardiging van het GO! onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap en van de representatieve verenigingen van de inrichtende machten, te weten

1. het Katholiek Onderwijs Vlaanderen, vertegenwoordigd door

Dhr. Chris SMITS, secretaris-generaal Katholiek Onderwijs Vlaanderen

3. het GO! onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap, vertegenwoordigd door

Dhr. Marc SMETS, afdelingshoofd

Dhr. Guido LIESSENS, adjunct van de directeur

en de afvaardiging van de representatieve vakorganisaties, te weten

- de Algemene Centrale der Openbare Diensten, vertegenwoordigd door

Mevr. Nancy LIBERT, adjunct-algemeen secretaris, ACOD-onderwijs

- het Vrij Syndicaat voor het Openbaar Ambt, vertegenwoordigd door

Dhr. Wauter LEENKNECHT, secretaris-onderhandelaar, VSOA-Onderwijs

Dhr. Pascal CLAESSENS, secretaris-onderhandelaar, VSOA-Onderwijs

gaan niet akkoord met het hierbij gevoegde **voorontwerp van decreet tot wijziging van de Codex Secundair Onderwijs van 17 december 2010, wat betreft de modernisering van de structuur en de organisatie van het secundair onderwijs.**

Katholiek Onderwijs Vlaanderen onderschrijft een protocol van niet-akkoord bij het voorontwerp van het decreet tot wijziging van de Codex Secundair Onderwijs van 17 december 2010 wat betreft de modernisering van de structuur en de organisatie van het secundair onderwijs.

Katholiek Onderwijs Vlaanderen toetste het voorliggend voorontwerp van decreet aan de algemene uitgangspunten waaraan een modernisering van het secundair onderwijs moet voldoen. Die uitgangspunten zijn:

- het uitwerken van een transparant continuum van studierichtingen,
- het ontwikkelen van een studieaanbod dat maximaal inspeelt op het profiel van jongeren door het accent te leggen op Algemene Vorming die gedifferentieerd wordt aangeboden, en in de tweede en derde graad de ontwikkeling van types van studierichtingen,
- het wegwerken van de hiërarchische perceptie door een oriënterende eerste graad, het realiseren van een continuum en het uitreiken van het diploma secundair onderwijs na zes jaar,
- het ontwikkelen van een studieaanbod dat gereduceerd, complementair en voldoende gedifferentieerd is en dat rationeel wordt aangeboden

Na een analyse van het voorontwerp van decreet concludeert Katholiek Onderwijs Vlaanderen dat het voorontwerp onvoldoende tegemoetkomt aan bovengenoemde uitgangspunten

Bijgevolg kan ze ermee niet akkoord gaan om de volgende redenen

- In de eerste graad (bv in het eerste leerjaar A of B) breiden op dit moment heel wat scholen hun basisvorming uit door meer lesuren wiskunde, Frans, Nederlands. Zo wil men leerlingen meer tijd geven om de leerplandoelstellingen te bereiken of wil men uitbreidings- of verdiepingsdoelstellingen realiseren. Differentiatie maakt op die manier deel uit van de uitgebreide basisvorming. Die vorm van differentiatie, inherent aan de dagelijkse school- en klaspraktijk, wordt door het voorontwerp van decreet onmogelijk gemaakt. Een toevoeging in het decreet – die geen afbreuk doet aan de differentiatiepakketten – volstaat: “De school kan ervoor kiezen om een aantal lesuren differentiatie als één geheel met de basisvorming aan te bieden. Voor de resterende lesuren differentiatie moet de school wel tenminste twee differentiatiepakketten aanbieden”
- In de eerste graad zal de keuze voor de opsplitsing van basisopties in pakketten ertoe leiden dat een mogelijke reductie in de feiten ongedaan wordt gemaakt. Hierdoor zullen leerlingen in vele gevallen vijf- à zesjarige trajecten volgen, waardoor er weinig verandert en de getrapte studiekeuze waarbij gaandeweg de studiekeuze op het einde van elke graad wordt verfijnd dode letter blijft.
- In de eerste graad zijn de basisopties hiërarchisch opgevat en kan de toegang tot één of meer basisopties worden uitgesloten.
- In de tweede en de derde graad worden de onderwijsvormen behouden en doorkruisen ze de finaliteiten.
- De transparantie van het studieaanbod wordt niet verhoogd. De feitelijke niet-integratie van de aso-studierichtingen (domeinoverschrijdend) verhoogt geenszins de transparantie van het aanbod. Hier is een scherpere profilering nodig, zowel voor cognitief sterkere leerlingen die zich voorbereiden op universitaire studies, als voor leerlingen die zich voorbereiden op een professionele bachelor.

Katholiek Onderwijs Vlaanderen heeft bovendien een fundamentele bedenking bij de startdatum 1 september 2018 is niet haalbaar omdat voor Katholiek Onderwijs Vlaanderen de modernisering van het secundair onderwijs niet beperkt kan blijven tot een structuurwijziging. Ze dient gekoppeld te worden aan een inhoudelijk sterk project van goed secundair onderwijs. Om een

dergelijk project mogelijk te maken is zicht op belangrijke voorwaarden zoals nieuwe eindtermen, inhoudelijke invulling van studierichtingen en essentieel Katholiek Onderwijs Vlaanderen engageert zich om samen met alle scholen een zorgvuldig inhoudelijk traject uit te stippelen waarin er voldoende tijd is voor leerplanontwikkeling, leerplanimplementatie en aftoetsing bij het werkveld. Het dringt er daarom bij de Vlaamse Regering op aan om de modernisering van het secundair onderwijs te laten starten op 1 september 2019.

Verder maakt Katholiek Onderwijs nog drie partiele bedenkingen bij het voorontwerp van decreet

- **Artikel 12** legt de link met de kwalificatiestructuur en stelt dat studierichtingen met finaliteit arbeidsmarkt in het tweede leerjaar van de tweede graad leiden tot een onderwijskwalificatie van niveau 2. Dit betekent dat dergelijke studierichtingen één of twee erkende beroepskwalificaties in hun volheid dienen op te nemen. Dat is in vele gevallen niet wenselijk, niet haalbaar en niet aanvaardbaar. Katholiek Onderwijs Vlaanderen gaat ervan uit dat, naar aanleiding van het voorliggende decreet, het decreet over de kwalificatiestructuur gescreend wordt en vraagt met aandring om met bovengenoemde bedenking rekening te houden.
- Katholiek Onderwijs Vlaanderen vraagt dat een Se-n-Se als beroepsgerichte specialisatie kan leiden tot een onderwijskwalificatie en niet beperkt wordt tot een beroepskwalificatie, zoals **artikel 12** momenteel vermeldt.
- **Artikel 35** bepaalt dat bij programmaties van structuuronderdelen met een dubbele finaliteit of finaliteit arbeidsmarkt die door de Vlaamse Regering worden goedgekeurd adviezen worden gevraagd aan onderwijsinspectie en bevoegde diensten, VLOR en SERV. Katholiek Onderwijs Vlaanderen ziet geen meerwaarde in het SERV-advies, temeer omdat de SERV in de VLOR vertegenwoordigd is.

Het GO! onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap gaat niet akkoord met het voorontwerp.

De **hervorming** van het secundair onderwijs moest tegemoet komen aan een aantal aanslepende problemen. Ze moest iets doen aan de ongelijke instroom en ze moest de ongekwalificeerde uitstroom terugdringen van vooral leerlingen met een zwakke socio-economische achtergrond. Ze moest het watervalsysteem en het zittenblijven aanpakken, onder meer door het statusverschil in doorstroomrichtingen en arbeidsmarktgerichte opleidingen weg te werken en door, via een brede basisvorming, leerlingen in staat te stellen gaandeweg hun eigen talenten en aspiraties te ontdekken. Ze moest ook perk stellen aan de terugval van de toppresterders en middenmoters. Maximale participatie van elke leerling stond voorop, ook al omdat iedereen ervan overtuigd was dat we ons niet langer kunnen veroorloven ook maar enig talent verloren te laten gaan.

De suggesties om die doelstellingen te realiseren, werden door onderwijsspecialisten (de Commissie Monard) opgelijst. De consensus erover was groot.

Uiteindelijk werd, na lange debatten, de term 'hervorming' verlaten. De hertekening zou beperkt blijven tot een '**modernisering**'.

Het GO! twijfelt er sterk aan dat die modernisering zoals ze werd vertaald in het voorliggende voorontwerp, de instrumenten aanreikt om de oorspronkelijke doelstellingen ook effectief op het terrein te realiseren.

- de vrijblijvendheid in hoofdte van schoolbesturen blijft zeer (al te) groot;

- zo wordt het – nochtans beladen – onderscheid tussen ASO, KSO, TSO en BSO binnen de matrix behouden het wordt zelfs een ‘dimensie’ van de matrix genoemd, naast de ‘studiedomeinen’ en de ‘finaliteiten’, al draagt het op geen enkele wijze bij aan een coherente lezing van de matrix Het stelt scholen wel in staat zich als van ouds te profileren,
- scholen behouden een grote vrijheid zich te organiseren Horizontale structuren (domein- en campusscholen) genieten terecht de voorkeur de horizontale organisatie zal, via *incentives*, worden aangemoedigd Maar waarom wordt ook de verticale structuur (een school met (enkel) studierichtingen binnen eenzelfde finaliteit en onderwijsvorm) expliciet ‘in de vitrine’ gezet?
- het GOI had graag een ‘brede’ eerste graad gezien die zijn rol ten volle kan waarmaken. Het vroeg dan ook, tot nog toe tevergeefs, om in de differentiatiepakketten het aanbod te kunnen verbreden (zoals dat nu nog kan in het complementaire gedeelte) Het voorontwerp voorziet alleen in de mogelijkheid te remediëren of te verdiepen in de basisvorming – of te verdiepen in klassieke talen (waarom krijgen alleen klassieke talen een ‘eervolle vermelding’?)

Kennelijk moesten voldoende elementen in de regelgeving aanwezig blijven om scholen die zich elitair-segregerend willen organiseren – ten koste van het héle onderwijsveld – daartoe ook de gelegenheid te bieden Het GOI betreurt dat ten eerste Het ontwerpdecreet is niet opgesteld vanuit de noden van de leerling, maar vanuit structuren Het GOI meent dan ook dat de nieuwe regelgeving niet tegemoet komt aan de uitdagingen en aan de doelstellingen die de Vlaamse overheid zichzelf had gesteld

Naast die principiële bedenking, merkt het GOI op

- een uitrol van de modernisering vanaf het schooljaar 2018-19 is niet realistisch, zolang er geen zicht is op de eindtermen en de curriculum dossiers;
- bij het beoordelen van programmatiedossiers hanteert de Vlaamse regering onder meer het criterium **de keuzevrijheid van ouders en leerlingen**, náást **macrodoelmatigheid** (dat overigens niet wordt gedefinieerd) Het GOI heeft (als enige onderwijsverstrekker) de grondwettelijke **plicht** de keuze voor neutraal onderwijs te garanderen Die plicht geldt ook in een voor het overige, op basis van het criterium ‘macrodoelmatigheid’, globaal genomen eerder ‘verzadigd’ landschap Daarom had het GOI gevraagd om het criterium als volgt te formuleren. ‘*de keuzevrijheid van ouders en leerlingen, rekening houdend met de grondwettelijke plicht van het Gemeenschapsonderwijs om die te garanderen*’;
- het ontwerp van decreet legt het minimale aantal lessen vast dat in de eerste graad respectievelijk aan basisvorming en aan differentiatie moet worden besteed Scholen die méér uren willen investeren in de basisvorming, worden daardoor gedwongen meer dan 32 uur in te richten Dat zou niet zo hoeven te zijn scholen kunnen ook binnen de basisvorming al meteen ruimte inbouwen voor remediering en verdieping Het GOI pleit er dan ook voor dat scholen die méér uren basisvorming inrichten, dat zouden mogen binnen de 32 uur;
- de opleidingen van de kwalificatiefase en de integratiefase van het buitengewoon secundair onderwijs opleidingsvorm 3 leiden tot een of meer beroepskwalificaties of deelkwalificaties Als de ontwikkelingsdoelen overeenkomen met de eindtermen voor de tweede graad van de finaliteit arbeidsmarkt, leiden ze tot een onderwijskwalificatie niveau 2 Het GOI meent dat een traject in OV 3 in een aantal gevallen ook tot een onderwijskwalificatie 3 moet kunnen leiden

ACOD Onderwijs geeft een protocol van niet akkoord over het voorontwerp van decreet tot wijziging van de Codex SO, wat betreft de modernisering van de structuur en de organisatie van het SO.

ACOD Onderwijs is het eens met de overheid dat ons secundair onderwijs behoort tot de top, niet in het minst door de gedrevenheid van het onderwijspersoneel dat elke dag het beste van zichzelf geeft voor de leerlingen

De sterke punten van ons secundair onderwijs moeten we koesteren en de verbeterpunten moeten worden aangepakt.

Wij hadden onze hoop gesteld op deze modernisering van het secundair onderwijs om de pijnpunten aan te pakken. Wij zijn er echter van overtuigd dat de pijnpunten met deze modernisering niet worden aangepakt.

Principiele opmerkingen

Voor ACOD Onderwijs zijn er 4 pijnpunten die zeker moeten aangepakt worden indien we de leerling in zijn totale ontwikkeling willen centraal stellen in ons secundair onderwijs. Wij hebben deze punten doorheen de modernisering van het secundair onderwijs steeds als toetssteen gehanteerd.

1 De studiekeuze uitstellen.

Hier ligt een cruciale mogelijkheid om de sociale ongelijkheid aan te pakken. Studies tonen aan dat onderwijssystemen waar leerlingen een vroege studiekeuze moeten maken de sociale ongelijk in de hand werken. Van verschillende domeinen kunnen proeven voordat je een keuze moet maken kan ervoor zorgen dat leerlingen een bewustere keuze maken en kiezen op basis van eigen ervaringen.

2 De beschotten tussen BSO, KSO, TSO en ASO wegwerken.

De beschotten zorgen enkel voor een waardeoordeel dat met plezier in stand wordt gehouden door de zelfverklaarde elite van onze maatschappij. Wij kunnen niet aanvaarden dat anno 2017 leerlingen nog in hokjes worden ingedeeld en afhankelijk van hun interesse en talenten hoger of lager worden gewaardeerd. Het watervalstelsel blijft bestaan.

3 De mogelijkheid tot eenzijdige profilering van scholen beperken

Scholen zijn een spiegel van de maatschappij waar de diversiteit aanwezig is en waar leerlingen met uiteenlopende talenten van elkaar kunnen leren. Wij kunnen ons niet vinden in de vrijheid die aan scholen wordt gegeven om naargelang de leerlingenpopulatie die men wil aantrekken binnen deze matrix te kiezen welke studiedomeinen/finaliteiten/studierichtingen men zal aanbieden.

4 De ongekwalificeerde uitstroom aanpakken.

Wij kunnen als maatschappij niet aanvaarden dat 15% van de jongeren uitstroomt zonder een kwalificatie die garandeert dat zij kunnen participeren aan onze samenleving.

Beschotten worden niet weggewerkt. Integendeel, er komen naast de onderwijsvormen nog wat meer scheidingslijnen bij in de vorm van domeinen en finaliteiten. Als je in de toekomst aan een leerling vraagt welke studierichting hij volgt, zal hij bv. zeggen: "in het domein land- en tuinbouw, in de finaliteit doorstroom domeingebonden, in onderwijsvorm TSO in de studierichting biotechnologische en chemische wetenschappen". Wat transparantie naar leerlingen, ouders en leerkrachten betreft kan dit wel tellen.

Wij zien in deze modernisering geen kapstokken voor onze jongeren om op een gefundeerde wijze te kunnen kiezen, zich te mogen vergissen en terug opnieuw te beginnen. Schoolmoeheid die ontstaat door verkeerde studiekeuze wordt in deze modernisering niet aangepakt.

Voor ACOD Onderwijs blijft de modernisering van het secundair onderwijs een grote gemiste kans. De kracht van de status quo heeft het gehaald Wij blijven erbij dat deze hervorming weinig maatschappelijke impact zal hebben en vooral gericht is op het instant houden van de meer elitaire onderwijsinstellingen

Artikelsgewijze opmerkingen

- **Artikel 9.** de ingangsdatum van de modernisering op 1 september 2018 is totaal onrealistisch De ingangsdatum van de dossiers duaal leren, nieuwe eindtermen en modernisering secundair onderwijs moeten op elkaar afgestemd zijn
De Vlaamse Regering heeft ervoor gekozen de structuur van het secundair onderwijs te vernieuwen zonder inhoudelijke invulling De benamingen van de studierichtingen zijn geactualiseerd maar de inhoud van de nieuwe studierichtingen zijn niet gekend Het is niet omdat de parlementairen begin november 2017 het licht hebben gezien omtrent de eindtermen dat het werk is afgelopen Integendeel, het begint nu pas
Onderwijsverstrekkers moeten de eindtermen vertalen naar leerplannen Curriculumdossiers moeten worden opgemaakt De leerplannen moeten vertaald worden in handboeken. En last but not least, leerkrachten moeten de nodige tijd en ruimte krijgen om zich de aangepaste eindtermen eigen te maken. Voornamelijk deze laatste stap wordt door zowel de politieke overheid als de koepels schromelijk over het hoofd gezien
- **Artikel 11** dit artikel toont aan dat er geen sprake is van een breed oriënterende eerste graad Zo zullen leerlingen in 2A maar één basisoptie of in voorkomend geval één pakket kunnen kiezen
- **Artikel 12 en artikel 16:**
 - Het behoud van de onderwijsvormen is onaanvaardbaar omdat het de maatschappelijk geïnstalleerde hiërarchie tussen de onderwijsvormen blijft bevestigen
 - Het feit dat de Vlaamse Regering de keuze gemaakt heeft om studierichtingen te laten bestaan die domeinoverschrijdend zijn, belemmert de evolutie naar een onderwijsstructuur waarin domeinscholen een belangrijke functie zouden kunnen innemen in het creëren van een gelijkwaardige waardering van talenten
- **Artikel 17:**
 - In de definitie van domeinschool moet de bepaling weg dat in de 2de en 3de graad voor de finaliteit doorstroom ook de studierichtingen die niet domeingebonden zijn worden meegenomen Te meer omdat men maar verplicht is om één studierichting uit elke finaliteit aan te bieden
 - Wij stellen vast dat elk op de matrix gebaseerd schoolconcept mogelijk is Wij lezen dat de Vlaamse regering scholen voordelen kan toebeden die kiezen voor een domeinschool of campusschool Wij hopen dat de juiste keuze wordt gemaakt en dat scholen die hun maatschappelijke verantwoordelijkheid opnemen worden beloond voor hun visie
- **Artikel 18:**
 - Voor ons kunnen uren-leraar enkel overgedragen worden naar een partner waarmee men samenwerkt als er hierover in het lokaal onderhandelingscomité **een protocol van akkoord** is afgesloten
 - organisatie Se-n-Se een coördinerende school kan uren leraar overdragen naar een partner waarmee hij samenwerkt (de partner kan ook een organisatie of bedrijf zijn uit de publieke of private sector). Wij willen dat uren-leraar gebruikt worden om les te geven en niet om allerlei randactiviteiten in te richten

- **Artikel 24:** wij zijn tegen het decretaal vastleggen van de mogelijkheid dat lessenroosters (enkel) bestaan uit vakkenclusters of een combinatie van vakken en vakkenclusters. Scholen die vandaag om pedagogisch-didactische redenen de keuze willen maken om vakken te “clusteren” in hun organisatie-model van het leerproces kunnen dat perfect organiseren binnen de bestaande regelgeving.
De koppeling tussen vakken en bekwaamheidsbewijzen biedt de garantie dat het vak wordt gegeven door een leerkracht met de juiste vakinhoudelijke kennis.
In de lerarenopleidingen kiest een student voor twee onderwijsvakken. Als onderwijsverstrekkers binnen het secundair onderwijs vakkenclusters vrij kunnen kiezen, is er geen enkele garantie op een kwaliteitsvolle invulling van de volledige cluster. Het behouden van de vakbenamingen in het lessenrooster zorgt eveneens voor transparantie naar leerlingen en ouders toe.
- **Artikel 26:** het is totaal onaanvaardbaar en onbegrijpelijk dat er binnen de modernisering van het secundair onderwijs aan de basisvorming decretaal geen vakken meer worden gekoppeld uitgezonderd het levensbeschouwelijk vak.
Zolang er geen zicht is op de invulling van de curriculumdossiers, zijn wij er niet van overtuigd dat elke leerling de basisvorming zal krijgen die hij nodig heeft om volwaardig aan de maatschappij te kunnen participeren.
- **Artikel 27:** het uitsluiten van de toegang tot één of meer basisopties of pakketten van de basisopties hypothekeert het realiseren van een breed oriënterende eerste graad.
- **Artikel 28:** de lesuren differentiatie kunnen worden ingevuld als verdieping of remediering van onderdelen van de basisvorming. De toevoeging dat men kan verdiepen in klassieke talen is niet correct. Je kan in klassieke talen enkel verbreden omdat klassieke talen (Latijn en Grieks) geen deel uitmaken van de basisvorming. Principeel zijn wij voor verbreding, ook in klassieke talen, maar de mogelijkheden om te verbreden moeten ruimer zijn.

Hierbij willen wij opmerken dat we het positief vinden dat de lesuren differentiatie nooit volledig aan remediering kunnen toegekend worden en er voor de leerling ook nog ruimte is om te kunnen verdiepen.
- **Artikel 29:** in elk structuuronderdeel kunnen buiten de lessenrooster facultatieve inhaallessen worden georganiseerd. Wij vinden dat hiervoor de uren remediering moeten gebruikt worden.
- **Artikel 35 tot 38:** wij vinden het positief dat er een datum in het decreet wordt ingeschreven waarbinnen de Vlaamse Regering een beslissing moet nemen aangaande programmaties.

Met betrekking tot het voorontwerp van decreet tot wijziging van de Codex Secundair Onderwijs van 17 december 2010, wat betreft de modernisering van de structuur en de organisatie van het secundair onderwijs geeft het VSOA Onderwijs een protocol van niet akkoord en wenst hierbij volgende opmerkingen te maken:

Er is voor VSOA Onderwijs onvoldoende duidelijkheid naar de invoering en de modaliteiten van dit decreet om zomaar akkoord te gaan. Eerst en vooral is tot op vandaag geen duidelijkheid omtrent de ingangsdatum. Net als de meerderheid van de partners rond de tafel, stelt VSOA Onderwijs dat de ingangsdatum dan 1 september 2018 onhaalbaar is. Deze zou een zodanige druk op de personeelsleden leggen dat dit in het veld voor onwerkbaar zou zorgen. Een ingangsdatum van 1 september 2019 is in dit opzicht veel haalbaarder.

D

esalnettemin is er nog te veel onduidelijkheid rond de randvoorwaarden. In dit opzicht is het goed dat het eindtermendebat in een stroomversnelling zit maar er zijn verder nog veel onduidelijkheden, zo moeten bijvoorbeeld de curriculumdossiers nog worden opgesteld.

Verder is het voor VSOA Onderwijs ook nog onduidelijk hoe de koppeling vakken – curriculumdossiers – opleidingen zijn invloed zal hebben op de rechten van het personeel. Dit maakt dat VSOA Onderwijs principieel niet akkoord kan gaan.

Brussel,

AFVAARDIGING VAN DE OVERHEID:

VOORZITTERS,

AFVAARDIGING VAN HET GO! ONDERWIJS VAN
DE VLAAMSE GEMEENSCHAP EN VAN DE
VERENIGINGEN VAN DE INRICHTENDE MACHTEN:

Voor het Katholiek Onderwijs Vlaanderen

E. SMITS

Voor het Overleg Kleine Onderwijs-
verstrekkers (FOPEM, IPCO, Steiner-federatie,
VOOP)

De Coeck-Feans

Voor het GO! onderwijs van de Vlaamse
Gemeenschap:

MARC SMETS

G. LIESSENS

Voor het Onderwijssecretariaat
voor Steden en Gemeenten van de
Vlaamse Gemeenschap:

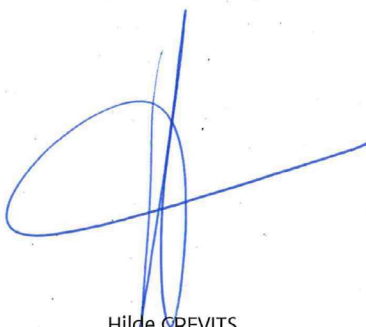

Bruno Segers

Voor het Provinciaal Onderwijs Vlaanderen:

L. Coppin

Geert BOURGEOIS,
Minister-president van de Vlaamse
Regering (SectX+C2)

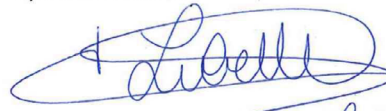

Hilde CREVITS,
Viceminister-president van de Vlaamse
Regering, Vlaams minister van Onderwijs
(OOC)

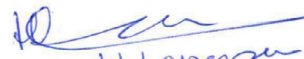
LEDEN,

Bart TOMMELEIN,
Viceminister-president van de Vlaamse
Regering, Vlaams minister van Begroting,
Financiën en Energie

AFVAARDIGING VAN DE REPRESENTATIEVE
VAKORGANISATIES:Voor de Algemene Centrale der
Openbare Diensten:

Nancy Libert
Voor de Federatie van de Christelijke
Syndicaten der Openbare Diensten:

Koen Willems

H. Loney

Liesbeth HOMANS,
Viceminister-president van de Vlaamse
Regering, Vlaams minister van
Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen,
Gelijke Kansen en armoedebestrijding

Voor het Vrij Syndicaat voor het
Openbaar Ambt:

P. CLAESSENS

W. LEENKNICHT

VOORONTWERP VAN DECREET
van 1 december 2017

**Voorontwerp van decreet tot wijziging van de Codex Secundair Onderwijs van
17 december 2010, wat betreft de modernisering van de structuur en de
organisatie van het secundair onderwijs**

DE VLAAMSE REGERING,

Op voorstel van de Vlaamse minister van Onderwijs;

Na beraadslaging,

BESLUIT:

De Vlaamse minister van Onderwijs is ermee belast, in naam van de Vlaamse Regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt:

Artikel 1. Dit decreet regelt een gemeenschapsaangelegenheid.

Art. 2. In artikel 3 van de Codex Secundair Onderwijs van 17 december 2010, het laatst gewijzigd bij het decreet van 16 juni 2017, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° punt 5° wordt opgeheven;

2° er wordt een punt 6°/1 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“6°/1 beroepskwalificatie: een beroepskwalificatie zoals gedefinieerd in het decreet van 30 april 2009 betreffende de kwalificatiestructuur;”;

3° er wordt een punt 14°/0 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“14°/0 finaliteit: een begrip dat aangeeft waarop studierichtingen prioritair voorbereiden, namelijk op het hoger onderwijs, op de arbeidsmarkt of op beide;”;

4° punt 20°, punt 21°, punt 33°, punt 36°, punt 41° en punt 43° worden opgeheven;

5° er wordt een punt 24°/1 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“24°/1 onderwijskwalificatie: een onderwijskwalificatie als gedefinieerd in het decreet van 30 april 2009 betreffende de kwalificatiestructuur;”;

6° het punt 31° wordt vervangen door wat volgt:

“31° optie: de opleiding verpleegkunde van het hoger beroepsonderwijs;”;

7° er wordt een punt 33°/0 ingevoegd, dat luidt als volgt:

"33°/0 pakket: een of meerdere vakken waarmee de doelen van de overeenstemmende basisoptie worden gerealiseerd;"

8° punt 42° wordt vervangen door wat volgt:

"42° structuuronderdeel: een onderverdeling in het onderwijsaanbod die erkend, gefinancierd of gesubsidieerd kan worden;"

9° er wordt een punt 42°/1 ingevoegd, dat luidt als volgt:

"42°/1 studiedomein: een inhoudelijk samenhangend thematisch geheel van studierichtingen die van abstract tot praktisch geordend zijn;"

10° er wordt een punt 43°/0 ingevoegd, dat luidt als volgt:

"43°/0 studierichting: de combinatie van basisvorming, specifiek gedeelte en complementair gedeelte;"

11° in punt 47° worden bij het eerste gedachtestreepje de woorden "en rekening houdende met het maximum aantal wekelijkse lessen dat voor financiering of subsidiëring in aanmerking komt" opgeheven;

12° er wordt een punt 45°/0 ingevoegd, dat luidt als volgt:

"45°/0 vakkencluster: een groep van twee of meer vakken die zijn vastgelegd in het besluit van de Vlaamse Regering van 5 juni 1989 tot vaststelling van de algemene vakken, de kunstvakken, de technische vakken en de praktische vakken in de instellingen voor voltijds secundair onderwijs en in de instellingen voor voltijds secundair onderwijs die als centra voor deeltijds beroepssecundair onderwijs fungeren, georganiseerd of gesubsidieerd door de Vlaamse Gemeenschap, met uitzondering van de instellingen voor buitengewoon secundair onderwijs;"

Art. 3. In artikel 54, eerste lid, 1°, van dezelfde codex worden de woorden "een tweede leerjaar en een beroepsvoorbereidend leerjaar" vervangen door de zinsnede "een tweede leerjaar A en een tweede leerjaar B".

Art. 4. In artikel 100 van dezelfde codex wordt het eerste lid vervangen door wat volgt:

"Als een school, een vestigingsplaats of een structuuronderdeel in strijd met de programmatieregels wordt opgericht, wordt de financiering of subsidiëring van die entiteit ingetrokken."

Art. 5. In artikel 111 van dezelfde codex, gewijzigd bij de decreten van 1 juli 2011 en 4 april 2014, wordt paragraaf 3, opgeheven door het decreet van 4 april 2014, opnieuw opgenomen in de volgende lezing:

"§3. In aansluiting op de informatie die het schoolbestuur via het schoolreglement verstrekt, informeert het bestuur de leerlingen en de betrokken personen over de modernisering van het secundair onderwijs en over de effecten van de uitrol ervan op de structuur en organisatie van het onderwijsaanbod in de school in kwestie, met het oog op een optimale onderwijsloopbaan van de leerling."

Art. 6. In deel IV, titel 1, hoofdstuk 1, van dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 17 juni 2016, wordt het opschrift van afdeling 1 vervangen door wat volgt:

“Afdeling 1. Structuur en organisatie op macroniveau - transitieperiode”.

Art. 7. In deel IV, titel 1, hoofdstuk 1, afdeling 1, van dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 17 juni 2016, wordt een artikel 123/21 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 123/21. De bepalingen van deze afdeling houden progressief, leerjaar na leerjaar te beginnen met het eerste leerjaar van de eerste graad, op uitwerking te hebben met ingang vanaf de begindatum van de progressieve uitrol van de modernisering van het secundair onderwijs.”.

Art. 8. In deel IV, titel 1, hoofdstuk 1, van dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 17 juni 2016, wordt een afdeling 1/1 ingevoegd, die luidt als volgt:

“Afdeling 1/1. Structuur en organisatie op macroniveau”.

Art. 9. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 16 juni 2017, wordt in afdeling 1/1, ingevoegd bij artikel 8, een artikel 133/1 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 133/1. De bepalingen van deze afdeling treden progressief, leerjaar na leerjaar te beginnen met het eerste leerjaar van de eerste graad, in werking met ingang vanaf 1 september 2019”.

Art. 10. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 16 juni 2017, wordt in dezelfde afdeling 1/1 een artikel 133/2 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 133/2. Het voltijds gewoon secundair onderwijs en het buitengewoon secundair onderwijs, opleidingsvorm 4, bestaan uit drie graden.

De eerste graad omvat een eerste leerjaar A, een eerste leerjaar B, een tweede leerjaar A en een tweede leerjaar B.

De tweede graad omvat een eerste leerjaar en een tweede leerjaar.

De derde graad omvat een eerste leerjaar, een tweede leerjaar en een derde leerjaar, aangeduid als secundair-na-secundair, afgekort Se-n-Se.”.

Art. 11. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 16 juni 2017, wordt in dezelfde afdeling 1/1 een artikel 133/3 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 133/3. Zowel in het tweede leerjaar A als in het tweede leerjaar B worden basisopties onderscheiden.

In het tweede leerjaar A:

1° zal de leerling, één basisoptie als dusdanig of, in voorkomend geval, één pakket kiezen;

2° is een basisoptie een niche-basisoptie als het aanbod ervan aan beperkingen of voorwaarden is gekoppeld vanuit macrodoelmatigheid;

3° kan een school, in voorkomend geval, voor een basisoptie een of meer pakketten organiseren onder voorbehoud van de voorwaarde, vermeld in punt 4°;

4° is een pakket een niche-pakket als de organisatie ervan aan een bepaald aantal scholen is voorbehouden.

In het tweede leerjaar B:

1° zal de leerling, maximaal drie basisopties en, in voorkomend geval, pakketten combineren;

2° is een basisoptie een niche-basisoptie als het aanbod ervan aan beperkingen of voorwaarden is gekoppeld vanuit macrodoelmatigheid;

3° kan een school, in voorkomend geval, voor een basisoptie een of meer pakketten organiseren onder voorbehoud van de voorwaarde, vermeld in punt 4°;

4° is een pakket een niche-pakket als de organisatie ervan aan een bepaald aantal scholen is voorbehouden.

Met inachtnaam van het eerste tot en met het derde lid bepaalt de Vlaamse Regering, afzonderlijk voor het tweede leerjaar A en het tweede leerjaar B:

1° de basisopties;

2° binnen het geheel van basisopties: de niche-basisopties en de beperkingen of voorwaarden die, per niche-basisoptie, aan het aanbod ervan zijn gekoppeld;

3° per basisoptie: de eventuele pakketten;

4° binnen het geheel van pakketten: de niche-pakketten en het aantal scholen dat, per niche-pakket, in aanmerking komt voor de organisatie ervan.”.

Art. 12. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 16 juni 2017, wordt in dezelfde afdeling 1/1 een artikel 133/4 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 133/4. §1. In de leerjaren van de tweede en derde graad worden studierichtingen onderscheiden. Die studierichtingen worden geordend in een matrix op basis van studiedomeinen, finaliteiten en onderwijsvormen.

De studiedomeinen zijn:

1° taal en cultuur;

2° stem;

3° kunst en creatie;

4° land- en tuinbouw;

5° economie en organisatie;

6° maatschappij en welzijn;

7° sport;

8° voeding en horeca.

De finaliteiten zijn:

1° doorstroom;

2° dubbel;

3° arbeidsmarkt.

De onderwijsvormen zijn:

1° algemeen secundair onderwijs - ASO;

2° technisch secundair onderwijs - TSO;

3° kunstsecundair onderwijs - KSO;

4° beroepssecundair onderwijs -BSO.

Binnen de finaliteit doorstroom zijn de studierichtingen van het algemeen secundair onderwijs domeinoverschrijdend en zijn de studierichtingen van het technisch en kunstsecundair onderwijs domeingebonden.

Sommige studierichtingen zijn niche-studierichtingen. Het aanbod ervan wordt aan beperkingen of voorwaarden gekoppeld vanuit macrodoelmatigheid.

Het Se-n-Se bevat studierichtingen die een van de volgende zaken doen:

- 1° beroepsgericht specialiseren;
- 2° voorbereiden op het hoger onderwijs, met in elk geval één studierichting die volgt op studierichtingen met finaliteit arbeidsmarkt van het eerste en tweede leerjaar van de derde graad en die leidt tot een diploma dat toegang verleent tot een bacheloropleiding.

In de matrix:

- 1° worden ook het studieaanbod van het deeltijds beroepssecundair onderwijs en de leertijd en het studieaanbod van het buitengewoon secundair onderwijs, opleidingsvorm 3, opgenomen onder de finaliteit arbeidsmarkt;
- 2° wordt ook het buitengewoon secundair onderwijs, opleidingsvorm 1 en 2, opgenomen, maar buiten de ordening op basis van studiedomeinen, finaliteiten en onderwijsvormen;
- 3° wordt het onthaaljaar niet opgenomen;
- 4° wordt het Se-n-Se niet aan onderwijsvormen gekoppeld.

Met inachtnaam van het eerste tot en met het achtste lid legt de Vlaamse Regering de matrix vast. Ze bepaalt ook de niche-studierichtingen en de beperkingen of voorwaarden die, per niche-studierichting, aan het aanbod zijn gekoppeld.

§2. De studierichtingen van de finaliteit doorstroom en de dubbele finaliteit leiden in het tweede leerjaar van de derde graad tot een onderwijskwalificatie niveau 4.

Het Se-n-Se in het derde leerjaar van de derde graad waarmee een diploma behaald kan worden dat toegang verleent tot een bacheloropleiding, leidt tot een onderwijskwalificatie niveau 4.

De studierichtingen van de finaliteit arbeidsmarkt leiden in het tweede leerjaar van de derde graad tot een onderwijskwalificatie niveau 3.

De studierichtingen van de finaliteit arbeidsmarkt leiden in het tweede leerjaar van de tweede graad tot een onderwijskwalificatie niveau 2.

Het Se-n-Se in het derde leerjaar van de derde graad als beroepsgerichte specialisatie leidt tot een of meer beroepskwalificaties niveau 3 of 4, eventueel aangevuld met een of meer deelkwalificaties.”.

Art. 13. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 16 juni 2017, wordt in dezelfde afdeling 1/1 een artikel 133/5 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 133/5. De Vlaamse Regering legt voor structuuronderdelen die onder de toepassing van de volgende artikelen vallen, de concordantie vast naar basisopties respectievelijk structuuronderdelen van de matrix als vermeld in deze afdeling:

- 1° artikel 124 en 126 van deze codex, voor het voltijds gewoon secundair onderwijs en het buitengewoon secundair onderwijs, opleidingsvorm 4;
- 2° artikel 335 van deze codex, voor het buitengewoon secundair onderwijs;
- 3° artikel 22 van het decreet van 10 juli 2008 betreffende het stelsel van leren en werken in de Vlaamse Gemeenschap, voor het deeltijds beroepssecundair onderwijs en de leertijd.

De concordantie kan de volgende vormen aannemen:

- 1° een structuuronderdeel wordt opgeheven zonder omzetting;
- 2° één structuuronderdeel wordt omgezet in één basisoptie of structuuronderdeel;
- 3° verschillende structuuronderdelen worden omgezet in één basisoptie of structuuronderdeel;
- 4° één structuuronderdeel wordt omgezet in verschillende basisopties of structuuronderdelen.

Voor de school is de omzetting in één basisoptie of structuuronderdeel een recht en geen programmatie. Als er verschillende omzettingsmogelijkheden zijn, kiest het schoolbestuur één omzetting die een recht en geen programmatie is. Als de omzetting door alle betrokken scholen samen ertoe kan leiden dat niet is voldaan aan de beperkingen of voorwaarden die vanuit macrodoelmatigheid aan een bepaalde niche-basisoptie of een bepaald niche-studierichting zijn gekoppeld én een school afziet van die omzetting, mag ze twee andere basisopties of structuuronderdelen, die geen niche zijn, zonder programmatie oprichten.”.

Art. 14. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 16 juni 2017, wordt in dezelfde afdeling 1/1 een artikel 133/6 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 133/6. De lijst van basisopties en eventuele invulling via pakket of de matrix met structuuronderdelen kan worden gewijzigd door maatschappelijke, onderwijskundige, technologische of andere ontwikkelingen of vanwege arbeidsmarktbehoeften. Die wijziging kan de opheffing, vervanging of toevoeging van basisopties, eventuele invulling via pakket of structuuronderdelen betekenen. Het initiatief daarvoor kan zowel uitgaan van de Vlaamse Regering als van derden.

De Vlaamse Regering bepaalt de procedure die aan een eventuele wijziging voorafgaat en kan daarbij, met toepassing van de decreetgeving op de kwalificatiestructuur, een onderscheid maken tussen structuuronderdelen die wel en structuuronderdelen die niet als onderwijskwalificatie gelden.

Uiterlijk om de vijf schooljaren vanaf het tweede schooljaar van de progressieve uitrol van de modernisering van het secundair onderwijs worden alle structuuronderdelen, met uitzondering van het eerste leerjaar A, het eerste leerjaar B en het onthaaljaar, gescreend op actualiteitswaarde en worden zo nodig bijstellingen doorgevoerd. De Vlaamse Regering bepaalt de procedure voor die screening en bijsturing.”.

Art. 15. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 16 juni 2017, wordt in dezelfde afdeling 1/1 een artikel 133/7 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 133/7. Een leerjaar is gelijk aan een schooljaar, dat bestaat uit twee aansluitende semesters, en start op de eerste lesdag van september.

In afwijking van het eerste lid kan een Se-n-Se als beroepsgerichte specialisatie:

- 1° een duurtijd hebben van één semester of drie aansluitende semesters, afhankelijk van de breedte en het niveau van competenties van de beroepskwalificaties waaruit het Se-n-Se is samengesteld, als de Vlaamse Regering dat zo bepaalt;
- 2° starten op de eerste lesdag van september of op de eerste lesdag van februari.”.

Art. 16. Artikel 134 van dezelfde codex wordt vervangen door wat volgt:

"Art. 134. Met behoud van de toepassing van de programmatienormen, bestaat het voltijds secundair onderwijsaanbod van een school uit:

- 1° a) de eerste graad, of
- b) eerste en de tweede graad, of
- c) de tweede en de derde graad, of;
- d) de eerste, de tweede en de derde graad;

2° in de tweede en de derde graad: een of meer studiedomeinen of een of meer finaliteiten of een of meer onderwijsvormen."

Art. 17. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 16 juni 2017, wordt een artikel 134/1 ingevoegd, dat luidt als volgt:

"Art. 134/1. §1. Met behoud van de toepassing van het in artikel 134 gestelde, kiest een schoolbestuur zelf het organisatiemodel waarbinnen het zijn school uitbouwt. In elk geval zal elk schoolconcept gebaseerd op de matrix, zowel verticaal (met alleen doorstroomrichtingen of alleen studierichtingen met dubbele finaliteit (doorstroom/arbeidsmarktgericht) of alleen arbeidsmarktgerichte studierichtingen) als horizontaal als een combinatie van beide mogelijk zijn.

§2. Een school wordt als een domeinschool beschouwd als ze in elk ingericht studiedomein van elke graad, met uitzondering van de eerste graad, ten minste één studierichting uit elke finaliteit organiseert. Voor de toepassing van deze bepaling komen, wat de finaliteit doorstroom betreft, in de tweede en de derde graad zowel domeinoverschrijdende als domeingebonden studierichtingen in aanmerking.

Een school wordt als een campusschool beschouwd als ze in ten minste twee studiedomeinen samen per graad, met uitzondering van de eerste graad, ten minste één studierichting uit elke finaliteit organiseert. Voor de toepassing van deze bepaling komen, wat de finaliteit doorstroom betreft, zowel domeinoverschrijdende als domeingebonden studierichtingen in aanmerking.

Een school wordt als een verticale school beschouwd als ze studierichtingen binnen eenzelfde finaliteit en onderwijsvorm in zowel tweede als derde graad organiseert.

In het eerste, tweede en derde lid wordt verstaan onder organiseren: ten minste één regelmatige leerling hebben ingeschreven op de eerste lesdag van oktober.

De Vlaamse Regering kan aan domeinscholen of campusscholen voordelen toekennen.

§3. Eén of meerdere vestigingsplaatsen van scholen van eenzelfde schoolbestuur, gelegen binnen eenzelfde of aaneensluitende kadastrale percelen, of gescheiden door hetzij maximaal twee kadastrale percelen hetzij door een weg, worden voor de toepassing van het in §2 gestelde beschouwd als één school."

Art. 18. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 16 juni 2017, wordt een artikel 134/2 ingevoegd, dat luidt als volgt:

"Art. 134/2. Voor de organisatie van een Se-n-Se als beroepsgerichte specialisatie kan een school samenwerken met:

- 1° een of meer andere scholen voor secundair onderwijs, centra voor volwassenenonderwijs of hogescholen;
- 2° een of meer publieke verstrekkers van beroepsopleidingen voor volwassenen;

3° andere organisaties of bedrijven uit de publieke of private sector.

Binnen het samenwerkingsverband is de eerst vermelde school altijd de coördinerende school. Alleen die school is bevoegd en verantwoordelijk voor de inschrijving van leerlingen, de programmatie, de evaluatie, de studiebekrachtiging en de kwaliteitszorg. Op het vlak van financiering of subsidiëring zijn de decretale en regelgevende bepalingen alleen van toepassing op de coördinerende school.

De samenwerking wordt vastgelegd in een overeenkomst die ten minste de volgende elementen bevat:

- 1° de partners waarmee wordt samengewerkt;
- 2° de coördinerende school;
- 3° de invulling van de samenwerking;
- 4° de looptijd van de samenwerking;
- 5° de afspraken over de evaluatie en de kwaliteitszorg;
- 6° de afspraken over de inzet van personeel. Het protocol van de onderhandelingen daarover in de lokale comités wordt als bijlage bij de samenwerkingsovereenkomst gevoegd.

Een coördinerende school kan, na onderhandeling in het lokale comité, uren-leraar overdragen aan een partner waarmee ze samenwerkt. Tenzij die overdracht plaatsvindt naar een andere school voor secundair onderwijs of naar een centrum voor volwassenenonderwijs, worden de uren-leraar in kwestie beschouwd als uren-leraar die aangewend worden voor voordrachtgevers.”.

Art. 19. In deel IV, titel 1, hoofdstuk 1 van dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 17 juni 2016, wordt het opschrift van afdeling 4 vervangen door wat volgt:

“Afdeling 4. Lessenrooster - transitieperiode”.

Art. 20. In deel IV, titel 1, hoofdstuk 1, afdeling 4 van dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 19 juni 2015, wordt een artikel 147/1 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 147/1. De bepalingen van deze afdeling houden progressief, leerjaar na leerjaar te beginnen met het eerste leerjaar van de eerste graad, op uitwerking te hebben met ingang van 1 september 2019.”.

Art. 21. Artikel 157/1 van dezelfde codex, ingevoegd bij het decreet van 19 juli 2013 en gewijzigd bij het decreet van 25 april 2014, wordt opgeheven.

Art. 22. In deel IV, titel 1, hoofdstuk 1 van dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 17 juni 2016, wordt een afdeling 4/1 ingevoegd, die luidt als volgt:

“Afdeling 4/1. Lessenrooster”.

Art. 23. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 16 juni 2017, wordt in afdeling 4/1, ingevoegd bij artikel 21, een artikel 157/2 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 157/2. De bepalingen van deze afdeling treden progressief, leerjaar na leerjaar te beginnen met het eerste leerjaar van de eerste graad, in werking vanaf 1 september 2019.”.

Art. 24. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 16 juni 2017, wordt in dezelfde afdeling 4/1 een artikel 157/3 ingevoegd, dat luidt als volgt:

"Art. 157/3. Het lessenrooster is het weekrooster, opgebouwd uit vakken of vakkenclusters, waarin de doelen van het curriculumdossier en het aansluitende leerplan worden gerangschikt. Met inachtnaam van de bepalingen van deze afdeling stelt het schoolbestuur het weekrooster vast."

Art. 25. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 16 juni 2017, wordt in dezelfde afdeling 4/1 een artikel 157/4 ingevoegd, dat luidt als volgt:

"Art. 157/4. De Vlaamse Regering legt de benamingen van de vakken vast en bepaalt de indeling in algemene vakken, kunstvakken, technische vakken en praktische vakken."

Art. 26. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 16 juni 2017, wordt in dezelfde afdeling 4/1 een artikel 157/5 ingevoegd, dat luidt als volgt:

"Art. 157/5. Het lessenrooster van structuuronderdelen omvat basisvorming. In afwijking daarvan komt in het derde leerjaar van de derde graad basisvorming alleen voor in het lessenrooster van de studierichting die leidt tot een diploma dat toegang verleent tot een bacheloropleiding.

De eindtermen die voor een structuuronderdeel toepasbaar zijn en de ontwikkelingsdoelen die voor het onthaaljaar toepasbaar zijn, vormen de basisvorming.

Het aantal lessen basisvorming in de eerste graad bedraagt ten minste:

- 1° 27 in het eerste leerjaar A;
- 2° 27 in het eerste leerjaar B;
- 3° 25 in het tweede leerjaar A;
- 4° 20 in het tweede leerjaar B.

In de basisvorming zijn in elk geval de volgende vakken opgenomen:

- 1° in het officieel onderwijs: godsdienst of niet-confessionele zedenleer;
- 2° in het vrij onderwijs: godsdienst, niet-confessionele zedenleer, cultuurbeschouwing of eigen cultuur en religie.

De basisvorming van het onthaaljaar bestaat alleen uit de vakken, vermeld in het vierde lid, en het vak Nederlands voor nieuwkomers."

Art. 27. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 16 juni 2017, wordt in dezelfde afdeling 4/1 een artikel 157/6 ingevoegd, dat luidt als volgt:

"Art. 157/6. Het lessenrooster van het tweede leerjaar A omvat vijf lessen basisoptie desgevallend ingevuld via pakket.

Het lessenrooster van het tweede leerjaar B omvat tien lessen basisoptie of basisopties, desgevallend ingevuld via pakketten.

De delibererende klassenraad in het eerste leerjaar A en het eerste leerjaar B kan beslissen om de leerling in het tweede leerjaar A of het tweede leerjaar B remediëring op te leggen of de leerling van de toegang tot een of meer basisopties of pakketten van de basisopties van het tweede leerjaar A of het tweede leerjaar B uit te sluiten."

Art. 28. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 16 juni 2017, wordt in dezelfde afdeling 4/1 een artikel 157/7 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 157/7. Het lessenrooster van het eerste leerjaar A en het eerste leerjaar B omvat, naast de lesuren basisvorming, ten minste vijf lesuren differentiatie.

Het lessenrooster van het tweede leerjaar A en het tweede leerjaar B omvat, naast de lesuren basisvorming en de lesuren basisoptie, ten minste twee lesuren differentiatie.

De lesuren differentiatie kunnen worden ingevuld als een verdieping of een remediëring van onderdelen van de basisvorming of als een verdieping in klassieke talen. De school biedt enerzijds ten minste twee verdiepende differentiatiepakketten aan en anderzijds die remediërende differentiatiepakketten waaraan de leerlingen behoefte hebben.

In het tweede leerjaar A en in het tweede leerjaar B kiest de leerling, binnen het aanbod van de school, een of meer verdiepende differentiatiepakketten, ermee rekening houdend dat de klassenraad bij het begin of in de loop van het schooljaar een of meer remediërende differentiatiepakketten aan de leerling kan opleggen. De lesuren differentiatie kunnen evenwel nooit volledig aan remediëring worden besteed.”.

Art. 29. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 16 juni 2017, wordt in dezelfde afdeling 4/1 een artikel 157/8 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 157/8. In elk structuuronderdeel kunnen, buiten het lessenrooster, facultatieve inhaallessen worden georganiseerd.”.

Art. 30. In deel IV, titel 1, hoofdstuk 1 van dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 17 juni 2016, wordt een afdeling 4/2 ingevoegd, die luidt als volgt:

“Afdeling 4/2. CLIL (Content and Language Integrated Learning)”.

Art. 31. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 16 juni 2017, wordt in afdeling 4/2, ingevoegd bij artikel 29, een artikel 157/9 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 157/9. Het wekelijkse lessenrooster kan, de lesuren moderne vreemde talen niet meegerekend, voor maximaal 20% worden aangeboden in het Frans, Engels of Duits onder de volgende voorwaarden:

- 1° de leerling heeft de mogelijkheid om in de school het niet-taalonderricht in het Nederlands te volgen;
- 2° de leerling kan CLIL alleen volgen als de betrokken personen er schriftelijk en expliciet voor kiezen het CLIL-traject gedurende het volledige schooljaar te volgen en als de toelatingsklassenraad een positief advies heeft gegeven, waaruit minstens blijkt dat de leerling voldoende kennis en beheersing van de onderwijstaal heeft;
- 3° het aanbod voldoet aan de kwaliteitsstandaard die de Vlaamse Regering bepaalt en die alleen voorwaarden omvat op het vlak van:
 - a) de competenties en vorming van de personeelsleden die de lessen zullen geven op het vlak van de CLIL-methodiek in relatie tot de leerinhouden in kwestie;
 - b) de vereiste kennis van de doeltaal van de personeelsleden;
 - c) tijdige communicatie met de betrokken personen en leerlingen met de expliciete keuzemogelijkheid tussen CLIL of niet-CLIL;
 - d) de inpassing van het aanbod in een coherent talenbeleid zowel voor de onderwijstaal als voor vreemde talen, met formulering van expliciete strategische doelstellingen;
 - e) de monitoring van de resultaten en de leerwinst van de leerlingen in de leerinhouden in kwestie in de doeltaal en in het Standaardnederlands;

f) de te volgen stappen voor een school die een CLIL-project wil organiseren, namelijk: beginsituatieanalyse, communicatie, doelen formuleren, actieplan opstellen en actieplan operationaliseren;

4° de school kan het aanbod alleen effectief organiseren als ze beschikt over personeelsleden die op het ogenblik van de organisatie beantwoorden aan de voorwaarden van punt 3°, a) en b). Daarbij houdt ze rekening met de rechten van de personeelsleden die vast benoemd zijn of tijdelijk aangesteld zijn voor doorlopende duur in het vak dat ze wil aanbieden in het Frans, Engels of Duits. Om het aanbod te organiseren, mag de school een personeelslid dat vastbenoemd is voor het vak dat ze in het Frans, Engels of Duits wil aanbieden, niet ter beschikking stellen wegens ontstentenis van betrekking voor dat vak. De school mag ook de opdracht van een tijdelijk personeelslid dat voor doorlopende duur is aangesteld in het vak dat ze in het Frans, Engels of Duits wil aanbieden, voor dat vak niet verminderen of beëindigen om het aanbod te organiseren. Dat laatste geldt niet als het tijdelijke personeelslid wel voldoet aan de voorwaarden, vermeld in punt 3°, a) en b), maar het aanbod om het vak in het Frans, Engels of Duits te geven, weigert;

5° de school zorgt ervoor dat de kennis van de onderwijstaal bij de leerlingen prioritair blijft en dat het Nederlandstalige karakter van de school behouden blijft;

6° voorafgaand wordt een plan opgemaakt dat de bevoegde dienst van de Vlaamse Gemeenschap heeft goedgekeurd.”.

Art. 32. In artikel 158 van dezelfde codex, gewijzigd bij het decreet van 12 juli 2013, wordt het eerste lid vervangen door wat volgt:

“Voltijds gewoon secundair onderwijs kan modulair worden georganiseerd conform de bepalingen van deze afdeling. In voorkomend geval zijn decretale en reglementaire bepalingen die in strijd zijn met de bepalingen van deze afdeling, niet van toepassing. Geen enkel structuuronderdeel kan modulair worden georganiseerd als er een inhoudelijk verwant structuuronderdeel kan worden georganiseerd dat onder de toepassing van de bepalingen van afdeling 1/1 valt.

De Vlaamse Regering beslist over het tijdstip van de beëindiging van het experimenteel modulair onderwijs, dat niet later kan vallen dan de volledige uitrol van de modernisering van het secundair onderwijs. Deze bepaling is niet van toepassing op de opleiding verpleegkunde van het hoger beroepsonderwijs die wordt georganiseerd in scholen voor voltijds gewoon secundair onderwijs.”.

Art. 33. Artikel 176 van dezelfde codex, vervangen bij het decreet van 19 juli 2013, wordt vervangen door wat volgt:

“Art. 176. Bij de programmatie van structuuronderdelen, met uitzondering van het onthaaljaar, binnen het gemoderniseerd secundair onderwijs wordt een onderscheid gemaakt tussen vrij programmeerbaar en programmeerbaar na goedkeuring door de Vlaamse Regering. De programmatieregels vermeld in artikel 177 tot en met 178/1 treden progressief in werking met ingang van 1 september 2019.

De programmatieregels vermeld in artikel 179 tot en met 179/2 hebben zoals aangegeven een tijdelijk karakter.

Elke programmatie moet in overeenstemming zijn met de afspraken die de scholengemeenschap, in voorkomend geval, maakt met het oog op een rationeel geordend onderwijsaanbod.”.

Art. 34. Artikel 177 van dezelfde codex, vervangen bij het decreet van 17 juni 2016, wordt vervangen door wat volgt:

"Art. 177. De programmatie van de volgende structuuronderdelen is vrij:

- 1° het eerste leerjaar A;
- 2° het eerste leerjaar B;
- 3° een basisoptie van het tweede leerjaar A, onder de volgende voorwaarde: de basisoptie is geen niche-basisoptie;
- 4° een basisoptie van het tweede leerjaar B, onder de volgende voorwaarde: de basisoptie is geen niche-basisoptie;
- 5° een studierichting van een studiedomein, georganiseerd door een domeinschool, onder de volgende voorwaarde: de studierichting is geen niche-studierichting;
- 6° een of meer studierichtingen van een of meer studiedomeinen, onder de volgende voorwaarden:
 - a) de studierichtingen zijn geen niche-studierichtingen;
 - b) de programmatie is beperkt tot het strikt noodzakelijke om in een of meer studiedomeinen een domeinschool te worden;
 - c) de programmatie wordt door middel van één geïntegreerd dossier ingediend;
 - d) de programmatie kan in de verschillende leerjaren, graden of studierichtingen gelijktijdig dan wel progressief worden doorgevoerd.
- 7° een domeinoverschrijdende studierichting binnen de finaliteit doorstroom, georganiseerd door een domeinschool of campusschool.

Het schoolbestuur meldt de programmatie schriftelijk bij de bevoegde diensten van de Vlaamse Gemeenschap uiterlijk op 1 april van het voorafgaande schooljaar en uiterlijk op 30 november van het lopende schooljaar als het een Se-n-Se betreft die van start gaat op 1 februari daaropvolgend. Bij die melding gaan het protocol van de onderhandeling ter zake in het bevoegde lokaal comité en, als de school tot een scholengemeenschap behoort, een uittreksel van het proces-verbaal waaruit blijkt dat de programmatie in overeenstemming is met de afspraken die binnen de scholengemeenschap zijn gemaakt."

Art. 35. Artikel 178 van dezelfde codex, vervangen bij het decreet van 19 juli 2013 en gewijzigd bij het decreet van 17 juni 2016, wordt vervangen door wat volgt:

"Art. 178. Het schoolbestuur vraagt de programmatie van een structuuronderdeel dat niet onder de toepassing van artikel 177 valt, bij de bevoegde diensten van de Vlaamse Gemeenschap schriftelijk en gemotiveerd aan uiterlijk op 30 november van het voorafgaande schooljaar en uiterlijk op 30 september van het lopende schooljaar als het een Se-n-Se betreft die van start gaat op 1 februari daaropvolgend. Die termijn geldt als vervaltermijn. De motivering van de aanvraag houdt in elk geval rekening met de criteria, vermeld in het derde lid, 1° tot en met 6°. Bij de aanvraag gaan het protocol van de onderhandeling ter zake in het bevoegde lokaal comité en, als de school tot een scholengemeenschap behoort, een uittreksel van het proces-verbaal waaruit blijkt dat de programmatie in overeenstemming is met de afspraken die binnen de scholengemeenschap zijn gemaakt.

De Vlaamse Regering neemt een beslissing over de programmatie na advies van:

- 1° de onderwijsinspectie en de bevoegde diensten van de Vlaamse Gemeenschap;
- 2° de Vlaamse Onderwijsraad;
- 3° in geval van een studierichting met dubbele finaliteit of finaliteit arbeidsmarkt: de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen.

De Vlaamse Regering houdt bij haar beslissing rekening met de volgende cumulatieve criteria :

- 1° de eventuele beperkingen of voorwaarden die vanuit macrodoelmatigheid aan het aanbod van het structuuronderdeel zijn gekoppeld;
- 2° de kwantitatieve en kwalitatieve behoeften op het vlak van het aanbod van secundair onderwijs in de onderwijszone in kwestie, met het oog op vervolgonderwijs of toetreding tot de arbeidsmarkt;
- 3° de keuzevrijheid van ouders en leerlingen;
- 4° de studiecontinuïteit van leerlingen binnen de school of de scholengemeenschap;
- 5° in geval van een studierichting met dubbele finaliteit of finaliteit arbeidsmarkt:
 - a) de getroffen voorbereidingen op het vlak van materiële infrastructuur en leermiddelen die voldoende en gepast zijn met het oog op de te verwerven competenties van het geprogrammeerde structuuronderdeel;
 - b) de aantoonbare samenwerkingsmogelijkheden met lokale arbeidsmarktactoren en de bedrijfswereld;
- 6° de afspraken die met andere lokale onderwijsinrichters binnen en buiten de betrokken scholengemeenschap zijn gemaakt over een rationeel en transparant studieaanbod.

De Vlaamse Regering neemt een beslissing uiterlijk op 31 maart van het voorafgaande schooljaar en uiterlijk op 15 december van het lopende schooljaar als het een Se-n-Se betreft die van start gaat op 1 februari daaropvolgend. Bij overschrijding van die termijn is de programmatie van rechtswege goedgekeurd.”.

Art. 36. Artikel 178/1 van dezelfde codex, ingevoegd bij het decreet van 17 juni 2016, wordt vervangen door wat volgt:

“Art. 178/1. Pakketten in het tweede leerjaar A en het tweede leerjaar B zijn geen structuuronderdelen en zijn bijgevolg niet onderworpen aan programmatieregels.”.

Art. 37. Artikel 179 van dezelfde codex, vervangen bij het decreet van 17 juni 2016, wordt vervangen door wat volgt:

“Art. 179. Tot en met het schooljaar 2020-2021 kan een structuuronderdeel van de tweede graad dat door de Vlaamse Regering is vastgelegd in uitvoering van artikel 124 en 126 worden geprogrammeerd. Tot en met het schooljaar 2022-2023 kan een structuuronderdeel van de derde graad, met uitzondering van het derde leerjaar, dat door de Vlaamse Regering is vastgelegd in uitvoering van artikel 124 en 126 worden geprogrammeerd. Vanaf het tweede schooljaar dat volgt op het schooljaar waarin de Vlaamse Regering de Se-n-Se opneemt in de matrix en de concordantie naar die Se-n-Se vastlegt en tot en met het schooljaar 2024-2025 kan een structuuronderdeel van het derde leerjaar van de derde graad dat door de Vlaamse Regering is vastgelegd in uitvoering van artikel 124 en 126 worden geprogrammeerd.

De programmatie wordt opgevat als een voorbereiding op de lokale invulling van het gemoderniseerd secundair studieaanbod. In de aanvraag vermeldt het schoolbestuur dan ook uitdrukkelijk de wijze waarop ze, met in acht name van de concordantiemogelijkheden zoals bepaald door de Vlaamse Regering in uitvoering van artikel 133/5, het geprogrammeerde structuuronderdeel zal concorderen op het tijdstip dat het leerjaar in kwestie wordt gemoderniseerd. Een eventuele gunstige beslissing van de Vlaamse Regering over de programmatie is onder voorwaarde van desbetreffende concordantie.

Per concordantie kan het schoolbestuur voor een school maar één programmatieaanvraag indienen.

In voorkomend geval vraagt het schoolbestuur de programmatie bij de bevoegde diensten van de Vlaamse Gemeenschap schriftelijk en gemotiveerd aan uiterlijk op 30 november van het voorafgaande schooljaar en uiterlijk op 30 september van het lopende schooljaar als het een Se-n-Se betreft die van start gaat op 1 februari daaropvolgend. Die termijn geldt als vervaltermijn. De motivering van de aanvraag houdt in elk geval rekening met de criteria vermeld in artikel 178, derde lid, 1° tot en met 6°. Bij de aanvraag gaan het protocol van de onderhandeling ter zake in het bevoegde lokaal comité en, als de school tot een scholengemeenschap behoort, een uittreksel van het proces-verbaal waaruit blijkt dat de programmatie in overeenstemming is met de afspraken die binnen de scholengemeenschap zijn gemaakt.

- De Vlaamse Regering neemt een beslissing over de programmatie na advies van:
- 1° de onderwijsinspectie en de bevoegde diensten van de Vlaamse Gemeenschap;
 - 2° de Vlaamse Onderwijsraad.

De Vlaamse Regering houdt bij haar beslissing rekening met de criteria vermeld in artikel 178, derde lid, 1° tot en met 6°.

De Vlaamse Regering neemt een beslissing uiterlijk op 31 maart van het voorafgaande schooljaar en uiterlijk op 15 december van het lopende schooljaar als het een Se-n-Se betreft die van start gaat op 1 februari daaropvolgend. Bij overschrijding van die termijn is de programmatie van rechtswege goedgekeurd.”.

Art. 38. Artikel 179/1 van dezelfde codex, ingevoegd bij het decreet van 19 juli 2013 en gewijzigd bij het decreet van 17 juni 2016, wordt vervangen door wat volgt:

“Art. 179/1. Tot en met het schooljaar 2022-2023 kan een structuuronderdeel van de derde graad, met uitzondering van het derde leerjaar, dat door de Vlaamse Regering is vastgelegd in uitvoering van artikel 124 en 126 worden geprogrammeerd. Tot en met het schooljaar 2024-2025 kan een structuuronderdeel van het derde leerjaar van de derde graad BSO dat door de Vlaamse Regering is vastgelegd in uitvoering van artikel 124 en 126 worden geprogrammeerd.

De programmatie wordt opgevat als noodzakelijk om, na verleende programmatie van een structuuronderdeel van de tweede graad of - doch enkel voor het BSO - de derde graad, de studiecontinuïteit van de leerlingen te garanderen binnen de school of scholengemeenschap vanaf het schooljaar dat onmiddellijk volgt op de volledige uitbouw van het eerder geprogrammeerd structuuronderdeel. De studiecontinuïteit betreft dan het eerste en tweede leerjaar van de derde graad of - doch enkel voor het BSO - het derde leerjaar van de derde graad, met het oog op het verwerven van het diploma van secundair onderwijs.

In voorkomend geval vraagt het schoolbestuur de programmatie bij de bevoegde diensten van de Vlaamse Gemeenschap schriftelijk en gemotiveerd aan uiterlijk op 30 november van het voorafgaande schooljaar. Die termijn geldt als vervaltermijn. Bij de aanvraag gaan het protocol van de onderhandeling ter zake in het bevoegde lokaal comité en, als de school tot een scholengemeenschap behoort, een uittreksel van het proces-verbaal waaruit blijkt dat de programmatie in overeenstemming is met de afspraken die binnen de scholengemeenschap zijn gemaakt.

- De Vlaamse Regering neemt een beslissing over de programmatie na advies van:
- 1° de onderwijsinspectie en de bevoegde diensten van de Vlaamse Gemeenschap;
 - 2° de Vlaamse Onderwijsraad.

De Vlaamse Regering neemt een beslissing uiterlijk op 31 maart van het voorafgaande schooljaar. Bij overschrijding van die termijn is de programmatie van rechtswege goedgekeurd.”.

Art. 39. Artikel 179/2 van dezelfde codex, ingevoegd bij het decreet van 19 juli 2013, wordt vervangen door wat volgt:

“Art. 179/2. §1. Tot en met het schooljaar dat volgt op het schooljaar waarin de Vlaamse Regering de Se-n-Se opneemt in de matrix en de concordantie naar die Se-n-Se vastlegt, kan een structuuronderdeel van het derde leerjaar van de derde graad voorwaardelijk vrij worden geprogrammeerd zoals bepaald in bijlage 2 van het besluit van de Vlaamse Regering van 17 januari 2014 met betrekking tot programmatie van structuuronderdelen in het voltijds gewoon secundair onderwijs, zoals gewijzigd.

Het schoolbestuur meldt de programmatie schriftelijk bij de bevoegde diensten van de Vlaamse Gemeenschap uiterlijk op 1 april van het voorafgaande schooljaar en uiterlijk op 30 november van het lopende schooljaar als het een Se-n-Se betreft die van start gaat op 1 februari daaropvolgend. Bij die melding gaan het protocol van de onderhandeling ter zake in het bevoegde lokaal comité en, als de school tot een scholengemeenschap behoort, een uittreksel van het proces-verbaal waaruit blijkt dat de programmatie in overeenstemming is met de afspraken die binnen de scholengemeenschap zijn gemaakt.

§2. Het besluit van de Vlaamse Regering van 17 januari 2014 met betrekking tot programmatie van structuuronderdelen in het voltijds gewoon secundair onderwijs wordt opgeheven:

1° met ingang van 1 september 2019: voor alle structuuronderdelen met uitzondering van de structuuronderdelen van het derde leerjaar van de derde graad;

2° met ingang van 1 september van het tweede schooljaar dat volgt op het schooljaar waarin de Vlaamse Regering de Se-n-Se opneemt in de matrix en de concordantie naar die Se-n-Se vastlegt: voor alle structuuronderdelen van het derde leerjaar van de derde graad.”.

Art. 40. In artikel 179/3 van dezelfde codex, ingevoegd bij het decreet van 25 april 2014 en gewijzigd bij de decreten van 13 november 2015 en 17 juni 2016, wordt het eerste lid opgeheven.

Art. 41. In artikel 192, §3, 1°, b), van dezelfde codex wordt de bepaling “- een beroepenveld;” opgeheven.

Art. 42. Artikel 206 van dezelfde codex, vervangen bij het decreet van 19 juli 2013 en gewijzigd bij het decreet van 17 juni 2016, wordt opgeheven.

Art. 43. In artikel 211, §2, tweede lid, 2°, van dezelfde codex wordt de zinsnede “het beroepenveld,” opgeheven.

Art. 44. In artikel 213, eerste lid, 1°, van dezelfde codex worden de woorden “het beroepsvoorbereidend leerjaar” vervangen door de zinsnede “het tweede leerjaar B”.

Art. 45. In deel IV, titel 1, hoofdstuk 6, afdeling 1, van dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 17 juni 2016, wordt het opschrift van onderafdeling 3 vervangen door wat volgt:

“Onderafdeling 3. Scholen met studierichting Binnenvaart en Beperkte Kustvaart”.

Art. 46. Artikel 217 van dezelfde codex wordt opgeheven.

Art. 47. Artikel 218 van dezelfde codex wordt vervangen door wat volgt:

"Art. 218. Een school die door de Vlaamse Gemeenschap gefinancierd of gesubsidieerd wordt, met studierichting Binnenvaart en Beperkte Kustvaart heeft jaarlijks recht op een forfaitaire puntenenveloppe van 605 punten.

De Vlaamse Regering kan, naargelang van de beschikbare begrotingskredieten, de enveloppe, vermeld in het eerste lid, aanpassen, waarbij ze rekening houdt met het aantal leerlingen in die studierichting."

Art. 48. In artikel 252/1, tweede lid, van dezelfde codex, ingevoegd bij het decreet van 19 juli 2013 en gewijzigd bij het decreet van 19 juni 2015, wordt punt 2° vervangen door wat volgt:

"2° het Se-n-Se;"

Art. 49. In artikel 281 van dezelfde codex, gewijzigd bij de decreten van 21 maart 2014 en 17 juni 2016, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in paragraaf 1 en 3 worden de woorden "of samenhangende gehelen van opleidingen" opgeheven;

2° in paragraaf 1 worden de woorden "of samenhangend geheel van opleidingen" telkens opgeheven;

3° paragraaf 4 wordt vervangen door wat volgt:

"§4. Gedurende de periode van omvorming van de opleidingen die in de vroegere structuur georganiseerd werden, naar de nieuwe structuur van opleidingen worden de bevolkingsminima van de opleidingen berekend door de leerlingenaantallen van de oude opleidingen samen te tellen met die van de corresponderende nieuwe opleidingen, in alle fases. Na de omvorming worden bij de voormelde berekening de leerlingenaantallen van de nieuwe opleidingen uit de opleidingsfase samengeteld met de leerlingenaantallen van de corresponderende nieuwe opleidingen van de kwalificatiefase en integratiefase."

Art. 50. In artikel 282 van dezelfde codex, gewijzigd bij het decreet van 21 maart 2014, worden de woorden "of samenhangend geheel van opleidingen" opgeheven.

Art. 51. In artikel 285 van dezelfde codex, gewijzigd bij het decreet van 21 maart 2014, worden de woorden "of samenhangend geheel van opleidingen" opgeheven.

Art. 52. In artikel 287, §2, van dezelfde codex, vervangen bij het decreet van 21 maart 2014, worden de woorden "of samenhangende gehelen van opleidingen" telkens opgeheven.

Art. 53. In artikel 289 van dezelfde codex, gewijzigd bij de decreten van 21 maart 2014 en 17 juni 2016, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in paragraaf 1, 3° en 4°, worden de woorden "of samenhangend geheel van opleidingen" telkens opgeheven;

2° in paragraaf 3 worden de woorden "of samenhangend geheel van opleidingen" telkens opgeheven.

Art. 54. Aan artikel 333 van dezelfde codex, vervangen bij het decreet van 21 maart 2014, wordt de volgende zinsnede toegevoegd:

", met uitzondering van de integratiefase van opleidingsvorm 3, waar 38 lessen per week worden verstrekt."

Art. 55. Aan artikel 335 van dezelfde codex wordt een derde lid toegevoegd, dat luidt als volgt:

“De bepalingen van dit artikel houden progressief, te beginnen met de observatiefase, op uitwerking te hebben met ingang van 1 september 2020.”.

Art. 56. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 16 juni 2017, wordt een artikel 335/1 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 335/1. De bepalingen van dit artikel treden progressief, te beginnen met de observatiefase, in werking vanaf 1 september 2020.

In de opleidingsfase, de kwalificatiefase en de integratiefase worden opleidingen onderscheiden, die als finaliteit arbeidsmarkt hebben. Die opleidingen worden geordend in een matrix op basis van studiedomeinen.

De studiedomeinen zijn:

- 1° taal en cultuur;
- 2° stem;
- 3° kunst en creatie;
- 4° land- en tuinbouw;
- 5° economie en organisatie;
- 6° maatschappij en welzijn;
- 7° sport;
- 8° voeding en horeca.

De opleidingen van de kwalificatiefase en integratiefase van het buitengewoon secundair onderwijs, opleidingsvorm 3, leiden tot een of meerdere beroepskwalificaties of deelkwalificaties; mits de ontwikkelingsdoelen van die opleidingen overeenkomen met de eindtermen voor de tweede graad van de finaliteit arbeidsmarkt, leiden ze tot een onderwijskwalificatie niveau 2. De kwalificatie of deelkwalificatie in kwestie kan in hoofde van de leerling in de kwalificatiefase of in de integratiefase worden behaald.

De lijst van opleidingen kan worden gewijzigd door maatschappelijke, onderwijskundige, technologische of andere ontwikkelingen of vanwege arbeidsmarktbehoeften. Die wijziging kan opheffing, vervanging of toevoeging van opleidingen betekenen. Het initiatief daarvoor kan zowel uitgaan van de Vlaamse Regering als van derden.

De Vlaamse Regering bepaalt de procedure die aan een eventuele wijziging voorafgaat.

Uiterlijk om de vijf schooljaren vanaf het derde schooljaar van de progressieve uitrol van de modernisering van het secundair onderwijs worden alle opleidingen gescreend op actualiteitswaarde en worden zo nodig bijstellingen doorgevoerd. De Vlaamse Regering bepaalt de procedure voor die screening en bijsturing.”.

Art. 57. In artikel 336 van dezelfde codex, vervangen bij het decreet van 21 maart 2014 en gewijzigd bij het decreet van 17 juni 2016, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

- 1° in paragraaf 1, 3°, worden de woorden “binnen eenzelfde samenhangend geheel van opleidingen” vervangen door de woorden “binnen hetzelfde studiedomein”;

2° in paragraaf 4 wordt de zinsnede “, de mogelijke opleidingen en samenhangende gehelen van opleidingen” vervangen door de woorden “en de mogelijke opleidingen”.

Art. 58. Artikel 341 van dezelfde codex wordt vervangen door wat volgt:

“Art. 341. Buitengewoon secundair onderwijs van opleidingsvorm 3, met uitzondering van de observatiefase, kan modulair worden georganiseerd conform de bepalingen van deze afdeling. In voorkomend geval zijn decretale en reglementaire bepalingen die in strijd zijn met de bepalingen van deze afdeling, niet van toepassing. Geen enkel structuuronderdeel kan modulair worden georganiseerd als er een inhoudelijk verwant structuuronderdeel kan worden georganiseerd dat onder de toepassing van artikel 335/1 valt. De Vlaamse Regering beslist over het tijdstip van de beëindiging van het experimenteel modulair onderwijs, dat niet later kan vallen dan de volledige uitrol van de modernisering van het secundair onderwijs.”.

Art. 59. In artikel 350 van dezelfde codex, gewijzigd bij de decreten van 1 juli 2011, 19 juli 2013 en 21 maart 2014, wordt het eerste lid vervangen door wat volgt:

“Artikel 123/21, 124, 126, 128, 133/1 tot en met 133/7, 134, 134/1, 134/2, 136, 136/3 tot en met 136/6, 148, 149, 150, 151, 152, 153, 154, 156, 157, 157/2 tot en met 157/9 zijn ook van toepassing voor opleidingsvorm 4 in de scholen met opleidingsvorm 4, behalve voor het onthaalonderwijs dat er niet kan worden georganiseerd.”.

Art. 60. Dit decreet treedt in werking vanaf 1 september 2019.

Brussel,

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Geert BOURGEOIS

De Vlaamse minister van Onderwijs,

Hilde CREVITS

ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE

RAAD VAN STATE

afdeling Wetgeving

advies 62.607/1
van 24 januari 2018

over

een voorontwerp van decreet van de Vlaamse Gemeenschap ‘tot
wijziging van de Codex Secundair Onderwijs van
17 december 2010, wat betreft de modernisering van de structuur
en de organisatie van het secundair onderwijs’

Op 5 december 2017 is de Raad van State, afdeling Wetgeving, door de Vlaamse minister van Onderwijs verzocht binnen een termijn van dertig dagen, verlengd tot 19 januari 2018, een advies te verstrekken over een voorontwerp van decreet van de Vlaamse Gemeenschap ‘tot wijziging van de Codex Secundair Onderwijs van 17 december 2010, wat betreft de modernisering van de structuur en de organisatie van het secundair onderwijs’.

Het voorontwerp is door de eerste kamer onderzocht op 11 januari 2018. De kamer was samengesteld uit Marnix VAN DAMME, kamervoorzitter, Wilfried VAN VAERENBERGH en Wouter PAS, staatsraden, Michel TISON en Johan PUT, assessoren, en Greet VERBERCKMOES, griffier.

Het verslag is uitgebracht door Brecht STEEN, eerste auditeur.

Het advies, waarvan de tekst hierna volgt, is gegeven op 24 januari 2018.

*

STREKKING VAN HET ONTWERP

1. Het om advies voorgelegde voorontwerp van decreet strekt tot het vernieuwen van de structuur van het secundair onderwijs.

Daartoe worden voor het voltijds secundair onderwijs een aantal nieuwe bepalingen ingevoegd in de Codex Secundair Onderwijs, die progressief, leerjaar na leerjaar uitwerking krijgen (de artikelen 8 tot 18 en 22 tot 29 van het ontwerp). De bestaande bepalingen inzake de structuur van het secundair onderwijs, die gelden in de transitieperiode, houden progressief op uitwerking te hebben (de artikelen 6, 7, 19 en 20 van het ontwerp). De regeling treedt in werking op 1 september 2019 (artikel 60).

Rekening houdend met deze wijzigingen worden ook de regels inzake programmatie aangepast en worden een aantal overgangsbepalingen ingevoegd voor programmaties binnen de bestaande structuur (artikelen 33 tot 39). Daarnaast worden de nodige technische wijzigingen doorgevoerd (de artikelen 2 tot 4, 21, 30 tot 32 en 40 tot 49). Ten slotte worden verschillende bepalingen van de Codex Secundair Onderwijs die van toepassing zijn op verschillende opleidingsvormen van het buitengewoon secundair onderwijs afgestemd op de nieuwe structuur van het gewoon voltijds secundair onderwijs (artikelen 49 tot 59 van het ontwerp).

ONDERZOEK VAN DE TEKST

Algemene opmerking: het wettigheidsbeginsel van artikel 24, 5, van de Grondwet

2. Artikel 24, § 5, van de Grondwet bepaalt dat de inrichting, de erkenning of de subsidiëring van het onderwijs door de gemeenschap wordt geregeld door de wet of het decreet.

Volgens de rechtspraak van het Grondwettelijk Hof¹ drukt artikel 24, § 5, van de Grondwet de wil van de Grondwetgever uit om aan de bevoegde wetgever de zorg voor te behouden een regeling te treffen voor de essentiële aspecten of elementen van het onderwijs, wat de inrichting, erkenning of subsidiëring ervan betreft, doch verbiedt die bepaling niet dat onder bepaalde voorwaarden opdrachten aan andere overheden worden toevertrouwd. Die grondwettelijke bepaling vereist dat de door de decreetgever verleende delegaties alleen betrekking hebben op de tenuitvoerlegging van de door hem vastgestelde beginselen. De gemeenschapsregering of een andere overheid zou daarmee de onnauwkeurigheid van die beginselen niet kunnen opvangen of onvoldoende omstandige beleidskeuzes niet kunnen verfijnen.

¹ Vaste rechtspraak van het Grondwettelijk Hof, zie bijvoorbeeld GwH 15 maart 2011, nr. 40/2011, B.6.3, en GwH 12 juni 2012, nr. 72/2012, B.4.

3. De organisatie van de structuur van het secundair onderwijs behoort tot de inrichting, erkenning en subsidiëring van het onderwijs. Derhalve moeten de essentiële elementen van die structuur bij decreet worden geregeld.²

4.1. Het secundair onderwijs zal volgens het voorontwerp voortaan bestaan uit de volgende structuuronderdelen: het eerste leerjaar in de eerste graad, het tweede leerjaar in de eerste graad, de basisopties in het tweede leerjaar van de eerste graad, en elke studierichting in de tweede en derde graad. De gradenstructuur (artikel 10 van het ontwerp) en het eerste en tweede leerjaar van de eerste graad (artikel 11 van het ontwerp) worden bij het ontwerpdecreet zelf geregeld. Wat het tweede jaar van de tweede graad betreft, wordt de Vlaamse Regering in artikel 11 weliswaar gemachtigd om de basisopties, de pakketten en eventueel het nichekarakter ervan te bepalen, maar de omvang (in lesuren) van de basisopties en de invulling via pakketten worden in het ontwerpdecreet geregeld (artikelen 27 en 28). De inhoud van de basisvorming binnen de eerste graad zal bepaald worden aan de hand van de – bij decreet vastgelegde³ – eindtermen. In de tweede en derde graad wordt elk structuuronderdeel geplaatst in een matrix die is opgebouwd uit elementen die de decreetgever zelf vaststelt: studiedomeinen, finaliteiten en onderwijsvormen (artikel 12). Voorts worden de basisbeginselen van de lessenroosters vastgelegd. Het lessenrooster van elk structuuronderdeel bevat basisvorming die zal worden bepaald door het schoolbestuur op grond van de eindtermen. Voor de eerste graad wordt het aantal lesuren basisvorming decretaal bepaald (artikel 26 van het ontwerp).

Aldus kunnen de essentiële aspecten van de nieuwe structuur van het secundair onderwijs geacht worden bij decreet te zijn bepaald.

4.2. Wel moet een voorbehoud gemaakt worden bij de bepalingen van het ontwerp waarin de Vlaamse Regering gemachtigd wordt om niche-basisopties, niche-pakketten en niche-studierichtingen te bepalen (artikelen 11 en 12 van het ontwerp).

Een niche-basisoptie is een basisoptie waarvan het aanbod aan beperkingen of voorwaarden is gekoppeld, een niche-pakket is een pakket waarvan de organisatie aan een bepaald aantal scholen is voorbehouden, en een niche-studierichting is een studierichting waarvan het aanbod aan beperkingen of voorwaarden wordt gekoppeld. De kwalificatie als “niche” heeft in het bijzonder gevolgen voor de regels inzake de programmatie (artikelen 13 en 34 van het ontwerp).

Het voorontwerp bepaalt dat het aanbod van de niche-basisopties en de niche-studierichtingen aan beperkingen of voorwaarden wordt gekoppeld “vanuit macrodoelmatigheid”.

Uit de memorie van toelichting bij het ontworpen artikel 133/3 van de Codex Secundair Onderwijs blijkt dat hiermee “ruimte [wordt] gecreëerd voor uniciteit in het

² RvS 2 februari 1990, nr. 34.237, vzw *O.T.O., Arr. R.v.St.* 1989, z.p.; adv.RvS 19.946/1 van 31 mei 1990 over een voorontwerp dat heeft geleid tot het decreet van 31 juli 1990 ‘betreffende het onderwijs-II’, *Parl.St.* VI.R. 1989-90, nr. 365/1, 123-124.

³ Zie artikel 6 van het voorstel van decreet ‘houdende wijziging van het decreet basisonderwijs van 25 februari 1997 en de Codex Secundair Onderwijs, wat de onderwijsdoelen betreft’, op 17 januari 2018 aangenomen in de plenaire vergadering van het Vlaams Parlement, *Parl.St.* VI.Parl. 2017-18, nr. 1364/13.

studieaanbod van het secundair onderwijs én (...) een rationele inplanting van uniek studieaanbod in het Vlaamse secundair onderwijslandschap [wordt] bewaakt”.

In het licht van artikel 24, § 5, van de Grondwet, en rekening houdend met de mogelijke weerslag op de vrijheid van onderwijs van de betrokken scholen en schoolbesturen, moet de bevoegdheid van de Vlaamse Regering om het “niche-karakter” te bepalen nader worden omschreven. Dit kan door nader te bepalen wat onder het begrip “macrodoelmatigheid” moet worden verstaan, en door te bepalen aan welke voorwaarde of doelstelling de kwalificatie als “niche-pakket” is gebonden. De nadere omschrijving van de voorwaarden voor en de doelstelling van het “niche-karakter” moet daarbij van die aard zijn dat de vrijheid van onderwijs wordt geëerbiedigd, zowel de actieve onderwijsvrijheid in hoofde van de scholen als de passieve onderwijsvrijheid in hoofde van de ouders en leerlingen (artikel 24, § 1, van de Grondwet).

4.3. Artikel 17 van het ontwerp (ontworpen artikel 134/1 van de Codex Secundair Onderwijs) bevat bepalingen over het organisatiemodel van de school. Luidens het laatste lid kan de Vlaamse Regering “aan domeinscholen of campusscholen voordelen toekennen”.

De tekst van het ontwerp preciseert niet waaruit die voordelen (kunnen) bestaan. In de memorie van toelichting, in de algemene toelichting, wordt gesteld dat scholen die hun scholen als domein- en campusscholen organiseren, “zullen kunnen rekenen op financiële stimuli voor moderne en kwaliteitsvolle technische uitrusting in technische en beroepstechnische richtingen”.

Deze machtiging aan de Vlaamse Regering om “voordelen” te bepalen is te ruim, ook gelezen in samenhang met de andere bepalingen van het ontwerp. Het ontwerp bevat geen enkel richtinggevend criterium voor de Vlaamse Regering. Aangezien de machtiging op geen enkele wijze in verband wordt gebracht met andere bepalingen van het ontwerp of de Codex Secundair Onderwijs, kan de machtiging niet anders worden geïnterpreteerd dan als een ruime machtiging om voordelen onder welke vorm dan ook en voor welk doeleinde dan ook toe te kennen zonder dat de essentiële aspecten voorafgaandelijk bij decreet zijn geregeld.

De bepaling miskent aldus artikel 24, § 5, van de Grondwet.

De stellers van het ontwerp moeten bijgevolg verduidelijken welke voordelen kunnen worden toegekend aan domeinscholen of campusscholen en onder welke voorwaarden dit kan gebeuren. Enkel aan de hand van deze noodzakelijke verduidelijking zal beoordeeld kunnen worden of de toekenning van deze voordelen verenigbaar is met het grondwettelijke gelijkheidsbeginsel in onderwijszaken (artikel 24, § 4, van de Grondwet) en met de grondwettelijk gewaarborgde actieve onderwijsvrijheid (artikel 24, § 1, van de Grondwet). Deze vrijheid zou immers in het gedrang kunnen komen wanneer de beoogde voordelen (zoals financiële tegemoetkomingen) van die aard zouden zijn dat ze de schoolbesturen geen vrije keuze zouden laten, indien ze gedwongen zouden worden om zich als domein- of campusschool te organiseren teneinde een voldoende subsidiëring of financiering voor hun werking te behouden.

Algemene opmerking: het gelijkheidsbeginsel in onderwijsaangelegenheden (artikel 24, § 4, van de Grondwet)

5.1. Het ontworpen artikel 177, eerste lid, 5° tot 7°, van de Codex Secundair Onderwijs (artikel 34 van het ontwerp) voorziet in de vrije programmatie van bepaalde structuuronderdelen wanneer ze georganiseerd worden door domein- of campusscholen.

Aldus creëert het ontwerp een verschillende behandeling tussen enerzijds domein- en campusscholen en anderzijds de scholen die volgens een ander organisatiemodel zijn georganiseerd, in het bijzonder de verticale scholen (die in het ontworpen artikel 134/1, § 2, van de Codex Secundair Onderwijs worden omschreven).

Deze verschillende behandeling ten gunste van de domein- en campusscholen (net zoals de in het ontworpen artikel 134/1, § 2, laatste lid van de Codex Secundair Onderwijs opgenomen mogelijkheid om aan deze scholen voordelen toe te kennen (onverminderd de opmerkingen *sub* 4.3)), moet beoordeeld worden in het licht van het grondwettelijke gelijkheidsbeginsel.

5.2. Artikel 24, § 4, van de Grondwet herbevestigt voor onderwijszaken het beginsel van gelijkheid en niet-discriminatie. Volgens die bepaling zijn alle inrichtende machten (lees: schoolbesturen), instellingen en personeelsleden gelijk voor de wet of het decreet. Zij moeten derhalve allen op een gelijke manier worden behandeld, tenzij objectieve onderlinge verschillen een andere behandeling redelijk kunnen verantwoorden. In zijn rechtspraak inzake het gelijkheidsbeginsel in onderwijsaangelegenheden heeft het Grondwettelijk Hof er herhaalde malen op gewezen dat om een verschil in behandeling, bijv. tussen onderwijsinstellingen ten aanzien van de regel van gelijkheid en niet-discriminatie te verantwoorden, het niet voldoende is te wijzen op het bestaan van objectieve verschillen tussen bijv. instellingen. Bovendien moet worden aangetoond dat, ten aanzien van de geregelde aangelegenheid, het aangevoerde onderscheid relevant is om een verschillende behandeling in redelijkheid te verantwoorden.⁴

Het bestaan van een dergelijke verantwoording moet worden beoordeeld rekening houdend met het doel en de gevolgen van de beoogde maatregel en met de aard van de ter zake geldende beginselen. Het gelijkheidsbeginsel is geschonden wanneer vaststaat dat geen redelijk verband van evenredigheid bestaat tussen de aangewende middelen en het beoogde doel.

5.3. Het organisatiemodel van een school hangt onmiskenbaar samen met de pedagogische of onderwijskundige opvattingen van het schoolbestuur.

In de memorie van toelichting wordt niet afdoende aangegeven waarom het verantwoord is om bepaalde organisatiemodellen op de boven genoemde wijze te bevoordelen. De memorie van toelichting bij de artikelen 16 en 17 van het ontwerp bevestigt slechts “dat domein- en campusscholen via incentives worden aangemoedigd”.

De gemachtigde werd gevraagd naar een verantwoording voor de beschreven gunstige behandeling, meer bepaald in het licht van de doelstellingen van de hervorming, zoals

⁴ Zie o.m. GwH 13 juli 2001, nr. 104/2001, B.5; GwH 23 april 2002, nr. 73/2002, B.3; GwH 11 juni 2008, nr. 90/2008, B.5. In dezelfde zin, GwH 21 maart 1995, nr. 27/95, B.5.

die in de memorie van toelichting worden beschreven. De doelstelling van de hervorming van de eerste graad (versterken, verdiepen, verkennen en leerlingen beter zicht geven op hun interesses en mogelijkheden) alsook de doelstelling van de hervorming van de tweede en derde graad (een rationeler en transparanter studietoegang, de nodige competenties ontwikkelen en een voorbereiding op de arbeidsmarkt of doorstroom) lijken immers *a priori* niet gebonden aan de organisatie van een school als domein- of campusschool.

De gemachtigde verklaarde het volgende:

“De specifieke doelstellingen van de modernisering waarnaar u verwijst maar ook andere doelstellingen van het secundair onderwijs zijn naar inziens van de overheid (Vlaamse regering) beter of onder meer optimale omstandigheden bereikbaar in domein- of campusscholen. Naast wet- en regelgeving, waaraan alle schoolbesturen en scholen zich moeten houden, zijn er ook tal van onderwijsitems waar de lokale autonomie prominent aanwezig is. De keuze door een schoolbestuur voor het schooltype “domeinschool” of het schooltype “campusschool” (of nog een ander type) is er daar een van. Geen enkele school, van welk bestuur of net dan ook, wordt uitgesloten van de mogelijkheid om naar één van dergelijke types te evolueren. Zonder dat de overheid die schooltypes verplicht, brengen domein- en campusscholen, omwille van hun studietoegang, volgende concrete doelen wél meer binnen bereik:

- 1) gerelateerd aan de gelijke onderwijskansen-principes: het bevorderen van sociale cohesie en tegengaan van segregatie aangezien doelgroepen van alle finaliteiten (doorstroom, dubbel, arbeidsmarkt) binnen één school worden samengebracht; de school is alsdan een betere afspiegeling van de samenleving;
- 2) het vergemakkelijken van studieveranderingen voor leerlingen aangezien het opleidingsaanbod van de school, zeker wat finaliteiten betreft (o.m. theoretisch georiënteerd, praktijk-georiënteerd of gemengd), meer gediversifieerd is;
- 3) het verminderen van het risico dat evaluatiebeslissingen door klassenraden te veel gebeuren in functie van eigen opleidingsaanbod (bv clausureren om een leerling te behouden of omgekeerd) aangezien de noodzaak van schoolverandering in het geval van verandering van finaliteit niet meer aanwezig is;
- 4) het binnen de school mogelijk maken dat leerlingen kennis maken met of tijdelijk proeven van opleidingen met andere finaliteit, wat studiekeuzes en -oriënteringen te goede kan komen;
- 5) het bevorderen van de kwaliteitsvolle afwerking van leerprogramma's aangezien aanwending van middelen (inzonderheid ook op het vlak van infrastructuur en didactische uitrusting) finaliteits-overschrijdend inzetbaar zijn;
- 6) het bundelen en delen van expertise van lerarenteams uit verschillende finaliteiten maar geaffecteerd aan eenzelfde school (met o.a. meerwaarde voor permanente vakgroepenwerking).

Bovenstaand overzicht is niet-limitatief maar geeft niettemin een indicatie wat de onderwijsvoordelen van domein- en campusscholen kunnen zijn. Naast de soepele programmienormen voor domeinscholen, die al in het voorontwerp van decreet liggen vervat, is daarom een delegatie ingebouwd dat de Vlaamse regering voordelen aan desbetreffende scholen kan (niet: moet) toekennen. Die eventualiteit betekent dat, als het

financiële voordelen betreft, op dat moment ook rekening zal worden gehouden met beschikbaarheid aan begrotingskredieten.”

Deze verantwoording moet in de memorie van toelichting worden opgenomen, en voldoende worden verduidelijkt.

Algemene opmerking: uitwerking in de tijd van de ontworpen regeling

6. Luidens artikel 60 van het ontwerp treedt het ontwerpdecreet in werking op 1 september 2019.

Niettemin wordt in sommige bepalingen van het ontwerp uitdrukkelijk gesteld dat sommige bestaande bepalingen progressief ophouden uitwerking te hebben (artikelen 7, 20 en 55 van het ontwerp), dan wel dat sommige bepalingen van het ontwerp progressief in werking treden (artikelen 9, 23, 33 en 56 van het ontwerp) vanaf een bepaald tijdstip. Daarnaast zijn er bepalingen waarbij de memorie van toelichting vermeldt dat ze worden ingevoerd (artikel 2, 3°, 7°, 9°, 10° en 12°, van het ontwerp) of geactualiseerd (artikel 44 van het ontwerp) vanaf een bepaald implementatiejaar van de gemoderniseerde structuur van het secundair onderwijs.

Dit heeft tot gevolg dat de betrokken bepalingen formeel op 1 september 2019 in werking treden, ook voor zover het een wijziging, vervanging of opheffing van bestaande bepalingen betreft. Dat betekent dat in de transitieperiode, de bestaande bepalingen niet meer gelden, ook al zijn ze nog noodzakelijk tijdens de transitieperiode (zie bijv. artikel 2 en de artikelen 44 tot 48).

De stellers van het ontwerp moeten het ontwerp op dit punt aan een grondig onderzoek onderwerpen. Het verdient wellicht aanbeveling door middel van een aanvulling van artikel 60 van het ontwerp de precieze inwerkingtredingsdatum van alle betrokken nieuwe bepalingen vast te leggen (waarmee dan meteen de uitwerkingtredingsdatum wordt vastgelegd voor de bestaande decretale bepalingen). Indien het nodig is dat de nieuw in te voegen tekst naast de bestaande tekst van kracht is, moet dit uitdrukkelijk in het ontwerp worden bepaald.

Algemene opmerking: het begrip “modernisering van het secundair onderwijs”

7. In verschillende bepalingen van het ontwerp is sprake van het begrip “modernisering van het secundair onderwijs” (artikelen 5, 7, 12 en 32 van het ontwerp), waarbij in sommige gevallen de regeling uitwerking heeft “vanaf de begindatum van de progressieve uitrol van de modernisering van het secundair onderwijs”.

Dit begrip heeft geen rechtszekere juridische inhoud, in het bijzonder niet als aanknopingspunt voor termijnen of de uitwerking in de tijd. Als de stellers het begrip willen hanteren, moet in de algemene bepalingen van de Codex Secundair Onderwijs het begrip “modernisering van het secundair onderwijs” (eventueel met een verwijzing naar de door het ontwerp ingevoegde bepalingen) worden gedefinieerd en dienen desgevallend de begindatum of de tijdsperiode van de uitrol daarvan, te worden aangegeven. Indien deze werkwijze niet wordt

gevolgd, moet in de vermelde bepalingen van het ontwerp een vaste datum worden opgenomen (bijvoorbeeld 1 september 2019 als begindatum van de uitrol).

Artikelsgewijze opmerkingen

Artikel 2

8. In artikel 2, 12°, van het ontwerp wordt verwezen naar het besluit van de Vlaamse Regering van 5 juni 1989.⁵

Een verwijzing naar teksten van lager hiërarchisch niveau is af te raden, omdat dit problemen kan doen ontstaan bij wijziging van die lagere teksten.⁶ Uit de rechtspraak van het Grondwettelijk hof blijkt inderdaad dat in een aan de formele wetgeving voorbehouden aangelegenheid, wat *in casu* het geval is gelet op artikel 24, § 5, van de Grondwet, een verwijzing naar een “lagere” rechtsnorm impliceert dat die norm in die zin dient te worden geïnterpreteerd dat wordt verwezen naar de “lagere” norm zoals hij van toepassing was op de datum van de totstandkoming van de “hogere” norm.⁷

Bovendien lijkt het weinig zin te hebben om naar de vakken te verwijzen die zijn vastgelegd in het besluit van 5 juni 1989. De Vlaamse Regering wordt immers, naast de reeds bestaande machtiging in artikel 152, in het ontworpen artikel 157/4 van de Codex Secundair Onderwijs gemachtigd om onder meer de benamingen van de vakken vast te leggen. Aangezien die bepaling specifiek op de modernisering van het secundair onderwijs betrekking heeft, is het allesbehalve zeker dat de nieuw vast te leggen benamingen zullen worden vastgelegd in het besluit van 5 juni 1989.

De gemachtigde verklaarde dat de verwijzing naar het besluit ingegeven was door het streven naar duidelijkheid. Hij stemde er evenwel mee in dat de bepaling zo zou worden geformuleerd dat verwezen wordt naar vakken en vakkenclusters bedoeld in de decretale bepalingen die de Vlaamse Regering machtigen om die vakken en vakkenclusters vast te stellen.

⁵ Besluit van de Vlaamse Regering van 5 juni 1989 ‘tot vaststelling van de algemene vakken, de kunstvakken, de technische vakken en de praktische vakken in de instellingen voor voltijds secundair onderwijs en in de instellingen voor voltijds secundair onderwijs die als centra voor deeltijds beroepssecundair onderwijs fungeren, georganiseerd of gesubsidieerd door de Vlaamse Gemeenschap, met uitzondering van de instellingen voor buitengewoon secundair onderwijs’.

⁶ In gelijkaardige zin adv.RvS 27.612/1 van 30 april 1998 over een voorontwerp dat heeft geleid tot het decreet van 14 juli 1998 ‘houdende diverse maatregelen met betrekking tot het secundair onderwijs en tot wijziging van het decreet basisonderwijs’, *Parl.St.* Vl.Parl. 1997-98, nr. 1058/1, opmerking 6.

⁷ Zie GwH 20 november 2008, nr. 159/2008, B.4.2, en in dezelfde zin, GwH 1 september 2008, nr. 126/2008, B.6.

Artikel 4

9. Volgens de gemachtigde is het de bedoeling dat in het ontworpen artikel 100, eerste lid, van de Codex Secundair Onderwijs met de term “entiteit” wordt verwezen naar zowel de school, de vestigingsplaats als het structuuronderdeel. Omdat het woord “entiteit” echter niet geschikt is om te verwijzen naar een structuuronderdeel, lijkt het raadzaam de in het huidige artikel 100 bestaande term “onderdeel” te behouden.

Artikel 10

10. De verwijzing in het ontworpen artikel 133/2 van de Codex Secundair Onderwijs naar het “buitengewoon secundair onderwijs, opleidingsvorm 4” wordt het best geschrapt.

Het ontworpen artikel 133/2 maakt immers deel uit van een afdeling die is opgenomen in deel IV van de Codex Secundair Onderwijs, dat specifiek betrekking heeft op het voltijds gewoon secundair onderwijs. Bovendien zal artikel 133/2, krachtens het ontworpen artikel 350, eerste lid, van de Codex Secundair Onderwijs (artikel 59 van het ontwerp) van toepassing zijn op het buitengewoon secundair onderwijs, opleidingsvorm 4.

Artikel 12

11. Het ontworpen artikel 133/4, § 2, van de Codex Secundair Onderwijs bepaalt dat studierichtingen met een bepaalde finaliteit leiden naar onderwijskwalificaties.

Gelet op de definitie van onderwijskwalificatie in artikel 2 van het ontwerp en gelet op artikel 2, 17°, van het decreet van 30 april 2009 ‘betreffende de kwalificatiestructuur’ zijn onderwijskwalificaties “een afgerond en ingeschaald geheel van competenties die noodzakelijk zijn om maatschappelijk te functioneren en te participeren, waarmee verdere studies in het secundair of in het hoger onderwijs kunnen worden aangevat of waarmee beroepsactiviteiten kunnen worden uitgeoefend”.

Volgens het ontworpen artikel 133/4, § 2, leiden de studierichtingen dus tot een geheel van competenties. Volgens de gemachtigde is het evenwel de bedoeling te bepalen dat de betrokken studierichtingen leiden tot een bewijs van onderwijskwalificatie (m.a.w. een bepaald diploma dat wordt uitgereikt voor een opleiding gerangschikt in de kwalificatiestructuur). Het verdient aanbeveling om de bepaling in die zin te verduidelijken.

Artikel 14

12. Het verdient aanbeveling om in het ontworpen artikel 133/6, eerste lid, van de Codex Secundair Onderwijs uitdrukkelijk te bepalen dat de Vlaamse Regering de lijst van basisopties of de matrix kan wijzigen.

13. In het tweede lid van het ontworpen artikel 133/6 wordt gesteld dat de Vlaamse Regering een onderscheid kan maken tussen structuuronderdelen die al dan niet “als onderwijskwalificatie gelden”. Onderwijskwalificaties zijn, zoals vermeld, krachtens artikel 2, 17°, van het decreet van 30 april 2009 “een afgerond en ingeschaald geheel van competenties die noodzakelijk zijn om maatschappelijk te functioneren en te participeren, waarmee verdere studies in het secundair of in het hoger onderwijs kunnen worden aangevat of waarmee beroepsactiviteiten kunnen worden uitgeoefend”.

Hieruit valt af te leiden dat een structuuronderdeel op zich nooit als onderwijskwalificatie kan gelden. Volgens de gemachtigde is het de bedoeling te bepalen dat de studierichtingen tot een bepaald bewijs van onderwijskwalificatie leiden. Deze bepaling dient in die zin te worden verduidelijkt.

Artikel 17

14. In het ontworpen artikel 134/1, § 1, van de Codex Secundair Onderwijs schrappen men de woorden “het in” en “gestelde”.

Artikel 26

15. Het ontworpen artikel 157/5, eerste lid, van de Codex Secundair Onderwijs bepaalt dat “in het derde leerjaar van de derde graad basisvorming alleen [voorkomt] in het lessenrooster van de studierichting die leidt tot een diploma dat toegang verleent tot een bacheloropleiding”.

Uit artikel II.178, eerste lid, 1°, van de Codex Hoger Onderwijs blijkt evenwel dat elk diploma van het secundair onderwijs toegang verleent tot een bacheloropleiding.

Volgens de gemachtigde is het de bedoeling dat op termijn (binnen 7 jaar, namelijk het einde van de uitrol van de hervormingen van het secundair onderwijs) de toegang tot het hoger onderwijs wordt afgestemd op de hervorming van het secundair onderwijs en dat bepaalde diploma's van studierichtingen van het secundair onderwijs geen toegang (meer) zullen verlenen tot het hoger onderwijs. De ontworpen bepaling wil hierop vooruitlopen.

De betrokken bepaling zal inderdaad voor het eerst toepassing kunnen vinden in het zevende jaar na de implementatie van de uitrol van de hervorming (het gaat immers over het derde leerjaar van de derde graad). Toch getuigt de gevolgde werkwijze niet van behoorlijke regelgeving. Het komt de rechtszekerheid immers niet ten goede om een verwijzing naar een dergelijke hervorming op te nemen in een verwante regelgeving zonder dat die hervorming reeds is doorgevoerd en uitdrukkelijk het voorwerp is geweest van een beslissing van de decreetgever.

Het verdient dan ook aanbeveling om de tweede zin van het ontworpen artikel 157/5, eerste lid, van de Codex Secundair Onderwijs te schrappen en eventueel pas in te voegen wanneer de bedoelde hervorming van de toegang tot het hoger onderwijs daadwerkelijk wordt doorgevoerd.

Bovendien rijst de vraag hoe de ontworpen bepaling zal moeten worden toegepast als de bedoelde beperking van de toegang tot een bacheloropleiding niet zou worden doorgevoerd. In dat geval zou het lessenrooster van alle studierichtingen van het derde leerjaar van de derde graad basisvorming moeten omvatten, hetgeen klaarblijkelijk niet de bedoeling is.

Artikel 32

16. Volgens de gemachtigde hebben de bewoordingen “deze bepaling is niet van toepassing” in de tweede zin van het ontworpen tweede lid van artikel 158 van de Codex Secundair Onderwijs enkel betrekking op het tweede lid. Die bewoordingen strekken er immers toe te bepalen dat de Vlaamse Regering niet kan beslissen over het tijdstip waarop het experimenteel modulair onderwijs in de HBO5-opleiding verpleegkunde wordt stopgezet. Om elk misverstand hierover uit te sluiten schrijven men “Dit lid” in plaats van “deze bepaling”.

Artikel 35

17. In het ontworpen artikel 178, vierde lid, van de Codex Secundair Onderwijs wordt, bij de regeling van de goedkeuring van de programmatie, gebruik gemaakt van het procedé van de stilzwijgende goedkeuring. Wanneer de Vlaamse Regering niet tijdig beslist, wordt de programmatie van rechtswege geacht te zijn goedgekeurd.

Al kan het procedé van de stilzwijgende beslissing niet geheel worden afgekeurd wanneer de beslissing in het voordeel van de betrokkene is,⁸ toch moet worden opgemerkt dat aan een stilzwijgende besluitvorming een aantal nadelen zijn verbonden. Zo is dergelijk procedé niet bevorderlijk voor de rechtszekerheid, al was het maar omdat een schriftelijk besluit ontbreekt, wat tot bewijsproblemen aanleiding kan geven, en zal de stilzwijgende beslissing in beginsel niet op dezelfde wijze worden meegedeeld of bekendgemaakt als gewone beslissingen, met alle gevolgen van dien voor de kenbaarheid en de aanvechtbaarheid van dergelijke stilzwijgende beslissingen. Meer bepaald sluit het procedé van de stilzwijgende beslissing hierdoor ook grotere risico's in voor een schending van de belangen van derden die, op een impliciete, doch daarom niet minder verstrekkende wijze, in het gedrang kunnen komen. Bovendien kan het procedé van de stilzwijgende beslissing in strijd komen met het algemeen belang in de mate dergelijk procedé tot gevolg kan hebben dat impliciet beslissingen worden genomen zonder dat een zorgvuldige voorbereiding en afweging van alle betrokken belangen gebeurt. Daarenboven ontberen die beslissingen een formele motivering.

⁸ Adv.RvS 45.765/3 van 3 februari 2009 over een voorontwerp dat geleid heeft tot het decreet van 8 mei 2009 ‘houdende algemene bepalingen betreffende het energiebeleid’, *Parl.St.* VI.Parl. 2008-09, nr. 2165/1.

Artikel 56

18. Aangezien de gemachtigde bevestigt dat met “de integratiefase” in de tekst van het ontworpen artikel 335/1 van de Codex Secundair Onderwijs bedoeld wordt op de “facultatieve integratiefase” zoals vermeld in artikel 336, § 1, 4° van de Codex Secundair Onderwijs, schrijven men in plaats van “integratiefase” “facultatieve integratiefase”.

DE GRIFFIER

DE VOORZITTER

Greet VERBERCKMOES

Marnix VAN DAMME

ONTWERP VAN DECREET

ONTWERP VAN DECREET

DE VLAAMSE REGERING,

Op voorstel van de Vlaamse minister van Onderwijs;

Na beraadslaging,

BESLUIT:

De Vlaamse minister van Onderwijs is ermee belast, in naam van de Vlaamse Regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt:

Artikel 1. Dit decreet regelt een gemeenschapsaangelegenheid.

Art. 2. In artikel 3 van de Codex Secundair Onderwijs van 17 december 2010, het laatst gewijzigd bij het decreet van 16 juni 2017, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

- 1° punt 5° wordt opgeheven;
- 2° er wordt een punt 6°/1 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“6°/1 beroepskwalificatie: een beroepskwalificatie zoals gedefinieerd in het decreet van 30 april 2009 betreffende de kwalificatiestructuur;”;
- 3° er wordt een punt 14°/0 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“14°/0 finaliteit: een begrip dat aangeeft waarop studierichtingen prioritair voorbereiden, namelijk op het hoger onderwijs, op de arbeidsmarkt of op beide;”;
- 4° punt 20°, punt 21°, punt 33°, punt 36°, punt 41° en punt 43° worden opgeheven;
- 5° er wordt een punt 24°/1 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“24°/1 onderwijskwalificatie: een onderwijskwalificatie als gedefinieerd in het decreet van 30 april 2009 betreffende de kwalificatiestructuur;”;
- 6° punt 31° wordt vervangen door wat volgt:

“31° optie: de opleiding verpleegkunde van het hoger beroepsonderwijs;”;
- 7° er wordt een punt 33°/0 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“33°/0 pakket: een of meerdere vakken waarmee de doelen van de overeenstemmende basisoptie worden gerealiseerd;”;
- 8° punt 42° wordt vervangen door wat volgt:

“42° structuuronderdeel: een onderverdeling in het onderwijsaanbod die erkend, gefinancierd of gesubsidieerd kan worden;”;

9° er wordt een punt 42°/1 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“42°/1 studiedomein: een inhoudelijk samenhangend thematisch geheel van studierichtingen die van abstract tot praktisch geordend zijn;”;

10° er wordt een punt 43°/0 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“43°/0 studierichting: de combinatie van basisvorming, specifiek gedeelte en complementair gedeelte;”;

11° in punt 47° worden bij het eerste streepje de woorden “en rekening houdende met het maximum aantal wekelijkse lesuren dat voor financiering of subsidiëring in aanmerking komt” opgeheven;

12° er wordt een punt 45°/0 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“45°/0 vakkencluster: een groep van twee of meer vakken die zijn vastgelegd in uitvoering van artikel 157/4;”.

Art. 3. In artikel 54, eerste lid, 1°, van dezelfde codex worden de woorden “een tweede leerjaar en een beroepsvoorbereidend leerjaar” vervangen door de woorden “een tweede leerjaar A en een tweede leerjaar B”.

Art. 4. In artikel 100 van dezelfde codex wordt het eerste lid vervangen door wat volgt:

“Als een school, een vestigingsplaats of een structuuronderdeel in strijd met de programmatieregels wordt opgericht, wordt de financiering of subsidiëring van die school, die vestigingsplaats of dat structuuronderdeel ingetrokken.”.

Art. 5. In artikel 111 van dezelfde codex, gewijzigd bij de decreten van 1 juli 2011 en 4 april 2014, wordt paragraaf 3, opgeheven door het decreet van 4 april 2014, opnieuw opgenomen in de volgende lezing:

“§3. In aansluiting op de informatie die het schoolbestuur via het schoolreglement verstrekt, informeert het bestuur de leerlingen en de betrokken personen over de modernisering van het secundair onderwijs en over de effecten van de uitrol ervan vanaf 1 september 2019 op de structuur en organisatie van het onderwijsaanbod in de school in kwestie, met het oog op een optimale onderwijsloopbaan van de leerling.”.

Art. 6. In deel IV, titel 1, hoofdstuk 1, van dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 17 juni 2016, wordt het opschrift van afdeling 1 vervangen door wat volgt:

“Afdeling 1. Structuur en organisatie op macroniveau – transitieperiode”.

Art. 7. In deel IV, titel 1, hoofdstuk 1, afdeling 1, van dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 17 juni 2016, wordt een artikel 123/21 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 123/21. De bepalingen van deze afdeling houden progressief, leerjaar na leerjaar te beginnen met het eerste leerjaar van de eerste graad, op uitwerking te hebben met ingang van de progressieve uitrol van de modernisering van het secundair onderwijs vanaf 1 september 2019.”.

Art. 8. In deel IV, titel 1, hoofdstuk 1, van dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 17 juni 2016, wordt een afdeling 1/1 ingevoegd, die luidt als volgt:

“Afdeling 1/1. Structuur en organisatie op macroniveau”.

Art. 9. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 16 juni 2017, wordt in afdeling 1/1, ingevoegd bij artikel 8, een artikel 133/1 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 133/1. De bepalingen van deze afdeling treden progressief, leerjaar na leerjaar te beginnen met het eerste leerjaar van de eerste graad, in werking met ingang vanaf 1 september 2019.”.

Art. 10. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 16 juni 2017, wordt in dezelfde afdeling 1/1 een artikel 133/2 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 133/2. Het voltijds gewoon secundair onderwijs bestaat uit drie graden.

De eerste graad omvat een eerste leerjaar A, een eerste leerjaar B, een tweede leerjaar A en een tweede leerjaar B.

De tweede graad omvat een eerste leerjaar en een tweede leerjaar.

De derde graad omvat een eerste leerjaar, een tweede leerjaar en een derde leerjaar, aangeduid als secundair-na-secundair, afgekort Se-n-Se.”.

Art. 11. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 16 juni 2017, wordt in dezelfde afdeling 1/1 een artikel 133/3 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 133/3. Zowel in het tweede leerjaar A als in het tweede leerjaar B worden basisopties onderscheiden.

In het tweede leerjaar A:

- 1° zal de leerling, één basisoptie als dusdanig of, in voorkomend geval, één pakket kiezen;
- 2° is een basisoptie een niche-basisoptie als het aanbod ervan aan beperkingen of voorwaarden is gekoppeld vanuit macrodoelmatigheid;
- 3° kan een school, in voorkomend geval, voor een basisoptie een of meer pakketten organiseren onder voorbehoud van de voorwaarde, vermeld in punt 4°;
- 4° is een pakket een niche-pakket als de organisatie ervan aan een bepaald aantal scholen is voorbehouden.

In het tweede leerjaar B:

- 1° zal de leerling, maximaal drie basisopties en, in voorkomend geval, pakketten combineren;
- 2° is een basisoptie een niche-basisoptie als het aanbod ervan aan beperkingen of voorwaarden is gekoppeld vanuit macrodoelmatigheid;
- 3° kan een school, in voorkomend geval, voor een basisoptie een of meer pakketten organiseren onder voorbehoud van de voorwaarde, vermeld in punt 4°;
- 4 is een pakket een niche-pakket als de organisatie ervan aan een bepaald aantal scholen is voorbehouden.

Met inachtnaam van het eerste tot en met het derde lid bepaalt de Vlaamse Regering, afzonderlijk voor het tweede leerjaar A en het tweede leerjaar B:

- 1° de basisopties;
- 2° binnen het geheel van basisopties: de niche-basisopties en de beperkingen of voorwaarden die, per niche-basisoptie, aan het aanbod ervan zijn gekoppeld;
- 3° per basisoptie: de eventuele pakketten;

4° binnen het geheel van pakketten: de niche-pakketten en het aantal scholen dat, per niche-pakket, in aanmerking komt voor de organisatie ervan.”.

Art. 12. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 16 juni 2017, wordt in dezelfde afdeling 1/1 een artikel 133/4 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 133/4. §1. In de leerjaren van de tweede en derde graad worden studierichtingen onderscheiden. Die studierichtingen worden geordend in een matrix op basis van studiedomeinen, finaliteiten en onderwijsvormen.

De studiedomeinen zijn:

- 1° taal en cultuur;
- 2° stem;
- 3° kunst en creatie;
- 4° land- en tuinbouw;
- 5° economie en organisatie;
- 6° maatschappij en welzijn;
- 7° sport;
- 8° voeding en horeca.

De finaliteiten zijn:

- 1° doorstroom;
- 2° dubbel;
- 3° arbeidsmarkt.

De onderwijsvormen zijn:

- 1° algemeen secundair onderwijs - aso;
- 2° technisch secundair onderwijs - tso;
- 3° kunstsecundair onderwijs - kso;
- 4° beroepssecundair onderwijs - bso.

Binnen de finaliteit doorstroom zijn de studierichtingen van het algemeen secundair onderwijs domeinoverschrijdend en zijn de studierichtingen van het technisch en kunstsecundair onderwijs domeingebonden.

Sommige studierichtingen zijn niche-studierichtingen. Het aanbod ervan wordt aan beperkingen of voorwaarden gekoppeld vanuit macrodoelmatigheid.

Het Se-n-Se bevat studierichtingen die een van de volgende zaken doen:

- 1° beroepsgericht specialiseren;
- 2° voorbereiden op het hoger onderwijs, met in elk geval één studierichting die volgt op studierichtingen met finaliteit arbeidsmarkt van het eerste en tweede leerjaar van de derde graad en die leidt tot een diploma dat toegang verleent tot een bacheloropleiding.

In de matrix:

- 1° worden ook het studieaanbod van het deeltijds beroepssecundair onderwijs en de leertijd en het studieaanbod van het buitengewoon secundair onderwijs, opleidingsvorm 3, opgenomen onder de finaliteit arbeidsmarkt;
- 2° wordt ook het buitengewoon secundair onderwijs, opleidingsvorm 1 en 2, opgenomen, maar buiten de ordening op basis van studiedomeinen, finaliteiten en onderwijsvormen;
- 3° wordt het onthaaljaar niet opgenomen;
- 4° wordt het Se-n-Se niet aan onderwijsvormen gekoppeld.

Met inachtnaam van het eerste tot en met het achtste lid legt de Vlaamse Regering de matrix vast.

De Vlaamse Regering bepaalt ook de niche-studierichtingen en de beperkingen of voorwaarden die, per niche-studierichting, aan het aanbod zijn gekoppeld.

§2. De studierichtingen van de finaliteit doorstroom en de dubbele finaliteit leiden in het tweede leerjaar van de derde graad tot een bewijs van onderwijskwalificatie niveau 4.

Het Se-n-Se in het derde leerjaar van de derde graad waarmee een diploma behaald kan worden dat toegang verleent tot een bacheloropleiding, leidt tot een bewijs van onderwijskwalificatie niveau 4.

De studierichtingen van de finaliteit arbeidsmarkt leiden in het tweede leerjaar van de derde graad tot een bewijs van onderwijskwalificatie niveau 3.

De studierichtingen van de finaliteit arbeidsmarkt leiden in het tweede leerjaar van de tweede graad tot een bewijs van onderwijskwalificatie niveau 2.

Het Se-n-Se in het derde leerjaar van de derde graad als beroepsgerichte specialisatie leidt tot een of meer bewijzen van beroepskwalificaties niveau 3 of 4, eventueel aangevuld met een of meer bewijzen van deelkwalificaties.”.

Art. 13. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 16 juni 2017, wordt in dezelfde afdeling 1/1 een artikel 133/5 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 133/5. De Vlaamse Regering legt voor structuuronderdelen die onder de toepassing van de volgende artikelen vallen, de concordantie vast naar basisopties respectievelijk structuuronderdelen van de matrix als vermeld in deze afdeling:

- 1° artikel 124 en 126 van deze codex, voor het voltijds gewoon secundair onderwijs en het buitengewoon secundair onderwijs, opleidingsvorm 4;
- 2° artikel 335 van deze codex, voor het buitengewoon secundair onderwijs;
- 3° artikel 22 van het decreet van 10 juli 2008 betreffende het stelsel van leren en werken in de Vlaamse Gemeenschap, voor het deeltijds beroepssecundair onderwijs en de leertijd.

De concordantie kan de volgende vormen aannemen:

- 1° een structuuronderdeel wordt opgeheven zonder omzetting;
- 2° één structuuronderdeel wordt omgezet in één basisoptie of structuuronderdeel;
- 3° verschillende structuuronderdelen worden omgezet in één basisoptie of structuuronderdeel;
- 4° één structuuronderdeel wordt omgezet in verschillende basisopties of structuuronderdelen.

Voor de school is de omzetting in één basisoptie of structuuronderdeel een recht en geen programmatie. Als er verschillende omzettingsmogelijkheden zijn, kiest het schoolbestuur één omzetting die een recht en geen programmatie is. Als de omzetting door alle betrokken scholen samen ertoe kan leiden dat niet is voldaan aan de beperkingen of voorwaarden die vanuit macrodoelmatigheid aan een bepaalde niche-basisoptie of een bepaalde niche-studierichting zijn gekoppeld én een school afziet van die omzetting, mag ze twee andere basisopties of structuuronderdelen, die geen niche zijn, zonder programmatie oprichten.”.

Art. 14. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 16 juni 2017, wordt in dezelfde afdeling 1/1 een artikel 133/6 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 133/6. De lijst van basisopties en eventuele invulling via pakket of de matrix met structuuronderdelen kan door de Vlaamse Regering worden gewijzigd door maatschappelijke, onderwijskundige, technologische of andere ontwikkelingen of vanwege arbeidsmarktbehoeften. Die wijziging kan de opheffing, vervanging of

toevoeging van basisopties, eventuele invulling via pakket of structuuronderdelen betekenen. Het initiatief daarvoor kan zowel uitgaan van de Vlaamse Regering als van derden.

De Vlaamse Regering bepaalt de procedure die aan een eventuele wijziging voorafgaat en kan daarbij, met toepassing van de decreetgeving op de kwalificatiestructuur, een onderscheid maken tussen structuuronderdelen die wel en structuuronderdelen die niet tot een bewijs van onderwijskwalificatie leiden.

Uiterlijk om de vijf schooljaren vanaf het tweede schooljaar van de progressieve uitrol van de modernisering van het secundair onderwijs vanaf 1 september 2019 worden alle structuuronderdelen, met uitzondering van het eerste leerjaar A, het eerste leerjaar B en het onthaaljaar, gescreend op actualiteitswaarde en worden zo nodig bijstellingen doorgevoerd. De Vlaamse Regering bepaalt de procedure voor die screening en bijsturing.”.

Art. 15. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 16 juni 2017, wordt in dezelfde afdeling 1/1 een artikel 133/7 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 133/7. Een leerjaar is gelijk aan een schooljaar, dat bestaat uit twee aansluitende semesters, en start op de eerste lesdag van september.

In afwijking van het eerste lid kan een Se-n-Se als beroepsgerichte specialisatie:
1° een duurtijd hebben van één semester of drie aansluitende semesters, afhankelijk van de breedte en het niveau van competenties van de beroepskwalificaties waaruit het Se-n-Se is samengesteld, als de Vlaamse Regering dat zo bepaalt;
2° starten op de eerste lesdag van september of op de eerste lesdag van februari.”.

Art. 16. Artikel 134 van dezelfde codex wordt vervangen door wat volgt:

“Art. 134. Met behoud van de toepassing van de programmatienormen, bestaat het voltijds secundair onderwijsaanbod van een school uit:

- 1° a) de eerste graad, of;
b) eerste en de tweede graad, of;
c) de tweede en de derde graad, of;
d) de eerste, de tweede en de derde graad;
- 2° in de tweede en de derde graad: een of meer studiedomeinen of een of meer finaliteiten of een of meer onderwijsvormen.”.

Art. 17. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 16 juni 2017, wordt een artikel 134/1 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 134/1. §1. Met behoud van de toepassing van artikel 134, kiest een schoolbestuur zelf het organisatiemodel waarbinnen het zijn school uitbouwt. In elk geval zal elk schoolconcept gebaseerd op de matrix, zowel verticaal (met alleen doorstroomrichtingen of alleen studierichtingen met dubbele finaliteit (doorstroom/arbeidsmarktgericht) of alleen arbeidsmarktgerichte studierichtingen) als horizontaal als een combinatie van beide mogelijk zijn.

§2. Een school wordt als een domeinschool beschouwd als ze in elk ingericht studiedomein van elke graad, met uitzondering van de eerste graad, ten minste één studierichting uit elke finaliteit organiseert. Voor de toepassing van deze bepaling komen, wat de finaliteit doorstroom betreft, in de tweede en de derde graad zowel domeinoverschrijdende als domeingebonden studierichtingen in aanmerking.

Een school wordt als een campusschool beschouwd als ze in ten minste twee studiedomeinen samen per graad, met uitzondering van de eerste graad, ten minste één studierichting uit elke finaliteit organiseert. Voor de toepassing van deze

bepaling komen, wat de finaliteit doorstroom betreft, zowel domeinoverschrijdende als domeingebonden studierichtingen in aanmerking.

Een school wordt als een verticale school beschouwd als ze studierichtingen binnen eenzelfde finaliteit en onderwijsvorm in zowel tweede als derde graad organiseert.

In het eerste, tweede en derde lid wordt verstaan onder organiseren: ten minste één regelmatige leerling hebben ingeschreven op de eerste lesdag van oktober.

Aan domeinscholen of campusscholen kunnen bij decreet of besluit voordelen worden toegekend.

§3. Eén of meerdere vestigingsplaatsen van scholen van eenzelfde schoolbestuur, gelegen binnen eenzelfde of aaneensluitende kadastrale percelen, of gescheiden door hetzij maximaal twee kadastrale percelen hetzij door een weg, worden voor de toepassing van het in paragraaf 2 gestelde beschouwd als één school.”

Art. 18. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 16 juni 2017, wordt een artikel 134/2 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 134/2. Voor de organisatie van een Se-n-Se als beroepsgerichte specialisatie kan een school samenwerken met:

- 1° een of meer andere scholen voor secundair onderwijs, centra voor volwassenenonderwijs of hogescholen;
- 2° een of meer publieke verstrekkers van beroepsopleidingen voor volwassenen;
- 3° andere organisaties of bedrijven uit de publieke of private sector.

Binnen het samenwerkingsverband is de eerst vermelde school altijd de coördinerende school. Alleen die school is bevoegd en verantwoordelijk voor de inschrijving van leerlingen, de programmatie, de evaluatie, de studiebekrachtiging en de kwaliteitszorg. Op het vlak van financiering of subsidiëring zijn de decretale en regelgevende bepalingen alleen van toepassing op de coördinerende school.

De samenwerking wordt vastgelegd in een overeenkomst die ten minste de volgende elementen bevat:

- 1° de partners waarmee wordt samengewerkt;
- 2° de coördinerende school;
- 3° de invulling van de samenwerking;
- 4° de looptijd van de samenwerking;
- 5° de afspraken over de evaluatie en de kwaliteitszorg;
- 6° de afspraken over de inzet van personeel. Het protocol van de onderhandelingen daarover in de lokale comités wordt als bijlage bij de samenwerkingsovereenkomst gevoegd.

Een coördinerende school kan, na onderhandeling in het lokale comité, urenleraar overdragen aan een partner waarmee ze samenwerkt. Tenzij die overdracht plaatsvindt naar een andere school voor secundair onderwijs of naar een centrum voor volwassenenonderwijs, worden de urenleraar in kwestie beschouwd als urenleraar die aangewend worden voor voordrachtgevers.”

Art. 19. In deel IV, titel 1, hoofdstuk 1, van dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 17 juni 2016, wordt het opschrift van afdeling 4 vervangen door wat volgt:

“Afdeling 4. Lessenrooster – transitieperiode”.

Art. 20. In deel IV, titel 1, hoofdstuk 1, afdeling 4, van dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 19 juni 2015, wordt een artikel 147/1 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 147/1. De bepalingen van deze afdeling houden progressief, leerjaar na leerjaar te beginnen met het eerste leerjaar van de eerste graad, op uitwerking te hebben met ingang van 1 september 2019.”.

Art. 21. Artikel 157/1 van dezelfde codex, ingevoegd bij het decreet van 19 juli 2013 en gewijzigd bij het decreet van 25 april 2014, wordt opgeheven.

Art. 22. In deel IV, titel 1, hoofdstuk 1, van dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 17 juni 2016, wordt een afdeling 4/1 ingevoegd, die luidt als volgt:

“Afdeling 4/1. Lessenrooster”.

Art. 23. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 16 juni 2017, wordt in afdeling 4/1, ingevoegd bij artikel 22, een artikel 157/2 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 157/2. De bepalingen van deze afdeling treden progressief, leerjaar na leerjaar te beginnen met het eerste leerjaar van de eerste graad, in werking vanaf 1 september 2019.”.

Art. 24. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 16 juni 2017, wordt in dezelfde afdeling 4/1 een artikel 157/3 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 157/3. Het lessenrooster is het weekrooster, opgebouwd uit vakken of vakkenclusters, waarin de doelen van het curriculumdossier en het aansluitende leerplan worden gerangschikt. Met inachtnaam van de bepalingen van deze afdeling stelt het schoolbestuur het weekrooster vast.”.

Art. 25. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 16 juni 2017, wordt in dezelfde afdeling 4/1 een artikel 157/4 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 157/4. De Vlaamse Regering legt de benamingen van de vakken vast en bepaalt de indeling in algemene vakken, kunstvakken, technische vakken en praktische vakken.”.

Art. 26. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 16 juni 2017, wordt in dezelfde afdeling 4/1 een artikel 157/5 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 157/5. Het lessenrooster van structuuronderdelen omvat basisvorming. In afwijking daarvan komt in het derde leerjaar van de derde graad basisvorming alleen voor in het lessenrooster van de studierichting die leidt tot een diploma dat toegang verleent tot een bacheloropleiding.

De eindtermen die voor een structuuronderdeel toepasbaar zijn en de ontwikkelingsdoelen die voor het onthaaljaar toepasbaar zijn, vormen de basisvorming.

Het aantal lessen basisvorming in de eerste graad bedraagt ten minste:

- 1° 27 in het eerste leerjaar A;
- 2° 27 in het eerste leerjaar B;
- 3° 25 in het tweede leerjaar A;
- 4° 20 in het tweede leerjaar B.

In de basisvorming zijn in elk geval de volgende vakken opgenomen:
1° in het officieel onderwijs: godsdienst of niet-confessionele zedenleer;
2° in het vrij onderwijs: godsdienst, niet-confessionele zedenleer, cultuurbeschouwing of eigen cultuur en religie.

De basisvorming van het onthaaljaar bestaat alleen uit de vakken, vermeld in het vierde lid, en het vak Nederlands voor nieuwkomers.”.

Art. 27. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 16 juni 2017, wordt in dezelfde afdeling 4/1 een artikel 157/6 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 157/6. Het lessenrooster van het tweede leerjaar A omvat vijf lesuren basisoptie desgevallend ingevuld via pakket.

Het lessenrooster van het tweede leerjaar B omvat tien lesuren basisoptie of basisopties, desgevallend ingevuld via pakketten.

De delibererende klassenraad in het eerste leerjaar A en het eerste leerjaar B kan beslissen om de leerling in het tweede leerjaar A of het tweede leerjaar B remediëring op te leggen of de leerling van de toegang tot een of meer basisopties of pakketten van de basisopties van het tweede leerjaar A of het tweede leerjaar B uit te sluiten.”.

Art. 28. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 16 juni 2017, wordt in dezelfde afdeling 4/1 een artikel 157/7 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 157/7. Het lessenrooster van het eerste leerjaar A en het eerste leerjaar B omvat, naast de lesuren basisvorming, ten minste vijf lesuren differentiatie.

Het lessenrooster van het tweede leerjaar A en het tweede leerjaar B omvat, naast de lesuren basisvorming en de lesuren basisoptie, ten minste twee lesuren differentiatie.

De lesuren differentiatie kunnen worden ingevuld als een verdieping of een remediëring van onderdelen van de basisvorming of als een verdieping in klassieke talen. De school biedt enerzijds ten minste twee verdiepende differentiatiepakketten aan en anderzijds die remediërende differentiatiepakketten waaraan de leerlingen behoefte hebben.

In het tweede leerjaar A en in het tweede leerjaar B kiest de leerling, binnen het aanbod van de school, een of meer verdiepende differentiatiepakketten, ermee rekening houdend dat de klassenraad bij het begin of in de loop van het schooljaar een of meer remediërende differentiatiepakketten aan de leerling kan opleggen. De lesuren differentiatie kunnen evenwel nooit volledig aan remediëring worden besteed.”.

Art. 29. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 16 juni 2017, wordt in dezelfde afdeling 4/1 een artikel 157/8 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 157/8. In elk structuuronderdeel kunnen, buiten het lessenrooster, facultatieve inhaallessen worden georganiseerd.”.

Art. 30. In deel IV, titel 1, hoofdstuk 1, van dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 17 juni 2016, wordt een afdeling 4/2 ingevoegd, die luidt als volgt:

“Afdeling 4/2. CLIL (Content and Language Integrated Learning)”.

Art. 31. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 16 juni 2017, wordt in afdeling 4/2, ingevoegd bij artikel 30, een artikel 157/9 ingevoegd, dat luidt als volgt:

"Art. 157/9. Het wekelijkse lessenrooster kan, de lesuren moderne vreemde talen niet meegerekend, voor maximaal 20% worden aangeboden in het Frans, Engels of Duits onder de volgende voorwaarden:

- 1° de leerling heeft de mogelijkheid om in de school het niet-taalonderricht in het Nederlands te volgen;
- 2° de leerling kan CLIL alleen volgen als de betrokken personen er schriftelijk en expliciet voor kiezen het CLIL-traject gedurende het volledige schooljaar te volgen en als de toelatingsklassenraad een positief advies heeft gegeven, waaruit minstens blijkt dat de leerling voldoende kennis en beheersing van de onderwijstaal heeft;
- 3° het aanbod voldoet aan de kwaliteitsstandaard die de Vlaamse Regering bepaalt en die alleen voorwaarden omvat op het vlak van:
 - a) de competenties en vorming van de personeelsleden die de lessen zullen geven op het vlak van de CLIL-methodiek in relatie tot de leerinhouden in kwestie;
 - b) de vereiste kennis van de doeltaal van de personeelsleden;
 - c) tijdige communicatie met de betrokken personen en leerlingen met de expliciete keuzemogelijkheid tussen CLIL of niet-CLIL;
 - d) de inpassing van het aanbod in een coherent talenbeleid zowel voor de onderwijstaal als voor vreemde talen, met formulering van expliciete strategische doelstellingen;
 - e) de monitoring van de resultaten en de leerwinst van de leerlingen in de leerinhouden in kwestie in de doeltaal en in het Standaardnederlands;
 - f) de te volgen stappen voor een school die een CLIL-project wil organiseren, namelijk: beginsituatieanalyse, communicatie, doelen formuleren, actieplan opstellen en actieplan operationaliseren;
- 4° de school kan het aanbod alleen effectief organiseren als ze beschikt over personeelsleden die op het ogenblik van de organisatie beantwoorden aan de voorwaarden van punt 3°, a) en b). Daarbij houdt ze rekening met de rechten van de personeelsleden die vastbenoemd zijn of tijdelijk aangesteld zijn voor doorlopende duur in het vak dat ze wil aanbieden in het Frans, Engels of Duits. Om het aanbod te organiseren, mag de school een personeelslid dat vastbenoemd is voor het vak dat ze in het Frans, Engels of Duits wil aanbieden, niet ter beschikking stellen wegens ontstentenis van betrekking voor dat vak. De school mag ook de opdracht van een tijdelijk personeelslid dat voor doorlopende duur is aangesteld in het vak dat ze in het Frans, Engels of Duits wil aanbieden, voor dat vak niet verminderen of beëindigen om het aanbod te organiseren. Dat laatste geldt niet als het tijdelijke personeelslid wel voldoet aan de voorwaarden, vermeld in punt 3°, a) en b), maar het aanbod om het vak in het Frans, Engels of Duits te geven, weigert;
- 5° de school zorgt ervoor dat de kennis van de onderwijstaal bij de leerlingen prioritair blijft en dat het Nederlandstalige karakter van de school behouden blijft;
- 6° voorafgaand wordt een plan opgemaakt dat de bevoegde dienst van de Vlaamse Gemeenschap heeft goedgekeurd."

Art. 32. In artikel 158 van dezelfde codex, gewijzigd bij het decreet van 12 juli 2013, wordt het eerste lid vervangen door wat volgt:

"Voltijds gewoon secundair onderwijs kan modulair worden georganiseerd conform de bepalingen van deze afdeling. In voorkomend geval zijn decretale en reglementaire bepalingen die in strijd zijn met de bepalingen van deze afdeling, niet van toepassing. Geen enkel structuuronderdeel kan modulair worden georganiseerd als er een inhoudelijk verwant structuuronderdeel kan worden georganiseerd dat onder de toepassing van de bepalingen van afdeling 1/1 valt.

De Vlaamse Regering beslist over het tijdstip van de beëindiging van het experimenteel modulair onderwijs, dat niet later kan vallen dan de volledige uitrol van de modernisering van het secundair onderwijs vanaf 1 september 2019. Dit lid is niet van toepassing op de opleiding verpleegkunde van het hoger beroepsonderwijs die wordt georganiseerd in scholen voor voltijds gewoon secundair onderwijs.”.

Art. 33. Artikel 176 van dezelfde codex, vervangen bij het decreet van 19 juli 2013, wordt vervangen door wat volgt:

“Art. 176. Bij de programmatie van structuuronderdelen, met uitzondering van het onthaaljaar, binnen het gemoderniseerd secundair onderwijs wordt een onderscheid gemaakt tussen vrij programmeerbaar en programmeerbaar na goedkeuring door de Vlaamse Regering. De programmatieregels vermeld in artikel 177 tot en met 178/1 treden progressief in werking met ingang van 1 september 2019.

De programmatieregels vermeld in artikel 179 tot en met 179/2 hebben zoals aangegeven een tijdelijk karakter.

Elke programmatie moet in overeenstemming zijn met de afspraken die de scholengemeenschap, in voorkomend geval, maakt met het oog op een rationeel geordend onderwijsaanbod.”.

Art. 34. Artikel 177 van dezelfde codex, vervangen bij het decreet van 17 juni 2016, wordt vervangen door wat volgt:

“Art. 177. De programmatie van de volgende structuuronderdelen is vrij:

- 1° het eerste leerjaar A;
- 2° het eerste leerjaar B;
- 3° een basisoptie van het tweede leerjaar A, onder de volgende voorwaarde: de basisoptie is geen niche-basisoptie;
- 4° een basisoptie van het tweede leerjaar B, onder de volgende voorwaarde: de basisoptie is geen niche-basisoptie;
- 5° een studierichting van een studiedomein, georganiseerd door een domeinschool, onder de volgende voorwaarde: de studierichting is geen niche-studierichting;
- 6° een of meer studierichtingen van een of meer studiedomeinen, onder de volgende voorwaarden:
 - a) de studierichtingen zijn geen niche-studierichtingen;
 - b) de programmatie is beperkt tot het strikt noodzakelijke om in een of meer studiedomeinen een domeinschool te worden;
 - c) de programmatie wordt door middel van één geïntegreerd dossier ingediend;
 - d) de programmatie kan in de verschillende leerjaren, graden of studierichtingen gelijktijdig dan wel progressief worden doorgevoerd;
- 7° een domeinoverschrijdende studierichting binnen de finaliteit doorstroom, georganiseerd door een domeinschool of campusschool.

Het schoolbestuur meldt de programmatie schriftelijk bij de bevoegde diensten van de Vlaamse Gemeenschap uiterlijk op 1 april van het voorafgaande schooljaar en uiterlijk op 30 november van het lopende schooljaar als het een Se-n-Se betreft die van start gaat op 1 februari daaropvolgend. Bij die melding gaan het protocol van de onderhandeling ter zake in het bevoegde lokaal comité en, als de school tot een scholengemeenschap behoort, een uittreksel van het proces-verbaal waaruit blijkt dat de programmatie in overeenstemming is met de afspraken die binnen de scholengemeenschap zijn gemaakt.”.

Art. 35. Artikel 178 van dezelfde codex, vervangen bij het decreet van 19 juli 2013 en gewijzigd bij het decreet van 17 juni 2016, wordt vervangen door wat volgt:

"Art. 178. Het schoolbestuur vraagt de programmatie van een structuuronderdeel dat niet onder de toepassing van artikel 177 valt, bij de bevoegde diensten van de Vlaamse Gemeenschap schriftelijk en gemotiveerd aan uiterlijk op 30 november van het voorafgaande schooljaar en uiterlijk op 30 september van het lopende schooljaar als het een Se-n-Se betreft die van start gaat op 1 februari daaropvolgend. Die termijn geldt als vervalttermijn. De motivering van de aanvraag houdt in elk geval rekening met de criteria, vermeld in het derde lid, 1° tot en met 6°. Bij de aanvraag gaan het protocol van de onderhandeling ter zake in het bevoegde lokaal comité en, als de school tot een scholengemeenschap behoort, een uittreksel van het proces-verbaal waaruit blijkt dat de programmatie in overeenstemming is met de afspraken die binnen de scholengemeenschap zijn gemaakt.

De Vlaamse Regering neemt een beslissing over de programmatie na advies van:

- 1° de onderwijsinspectie en de bevoegde diensten van de Vlaamse Gemeenschap;
- 2° de Vlaamse Onderwijsraad;
- 3° in geval van een studierichting met dubbele finaliteit of finaliteit arbeidsmarkt: de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen.

De Vlaamse Regering houdt bij haar beslissing rekening met de volgende cumulatieve criteria:

- 1° de eventuele beperkingen of voorwaarden die vanuit macrodoelmatigheid aan het aanbod van het structuuronderdeel zijn gekoppeld;
- 2° de kwantitatieve en kwalitatieve behoeften op het vlak van het aanbod van secundair onderwijs in de onderwijszone in kwestie, met het oog op vervolgonderwijs of toetreding tot de arbeidsmarkt;
- 3° de keuzevrijheid van ouders en leerlingen;
- 4° de studiecontinuïteit van leerlingen binnen de school of de scholengemeenschap;
- 5° in geval van een studierichting met dubbele finaliteit of finaliteit arbeidsmarkt:
 - a) de getroffen voorbereidingen op het vlak van materiële infrastructuur en leermiddelen die voldoende en gepast zijn met het oog op de te verwerven competenties van het geprogrammeerde structuuronderdeel;
 - b) de aantoonbare samenwerkingsmogelijkheden met lokale arbeidsmarktactoren en de bedrijfswereld;
- 6° de afspraken die met andere lokale onderwijsinrichters binnen en buiten de betrokken scholengemeenschap zijn gemaakt over een rationeel en transparant studieaanbod.

De Vlaamse Regering neemt een beslissing uiterlijk op 31 maart van het voorafgaande schooljaar en uiterlijk op 15 december van het lopende schooljaar als het een Se-n-Se betreft die van start gaat op 1 februari daaropvolgend. Bij overschrijding van die termijn is de programmatie van rechtswege goedgekeurd."

Art. 36. Artikel 178/1 van dezelfde codex, ingevoegd bij het decreet van 17 juni 2016, wordt vervangen door wat volgt:

"Art. 178/1. Pakketten in het tweede leerjaar A en het tweede leerjaar B zijn geen structuuronderdelen en zijn bijgevolg niet onderworpen aan programmatieregels."

Art. 37. Artikel 179 van dezelfde codex, vervangen bij het decreet van 17 juni 2016, wordt vervangen door wat volgt:

"Art. 179. Tot en met het schooljaar 2020-2021 kan een structuuronderdeel van de tweede graad dat door de Vlaamse Regering is vastgelegd in uitvoering van ar-

tikel 124 en 126 worden geprogrammeerd. Tot en met het schooljaar 2022-2023 kan een structuuronderdeel van de derde graad, met uitzondering van het derde leerjaar, dat door de Vlaamse Regering is vastgelegd in uitvoering van artikel 124 en 126 worden geprogrammeerd. Vanaf het tweede schooljaar dat volgt op het schooljaar waarin de Vlaamse Regering de Se-n-Se opneemt in de matrix en de concordantie naar die Se-n-Se vastlegt en tot en met het schooljaar 2024-2025 kan een structuuronderdeel van het derde leerjaar van de derde graad dat door de Vlaamse Regering is vastgelegd in uitvoering van artikel 124 en 126 worden geprogrammeerd.

De programmatie wordt opgevat als een voorbereiding op de lokale invulling van het gemoderniseerd secundair studieaanbod. In de aanvraag vermeldt het schoolbestuur dan ook uitdrukkelijk de wijze waarop ze, met inachtnaam van de concordantiemogelijkheden zoals bepaald door de Vlaamse Regering in uitvoering van artikel 133/5, het geprogrammeerde structuuronderdeel zal concorderen op het tijdstip dat het leerjaar in kwestie wordt gemoderniseerd. Een eventuele gunstige beslissing van de Vlaamse Regering over de programmatie is onder voorwaarde van desbetreffende concordantie.

Per concordantie kan het schoolbestuur voor een school maar één programma-tieaanvraag indienen.

In voorkomend geval vraagt het schoolbestuur de programmatie bij de bevoegde diensten van de Vlaamse Gemeenschap schriftelijk en gemotiveerd aan uiterlijk op 30 november van het voorafgaande schooljaar en uiterlijk op 30 september van het lopende schooljaar als het een Se-n-Se betreft die van start gaat op 1 februari daaropvolgend. Die termijn geldt als vervaltermijn. De motivering van de aanvraag houdt in elk geval rekening met de criteria vermeld in artikel 178, derde lid, 1° tot en met 6°. Bij de aanvraag gaan het protocol van de onderhandeling ter zake in het bevoegde lokaal comité en, als de school tot een scholengemeenschap behoort, een uittreksel van het proces-verbaal waaruit blijkt dat de programmatie in overeenstemming is met de afspraken die binnen de scholengemeenschap zijn gemaakt.

De Vlaamse Regering neemt een beslissing over de programmatie na advies van:

- 1° de onderwijsinspectie en de bevoegde diensten van de Vlaamse Gemeenschap;
- 2° de Vlaamse Onderwijsraad.

De Vlaamse Regering houdt bij haar beslissing rekening met de criteria vermeld in artikel 178, derde lid, 1° tot en met 6°.

De Vlaamse Regering neemt een beslissing uiterlijk op 31 maart van het voorafgaande schooljaar en uiterlijk op 15 december van het lopende schooljaar als het een Se-n-Se betreft die van start gaat op 1 februari daaropvolgend. Bij overschrijding van die termijn is de programmatie van rechtswege goedgekeurd.”

Art. 38. Artikel 179/1 van dezelfde codex, ingevoegd bij het decreet van 19 juli 2013 en gewijzigd bij het decreet van 17 juni 2016, wordt vervangen door wat volgt:

“Art. 179/1. Tot en met het schooljaar 2022-2023 kan een structuuronderdeel van de derde graad, met uitzondering van het derde leerjaar, dat door de Vlaamse Regering is vastgelegd in uitvoering van artikel 124 en 126, worden geprogrammeerd. Tot en met het schooljaar 2024-2025 kan een structuuronderdeel van het derde leerjaar van de derde graad bso, dat door de Vlaamse Regering is vastgelegd in uitvoering van artikel 124 en 126, worden geprogrammeerd.

De programmatie wordt opgevat als noodzakelijk om, na verleende programmatie van een structuuronderdeel van de tweede graad of – doch enkel voor het bso – de derde graad, de studiecontinuïteit van de leerlingen te garanderen binnen de school of scholengemeenschap vanaf het schooljaar dat onmiddellijk volgt op de volledige uitbouw van het eerder geprogrammeerd structuuronderdeel. De studiecontinuïteit betreft dan het eerste en tweede leerjaar van de derde graad of – doch enkel voor het bso – het derde leerjaar van de derde graad, met het oog op het verwerven van het diploma van secundair onderwijs.

In voorkomend geval vraagt het schoolbestuur de programmatie bij de bevoegde diensten van de Vlaamse Gemeenschap schriftelijk en gemotiveerd aan uiterlijk op 30 november van het voorafgaande schooljaar. Die termijn geldt als vervaltermijn. Bij de aanvraag gaan het protocol van de onderhandeling ter zake in het bevoegde lokaal comité en, als de school tot een scholengemeenschap behoort, een uittreksel van het proces-verbaal waaruit blijkt dat de programmatie in overeenstemming is met de afspraken die binnen de scholengemeenschap zijn gemaakt.

De Vlaamse Regering neemt een beslissing over de programmatie na advies van:

- 1° de onderwijsinspectie en de bevoegde diensten van de Vlaamse Gemeenschap;
- 2° de Vlaamse Onderwijsraad.

De Vlaamse Regering neemt een beslissing uiterlijk op 31 maart van het voorafgaande schooljaar. Bij overschrijding van die termijn is de programmatie van rechtswege goedgekeurd.”.

Art. 39. Artikel 179/2 van dezelfde codex, ingevoegd bij het decreet van 19 juli 2013, wordt vervangen door wat volgt:

“Art. 179/2. §1. Tot en met het schooljaar dat volgt op het schooljaar waarin de Vlaamse Regering de Se-n-Se opneemt in de matrix en de concordantie naar die Se-n-Se vastlegt, kan een structuuronderdeel van het derde leerjaar van de derde graad voorwaardelijk vrij worden geprogrammeerd zoals bepaald in bijlage 2 van het besluit van de Vlaamse Regering van 17 januari 2014 met betrekking tot programmatie van structuuronderdelen in het voltijds gewoon secundair onderwijs, zoals gewijzigd.

Het schoolbestuur meldt de programmatie schriftelijk bij de bevoegde diensten van de Vlaamse Gemeenschap uiterlijk op 1 april van het voorafgaande schooljaar en uiterlijk op 30 november van het lopende schooljaar als het een Se-n-Se betreft die van start gaat op 1 februari daaropvolgend. Bij die melding gaan het protocol van de onderhandeling ter zake in het bevoegde lokaal comité en, als de school tot een scholengemeenschap behoort, een uittreksel van het proces-verbaal waaruit blijkt dat de programmatie in overeenstemming is met de afspraken die binnen de scholengemeenschap zijn gemaakt.

§2. Het besluit van de Vlaamse Regering van 17 januari 2014 met betrekking tot programmatie van structuuronderdelen in het voltijds gewoon secundair onderwijs wordt opgeheven:

- 1° met ingang van 1 september 2019: voor alle structuuronderdelen met uitzondering van de structuuronderdelen van het derde leerjaar van de derde graad;
- 2° met ingang van 1 september van het tweede schooljaar dat volgt op het schooljaar waarin de Vlaamse Regering de Se-n-Se opneemt in de matrix en de concordantie naar die Se-n-Se vastlegt: voor alle structuuronderdelen van het derde leerjaar van de derde graad.”.

Art. 40. In artikel 179/3 van dezelfde codex, ingevoegd bij het decreet van 25 april 2014 en gewijzigd bij de decreten van 13 november 2015 en 17 juni 2016, wordt het eerste lid opgeheven.

Art. 41. In artikel 192, §3, 1°, b), van dezelfde codex wordt de bepaling “– en beroepenveld;” opgeheven.

Art. 42. Artikel 206 van dezelfde codex, vervangen bij het decreet van 19 juli 2013 en gewijzigd bij het decreet van 17 juni 2016, wordt opgeheven.

Art. 43. In artikel 211, §2, tweede lid, 2°, van dezelfde codex wordt de zinsnede “het beroepenveld,” opgeheven.

Art. 44. In artikel 213, eerste lid, 1°, van dezelfde codex worden de woorden “het beroepsvoorbereidend leerjaar” vervangen door de woorden “het tweede leerjaar B”.

Art. 45. In deel IV, titel 1, hoofdstuk 6, afdeling 1, van dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 17 juni 2016, wordt het opschrift van onderafdeling 3 vervangen door wat volgt:

“Onderafdeling 3. Scholen met studierichting Binnenvaart en Beperkte Kustvaart”.

Art. 46. Artikel 217 van dezelfde codex wordt opgeheven.

Art. 47. Artikel 218 van dezelfde codex wordt vervangen door wat volgt:

“Art. 218. Een school die door de Vlaamse Gemeenschap gefinancierd of gesubsidieerd wordt, met studierichting Binnenvaart en Beperkte Kustvaart heeft jaarlijks recht op een forfaitaire puntenenveloppe van 605 punten.

De Vlaamse Regering kan, naargelang van de beschikbare begrotingskredieten, de enveloppe, vermeld in het eerste lid, aanpassen, waarbij ze rekening houdt met het aantal leerlingen in die studierichting.”.

Art. 48. In artikel 252/1, tweede lid, van dezelfde codex, ingevoegd bij het decreet van 19 juli 2013 en gewijzigd bij het decreet van 19 juni 2015, wordt punt 2° vervangen door wat volgt:

“2° het Se-n-Se;”.

Art. 49. In artikel 281 van dezelfde codex, gewijzigd bij de decreten van 21 maart 2014 en 17 juni 2016, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in paragraaf 1 en 3 worden de woorden “of samenhangende gehelen van opleidingen” opgeheven;

2° in paragraaf 1 worden de woorden “of samenhangend geheel van opleidingen” telkens opgeheven;

3° paragraaf 4 wordt vervangen door wat volgt:

“§4. Gedurende de periode van omvorming van de opleidingen die in de vroegere structuur georganiseerd werden, naar de nieuwe structuur van opleidingen worden de bevolkingsminima van de opleidingen berekend door de leerlingenaantallen van de oude opleidingen samen te tellen met die van de corresponderende nieuwe opleidingen, in alle fases. Na de omvorming worden bij de voormelde berekening de leerlingenaantallen van de nieuwe opleidingen uit de

opleidingsfase samengeteld met de leerlingenaantallen van de corresponderende nieuwe opleidingen van de kwalificatiefase en de facultatieve integratiefase.”.

Art. 50. In artikel 282 van dezelfde codex, gewijzigd bij het decreet van 21 maart 2014, worden de woorden “of samenhangend geheel van opleidingen” opgeheven.

Art. 51. In artikel 285 van dezelfde codex, gewijzigd bij het decreet van 21 maart 2014, worden de woorden “of samenhangend geheel van opleidingen” opgeheven.

Art. 52. In artikel 287, §2, van dezelfde codex, vervangen bij het decreet van 21 maart 2014, worden de woorden “of samenhangende gehelen van opleidingen” telkens opgeheven.

Art. 53. In artikel 289 van dezelfde codex, gewijzigd bij de decreten van 21 maart 2014 en 17 juni 2016, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in paragraaf 1, 3° en 4°, worden de woorden “of samenhangend geheel van opleidingen” telkens opgeheven;

2° in paragraaf 3 worden de woorden “of samenhangend geheel van opleidingen” telkens opgeheven.

Art. 54. Aan artikel 333 van dezelfde codex, vervangen bij het decreet van 21 maart 2014, wordt de volgende zinsnede toegevoegd:

“, met uitzondering van de facultatieve integratiefase van opleidingsvorm 3, waar 38 lessen per week worden verstrekt.”.

Art. 55. Aan artikel 335 van dezelfde codex wordt een derde lid toegevoegd, dat luidt als volgt:

“De bepalingen van dit artikel houden progressief, te beginnen met de observatiefase, op uitwerking te hebben met ingang van 1 september 2020.”.

Art. 56. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 16 juni 2017, wordt een artikel 335/1 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 335/1. De bepalingen van dit artikel treden progressief, te beginnen met de observatiefase, in werking vanaf 1 september 2020.

In de opleidingsfase, de kwalificatiefase en de facultatieve integratiefase worden opleidingen onderscheiden, die als finaliteit arbeidsmarkt hebben. Die opleidingen worden geordend in een matrix op basis van studiedomeinen.

De studiedomeinen zijn:

- 1° taal en cultuur;
- 2° stem;
- 3° kunst en creatie;
- 4° land- en tuinbouw;
- 5° economie en organisatie;
- 6° maatschappij en welzijn;
- 7° sport;
- 8° voeding en horeca.

De opleidingen van de kwalificatiefase en facultatieve integratiefase van het buitengewoon secundair onderwijs, opleidingsvorm 3, leiden tot een of meerdere bewijzen van beroepskwalificaties of deelkwalificaties; mits de ontwikkelingsdoelen van die opleidingen overeenkomen met de eindtermen voor de tweede graad van

de finaliteit arbeidsmarkt, leiden ze tot een onderwijskwalificatie niveau 2. Het bewijs van beroepskwalificatie of van deelkwalificatie in kwestie kan in hoofde van de leerling in de kwalificatiefase of in de facultatieve integratiefase worden behaald.

De lijst van opleidingen kan worden gewijzigd door maatschappelijke, onderwijskundige, technologische of andere ontwikkelingen of vanwege arbeidsmarkt-behoefte. Die wijziging kan opheffing, vervanging of toevoeging van opleidingen betekenen. Het initiatief daarvoor kan zowel uitgaan van de Vlaamse Regering als van derden.

De Vlaamse Regering bepaalt de procedure die aan een eventuele wijziging voorafgaat.

Uiterlijk om de vijf schooljaren vanaf het derde schooljaar van de progressieve uitrol van de modernisering van het secundair onderwijs vanaf 1 september 2019 worden alle opleidingen gescreend op actualiteitswaarde en worden zo nodig bijstellingen doorgevoerd. De Vlaamse Regering bepaalt de procedure voor die screening en bijstelling.”

Art. 57. In artikel 336 van dezelfde codex, vervangen bij het decreet van 21 maart 2014 en gewijzigd bij het decreet van 17 juni 2016, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

- 1° in paragraaf 1, 3°, worden de woorden “binnen eenzelfde samenhangend geheel van opleidingen” vervangen door de woorden “binnen hetzelfde studiedomein”;
- 2° in paragraaf 4 wordt de zinsnede “, de mogelijke opleidingen en samenhangende gehelen van opleidingen” vervangen door de woorden “en de mogelijke opleidingen”.

Art. 58. Artikel 341 van dezelfde codex wordt vervangen door wat volgt:

“Art. 341. Buitengewoon secundair onderwijs van opleidingsvorm 3, met uitzondering van de observatiefase, kan modulair worden georganiseerd conform de bepalingen van deze afdeling. In voorkomend geval zijn decretale en reglementaire bepalingen die in strijd zijn met de bepalingen van deze afdeling, niet van toepassing. Geen enkel structuuronderdeel kan modulair worden georganiseerd als er een inhoudelijk verwant structuuronderdeel kan worden georganiseerd dat onder de toepassing van artikel 335/1 valt. De Vlaamse Regering beslist over het tijdstip van de beëindiging van het experimenteel modulair onderwijs, dat niet later kan vallen dan de volledige uitrol van de modernisering van het secundair onderwijs vanaf 1 september 2019.”

Art. 59. In artikel 350 van dezelfde codex, gewijzigd bij de decreten van 1 juli 2011, 19 juli 2013 en 21 maart 2014, wordt het eerste lid vervangen door wat volgt:

“Artikel 123/21, 124, 126, 128, 133/1 tot en met 133/7, 134, 134/1, 134/2, 136, 136/3 tot en met 136/6, 148, 149, 150, 151, 152, 153, 154, 156, 157 en 157/2 tot en met 157/9, zijn ook van toepassing voor opleidingsvorm 4 in de scholen met opleidingsvorm 4, behalve voor het onthaalonderwijs dat er niet kan worden georganiseerd.”

Art. 60. Dit decreet treedt in werking vanaf 1 september 2019.

Brussel, 2 februari 2018.

De minister-president van de Vlaamse Regering,
Geert BOURGEOIS

De Vlaamse minister van Onderwijs,
Hilde CREVITS

BIJLAGE

bij de memorie van toelichting:

JONGEREN- EN KINDEFFECTRAPPORT
(JoKER)

Kind en Jongere-effectenrapport (JoKER) voor Decreet modernisering structuur en organisatie secundair onderwijs

Gebruik de RIA-leidraad en de RIA-checklist om deze RIA in te vullen.

1 Gegevens van het advies

1.1 Gegevens van de regelgeving

nummer en wetgevingstechnisch advies	2017/215
bevoegde minister(s) van de regelgeving	Hilde Crevits viceminister-president van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van Onderwijs
RIA	Neen
JoKER	JA
armoedetoets	JA
link naar de regelgevingsagenda	http://regelgevingsagenda.bestuurszaken.be/regelgevingsagenda-initiatief/titel-ov-ov-11207

1.2 Gegevens van de aanvrager

e-mailadres	chama.rhellam@ond.vlaanderen.be
organisatie	Departement Onderwijs en Vorming
beleidsdomein	Onderwijs en Vorming
entiteit	Afdeling Secundair Onderwijs en Leerlingenbegeleiding

2 Titel en fase

Fase 3 – Goedkeuring (stap 14)

Het voorontwerp van decreet tot wijziging van de codex secundair onderwijs, wat betreft de modernisering van de structuur en de organisatie van het secundair onderwijs wordt voor principiële goedkeuring voorgelegd aan de Vlaamse Regering.

3 Samenvatting

Vlaanderen kent een lange traditie van sterk onderwijs. Ons secundair onderwijs behoort tot de absolute top, niet het minst door de gedrevenheid van het onderwijspersoneel dat elke dag voor zijn leerlingen klaar staat. De sterke punten van ons secundair onderwijs moeten we koesteren. Maar er zijn ook verbeterpunten die moeten worden aangepakt. Om het best mogelijke onderwijs aan elke leerling te bieden, is een modernisering van het secundair onderwijs nodig.

In uitvoering van het Regeerakkoord heeft de Vlaamse Regering definitief vorm gegeven aan de uitrol van het masterplan hervorming secundair onderwijs. De krachtlijnen voor de modernisering van het secundair onderwijs beginnen met een pakket maatregelen om de overgang van het basisonderwijs naar het secundair onderwijs vlotter te laten verlopen.

De drie sleutelwoorden voor de modernisering van de eerste graad zijn: versterken, verdiepen en verkennen. De algemene vorming wordt versterkt door het ambitieuzer formuleren van eindtermen, door het definiëren van eindtermen basisgeletterdheid die door elke leerling moeten worden bereikt, door remediëring te kunnen verplichten en door het aantal uren basisvorming in het tweede leerjaar van de eerste graad op te trekken.

De oriënterende functie van de eerste graad wordt versterkt door in het keuzegedeelte vanaf het eerste leerjaar voldoende ruimte te maken voor verdieping of verkenning. Ook in het tweede leerjaar van de eerste graad blijft er naast de basisoptie ruimte voor differentiatie. Door deze differentiatiemogelijkheden zal een leerling op basis van zijn interesses en capaciteiten een gemotiveerde studiekeuze kunnen maken op het einde van de eerste graad.

In de tweede en de derde graad wordt het studieaanbod herschikt, transparanter en rationeler. Zo komen er 8 studiedomeinen in plaats van 29 studiegebieden, waarbinnen de studierichtingen inhoudelijk worden geordend van abstract naar praktisch. Het is de ambitie van deze nieuwe indeling (= matrix) om een volledig overzicht te bieden van het studieaanbod secundair onderwijs. Daarom worden ook de Se-n-Se-opleidingen, het studieaanbod van het buitengewoon secundair onderwijs en het studieaanbod in het kader van het stelsel leren en werken in de matrix opgenomen. De onderwijsvormen worden behouden en vormen de derde dimensie van de matrix, naast finaliteiten en studiedomeinen.

Op basis van de matrix kiezen schoolbesturen zelf hoe zij hun scholen organiseren. Schoolbesturen die hun scholen als domein- en campusscholen organiseren, zullen kunnen rekenen op financiële stimuli voor moderne en kwaliteitsvolle technische uitrusting in technische en beroepstechnische richtingen.

4 Probleembeschrijving

Het Vlaams secundair onderwijs heeft veel sterke punten. Uit internationaal vergelijkend onderzoek¹ blijkt dat onze 15-jarigen tot de internationale top behoren voor wiskunde, wetenschappen en leesvaardigheid. Daarenboven kent Vlaanderen een hoge scholarisatiegraad, bijna 9 op 10 van de jongeren haalt een diploma of studiegetuigschrift secundair onderwijs. Ons secundair onderwijs draagt bij tot een degelijke persoonlijkheidsvorming, biedt mogelijkheden om te differentiëren en biedt de mogelijkheid tot een gefaseerde studiekeuze. Scholen hebben een grote vrijheid bij de aanwending van hun omkadering. Ze doen inspanningen

¹ PISA

om hun leerlingenbegeleiding uit te bouwen en hun zorg voor leerlingen te verbeteren. Schoolteams zetten zich gedreven in voor hun leerlingen en voor hun scholen. Tussen centrale sturing en lokale autonomie (= pedagogische vrijheid) is er een goed evenwicht.

Ondanks deze sterktes kent ons secundair onderwijs ook **verbeterpunten**². In het masterplan hervorming secundair onderwijs van 4 juni 2013 zijn 27 verbeterpunten voor ons secundair onderwijs opgenomen. Zo **verlaten nog te veel jongeren de school zonder kwalificatie** (1 op 9). Te veel studierichtingen bieden niet wat ze beloven. Leerlingen worden **niet in gelijke mate voorbereid op het hoger onderwijs of de arbeidsmarkt: de verschillen tussen studierichtingen zijn groot**. Veel leerlingen doen, al van in het basisonderwijs, een leerjaar nog eens over. **Zittenblijven** wordt nog te vaak als enige mogelijkheid beschouwd om te differentiëren bij substantiële tekorten. **Sociale afkomst bepaalt nog te veel de school- en studiekeuze, de slaagkansen en studieresultaten van jongeren**. Het huidige onderwijssysteem slaagt er niet in om sociale ongelijkheid weg te werken, ondanks de vele inspanningen en investeringen. **Eindtermen worden onvoldoende bereikt in bepaalde studierichtingen**. Er is ook **geen eensgezindheid over de inhoud van algemene vorming**. De **verhouding is niet altijd duidelijk tussen de eindtermen of de ontwikkelingsdoelen en de vakoverschrijdende eindtermen**, net zomin als de operationalisering ervan in de leerplannen en handboeken. Uit de PISA-resultaten blijkt dat zowel onze beste leerlingen als de grote middenmoot minder sterk beginnen te presteren. Uit de meest recente PISA-resultaten (2015) blijkt bovendien dat 17% van onze leerlingen het basisonderwijs niet haalt.

5 Beleidsdoelstelling

5.1 Beleidscontext

Op 4 juni 2013 keurde de toenmalige Vlaamse Regering het masterplan voor de hervorming van het secundair onderwijs goed. Daarmee zette de Vlaamse Regering de koers uit voor het secundair onderwijs van de toekomst. Naast een beschrijving van de sterktes en verbeterpunten van het huidige Vlaamse secundair onderwijs, bevat het masterplan de doelstellingen van het secundair onderwijs en schetst het de maatregelen voor een hervorming van het secundair onderwijs.

In haar regeerakkoord 2014-2019 nam de huidige Vlaamse Regering op dat het masterplan secundair onderwijs in dialoog met het onderwijsveld wordt uitgevoerd. In de beleidsnota Onderwijs 2014-2019 wordt dat engagement verder geconcretiseerd.

De beleidsnota Onderwijs benadrukt dat het realiseren van kwaliteitsvol secundair onderwijs een gedeelde verantwoordelijkheid is van alle onderwijspartners. Er wordt gerekend op de expertise en inzet van de leraren, directies en schoolbesturen om de noodzakelijke modernisering te realiseren.

Op 31 mei 2016 keurt de Vlaamse Regering twee conceptnota's goed die de definitieve vorm geven aan de uitrol van het masterplan voor de hervorming van het secundair onderwijs en de krachtlijnen bevatten voor de modernisering van het secundair onderwijs: conceptnota "Modernisering secundair onderwijs – maatregelen basisonderwijs en eerste graad" en conceptnota "Tweede en derde graad SO". De conceptnota's voorzien een pakket maatregelen om de overgang van het basis- naar het secundair onderwijs vlotter te laten verlopen. In de eerste graad van het secundair onderwijs wordt de algemene vorming versterkt en moeten alle leerlingen een vooropgesteld niveau halen. Naast de algemene vorming komt er een keuzegedeelte om nieuwe vakken te verkennen of andere uit te diepen. Waar nodig wordt hier ook verplichte remediëring voorzien. In de tweede en de derde graad komen er 8 studiedomeinen in plaats van 29 studiegebieden.

² Zie ook [masterplan hervorming secundair onderwijs](#), 4 juni 2013, p. 4-12

De Vlaamse Regering keurde op 13 januari 2017 het addendum bij de conceptnota's 1ste, 2de en 3de graad secundair onderwijs goed. Het studietoelaatprogramma wordt met het addendum gebundeld in één schema met aandacht voor domeinen, onderwijsvormen en finaliteiten. Dit betekent dat studierichtingen voortaan duidelijk aangeven waarvoor een leerling wordt voorbereid: doorstromen naar het hoger onderwijs (ASO, TSO, KSO), doorstromen naar de arbeidsmarkt (BSO, BUSO OV3) of beide (TSO, KSO). Op die manier is een goede oriëntering en betere studietoelaatprogramma mogelijk. Het addendum vormt één geheel met de conceptnota's van 31 mei. De Vlaamse Regering wil met de 3 conceptnota's de gefaseerde uitrol van de modernisering van het secundair onderwijs laten starten op 1 september 2018, met het 1ste leerjaar van de 1ste graad.

Op 24 maart 2017 keurde de Vlaamse Regering de mededeling "Basisopties en pakketten in de 1ste graad, ordening Se-n-Se, detaillering studierichtingen arbeidsmarktgerichte finaliteit, actualisering van het studietoelaatprogramma 2de en 3de graad so" goed. Deze mededeling vervolledigt het plaatje en heeft de ambitie om met de matrix een volledig overzicht te bieden van het studietoelaatprogramma secundair onderwijs. Daarom zijn met de mededeling van 24 maart 2017 twee bijlagen bij de matrix gevoegd. Eén bijlage lijst het aanbod Se-N-Se-opleidingen op; een tweede detailleert het studietoelaatprogramma met arbeidsmarktgerichte finaliteit in het gewoon secundair onderwijs. Naast BuSO OV3, krijgen ook BuSO OV1, OV2 en OV4 een plaats in de matrix. Verder bevat de mededeling nog enkele aanpassingen en verfijningen met betrekking tot de eerste graad.

5.2 Beleidsdoelstellingen

Om elke leerling het best mogelijke onderwijs te bieden op maat van zijn talenten, interesses en mogelijkheden, is een modernisering van het secundair onderwijs nodig waarbij de sterke punten worden gekoesterd en de verbeterpunten weggewerkt.

Leerlingen moeten meer inzicht krijgen in wat ze kunnen. Ze moeten ontdekken wat hen interesseert en waar hun mogelijkheden liggen. Zo worden studietoelaatkeuzes in het secundair onderwijs weloverwogen keuzes, onafhankelijk van de sociaaleconomische of sociaal-culturele situatie van leerlingen.

De modernisering van het secundair onderwijs moet ervoor zorgen dat jongeren in het secundair onderwijs de nodige (sleutel)competenties ontwikkelen om op een kritische, maatschappijbetrokken, verantwoorde, autonome, creatieve, verdraagzame manier te kunnen participeren en bijdragen aan de samenleving. Het secundair onderwijs bereidt jongeren ook goed voor op het functioneren op de arbeidsmarkt en/of het doorstromen naar het hoger onderwijs. In het secundair onderwijs wordt elke jongere uitgedaagd, zodat zoveel mogelijk jongeren een zo hoog mogelijk niveau kunnen halen en uitblinken in hun mogelijkheden.

Het **masterplan hervorming secundair onderwijs** koppelt **19 doelstellingen** aan de modernisering van het secundair onderwijs. Het **voorontwerp van decreet** dat de decretale vertaalslag is van de politieke akkoorden met betrekking tot de structuur en de organisatie van het secundair onderwijs, **biedt enkel antwoord op volgende doelstellingen**:

- 1) **Prestaties van alle leerlingen verbeteren** door "zwakkere" leerlingen sterker te maken en "sterkere" leerlingen nog sterker te maken.
- 2) **Alle leerlingen en ouders keuzevaardiger maken** door ze meer inzicht te geven in de eigen mogelijkheden van de jongere, in de studiemogelijkheden en de mogelijkheden op de arbeidsmarkt.
- 3) Ouders en leerlingen vanaf 12-jarige leeftijd **mogelijkheden tot een gefaseerde, bewuste en positieve studietoelaatkeuze bieden** met als doel op 12-jarige leeftijd onherroepelijke en op foute gronden gebaseerde keuzes te vermijden.

4) In samenspraak met de arbeidsmarkt een **maximale afstemming op de arbeidsmarkt** verzekeren qua aanbod, inhoud en uitstroom.

5) Opwaarderen en stimuleren van technisch georiënteerd onderwijs

5.3 Vrije ruimte

Binnen bovenvermelde beleidscontext (zie 5.1) zijn alle beleidskeuzes met betrekking tot voorliggend dossier gemaakt. Er is bijgevolg geen vrije beleidsruimte om andere beleidskeuzes te overwegen. Het voorontwerp van decreet geeft uitvoering aan de beleidskeuzes die in het kader van de politieke akkoorden zijn gemaakt voor wat de structuur en de organisatie van het secundair onderwijs betreft. Gelet op deze beperkte vrije beleidsruimte is er geen reguleringssimpactanalyse (RIA) opgesteld.

Belangrijk:

Aan de modernisering van het secundair onderwijs zijn uiteraard ook tal van andere aspecten verbonden die **buiten het bestek van het voorontwerp van decreet** vallen. Het gaat onder meer om volgende aspecten:

a) **De inhoudelijke doelen van opleidingen:** hier kan worden verwezen naar het parlementair debat dat momenteel loopt met betrekking tot het instrumentarium van eindtermen, ontwikkelingsdoelen, uitbreidingsdoelen Nederlands, beroepskwalificaties, curriculumdossiers en leerplannen evenals het extern kwaliteitstoezicht daarop.

b) **De leerlingen:** de toelatings- en overgangsvoorwaarden voor leerlingen evenals de studiesanctionering moeten worden herzien. Dit geldt voor alle leerjaren van de drie graden-structuur. De rechtsgrond hiervoor is echter al ingeschreven in de codex secundair onderwijs, nl. artikel 115, § 1, dat aan de Vlaamse Regering delegatie verleent om die regelingen te treffen. Het is de bedoeling dat het eerstvolgend uitvoeringsbesluit van de Vlaamse Regering op de modernisering, naast het opleidingsaanbod (cfr. hoger), ook de toelatings- en overgangsvoorwaarden en de studiebekrachtiging voor die eerste graad bevat.

6 Opties

6.1 Doelstelling 1: Prestaties van alle leerlingen verbeteren door “zwakkere” leerlingen sterker te maken en “sterkere” leerlingen nog sterker te maken

→ **Nuloptie: voorzetting van een bestaande toestand**

Te weinig mogelijkheden om te differentiëren in de eerste graad

Zie verbeterpunt 2.8 uit het masterplan hervorming secundair onderwijs (p. 6): “In de perceptie van de mensen en in het keuzeaanbod van de scholen is de basisoptie klassieke talen de enige basisoptie die leerlingen extra uitdaagt.”

→ **Optie 2: nieuwe beleidsmaatregel(en) – gekozen optie**

Versterken en verdiepen in de eerste graad

Met het voorontwerp van decreet wordt differentiatie structureel ingebouwd in het keuzegedeelte van de eerste graad. Zowel in het eerste als in het tweede leerjaar van de eerste graad wordt een aantal lesuren voorzien voor differentiatie, gekoppeld aan de basisvorming. Van scholen wordt verwacht dat zij zowel remediërende (**versterken**) als uitdagende (**verdiepen**) differentiatiemogelijkheden aanbieden. Om dit te waarborgen is in het voorontwerp van decreet opgenomen dat scholen minstens 2 verdiepende differentiatiemogelijkheden aanbieden en de remediërende differentiatiemogelijkheden die de leerlingen nodig hebben.

- 6.2 Doelstelling 2: Alle leerlingen en ouders keuzevaardiger maken door ze meer inzicht te geven in de eigen mogelijkheden van de jongere, in de studiemogelijkheden en de mogelijkheden op de arbeidsmarkt.
Doelstelling 3: Ouders en leerlingen vanaf 12-jarige leeftijd mogelijkheden tot een gefaseerde, bewuste en positieve studiekeuze bieden met als doel op 12-jarige leeftijd onherroepelijke en op foute gronden gebaseerde keuzes te vermijden.

→ **Nuloptie: voorzetting van een bestaande toestand**

Oriënterende functie van de eerste graad werkt onvoldoende

Zie verbeterpunt 2.12 uit het masterplan hervorming secundair onderwijs (p. 7): “De eerste graad heeft als decretale opdracht leerlingen te oriënteren en voor te bereiden op een meer bewuste en gerichte keuze voor een studierichting in de tweede graad in het aso, bso, kso of tso.

De eerste graad maakt deze oriënterende functie in de praktijk te weinig waar. De oriëntering van leerlingen gebeurt niet altijd op basis van belangstelling en capaciteiten. Leerlingen en ouders kiezen vaak voor een eerste graad in een bepaalde school in functie van het aanbod in de bovenbouw, de eigen opleiding van de ouders, het imago van de school, de ligging van de school, de keuze van vrienden, ... Scholen passen het abstractieniveau van hun eerste graad aan aan hun studieaanbod in de bovenbouw. Het hoeft dus niet te verwonderen dat de keuze voor bepaalde basisopties en beroepenvelden in de eerste graad al een voorafname is op de keuze die leerlingen zullen maken in de tweede graad. De facto heeft de keuze die ouders en leerlingen maken op 12-jarige leeftijd te vaak onomkeerbare gevolgen voor de keuzes die ze later nog kunnen maken.

Hiërarchie in de maatschappelijke appreciatie voor de onderwijsvormen

Zie verbeterpunt 2.15 uit het masterplan hervorming secundair onderwijs (p. 8): “De hiërarchie in de maatschappelijke appreciatie voor de onderwijsvormen bepaalt mee de studiekeuze van leerlingen. Ouders en leerlingen kiezen dikwijls voor een studierichting omdat zij behoort tot een onderwijsvorm met meer maatschappelijke appreciatie en/of aangeboden wordt in een school met een betere reputatie. Zo komen heel wat jongeren in een studierichting terecht die niet aansluit bij hun belangstelling en hun capaciteiten of die geen kansen biedt op de arbeidsmarkt. Telkens ze mislukken, zakken ze af naar een studierichting met minder status, om uiteindelijk te belanden in een onderwijsvorm met minder maatschappelijke appreciatie in een andere school en op een andere plaats (het watervalstelsel). Leerkrachten hebben andere verwachtingen al naargelang van de onderwijsvorm die leerlingen volgen.

De verdeling van de onderwijsvormen over de scholen werkt de fysieke segregatie van leerlingen mee in de hand en is dus mee verantwoordelijk voor de sociale segregatie van leerlingen. (...)

Te veel verschillende studierichtingen

Zie verbeterpunt 2.17 uit het masterplan hervorming secundair onderwijs (p. 8-9): “In de tweede en de derde graad zijn er te veel verschillende studierichtingen. Leerlingen en ouders weten niet altijd in welke beroeps- en/of onderwijskwalificaties een studierichting uitmondt en welke vervolgmogelijkheden ze biedt en niet biedt. Binnen de studierichtingen krijgen leerlingen weinig mogelijkheden tot differentiatie en overstappen van de ene studierichting naar de andere zijn vaak problematisch. Ouders en leerlingen maken soms zeer vroeg in hun schoolloopbaan keuzes die nadien nagenoeg onomkeerbaar blijken. (...)

Het tweede leerjaar van de eerste graad heeft veel basisopties en beroepenvelden. Tussen die basisopties zijn er grote verschillen. Niet alle basisopties halen het maximale uit hun leerlingen. Leerlingen met dezelfde cognitieve mogelijkheden presteren ondermaats in bepaalde basisopties. Daardoor zitten leerlingen te snel vast in een bepaald traject. (...)

→ Optie 2: nieuwe beleidsmaatregel(en) – gekozen optie

Verkennen in de eerste graad

Binnen het keuzegedeelte van zowel het eerste als het tweede leerjaar van de eerste graad kunnen de uren voor differentiatie ook worden gebruikt om extra te werken aan keuzevaardigheid, om bv. verschillende vakken te **verkennen**. Bovendien worden basisopties onderscheiden in het tweede leerjaar A en het tweede leerjaar B.

Een rationeel, transparant en vernieuwd studietoeraanbod in de eerste, tweede en derde graad

Het voorontwerp van decreet voorziet dat de naamgeving in de A-stroom en de B-stroom van de eerste graad op elkaar wordt afgestemd: zo wordt het beroepsvoorbereidend leerjaar vervangen door het tweede leerjaar B en het begrip 'beroepenveld' door 'basisoptie'. De naamswijziging komt de transparantie van de structuur van de eerste graad ten goede. De A- en B-stroom worden nu duidelijk onderscheiden. Het aantal basisopties is sterk gereduceerd in vergelijking met de nuloptie. Het voorontwerp van decreet voorziet dat sommige basisopties in pakketten kunnen worden aangeboden. In het tweede leerjaar B is – in functie van een goede leerlingenoriëntering – de combinatie van max. 3 basisopties en pakketten binnen een basisoptie toegelaten.

Het voorontwerp van decreet legt eveneens een nieuwe indeling van het studietoeraanbod (= matrix) vast dat gebaseerd is op volgende algemene uitgangspunten:

- Een transparant aanbod
- Een rationeel aanbod
- Een aanbod met breed programmeerbare studierichtingen en oog voor uniciteit.

De matrix is opgebouwd volgens drie dimensies: studiedomeinen, finaliteiten en onderwijsvormen

Voor de afbakening van de studiedomeinen zijn 3 uitgangspunten gehanteerd:

- Reductie van de huidige studiegebieden naar inhoudelijk coherente studiegebieden
- Koppeling van studiedomeinen aan de bestaande classificaties van wetenschappen
- Afstemming op de wetenschappelijk onderbouwde indeling van de CLB's

Er zijn drie finaliteiten:

- Doorstroom
- Dubbele finaliteit
- Arbeidsmarkt

Elke studierichting van de tweede en de derde graad krijgt een duidelijke finaliteit. De finaliteit wordt bepaald én gewaarborgd via de samenstelling van de studierichting. Bovendien koppelt het voorontwerp van decreet de studierichtingen aan een kwalificatie met overeenkomstig niveau binnen de Vlaamse kwalificatiestructuur.

De matrix bevat het volledige overzicht van het studietoeraanbod secundair onderwijs. Daarom bevat de matrix ook het studietoeraanbod van het deeltijds beroepssecundair onderwijs, de leertijd en het buitengewoon secundair onderwijs.

Stimuli voor domein- en campusscholen

Het voorontwerp van decreet voorziet incentives voor domein- en campusscholen omdat beide schoolconcepten een breder/breed studietoeraanbod op schoolniveau garanderen ten aanzien van leerlingen en dus ook de hiërarchische perceptie tussen de onderwijsvormen (die behouden blijven) wegwerken.

6.3 Doelstelling 4: In samenspraak met de arbeidsmarkt een maximale afstemming op de arbeidsmarkt verzekeren qua aanbod, inhoud en uitstroom.

→ **Nuloptie: voorzetting van een bestaande toestand**

Ongelijkmatige voorbereiding op de arbeidsmarkt

Zie verbeterpunt 2.21 van het masterplan hervorming secundair onderwijs (p. 11): “(...) Afgestudeerden van arbeidsmarktgerichte studierichtingen die de stap zetten naar de arbeidsmarkt beschikken vaak niet over de competenties en kwalificaties die de arbeidsmarkt nodig heeft. Werkgevers kunnen moeilijk inschatten wat de competenties zijn van een jongere met een kwalificatie van een bepaalde studierichting. Ook in de arbeidsmarktgerichte studierichtingen zijn er grote verschillen tussen scholen en er zijn te veel verschillende studierichtingen in hetzelfde studiegebied.

Te veel verschillende studierichtingen

Zie verbeterpunt 2.17 van het masterplan hervorming secundair onderwijs (p. 8-9): “(...) We beschikken niet over een goed mechanisme om het aanbod van studierichtingen aan te passen aan nieuwe maatschappelijke en economische noden. Scholen kunnen studierichtingen blijven aanbieden die aan hun afgestudeerden nauwelijks kansen geven op de arbeidsmarkt of nauwelijks slaagkansen bieden in het hoger onderwijs. Andere studierichtingen creëren wel interessante perspectieven maar trekken dan weer onvoldoende leerlingen aan. Dit geldt vooral voor studierichtingen met een stevige portie technieken en voor industriële opleidingen. (...)”

Zie verbeterpunt 2.15 van het masterplan hervorming secundair onderwijs (p. 8): “(...)De hiërarchie tussen de onderwijsvormen en de scholen heeft voor gevolg dat sommige toekomstgerichte studierichtingen weinig leerlingen aantrekken enkel omdat ze tot het tso behoren.”

→ **Optie 2: nieuwe beleidsmaatregel(en) – gekozen optie**

Studierichtingen met een dubbele finaliteit of arbeidsmarktfinaliteit sluiten beter aan bij de arbeidsmarkt

Voor de inhoudelijke actualisering van de arbeidsmarktgerichte studierichtingen worden de erkende beroepskwalificaties als wettelijk referentiekader gehanteerd.

Het voorontwerp van de decreet voorziet dat op het vlak van programmaties de SERV een adviesbevoegdheid krijgt voor programmatieaanvragen die betrekking hebben op studierichtingen met dubbele finaliteit en studierichtingen met arbeidsmarktfinaliteit. Voor de beoordeling van programmatieaanvragen wordt in het voorontwerp van decreet criteria vastgelegd. Voor de programmatieaanvragen die betrekking hebben op studierichtingen met dubbele finaliteit of studierichtingen met arbeidsmarktfinaliteit voorziet het voorontwerp van decreet volgende criteria waarmee de Vlaamse Regering rekening houdt bij haar beslissingen:

- De getroffen voorbereidingen op het vlak van materiële infrastructuur en leermiddelen die voldoende en gepast zijn in functie van de te verwerven competenties van de geprogrammeerde studierichting.
- De aantoonbare samenwerkingsmogelijkheden met lokale arbeidsmarktactoren en de bedrijfswereld.

6.4 Doelstelling 5: Opwaarderen en stimuleren van technisch georiënteerd onderwijs

→ **Nuloptie: voorzetting van een bestaande toestand**

Het aantal leerlingen en ouders dat kiest voor nijverheidstechnisch onderwijs blijft sterk dalen

Zie verbeterpunt 2.14 van het masterplan hervorming secundair onderwijs (p. 8): “Het sterke en aantrekkelijke nijverheidstechnisch onderwijs dat leerlingen aantrok met veel mogelijkheden en hen goede perspectieven bood op de arbeidsmarkt verliest zijn aantrekkingskracht. Het aantal leerlingen en ouders dat voor nijverheidstechnisch

onderwijs kiest, blijft sterk dalen. De keuze voor technisch en beroepsonderwijs is dikwijls een negatieve keuze. Deze negatieve keuze versterkt de moeilijke aansluiting op de arbeidsmarkt en het hoger onderwijs.

→ Optie 2: nieuwe beleidsmaatregel(en) – gekozen optie

Herpositionering en actualisering van studierichtingen met een dubbele finaliteit

In het kader van de nieuwe indeling van het studieaanbod (matrix) worden de studierichtingen die behoren tot het TSO geherpositioneerd en inhoudelijk geactualiseerd om de aansluiting bij enerzijds de arbeidsmarkt en anderzijds het hoger onderwijs te waarborgen. De herpositionering houdt in dat een aantal studierichtingen TSO ressorteren onder de doorstroomfinaliteit en dus voorbereiden op doorstroom naar het hoger onderwijs. Dit houdt meteen een opwaardering van het technisch onderwijs in.

7 Analyse van de effecten

Doelgroepen

Jongeren tussen 12 en 25 jaar (= maximumleeftijd voor het voltijds gewoon secundair onderwijs m.u.v. de se-n-se-opleidingen en enkele opleidingen met dubbele finaliteit waarvoor geen tegenhanger bestaat in het secundair volwassenonderwijs).

7.1 Doelstelling 1: Prestaties van alle leerlingen verbeteren door “zwakkere” leerlingen sterker te maken en “sterkere” leerlingen nog sterker te maken

Nuloptie – Te weinig mogelijkheden om te differentiëren in de eerste graad

Vergelijkingstabel van alle effecten

doelgroepen	voordelen	Nadelen
	omschrijving	Omschrijving
Leerlingen SO		Differentiatie is geen recht. De school bepaalt of er remediëring wordt voorzien en of leerlingen verdiepende differentiatiemogelijkheden aangeboden krijgen. De organisatie van het keuzegedeelte behoort integraal tot de autonomie van een schoolbestuur

Optie 2: nieuwe beleidsmaatregel(en) – gekozen optie – Versterken en verdiepen in de eerste graad

Vergelijkingstabel van alle effecten

doelgroepen	voordelen	nadelen
	omschrijving	omschrijving

Leerlingen SO	Differentiatie wordt een recht. Ten aanzien van leerlingen wordt gewaarborgd dat elke secundaire school remediëring zal aanbieden en minstens twee verdiepende differentiatiemogelijkheden zal organiseren.	
---------------	--	--

7.2 Doelstelling 2: Alle leerlingen en ouders keuzevaardiger maken door ze meer inzicht te geven in de eigen mogelijkheden van de jongere, in de studiemogelijkheden en de mogelijkheden op de arbeidsmarkt.

Doelstelling 3: Ouders en leerlingen vanaf 12-jarige leeftijd mogelijkheden tot een gefaseerde, bewuste en positieve studiekeuze bieden met als doel op 12-jarige leeftijd onherroepelijke en op foute gronden gebaseerde keuzes te vermijden.

Nuloptie – de oriënterende functie van de eerste graad werkt onvoldoende, hiërarchie in de maatschappelijke appreciatie voor onderwijsvormen, te veel studierichtingen

Vergelijkingstabel van alle effecten

doelgroepen	voordelen	nadelen
	omschrijving	omschrijving
Leerlingen SO		De oriëntering van leerlingen gebeurt niet altijd op basis van belangstelling en capaciteiten. Scholen passen het abstractieniveau van hun eerste graad aan aan hun studieaanbod in de bovenbouw. De hiërarchie in de maatschappelijke appreciatie voor de onderwijsvormen bepaalt mee de studiekeuze van leerlingen. Er zijn te veel studierichtingen in de tweede en derde graad van het secundair onderwijs. De finaliteit van de studierichtingen is niet altijd duidelijk.

Optie 2: nieuwe beleidsmaatregel(en) – gekozen optie – Verkennen in de eerste graad - Een rationeel, transparant en vernieuwd studieaanbod in de eerste, tweede en derde graad - Stimuli voor domein- en campusscholen

Vergelijkingstabel van alle effecten

doelgroepen	voordelen	nadelen
	omschrijving	omschrijving
Leerlingen SO	Door de reductie van het aantal basisopties wordt het studieaanbod op het niveau van het tweede leerjaar van de eerste graad transparanter, rationeler en duidelijker voor leerlingen en ouders. De nieuwe indeling van het studieaanbod in de tweede en derde graad en de actualisering van de studierichtingen zorgt ervoor dat het studieaanbod van de bovenbouw transparanter is, ook in functie van het maken van studiekeuzes. Bovendien wordt de aansluiting met het hoger onderwijs en/of de arbeidsmarkt gewaarborgd. De schoolconcepten die leerlingen een breed studieaanbod en dus een ruimere studiekeuze op schoolniveau bieden, worden gestimuleerd via incentives. Degelijke schoolconcepten kunnen de hiërarchie in de maatschappelijke appreciatie voor onderwijsvormen op schoolniveau doorbreken. Dergelijke schoolconcepten zorgen er ook voor dat leerlingen niet noodzakelijk van school moet veranderen. Bovendien zijn scholen – met het oog op een optimale onderwijsloopbaan van de leerling - verplicht om ouders en leerlingen actief te informeren over de uitrol van de modernisering van het secundair onderwijs.	De autonomie waarover de scholen beschikken wat de organisatie van de eerste graad betreft (<i>keuze qua aanbieden van verdiepende differentiatiemogelijkheden, keuze qua aanbod basisopties en/of pakketten, keuze qua combinaties van basisopties/pakketten in de B-stroom, ...</i>) kan ervoor zorgen dat de verschillen tussen scholen nog groter worden en het studieaanbod op het niveau van de tweede leerjaar van de eerste graad (en vooral het tweede leerjaar B) een ontransparant kluwen wordt waar leerlingen en ouders hun weg niet meer in vinden. Door het behoud van de onderwijsvormen wordt de hiërarchie in de maatschappelijke appreciatie voor onderwijsvormen bestendigd.

7.3 Doelstelling 4: In samenspraak met de arbeidsmarkt een maximale afstemming op de arbeidsmarkt verzekeren qua aanbod, inhoud en uitstroom.

Nuloptie – ongelijkmatige voorbereiding op de arbeidsmarkt / te veel studierichtingen

Vergelijkingstabel van alle effecten

doelgroepen	voordelen	nadelen
	omschrijving	omschrijving
Leerlingen SO		Leerlingen kunnen studierichtingen blijven volgen die hen nauwelijks kansen geven op de arbeidsmarkt.

Optie 2: nieuwe beleidsmaatregel(en) – gekozen optie - Studierichtingen met een dubbele finaliteit of arbeidsmarktfinaliteit sluiten beter aan bij de arbeidsmarkt

Vergelijkingstabel van alle effecten

doelgroepen	voordelen	nadelen
	omschrijving	omschrijving
Leerlingen SO	De afstemming op de arbeidsmarkt wordt gewaarborgd , zowel op Vlaams als op lokaal vlak. De periodieke screening van het studieaanbod zorgt ervoor dat het studieaanbod steeds actueel zal zijn.	

7.4 Doelstelling 5: Opwaarderen en stimuleren van technisch georiënteerd onderwijs

Nuloptie - Het aantal leerlingen en ouders dat kiest voor nijverheidstechnisch onderwijs blijft sterk dalen

Vergelijkingstabel van alle effecten

doelgroepen	voordelen	nadelen
	omschrijving	omschrijving
Leerlingen SO		De keuze voor technisch en beroepsonderwijs blijft een negatieve keuze.

Optie 2: nieuwe beleidsmaatregel(en) – gekozen optie - Herpositionering en actualisering van studierichtingen met een dubbele finaliteit

Vergelijkingstabel van alle effecten

doelgroepen	voordelen	nadelen
	omschrijving	omschrijving
Leerlingen SO	De herpositionering en de inhoudelijke actualisering van de TSO-studierichtingen zorgt er voor dat het technisch onderwijs versterkt wordt en een positiever imago krijgt.	

8 Vergelijking van de opties

Uit de analyse van de opties blijkt dat **de gekozen optie meer voordelen** met zich meebrengt en bijgevolg ook **meer beantwoordt aan de doelstellingen** die voorop worden gesteld.

9 Uitvoering

De verdere uitvoering van het decreet wordt opgenomen in het ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering betreffende de modernisering van het secundair onderwijs. Dit ontwerp van besluit bevat zowel autonome bepalingen als bepalingen die volgende besluiten van de Vlaamse Regering wijzigen:

- het besluit van de Vlaamse Regering van 19 juli 2002 betreffende de organisatie van het voltijds secundair onderwijs;
- het besluit van de Vlaamse Regering van 6 december 2002 betreffende de organisatie van het buitengewoon secundair onderwijs van opleidingsvorm 3;
- het besluit van de Vlaamse Regering van 21 december 2007 betreffende de studiegebieden en structuuronderdelen in het voltijds secundair onderwijs;
- het besluit van de Vlaamse Regering van 24 oktober 2008 houdende uitvoering van het decreet van 10 juli 2008 betreffende het stelsel van leren en werken in de Vlaamse Gemeenschap;
- het besluit van de Vlaamse Regering van 17 januari 2014 met betrekking tot programmatie van structuuronderdelen in het voltijds gewoon secundair onderwijs

10 Administratieve lasten

Er zijn geen specifieke administratieve lasten voor jongeren verbonden aan de invoering van de gemoderniseerde structuur en studieaanbod van het secundair onderwijs.

11 Handhaving

De onderwijsinspectie staat in voor de kwaliteitsbewaking van de scholen. De wijze waarop dat gebeurt

wordt geregeld in het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs. Dit decreet zal worden aangepast aan de nieuwe manier van doorlichting. De onderwijsinspectie ontwikkelde samen met de netten, de pedagogische begeleidingsdiensten, vakorganisaties, leraren en andere onderwijspartners een nieuw referentiekader. Dit kader vormt de basis voor inspectie 2.0: een nieuwe manier van doorlichten die van start gaat op 1 september 2017. Het beoogt de kwaliteitsverwachtingen duidelijker te maken voor de scholen.

12 Evaluatie

Specifiek met betrekking tot het studietoelaat is in het voorontwerp van decreet opgenomen dat alle structuuronderdelen van het studietoelaat secundair onderwijs periodiek worden gescreend op actualiteitswaarde. Waar nodig worden structuuronderdelen dan bijgesteld. De procedure hiertoe wordt door de Vlaamse Regering verder uitgewerkt.

13 Consultatie

De totstandkoming van de moderniseringsplannen is gepaard gegaan met veel consultatie en overleg. In wat volgt wordt uit de adviezen en consultaties die elementen gehaald die betrekking hebben op aspecten van het voorontwerp van decreet (= de gekozen optie). Er wordt enkel ingegaan op de adviezen en consultaties waarbij de jongeren zelf ook een stem hebben

Adviezen conceptnota eerste graad

Op **15 september 2016** maakte de **VLOR** zijn **“Advies over de conceptnota modernisering secundair onderwijs: maatregelen basisonderwijs en eerste graad”** bekend.

De modernisering van het secundair onderwijs moet uitgaan van de kracht van jongeren. Volgens de Vlor bieden enkele voorstellen uit de conceptnota daarvoor kansen. Scholen blijven de mogelijkheid behouden om hun eerste graad zo te organiseren dat leerlingen daar al keuzes moeten maken die bepalend kunnen zijn voor de rest van hun schoolloopbaan. De kans bestaat dat daardoor de verschillen tussen scholen nog groter worden. De conceptnota biedt geen enkele garantie dat elke leerling na de eerste graad nog kan kiezen voor om het even welk domein in de tweede graad. Zo laat de Vlaamse Regering volgens de Vlor kansen liggen om meer gelijke onderwijskansen te garanderen. Net dit gebrek aan gelijke onderwijskansen was een belangrijk motief voor de modernisering van het secundair onderwijs. De Vlor vraagt om ook aandacht te hebben voor de schakelmogelijkheden van het buitengewoon secundair onderwijs naar het gewoon secundair onderwijs vanaf de eerste graad. Hij pleit er ook voor om de flexibiliteit te behouden op het vlak van oriëntering en studiebekrachtiging.

Tweede en derde graad. De Vlor betreurt dat hij tegelijkertijd niet om advies werd gevraagd over de tweede conceptnota, die gaat over de maatregelen voor de tweede en de derde graad van het secundair onderwijs. De Vlor vindt dat het zicht op het geheel van de modernisering op die manier verloren gaat. De raad vraagt meer aandacht voor de inhoudelijke samenhang bij de invulling van de studiedomeinen en om bij de reductie van de studierichtingen meer rekening te houden met leerlingenprofielen en leerlingenstromen.

- ⇒ ***Aan de autonomie van schoolbesturen wordt in dit dossier niet geraakt. De schoolbesturen behouden heel wat vrijheid om de eerste graad in hun scholen vorm te geven. De bezorgdheden zijn terecht, al tonen voorbeelden uit de praktijk nu reeds aan dat secundaire scholen de weg van de modernisering hebben ingeslagen. Goede informatieverstrekking ten aanzien van leerlingen***

en ouders over de gefaseerde implementatie van de modernisering van het secundair onderwijs en wat die concreet voor hen betekent, zowel op Vlaams als op schoolniveau, is belangrijk. Om deze communicatie naar leerlingen en ouders toe te waarborgen, bepaalt het voorontwerp van decreet dat het schoolbestuur in voorkomend geval die informatie verstrekt, aansluitend bij het schoolreglement.

De vraag naar meer samenhang bij de invulling van de studiedomeinen werd meegenomen bij de verdere bijsturing van de nieuwe indeling van het studieaanbod secundair onderwijs (= matrix).

De SERV formuleerde op **21 september 2016** een beknopt advies op hoofdlijnen over de conceptnota eerste graad. Daarin gaat de SERV in op de doelstellingen van de modernisering, de functie van de eerste graad, de differentiatie, de attestering en de studiekeuzebegeleiding.

Consultatieronde conceptnota tweede en derde graad

In uitvoering van het masterplan hervorming secundair onderwijs van 4 juni 2013 werd de matrix, zoals vastgelegd in de conceptnota "Tweede en derde graad SO" van 31 mei 2016 op volledigheid, inhoudelijke consistentie en invoerbaarheid met de stakeholders (onderwijsverstrekkers, vakbonden, socio-economische partners, **Vlaamse Scholierenkoepel**, ouderkoepelverenigingen, Minderhedenforum, ...) geëvalueerd en afgetoetst. Hiervoor werden in juni 2016 consultatietafels georganiseerd waarop de conceptnota "Tweede en derde graad SO" van 31 mei 2016 werd toegelicht. De stakeholders kregen vervolgens tot half september 2016 de tijd om hun schriftelijke reactie te bezorgen.

Meer dan 30 reacties werden ontvangen. Na deze eerste schriftelijke ronde, volgden nog mondelinge consultaties van een aantal sectoren, meestal samen met de onderwijsverstrekkers.

⇒ *Op basis van deze reacties werd de matrix aangepast. Het aanbod aan studierichtingen werd waar nodig gereduceerd, ontduddeld of samengevoegd, geherpositioneerd of geplaatst in meerdere studiedomeinen. De criteria hiervoor waren leerlingenprofielen, contextualisering, infrastructuur en arbeidsmarktrelevantie en voorbereiding op doorstroom naar het hoger onderwijs toe. Deze wijzigingen werden op 13 januari 2017 door de Vlaamse Regering goedgekeurd in de vorm van een addendum bij de conceptnota's 1ste, 2de en 3de graad secundair onderwijs (zie hoger, politieke context).*

Adviezen/standpunten addendum conceptnota's 2017

De VLOR formuleerde op **21 februari 2017** zijn "Advies over de modernisering van het aanbod in het secundair onderwijs". Om het nieuwe studieaanbod en de ordening ervan te beoordelen, toetste de Vlor het aan de doelstellingen van de conceptnota en de principes van het masterplan. Op basis van die toetsing vindt de Vlor dat er een aantal stappen zijn gezet. Er blijven echter belangrijke pijnpunten en gemiste kansen die de realisatie van de doelstellingen van het masterplan hypothekeren.

De Vlor vraagt met aandrang aan de Vlaamse Regering om die pijnpunten weg te werken. Om dat te realiseren, is volgens de Vlor meer tijd nodig dan de strakke timing van 1 september 2018.

Eerste graad: oriënterende functie optimaliseren. Volgens de Vlor is de eerste graad te weinig oriënterend omdat de schoolkeuze na het zesde leerjaar bepalend kan zijn voor de verdere schoolloopbaan. Om te garanderen dat de eerste graad van het secundair onderwijs leerlingen oriënteert en echt voorbereidt op een meer bewuste en gerichte studiekeuze voor een breder ingevulde studierichting in de tweede graad, is het nodig dat leerlingen zowel in de A-stroom als in de B-stroom kunnen kiezen voor verschillende en voldoende brede basisopties, beperkt in aantal en zonder hiërarchisch verband. Als er in de eerste graad wordt gedifferentieerd, dan moet dat

gebeuren door remediëring, verbreding en verdieping van de basisvorming. Vooral de inhoud van de basisvorming moet volgens de Vlor de keuze voor alle domeinen in de tweede graad openhouden. De klassenraad kan de keuze voor basisopties niet beperken. Zij kan wel adviseren. Ten slotte moet het volgens de Vlor in de eerste graad mogelijk zijn om te schakelen tussen A en B.

⇒ ***Aan deze opmerkingen is tegemoet gekomen. De differentiatiemogelijkheden in de eerste graad zijn gekoppeld aan de basisvorming, het aantal basisopties in het tweede leerjaar A en in het tweede leerjaar B is sterk gereduceerd. Scholen krijgen de mogelijkheid om brede basisopties aan te bieden dan wel die basisopties via pakketten aan te bieden. De inhoud van de basisvorming maakt deel uit van een andere dossier (parlementair debat eindtermen).***

Matrix tweede en derde graad. De Vlor vraagt om de studierichtingen in de tweede graad breder in te richten en om de inhoudelijke coherentie te bewaken tussen de breder ingevulde studierichtingen in de tweede graad en de fijnmazigere studierichtingen in de derde graad. De Vlor merkt op dat in de matrix alle studiedomeinen niet evenwaardig aan bod komen. De Vlor vraagt ook om de coherentie te herbekijken tussen Se-n-Se en de derde graad van de studierichtingen met een dubbele finaliteit en een finaliteit arbeidsmarkt. Nu zijn er in de derde graad volgens de Vlor zeer specifieke studierichtingen die eerder thuis horen in een Se-n-Se aanbod. De raad wil ook duidelijkheid over de certificering van alle leerlingen die het secundair onderwijs verlaten en over hun doorstroommogelijkheden naar het hoger onderwijs met inbegrip van hbo5. De Vlor pleit er voor om studierichtingen in de derde graad niet automatisch te koppelen aan ingeschaalde beroepskwalificaties, maar om te vertrekken vanuit de behoeften van het doelpubliek en van de finaliteit van het secundair onderwijs. De Vlor vraagt ook om de opleidingsvormen van het buitengewoon en het deeltijds beroepssecundair onderwijs een plaats te geven in de matrix.

⇒ ***Naar aanleiding van onder meer dit advies van de Vlor is het studietoelaatbaarheidsaanbod van het deeltijds beroepssecundair onderwijs, de leertijd en het buitengewoon secundair onderwijs in de matrix opgenomen en werden ook de Se-n-Se-opleidingen toegevoegd. Er zijn ook nog wijzigingen doorgevoerd op het vlak van studierichtingen. Deze aanpassingen hebben geleid tot de mededeling aan de Vlaamse Regering van 24 maart 2017 waarin de matrix ‘definitief’ is vastgelegd.***

Op 28 februari 2017 maakte de SERV zijn “Advies over de modernisering secundair onderwijs. Addendum conceptnota’s 1ste, 2de en 3de graad” bekend.

Het **standpunt van de Vlaamse Scholierenkoepel**³ met betrekking tot de modernisering van het secundair onderwijs luidde als volgt:

Scholieren vrezen voor verwarring

Doordat scholen zelf mogen kiezen of ze meestappen in de modernisering zal op sommige plaatsen alles hetzelfde blijven, terwijl ergens anders een heel nieuw systeem ingaat. Leerlingen zullen nu niet alleen meer moeten kiezen op basis van hun interesses en talenten, maar moeten ook nadenken over het systeem dat ze willen. Zelfs de manier waarop onderwijs georganiseerd wordt zal dus niet meer overal hetzelfde zijn.

Leerlingen vrezen dat de situatie op deze manier alleen nog onduidelijker gaat worden. Er zijn nu al veel verschillen tussen de scholen. Bepaalde vakken zijn veel moeilijker of makkelijker op sommige scholen, en wie van school verandert kan vaak niet zomaar inpikken op een andere school, ook al zit hij daar in hetzelfde jaar van dezelfde richting.

³ Zie <https://www.scholierenkoepel.be/artikels/die-modernisering-van-het-onderwijs-hoe-zit-dat-nu-eigenlijk?returnurl=artikels/categorie/kennisbank/categorie/wat-zeggen-scholieren>, geraadpleegd op 4 juli 2017.

De oude namen loslaten

Leerlingen vinden het trouwens jammer dat nog steeds vastgehouden wordt aan deze opdeling tussen de onderwijsvormen aso, tso, bso en kso. Scholieren geven aan dat deze namen gelinkt worden aan bepaalde vooroordelen. Hierdoor voelen veel leerlingen de druk om te beginnen in een onderwijsvorm met een betere reputatie, om dan vervolgens 'af te zakken' als blijkt dat ze daar toch niet op hun plaats zitten. ("Het watervaleffect") Uiteraard werkt dit erg demotiverend. Helaas begint de modernisering niet met een propere lei, en zullen deze oude namen nog steeds gebruikt worden.

Bewegingsvrijheid garanderen

Leerlingen willen dat ze kunnen veranderen van richting wanneer het nodig is. Als ze merken dat ze niet op hun plaats zitten, willen ze van richting kunnen veranderen en niet moeten vaststellen dat allerlei deuren achter hun rug toe zijn gevallen. Zoals gezegd willen ze van school kunnen veranderen zonder daar in een heel nieuw systeem terecht te komen en van nul te moeten beginnen, maar ook tussen studierichtingen moet de overgang vlot zijn. Daarom ijvert voor VSK voor "schakelopties" die overal aangeboden worden en voor alle iedereen beschikbaar zijn, zodat leerlingen ook nog van tso naar aso, of van bso naar tso kunnen gaan en het watervaleffect bestreden kan worden.

⇒ ***De bezorgdheid met betrekking tot de autonomie van schoolbesturen wordt deels ondervangen door de verplichting tot informatieverstrekking die in het voorontwerp van decreet is ingeschreven. Dit neemt niet weg dat het inderdaad nog belangrijker wordt voor ouders en leerlingen om zich goed te informeren voor het maken van een studie-/schoolkeuze.***

De onderwijsvormen blijven inderdaad behouden. Wel zullen schoolconcepten die op schoolniveau de hiërarchie in de maatschappelijke appreciatie voor onderwijsvormen doorbreken, gestimuleerd worden via incentives.

Wat de vraag naar schakelmogelijkheden betreft, worden er op het niveau van de eerste graad meer mogelijkheden voorzien dan vandaag (dit maakt ook voorwerp uit van het uitvoeringsbesluit met betrekking tot de modernisering SO waarvoor het besluitvormingsproces nog moeten worden opgestart). Zo wordt in het tweede leerjaar B van de eerste graad een specifiek 'opstroomoptie' opgenomen in het aanbod van basisopties.

14 Contactinformatie